

ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนุอัฟฟาน จำกัด
สาขายะลา

**Factors Affecting the Members' Unpaid Debts of Ibnu Affan
Islamic Co-Operative Limited (Yala Branch)**

ฟาริส สือรี
Faris Sueree

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Arts in Islamic Studies
Prince of Songkla University**

2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

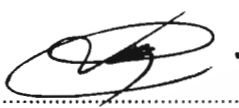

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ..... *Taw* .....

(ดร.ธวัช นุ่มพอม)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ..... .....

(นายฟาริส สีอริ)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อนและไม่ได้ถูกใช้
ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ.....

(นายฟาริส สือรี)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ชื่อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา
ผู้เขียน	นายฟาริส สือรี
สาขาวิชา	อิสลามศึกษา
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยในการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับปัจจัยในการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา และการเปรียบเทียบความเห็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาด้านศาสนาและสามัญ ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และรายได้ 3) เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาของการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณควบคู่กับคุณภาพ โดยการสำรวจ ใช้แบบสอบถาม กับสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา จำนวน 370 ตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่การแจกแจงความถี่ การหาค่าเฉลี่ย การหาเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้การทดสอบแบบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ปัจจัยในการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านปัจจัยภายนอกสหกรณ์ฯ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสมาชิก และปัจจัยภายในสหกรณ์ฯ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด
- 2) ในส่วนของการเปรียบเทียบระดับปัจจัยในการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา พบว่า เพศ สถานภาพ ระดับการศึกษาด้านศาสนาและสามัญ โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่อายุ ระยะเวลาการเป็นสมาชิกและรายได้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05
- 3) ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ของสมาชิก สหกรณ์ฯ ควรเปิดโอกาสให้มีการพักหนี้ในช่วงฤดูฝนเพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกร ขยายโอกาสแก่สมาชิกในการผ่อนชำระเช่นทำสัญญาปรับโครงสร้างหนี้ใหม่ และเปิดช่องทางเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการชำระให้มากขึ้น เช่นจ่ายผ่านเคาน์เตอร์เซอร์วิส ตู้ATM เพิ่มแอปการจ่ายผ่านมือถือ รถโมบาย

เป็นต้น ส่วนข้อเสนอแนะจากสนทนากลุ่ม ด้านสมาชิกให้มีการโอนย้ายหนี้ได้กรณีคู่สมรสหย่าร้างกัน สร้างจิตสำนึกแก่สมาชิกเรื่องการมีอะมานะห์ และความรับผิดชอบต่อหนี้สิน ปัจจัยด้านภายใน สหกรณ์ควรมีกองทุนตะกาฟูลเพื่อประกันหนี้กรณีที่สมาชิกประสบภัยพิบัติ เป็นโรค และเสียชีวิต เพิ่มสิทธิพิเศษแก่สมาชิกที่มีประวัติการชำระหนี้ดี เพิ่มโปรโมชั่น เสริมแรงจูงใจให้สมาชิกที่ชำระหนี้ดีโดยการให้คะแนนหรือคูปองชิงโชคต่าง ๆ ปัจจัยด้านภายนอกสหกรณ์ อบรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และทักษะแก่ประธานกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ภาครัฐควรสนับสนุนให้มีการอบรมสมาชิกสหกรณ์ฯ ทำบัญชีครัวเรือน และให้กองทุนพัฒนาสมาชิกเพื่อเสริมรายได้

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Thesis Title	Factors Affecting the Members' Unpaid Debts of Ibnu Affan Islamic Co-Operative Limited (Yala Branch)
Author	Mr.Faris Sueree
Major Subject	Islamic Studies
Academic Year	2018

ABSTRACT

The study entitled Factors Affecting the Members' Unpaid Debts of Ibnu Affan Islamic Co-Operative Limited (Yala Branch) aimed at i) investigating the factor levels of the members' unpaid debts of the cooperative ii) comparing the factor levels of the members' unpaid debts of the co-operative as well as comparing their opinions from the questionnaire following gender, age, marital status, religious and secular educational level, membership duration and salary and iii) proposing ways in solving the problems of the members' unpaid debts of the co-operative. This was a qualitative and quantitative study using a survey of questionnaire, and the informants are 370 members of Ibnu Affan Islamic Co-Operative Limited (Yala Branch). The data analyses used in this study were Frequency, Mean, Standard Deviation, T-test and One-Way Anova.

The findings were as follows:

1) The factors of the members' unpaid debts of the co-operative in overall picture were in the low level. Once each aspect was analyzed, it was found that the external factors of the co-operative were in the highest level of the mean scores followed by the factors relevant to the members, and the internal factors showed the lowest level.

2) According to the comparison of the factor level of the members' unpaid debts of the co-operative, it was found that gender, age, marital status, religious and secular educational level, membership duration and salary were statistically significantly different at the level of .05

3) The suggestions and recommendations regarding problem solving of the members' unpaid debts of the co-operative were as follows. The debt suspense should be provided particularly in the rainy season to help the members who are farmers. The due extension of the debt installment should be provided. For example, new members' debt contracts should be adjusted as well as opening new payment channels such as paying through counter services, ATM, new applications on cellphones, automobiles and so on. Moreover, the suggestions from the group discussion were as follows. The debt transference should be provided in case of couples' divorce and building the members' awareness regarding trust (Amanah) and responsibilities towards debts. Takaful fund as an internal factor of the co-operative should be provided in case of the members' accidents, diseases and death. Increasing

the privilege to the members with excellent debtors providing optional and various promotions. Motivation reinforcement towards outstanding members using coupons and lucky draws. Furthermore, the external factors of the co-operative were as follows. Training members in order to have good understandings and skills to the group leaders was needed, and government sectors should support members' training regarding making household account and providing certain funds for the development of better lives.

*Prince of Songkla University
Pattani Campus*

موضوع البحث	عوامل تؤدي إلى توقف تسديد ديون شركة تكافل ابن عفان المحدودة
الباحث	فرع جالا
القسم	فارس سوري
العام الجامعي	الدراسات الإسلامية
	1439هـ

ملخص البحث

هذا البحث بعنوان: عوامل تؤدي إلى توقف تسديد ديون شركة تكافل ابن عفان المحدودة- فرع جالا يهدف إلى (1) دراسة مستويات عوامل تؤدي إلى توقف تسديد ديون شركة تكافل ابن عفان المحدودة- فرع جالا (2) مقارنة مستويات عوامل تؤدي إلى توقف تسديد ديون شركة تكافل ابن عفان المحدودة- فرع جالا، بجانب مقارنة آراء المستجيبين للاستبانة الذين تم تقسيمهم حسب الجنس، والعمر، والحالة الاجتماعية، والمؤهل العلمي الديني والعصري ومدة العضوية للشركة، والدخل الشهري (3) تقديم الحلول المقترحة لمشكلة توقف تسديد ديون شركة تكافل ابن عفان المحدودة- فرع جالا. هذا البحث عبارة عن بحث كمي وكيفي في الوقت نفسه؛ وذلك باستخدام الاستبانة كأداة البحث مع أعضاء شركة تكافل ابن عفان المحدودة- فرع جالا البالغ عددهم 370 عضواً، بينما يلجأ الباحث إلى استخدام قيمة التكرار والمتوسط الحسابي واختبار (ت) (T-Test) وتحليل التباين الأحادي (ANOVA)

وتوصل البحث إلى عدة نتائج أهمها:

- (1) أن العوامل المؤدية إلى توقف تسديد ديون شركة تكافل ابن عفان المحدودة- فرع جالا إجمالاً قليلة، وإذا لوحظت جانباً جانباً نجد أن العوامل الخارجية لها أثر أكبر لقضية تسديد الأعضاء ديون الشركة، بينما نجد أن العوامل الداخلية لها أثر أخف في القضية.
- (2) إذا قورن بين العوامل المؤدية إلى توقف تسديد ديون الشركة من حيث الجنس والعمر، والحالة الاجتماعية، والمؤهل العلمي الديني والعصري ومدة العضوية للشركة وجدنا أنه لا فارق

بين عامل الجنس والحالة الاجتماعية والمؤهل العلمي الديني والعصري، ولكن لعوامل العمر ومدة العضوية والدخل الشهري لها معنى ذات دلالة إحصائية لمستوى 0.5.

(3) للبحث مقترحات لحل هذه المشكلة؛ وذلك من خلال قيام الشركة بفتح فرص تجميد الديون في موسم الأمطار لأعضائها المزارعين، وفسح المجال للأعضاء في دفع الديون بشكل التسيط من خلال تعديل جدول تسديد الديون من جديد مثلاً، كما يقترح أن يفسح مجال تسديد الديون عبر مركز خدمة الدفع، والصراف الآلي، وبرنامج خدمات الدفع عبر الجوال، أو السيارات المتحركة وغير ذلك. أما اقتراحات حوار المجموعة فتفيد بأن يسمح تحويل الديون في حالة الطلاق، وزرع روح الأمانة والمسؤولية في دفع الديون للأعضاء، كما اقترحوا أن يكون هناك صندوق التكافل لضمان الديون في حالة مواجهة الأعضاء الكوارث الطبيعية، والأمراض، والوفاة، وزيادة الامتيازات الإضافية للأعضاء كسلوك دافع الديون المتميز، وزيادة التحفيزات المختلفة. أما العوامل الخارجية للشركة فيقترح أن تركز الشركة على تعزيز المفاهيم والمهارات لرؤساء المجموعات بشكل مستمر، كما يتوقع للقسط الحكومي أن يقوم بدورات تدريبية مستمرة حول الحسابات المنزلية ومنح صندوق تطوير الأعضاء في زيادة الدخل الشهري.

กิตติกรรมประกาศ

การสรรเสริญทั้งหมดเป็นเอกสิทธิ์แห่งอัลลอฮ์ ﷻ ผู้ทรงอภิบาลแห่งสากลจักรวาล ผู้ทรงประทานความโปรดปรานให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ขอการประสพพรและความสันติจงประสบแด่ท่านเราะสูล ﷺ ผู้ทรงเปี่ยมด้วยจริยธรรมและแบบอย่างอันสูงส่งแก่มวลมนุษยชาติตลอดจนผู้สืบสานแนวทางของท่านจวบจนวันสุดท้าย วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความโปรดปรานจากพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ และด้วยความบะเราะกะฮฺจากหลาย ๆ ท่านที่อำนวยการให้ข้าพเจ้าประสบความสำเร็จด้วยดียิ่ง

ขอขอบคุณ ดร.ธวัช นุ้ยพอม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำชี้แนะและแนวทางที่เป็นประโยชน์ตลอดเวลาในการศึกษาวิจัย และให้กำลังใจโดยตลอด ทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยจนบรรลุผลทุกประการ

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน รองศาสตราจารย์ ดร.อับดุลเลาะ การีนา ดร.หะหมัด หะยีหมัด และนายอับดุลรอณี เหลาะดุหฺวี ผู้จัดการใหญ่สหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามจนได้ประโยชน์ข้อความที่สมบูรณ์ที่สุด

ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบคุณคณาจารย์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสอนทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาอุทิศตนในการรวบรวมองค์ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ อันทรงคุณค่าตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและดำเนินการวิจัย และขอขอบคุณ ผศ. อับดุลรอซิด เจ๊ะมะ ที่ได้ชี้แนะเปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าได้ศึกษาต่อ และขอขอบคุณสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ที่ได้มอบทุนอุดหนุนในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณคุณพ่อยูโซ๊ะ สือรี และภรรยาพร้อมลูกที่คอยให้กำลังใจ ตลอดจนเพื่อน ๆ รหัสปี 57 ทุก ๆ คน ที่คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจมาตลอด

และขอพรจากเอกองค์อัลลอฮ์ ﷻ ทรงโปรดปรานประทานความรัก ความเมตตา และความปลอดภัยแก่บุคคลดังกล่าวด้วยเทอญ อามีน ยาร็อบบัลอาละมีน

ฟาริส สือรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(5)
ABSTRACT.....	(7)
กิตติกรรมประกาศ.....	(11)
สารบัญ.....	(12)
รายการตาราง.....	(16)
ตารางปริวรรตพยัญชนะอาหรับ-ไทย.....	(18)
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา.....	1
1.2 อัลกุรอาน อัลหะดีษ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
1.2.1 อัลกุรอานที่เกี่ยวข้อง.....	8
1.2.2 อัลหะดีษ.....	9
1.2.3 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	18
1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย.....	18
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	18
1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา.....	18
1.5.2 ขอบเขตด้านประชากร.....	19
1.6 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	19
1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	20
1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	21
บทที่ 2 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหนี้และการสหกรณ์.....	23
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสินเชื่อ.....	23
2.1.1 ความหมายของสินเชื่อ.....	23
2.1.2 แนวคิดด้านวิเคราะห์เครดิต.....	24
2.1.3 แนวคิดด้านการจัดชั้นลูกหนี้.....	28
2.1.4 การติดตามหนี้.....	28
2.1.5 หลักเกณฑ์ในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อแก่สมาชิก.....	30

2.2	ความหมายของหนี้ ลูกหนี้ ลูกหนี้ค้างชำระ และหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้.....	33
2.2.1	ความหมายของหนี้.....	33
2.2.2	ความหมายของลูกหนี้.....	34
2.2.3	ปัญหาลูกหนี้ค้างชำระหนี้.....	34
2.2.4	หนี้สูญ.....	34
2.2.5	หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้.....	34
2.2.6	แนวคิดที่เกี่ยวกับการส่งชำระหนี้เงินกู้ไม่ได้ตามกำหนด.....	35
2.3	ทฤษฎีเกี่ยวกับหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับสถาบันการเงิน.....	36
2.3.1	ความหมายของหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้.....	36
2.3.2	ปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้.....	36
2.4	ทัศนะของอิสลามเกี่ยวกับหนี้สิน.....	37
2.4.1	ความหมายของ อัล-กือรฎู (การกู้ยืม).....	39
2.4.2	อิสลามกับการบัญญัติการกู้ยืม.....	39
2.4.3	อัลกุรอานพูดถึงความประเสริฐของการให้กู้ยืม.....	39
2.4.4	การลดหนี้เพื่อสนับสนุนให้มีการชำระล่วงหน้า.....	40
2.4.5	ความประเสริฐของการผ่อนเวลาให้แก่ลูกหนี้ที่ขัดสนและการยกเลิกหนี้.....	40
2.4.6	ประเภทลูกหนี้.....	41
2.4.7	โทษของผู้ที่กู้ยืมโดยมีเจตนาที่จะไม่ใช้คืน.....	42
2.5	แนวคิดและหลักการของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เกี่ยวข้อง.....	43
2.5.1	ความหมายของสหกรณ์.....	43
2.5.2	ความสำคัญของสหกรณ์.....	45
2.5.3	ประวัติความเป็นมาของสหกรณ์.....	46
2.5.4	หลักการสหกรณ์.....	47
2.5.5	ความแตกต่างของสหกรณ์อิสลามกับสหกรณ์รูปแบบอื่น.....	50
2.6	ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด.....	52
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
3.1	ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง.....	54
3.1.1	ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง.....	54
3.1.2	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	55
3.2	รูปแบบการวิจัย.....	56
3.2.1	การวิจัยเชิงปริมาณ.....	56

3.2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ.....	56
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
3.3.1 การสร้างแบบสอบถามนั้นมีวิธีการ ดังนี้.....	56
3.3.2 แบบสนทนากลุ่ม.....	57
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
3.4.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ.....	58
3.4.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	58
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
3.5.1 ข้อมูลแบบสอบถาม.....	58
3.5.2 แบบสนทนากลุ่ม.....	60
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
4.1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
4.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	62
4.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความคิดเห็นของสมาชิกปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอินนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา.....	70
4.2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิก สหกรณ์อิสลามอินนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา.....	75
4.2.4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของ สมาชิกสหกรณ์อิสลามอินนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา.....	84
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	95
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	97
5.2 อภิปรายผล.....	102
5.2.1 ด้านปัจจัยที่เกิดจากลูกหนี้.....	102
5.2.2 ด้านปัจจัยที่เกิดจากภายในสหกรณ์.....	103
5.2.3 ด้านปัจจัยที่เกิดจากภายนอกสหกรณ์.....	104
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	105
5.2.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	105
5.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	108
บรรณานุกรม.....	109
ภาคผนวก.....	116

ประวัติผู้เขียน..... 180

*Prince of Songkla University
Pattani Campus*

รายการตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางแสดงลูกหนี้ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 ของสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด.....	5
2	ตารางแสดงลูกหนี้คงเหลือสาขายะลาปี 2558 – 2560.....	6
3	ตารางแสดงยอดลูกหนี้คงเหลือตามอำนาจอนุมัติวงเงินสินเชื่อ.....	7
4	ตารางแผนภูมิ ตัวแปรต้น ตัวแปรตาม.....	19
5	ตารางจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ที่มีปัญหาการค้างชำระหนี้ 3 เดือนขึ้นไปตามกลุ่มย่อยที่อยู่ในอำเภอต่าง ๆ.....	55
6	ตารางแสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	62
7	ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา รายด้านและภาพรวม.....	70
8	ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกแยกเป็นกิจกรรมและรายข้อ.....	71
9	ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยภายในสหกรณ์แยกเป็นกิจกรรมและรายข้อ.....	72
10	ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยภายนอกสหกรณ์แยกเป็นกิจกรรมและรายข้อ.....	74
11	ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านเพศ.....	76
12	ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านอายุ.....	76
13	ตารางเปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านอายุ ตามตัวแปรด้านปัจจัยภายในสหกรณ์.....	77
14	ตารางเปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิก	

	สหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านสถานภาพ.....	78
15	ตารางการเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดยจำแนกระดับการศึกษาด้านศาสนา.....	78
16	ตารางการเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดยจำแนกระดับการศึกษาด้านสามัญ.....	79
17	ตารางเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิก.....	80
18	ตารางการเปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิก สหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิก ตามตัวแปรด้านสมาชิก.....	81
19	ตารางเปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิก สหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิก ตามตัวแปรด้านปัจจัยภายในสหกรณ์.....	82
20	ตารางการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของ สมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านรายได้ของสมาชิก.....	83
21	ตารางเปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิก สหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านรายได้ ตามตัวแปรด้าน สมาชิก.....	84
22	ตารางแสดงความถี่เสนอแนวทางการแก้ไข (เร่งด่วนลำดับที่1) ของสมาชิกต่อ ปัจจัยภายนอกของสหกรณ์ฯ ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา.....	85
23	ตารางแสดงความถี่ของปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข (เร่งด่วนลำดับ ที่2) ด้านปัจจัยภายในทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา.....	86
24	ตารางแสดงความถี่ของปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข (เร่งด่วนลำดับ ที่3) ปัจจัยที่เกิดจากสมาชิกเองทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา.....	88
25	ตารางแสดงความถี่ของความคิดเห็นของสมาชิกต่อปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระ หนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา.....	90

ตารางเปรียบเทียบพยัญชนะอาหรับ-ไทย
วิทยาลัยอิสลามศึกษา ฉบับปรับปรุง 2558

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะไทย
ء , ا	อะลีฟ/ ฮัมซะฮฺ	อ ในกรณีเป็นพยัญชนะ และ ฮ ในกรณีเป็นตัวสะกดสุดท้าย
ب	บ่า	บ
ت	ต่า	ต
ث	ซ่า	ซ
ج	ญีม	ญ (จญ์ ในกรณีเป็นตัวสะกด)
ح	ฮ่า	ฮ
خ	ค่อ	ค
د	ดาล	ด
ذ	ซาล	ซ
ر	ร่อ	ร
ز	ซัย	ซ
س	ซีน	ส มีข้อยกเว้น เช่น มุซา อีซา ยาซีน เป็นต้น
ش	ชีน	ช
ص	ศอด	ศ
ض	ฎอด	ฎ
ط	ฏอ	ฏ
ظ	ศอ	ศ
ع	อัยน	อ
غ	ฮัยน	ฮ
ف	ฟ่า	ฟ
ق	กอฟ	ก
ك	กาฟ	ก
ل	ลาม	ล

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะไทย
م	มีม	ม
ن	นูน	น
هـ	ฮ่า	ฮ ในกรณีเป็นพยัญชนะ และ ฮ์ ในกรณีเป็นตัวสะกดสุดท้าย
و	วาว	ว
ي	ยาอ์	ย
الفتحة	อัลฟัตฮะฮฺ อ่านสระข้างบน	ะ (ในกรณีมีตัวสะกด เช่น มัรวาน อาดัม ฯ) ะ, -ะะ อี ในกรณีมีตัวสะกด) ละสระในบาง กรณี เช่น อะลี บะนี ฯ)
الكسرة	อัลกัศเราะฮฺ อ่านสระข้างล่าง	ะ
الضمة	อัสซุมมะฮฺ อ่านสระข้างหน้า	
الفتحة الممدودة	อัลฟัตฮะฮฺ อัลมัมดูดะฮฺ	า (อ ในกรณีมีตัวสะกด เช่น อัลฟา ร็อบา)
الكسرة الممدودة	อัลกัศเราะฮฺ อัลมัมดูดะฮฺ	ะ
الضمة الممدودة	อัสซุมมะฮฺ อัลมัมดูดะฮฺ	ะ
ال-الشمسية	อลีฟ ลาม อัจซิม ซัยยะฮฺ	อั-ตามด้วยพยัญชนะตัวแรกของคำต่อไป เช่น อัดดีน อัสซีน ฯ
ال-القمرية	อะลีฟ ลาม อัลเกาะมะรียะฮฺ	อัล ตามด้วยคำต่อไปโดยไม่ต้องเว้นวรรค เช่น อัลกุรอาน อัลลอฮฺ อัลอิสลาม ฯ
ة	ต่าอ์มัรบูฎะฮฺ	ฮ์ เป็นเสียงเดียวกับ ฮ กรณีอ่านหยุดเป็นเสียง ฮ์ กรณีอ่านต่อเนื่องเป็นเสียง ต
ي	ยาอ์ มุค็อฟพะพะฮฺ	อ่านและสะกดตามการเขียน เช่น ฟิ
ي	ยาอ์ นิสบะฮฺ หรือ ยาอ์ มุซัดดะฮฺ	สะกดยาอ์สองตัว เช่น ยยะ อัจซาฟิอียะฮฺ

ตารางเปรียบเทียบอักษรอาหรับ-อังกฤษ
ของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกา

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะอังกฤษ
ا	อลีฟ	a
ب	บ่า	b
ء	ฮัมซะฮฺ	'a, 'i, 'u
ت	ต่า	t
ث	ซ่า	th
ج	ญีม	j
ح	ฮ่า	h
خ	ค่อ	kh
د	ดัล	d
ذ	ซาล	dh
ر	ร่อ	r
ز	ซาย	z
س	ซีน	s
ش	ชีน	sh
ص	ศอด	s
ض	ฎอด	d
ط	ฏอ	t
ظ	ซอ	z
ع	อัยน	'a, 'i, 'u
غ	ฆอยน	gh
ف	ฟา	f
ق	กอฟ	q
ك	กาฟ	k
ل	ลาม	l

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะอังกฤษ
م	มีม	m
ن	นูน	n
ه	ฮ่าฮ์	h
و	วาว	w
ي	ย่าฮ์	y
ة، ة	ตาฮ์	h,t
(الفتحة)	ا, آ, إ	a ,ay, aw
(الفتحة الممدودة)	آ	ā
(الكسرة)	إ	i
(الكسرة الممدودة)	إ	ī
(الضمة)	أ	u
(الضمة الممدودة)	أ	ū
ال-الشمسية		al- (al-Tirmidhiy)
ال-القمرية		al- (al-'Islāmiyah)
الكسرة المشددة		iiy
الضمة المشددة		uww

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

คำสอนของศาสนาอิสลามนั้นครบสมบูรณ์ในทุกมิติและระบบโครงสร้างของการดำเนินชีวิตของมนุษย์หนึ่งในโครงสร้างหลักสำคัญและมีความจำเป็นคือระบบเศรษฐกิจที่ต้องสอดคล้องตามรูปแบบอิสลามปราศจากระบบดอกเบี้ยไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยน (الصرف) การซื้อขาย (البيع) การกู้ยืม (القرض) การจำนอง (الرهن) การมีหุ้นส่วน (الشركة) การเช่า (الإجارة) ฯลฯ เพื่อให้เกิดความถูกต้องและเป็นธรรมในระบบเศรษฐกิจนั้นอัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงห้ามไว้อย่างชัดเจนใน อัลกุรอาน

ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا ﴾

(البقرة : 275)

ความว่า “และอัลลอฮ์ ﷻ นั้นทรงอนุมัติการซื้อขายและทรงห้ามดอกเบี้ย”

(อัล-บะเกาะเราะฮฺ : อายะฮฺที่ 275)¹

จากอายะฮ์ข้างต้นอิมามอัซฮาฟีอีได้อธิบายว่าหลักการทั่วไปของการซื้อขายนั้นเป็นที่ยอมรับเมื่อได้มีการยินยอมทั้งสองฝ่าย(ทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย) เว้นแต่เป็นสิ่งที่ห้ามจากท่านเราะฮ์ลุล (al-Shāfi‘iy,1990: 3/3) อิบญะซีร์ได้อธิบายอายะฮ์ข้างต้นว่าความแตกต่างของบทบัญญัติเกี่ยวกับการซื้อขายและดอกเบี้ยว่าการซื้อขายเป็นที่ยอมรับให้ปฏิบัติและดอกเบี้ยเป็นที่ยอมรับให้ปฏิบัติ พระองค์ทรงรู้ว่าสิ่งใดเป็นประโยชน์และสิ่งใดเป็นโทษสิ่งใดที่เป็นประโยชน์พระองค์ทรงอนุมัติ และสิ่งใดที่เป็นโทษพระองค์จะทรงห้าม (‘Ibn Kathīr, 1999 : 1/709) รายงานจาก (‘Ibn ‘Abī Hatim) จาก(‘Ibn ‘Abbās) ว่า “ผู้ที่กินดอกเบี้ยจะถูกฟันคั่นชีพในวันกิยามะฮ์ในสภาพที่โง่เขลาและบ้า” (Fath al-Bāriy:8/74)

จากอายะฮ์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าเป้าหมายหลักที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงห้ามดอกเบี้ยเพื่อขจัดความอธรรมที่จะเกิดขึ้นในสังคมเพราะอัลลอฮ์ ﷻ เป็นผู้สร้างบรรดาสรรพสิ่งทั้งหลายบนโลกใบนี้ พระองค์ทรงรอบรู้ในสิ่งที่พระองค์ทรงสร้างและรอบรู้ถึงการกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์ โดยเฉพาะ

¹ หนังสือพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมแปลภาษาไทย ศูนย์กษัตริย์ พะฮัด แห่งนครมะดีนะฮ์

ระบบดอกเบี้ย (ริบา) ถือเป็นบาปใหญ่ แท้จริงแล้วอัลลอฮ์ ﷻ ได้ประกาศทำสงครามกับผู้กินและผู้
ที่ให้ดอกเบี้ยซึ่งจะแตกต่างจากบาปใหญ่ประเภทอื่น ๆ (อุซนูล หะยีดาราโออะ2558 : 3)

อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ
فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِن تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ
لَا تَظْلُمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴾

(البقرة : 278-279)

ความว่า : “บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย! พึงยำเกรงอัลลอฮ์ ﷻ เกิดและ
จงละเว้นดอกเบี้ยที่ยังเหลืออยู่เสียหากพวกเจ้าเป็นผู้ศรัทธาและถ้า
พวกเจ้ามิได้ปฏิบัติตามก็พึงรับรู้ด้วยว่าซึ่งสงครามจากอัลลอฮ์ ﷻ และ
เราะฮ์สุล ﷺ ของพระองค์และหากพวกเจ้าสำนึกผิดกลับเนื้อกลับตัว
แล้ว สำหรับพวกเจ้าก็คือต้นทุนแห่งทรัพย์ของพวกเจ้าโดยที่พวกเจ้า
จะไม่ได้เอธรรมและไม่ถูกเอธรรม”

(อัลบะเกาะเราะฮ์ : อายะฮ์ที่ 278-279)

อัลลอฮ์ ﷻ ไซให้บ่าวผู้ศรัทธาทั้งหลายพึงยำเกรงต่อพระองค์และทรงห้ามไม่ให้
ปฏิบัติในสิ่งที่พระองค์ทรงกริ้วและไม่พอใจ ให้พึงระวังการกระทำต่าง ๆ ของท่าน ให้ละในทรัพย์สินที่
เพิ่มพูนจากต้นทุนของท่านที่ไม่เป็นธรรม หากท่านเป็นผู้ศรัทธาในสิ่งที่อัลลอฮ์ ﷻ บัญญัติอนุมัติการ
ซื้อขาย ห้ามริบาและสิ่งอื่น ๆ (Ibn Kathīr, 1419 : 1/553)

ในหะดีษของท่านเราะฮ์สุล ﷺ ได้พูดถึงเกี่ยวกับการห้ามกินดอกเบี้ยและประณามทั้ง
ผู้ชาย ผู้รับ ผู้เขียน และพยาน ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

((لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكِلَ الرِّبَا وَمُؤَكَّلَهُ وَكَاتِبَهُ وَشَاهِدِيهِ
وَقَالَ هُمْ سَوَاءٌ))

(أخرجه مسلم:1598)

ความว่า “ท่านเราะฮ์สุล ﷺ ได้ประณามผู้ที่กินริบา ผู้ให้กิน ผู้
บันทึก และผู้เป็นพยานทั้งสองคน และท่านกล่าวว่า พวกเขาอยู่ใน
ฐานะที่เท่าเทียมกัน”

(บันทึกโดย Muslim :1598)

ศาสตราจารย์ (Dr.'Ahmad Ṣalābiy) ให้ความเห็นว่าการกินดอกเบี้ยเป็นบาปอันมหันต์จากโองการอัลกุรอาน อัลฮะดีษและคำอธิบายของอิมาม (al-Rāziy) ได้ชี้แจงถึงสาเหตุที่ดอกเบี้ยเป็นอันตรายต่อสังคมมนุษย์ไว้ 4 ประการด้วยกันคือ ประการแรก เป็นการสร้างภาพการขูดรีดกดขี่และความเป็นศัตรูในหมู่มนุษย์ ประการที่สอง เป็นการสร้างชนกลุ่มหนึ่งที่ร่ำรวยแต่เกียจคร้านไม่ใช้กำลังกายและสมองไปในทางสร้างสรรค์แต่มีชีวิตอยู่ด้วยการสูบเลือดประชาชนส่วนใหญ่ที่ยากจน ประการที่สาม เป็นการทำลายศีลธรรมและศักดิ์ศรีของมนุษย์ด้วยกัน ประการสุดท้าย เป็นการสร้างกลุ่มนายทุนเงินกู้เพียงหยิบมือเดียวที่ร่ำรวยและมีอำนาจโดยการยึดทรัพย์สินของคนจนซึ่งเป็นชนส่วนใหญ่และด้วยอำนาจของเงินตราและทำลายความสงบสุขของมนุษย์ แต่ทั้งนี้และทั้งนั้นอิสลามก็ยังให้ทางออกแก่คนมุสลิมทางด้านอื่น ๆ อีก เช่น การหาผลกำไรจากการค้า การทำธุรกิจ การทำการเกษตร การร่วมลงทุนโดยให้นายทุนมาลงทุน แล้วนำผลกำไรมาแบ่งกัน ซึ่งสิ่งนี้เป็นสิ่งที่อิสลามอนุมัติ (ฮะลา) ตามที่บทบัญญัติของอิสลามได้กำหนดไว้² ‘Umar Chapra (1979 : 6) ได้กล่าวว่า เป้าหมายทางเศรษฐกิจอิสลามที่สำคัญได้แก่ 1) การนำระบบเศรษฐกิจให้อยู่ภายใต้ของกรอบศีลธรรมที่เป็นบรรทัดฐานของอิสลาม 2) ความเป็นภราดรภาพและความยุติธรรม 3) การกระจายรายได้อย่างเท่าเทียมกันในสังคม 4) ยอมรับอิสรภาพในการเลือกสรรที่อยู่ในขอบเขตของสวัสดิการทางสังคม.

จากหลักการที่กล่าวมาข้างต้นเป็นที่มาของความพยายามสนับสนุนเพื่อให้สหกรณ์อิสลามได้เกิดขึ้นในรูปแบบของสหกรณ์ที่ทะเลาะถูกต้องตามหลักการของอิสลามที่สมบูรณ์แบบที่สุด³ จากความต้องการแหล่งเงินทุนที่ทะเลาะของสังคมมุสลิมในประเทศไทย ที่ยังไม่มีสถาบันการเงินอิสลามรองรับในสมัยนั้น⁴ แม้กระทั่งชุมชนมุสลิมเองต่างก็ได้พยายามหาวิธีการที่จะให้ได้มาซึ่งระบบที่ปลอดดอกเบี้ย เพื่อตอบสนองพระบัญชาของอัลลอฮ์ ﷻ อีกทั้งพระองค์ทรงห้ามปรามอย่างเด็ดขาดและประกาศจะทำสงครามกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบดอกเบี้ย นอกจากนี้ระบบสหกรณ์อิสลามต้องมีความโปร่งใสด้านบริการที่ดี เป็นธรรมไม่เอารัดเอาเปรียบระหว่างกัน (มุฮัมมัด อีเมดีเอระ 2558: 2) สหกรณ์เป็นองค์กรหนึ่ง ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของสมาชิกและชุมชนเช่น เงินทุน การรวมซื้อ การรวมขาย การออม การให้บริการและอื่น ๆ (ชัยนิพนธ์ บุตดา : 2550 : 1)

การจัดการด้านการเงินในรูปแบบสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ ได้เกิดขึ้นมากมายในประเทศไทย รวมทั้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งที่จัดขึ้นโดยมุสลิมและที่ไม่ใช่มุสลิมการดำเนินกิจการสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นโดยกลุ่มบุคคลที่ไม่ใช่มุสลิมตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความคิดของมนุษย์

² <http://muslimchiangmai.net/> (สืบค้นเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2559)

³ ฮาลาล (อาหรับ: Halal) (บ้างสะกดว่า ฮะลาล หรือ หละลา) เป็นศัพท์นิติศาสตร์อิสลามจากภาษาอาหรับ หมายความว่า กฎบัญญัติอนุมัติให้มุสลิม (มุสลิมที่อยู่ในศาสนานิติภาวะ) กระทำได้ อันได้แก่ การนึกคิด วาจา และการกระทำที่ศาสนาได้อนุมัติให้ เช่น การรับประทานเนื้อปศุสัตว์ที่ได้รับการเชือดอย่างถูกต้อง การค้าขายโดยสุจริตวิธี การสมรสกับสตรีตามกฎเกณฑ์ที่ได้รับบัญญัติ เป็นต้น

⁴ ก่อนปี พ.ศ.2546 ปัจจุบันมีธนาคารอิสลามโดยเมื่อ 12 มิถุนายน 2546 ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย เปิดสาขาแรก ที่อาคารยูเอเอ็ม ทาวเวอร์ ถนนรามคำแหง (ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย,ม.ป.ป. : ออนไลน์)

ห่างไกลจากความโปรดปรานจากอัลลอฮ์ ﷻ แต่สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นโดยกลุ่มบุคคลที่นับถือศาสนาอิสลามศรัทธาชนนั้น ตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งศาสนาอันเที่ยงแท้และความโปรดปรานของเอกองค์อัลลอฮ์ ﷻ (อาหามะ กือโด : 2557 : 27)

หนึ่งในสหกรณ์ที่เปิดดำเนินการใน 3 จังหวัดภาคใต้ที่สำคัญคือสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด เป็นสหกรณ์ประเภทออมทรัพย์ที่ดำเนินกิจการในระบบสถาบันการเงินแบบอิสลามในประเทศไทยก่อเกิดขึ้นมา ณ จังหวัดปัตตานีที่ตั้งอยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยที่มีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิมซึ่งต้องการมีระบบเศรษฐกิจปลอดดอกเบี้ยเริ่มก่อตั้งเป็นทางการเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2535 ได้ดำเนินการขอจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ต่อมาจดทะเบียนสหกรณ์และได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากภาครัฐฯ โดยให้ใช้ชื่อว่า “สหกรณ์ออมทรัพย์ อิบนูอัฟฟาน จำกัด” ทะเบียนเลขที่ อ 008335 (สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด, ม.ป.ป.: ออนไลน์) ปัจจุบันสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด ได้เปลี่ยนชื่อเป็นสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด เมื่อวันที่ 5 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2556 (ใบสำคัญจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อสหกรณ์ : 2556) มีสาขาทั้งหมดถึง 13 สาขา ครอบคลุมทั้ง 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และอีก 1 สาขาในอำเภอจะนะจังหวัดสงขลา มีสมาชิกทั้งหมด 95,000 กว่าคน

ปัจจุบันพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีการค้างชำระหนี้เพิ่มสูงขึ้นในแต่ละปี อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษา ของสมควร วิบูลย์เชื้อ พบว่าการบริหารจัดการลูกหนี้ของสหกรณ์ไม่มีประสิทธิภาพ มีอัตราหนี้ค้างชำระเกินค่าเฉลี่ยของออมทรัพย์ที่อยู่กลุ่มเดียวกัน เห็นได้จากตลอดระยะเวลา 4 ปี บัญชีสหกรณ์มีหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (หนี้สงสัยจะสูญ) ทุกปี การใช้ทรัพย์สินให้ผลตอบแทนต่ำ เนื่องจากมีการซื้อทรัพย์สินถาวรเพิ่มขึ้นทุกปีแต่ไม่สามารถนำไปสร้างประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ แต่กลับเพิ่มภาระค่าใช้จ่าย เช่น ค่าเสื่อมราคา และค่าซ่อมแซมบำรุงรักษามากกว่ารายได้ ส่วนแผนงานร่วมลงทุนที่เพิ่มขึ้นได้รับผลตอบแทนต่ำเช่นกัน ในขณะที่ต้องจ่ายค่าตอบแทนให้กับสมาชิกที่นำเงินมาฝากในอัตราที่สูงกว่ารายได้จากการร่วมลงทุน (สมควร วิบูลย์เชื้อ, ม.ป.ป. : ออนไลน์)

จากตารางที่ 1.1 แสดงยอดลูกหนี้ทั้งหมดของสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 พบว่ามีจำนวนหนี้สินและทุนของสหกรณ์จำนวน 1,698,644,408.86 บาท ยอดที่ถึงกำหนดรับชำระทั้งหมด 869,459,828.00 บาท จำนวนสัญญา 22,565.00 สัญญา รับชำระที่เกิดขึ้นจริง 462,025,959.00 บาท จำนวนสัญญา 11,991.00 สัญญา ร้อยละของยอดที่ถึงกำหนด 53.14% ยอดที่ผิดนัด 407,433,869.00 บาท จำนวนสัญญา 10,573.00 สัญญา ร้อยละของยอดหนี้ที่ถึงกำหนด 46.86% บาท จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ายอดลูกหนี้คงเหลือของสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด เกือบครึ่งหนึ่งจากหนี้ที่เก็บได้ และหนี้ที่เป็นหนี้ที่ค้างชำระที่ไม่

ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs)⁵ นั่นก็แสดงให้เห็นว่ากระบวนการการบริหารจัดการลูกหนี้ของสหกรณ์ทั้งระบบอาจจะยังไม่มีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 1.1 ตารางแสดงลูกหนี้ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 ของสหกรณ์อิสลามอับดุลอูฟฟาน จำกัด

รายการลูกหนี้	จำนวนสัญญา	จำนวนมูลหนี้ทั้งหมด / เงิน
หนี้สินและทุนของสหกรณ์		1,698,644,408.86
ยอดที่ถึงกำหนดรับชำระทั้งหมด	22,565	869,459,828.00
รับชำระที่เกิดขึ้นจริง	11,991	462,025,959.00
คิดเป็นร้อยละของยอดที่ถึงกำหนด		53.14
ยอดที่ผิดนัด	10,573	407,433,869.00
คิดเป็นร้อยละของยอดที่ถึงกำหนด		46.86

สาขายะลาเป็นสาขาหนึ่งที่มี (NPLs) ค่อนข้างสูง จากตารางที่ 1.2 แสดงข้อมูลลูกหนี้เฉพาะสาขายะลา 3 ปีย้อนหลังพบว่า ในปี 2558 มียอดที่ถึงกำหนดรับชำระทั้งหมด 82,751,104 บาท จำนวนสัญญา 2,192 ราย รับชำระที่เกิดขึ้นจริง 64,230,647 บาท จำนวนสัญญา 1,192 ราย หนี้ที่เป็น NPLs 18,520,457 บาท จำนวนสัญญา 1,000 ราย คิดเป็นร้อยละของยอดหนี้ที่ผิดนัด (NPLs) จำนวนเงิน 21.84% และร้อยละของยอดหนี้ที่ผิดนัด (NPLs) จำนวนราย 45.62% ในปี 2559 มียอดยอดที่ถึงกำหนดรับชำระทั้งหมด 84,182,065 บาท จำนวนสัญญา 2,343 ราย รับชำระที่เกิดขึ้นจริง 65,503,784 บาท จำนวนสัญญา 942 ราย หนี้ที่เป็น NPLs 18,678,281 บาท จำนวนสัญญา 1,401 ราย คิดเป็นร้อยละของยอดหนี้ที่ผิดนัด (NPLs) จำนวนเงิน 29.56% และร้อยละของยอดหนี้ที่ผิดนัด (NPLs) จำนวนราย 59.80% ในปี 2560 มียอดยอดที่ถึงกำหนดรับชำระทั้งหมด 95,789,046 บาท จำนวนสัญญา 2,396 ราย รับชำระที่เกิดขึ้นจริง 73,426,172 บาท จำนวนสัญญา 1,180 ราย หนี้ที่เป็น NPLs 22,362,874 บาท จำนวนสัญญา 1,216 ราย คิดเป็นร้อยละของยอดหนี้ที่ผิดนัด (NPLs) จำนวนเงิน 27.92% และร้อยละของยอดหนี้ที่ผิดนัด (NPLs) จำนวนราย 50.75% (รายงานกิจการประจำปีฝ่ายสินเชื่อและเร่งรัดหนี้ ณ 31 ธันวาคม 2560

⁵ Non Performing Loans : NPLs คือ หนี้ที่ค้างชำระที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

ตารางที่ 1.2 ตารางแสดงลูกหนี้คงเหลือสาขายะลาปี 2558 – 2560

รายการ	สาขายะลา					
	ปี 58		ปี 59		ปี 60	
	จำนวน สัญญา	จำนวนเงิน	จำนวน สัญญา	จำนวนเงิน	จำนวน สัญญา	จำนวนเงิน
ยอดหนี้คงเหลือ	2,192	82,751,104	2,343	84,182,065	2,396	95,789,046
รับชำระที่เกิดขึ้นจริง	1,192	64,230,647	942	65,503,784	1,180	73,426,172
หนี้ NPLs	1,000	18,520,457	1,401	18,678,281	1,216	22,362,874
% NPLs ต่อหนี้คงเหลือ	45.62	21.84	59.80	29.56	50.75	27.92

เมื่อตรวจสอบรายละเอียด NPLs ตามอำนาจการอนุมัติของสาขายะลา จากตารางที่ 1.3 แสดงอำนาจในการพิจารณาอนุมัติตามอำนาจต่าง ๆ ของสาขายะลา ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 นั้นพบว่าจำนวนหนี้สินยอดคงเหลือทั้งหมด 95,789,046 บาท จำนวนราย 2,396 ราย ร้อยละของยอดหนี้ผิดนัด 47.31% ร้อยละของยอดรับชำระ 52.69% อำนาจคณะกรรมการร้อยละ 100% ของยอดรับชำระและไม่มีหนี้สินค้างชำระ อำนาจของอนุกรรมการสินเชื่อยอดหนี้คงเหลือทั้งหมด 14,391,220 บาท จำนวนราย 35 ราย ร้อยละของยอดหนี้ผิดนัด 34.58% ร้อยละของยอดรับชำระ 65.42% อำนาจของอนุกรรมการสินเชื่อสาขายอดหนี้คงเหลือทั้งหมด 26,043,327 บาท จำนวนราย 178 ราย ร้อยละของยอดหนี้ผิดนัด 53.24% ร้อยละของยอดรับชำระ 46.76% อำนาจของผู้จัดการใหญ่ยอดหนี้คงเหลือทั้งหมด 4,495,079 บาท จำนวนราย 58 ราย ร้อยละของยอดหนี้ผิดนัด 60.22% ร้อยละของยอดรับชำระ 39.78% อำนาจของผู้จัดการสาขายอดหนี้คงเหลือทั้งหมด 50,859,420 บาท จำนวนราย 2,125 ราย ร้อยละของยอดหนี้ผิดนัด 45.96% ร้อยละของยอดรับชำระ 54.04%⁶ จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่ากระบวนการปล่อยสินเชื่อจำเป็นที่จะต้องเพิ่มมาตรการ การตรวจคำขอสินเชื่อให้ละเอียดกว่านี้อาจจะต้องใช้การเช็คเกอร์ที่บ้านสมาชิกก่อนทำสัญญา ในระหว่างการพิจารณาและหลังอนุมัติสินเชื่อ หรือต้องพิจารณาวัตถุประสงค์และแยกให้ชัดเจนว่าส่วนใหญ่ที่มีปัญหาคืออะไร ระดับสมาชิก สถานะการเงิน รายได้ สถานะครอบครัว ประสบการณ์การใช้ทุนการบริหารจัดการ ความเข้าใจของสมาชิกต่อระบบสหกรณ์ เป็นต้น

⁶ รายงานกิจการประจำปีสหกรณ์อิสลามอับดุลฟาน จำกัด สาขายะลาปี 2560

ตารางที่ 1.3 ตารางแสดงยอดลูกหนี้คงเหลือตามอำนาจอนุมัติวงเงินสินเชื่อตามลำดับดังนี้

วงเงินตามอำนาจ	ครบกำหนด		รับชำระ		ยอดผิดนัด		ยอดคงเหลือ		%การรับชำระ (เงิน)	%หนี้ผิดนัด (เงิน)
	บาท	ราย	บาท	ราย	บาท	ราย	บาท	ราย		
คณะกรรมการ 600,000-2,000,0000	230,000	1	230,000	1	-	-	-	-	100%	100%
อนุกรรมการสินเชื่อ 200,001-600,000	3,485,155	33	2,279,815	37	1,205,340	20	14,391,220	35	65.42	34.58
อนุกรรมการสินเชื่อสาขา 100,001-200,000	10,976,025	182	5,132,815	179	5,843,210	114	26,043,327	178	46.76	53.24
ผู้จัดการใหญ่ 50,001-100,000	2,607,794	64	1,037,444	65	1,570,350	37	4,495,079	58	39.78	60.22
ผู้จัดการสาขา 30,000-50,000	32,111,009	2,224	17,354,277	2,251	14,756,732	1,239	50,859,420	2,125	54.04	45.96
รวม	49,409,983	2,504	26,034,351	2,533	23,375,632	1,410	95,789,046	2,396	52.69	47.31

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าสาขา यसลา นั้นยังมีปัญหาการบริหารการจัดการลูกหนี้ ส่งผลให้สหกรณ์ได้รับกำไรจากการประกอบธุรกิจการให้เงินสินเชื่อลดน้อยลงเมื่อเปรียบเทียบกับยอดเงินให้สินเชื่อในแต่ละปี เพราะรายได้หลักของสาขา คือ การให้สินเชื่อเป็นหลักในสาขา यसลา มีสมาชิกทั้งหมด 10,000 คน ในจำนวนนี้มีสมาชิกที่ไม่สังกัดกลุ่ม (สมาชิกอิสระ) และสมาชิกที่สังกัดกลุ่ม กลุ่มสมาชิกทั้งหมดมี 96 กลุ่ม สมาชิกมีอาชีพที่หลากหลายแตกต่างกัน ส่วนวัตถุประสงค์ในการขอสินเชื่อ นั้นมีหลายประเภทเช่นกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของสมาชิกแต่ละคน

ด้วยเหตุที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจจะศึกษาถึงปัจจัยทำให้เกิดปัญหานี้ ค้างชำระที่สมาชิกผู้ให้สินเชื่อประเภทต่าง ๆ ของสหกรณ์ แต่ชำระไม่ตรงตามสัญญา ทำให้มีการค้างชำระ โดยนำเอาเทคนิคการสำรวจแบบสอบถามมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างพร้อมกำหนดนโยบายและการปฏิบัติอย่างเป็นระบบทั้งนี้เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในการบริหารงานสินเชื่อ อันเป็นธุรกิจหลักของสหกรณ์ ตลอดจนนำผลที่ได้มาจากการวิจัยไปปรับปรุงพัฒนาระบบการจัดเก็บหนี้ให้มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 อัลกุรอาน อัลหะดีษ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อัลกุรอาน อัลหะดีษ และเอกสารทางวิชาการที่ระบุและพูดถึงเกี่ยวกับหนี้ เช่น รูปแบบและวิธีการจัดการเกี่ยวกับหนี้ ความสำคัญของหนี้หน้าที่ (ความรับผิดชอบ) ของผู้ที่ติดหนี้ บทลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่จ่ายหนี้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้รวบรวมอายุอะฮ์อัลกุรอาน อัลหะดีษ และ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำเสนอต่อไปนี้

1.2.1 อัลกุรอานที่เกี่ยวข้อง

อัลกุรอานเป็นธรรมนูญที่มีคำสอนครอบคลุมทุกมิติของการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เป็นคัมภีร์ที่ถูกประทานจากอัลลอฮ์ ﷻ ให้มนุษย์ได้อ่านเรียนรู้ทำความเข้าใจและปฏิบัติตามคำสอน เป็นคู่มือประจำตัวของมุสลิมและสังคมมุสลิมทุกยุคทุกสมัยจากการศึกษาอัลกุรอานพบว่า มีหลักการที่พูดถึงหนี้และให้ความสำคัญเกี่ยวกับหนี้

ในสุเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮ์ อายะฮ์ที่ 282 อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدَيْنٍ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّىٰ فَاكْتُبُوهُ ﴾

(البقرة : 282)

ความว่า “บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย ! เมื่อพวกเจ้าต่างมีหนี้สินกัน จะด้วยหนี้สินใด ๆ ก็ตามจนกว่าจะถึงกำหนดเวลา (ใช้หนี้) ที่ถูกระบุไว้แล้ว⁷ ก็จงบันทึกหนี้สินนั้นเสีย⁸”

(อัลบะเกาะเราะฮฺ : 282)

อิมามอัลเซากานียได้อธิบายอายะฮ์นี้เป็นหลักการสนับสนุนอธิบายถึงรูปแบบวิธีการทำสัญญาระหว่างผู้ขอสินเชื่อกับผู้ให้สินเชื่อซึ่งอายะฮ์ก่อนหน้านี้อ้างถึงเกี่ยวกับดอกเบี้ย(ริบา) กล่าวคือเมื่อพวกเจ้าได้ร่วมทำสัญญาหนี้ขึ้นระหว่างทั้งสองฝ่ายแล้วก็จงเขียนจดบันทึกให้ระบุไว้อย่างชัดเจน จากคำว่า “ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ” เป็นหลักฐานที่ชัดเจนว่าถ้าไม่ระบุระยะเวลาถือว่าเป็นโมฆะใช้ไม่ได้โดยเฉพาะการซื้อขายแบบผ่อนชำระ เช่นการซื้อขายแบบล่วงหน้า “السلم” ดังหะดีษของท่านนบี ﷺ ได้กล่าวว่าความว่า “ผู้ใดที่ซื้อขายล่วงหน้า เขาจงซื้อขายล่วงหน้าโดยใช้เครื่องตวงที่แน่นอนที่รู้จักกันชัดเจน และใช้เครื่องชั่งที่รู้จักกันแน่นอน ด้วยกำหนดเวลาที่แน่นอน” (บันทึกโดย al-Bukhāriy: 2240) ดังนั้นทัศนะของนักวิชาจึงเห็นทัศนะเดียวกันว่ากระบวนการซื้อขายนั้นจำเป็นต้องมีการจดบันทึกที่ต้องเกี่ยวพันกับเวลาอาจจะเป็นวัน เดือน หรือปี เนื่องจากเมื่อมีหนี้สินจำเป็นสำหรับผู้ขอสินเชื่อต้องชดใช้คืน (al-Shaukāniy:1/331)

2.1.2 อัลหะดีษ

ในหะดีษของท่านเราะฮูล ﷺ พูดถึงเกี่ยวกับผู้ที่ไม่จ่ายหนี้ ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

((مَطْلُ الْغَنِيِّ ظُلْمٌ، وَإِذَا أُتْبِعَ أَحَدُكُمْ عَلَىٰ مَلِيٍّ فَلْيَتَّبِعْ))

(أخرجه مسلم:1564)

ความว่า “ผู้ที่มีเงินแล้วไม่ยอมใช้หนี้ถือเป็นการอธรรมและเมื่อคนหนึ่งคนใดที่มีฐานะถูกใช้หนี้เขาจงปฏิบัติตามเถิด”

(บันทึกโดย Muslim :1564)

อีกหะดีษที่ท่านเราะฮูล ﷺ พูดถึงเกี่ยวกับผู้ที่เสียชีวิตในหนทางของอัลลอฮ์ ﷻ แต่ยังมีหนี้สินค้างอยู่ ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

((يُعْفَرُ لِلشَّهِيدِ كُلِّ ذَنْبٍ إِلَّا الدَّيْنَ))

(أخرجه مسلم:1886)

⁷ เป็นหนี้สินกันโดยมีกำหนดเวลาให้หนี้จะเป็นเดือนหนึ่งหรือปีหนึ่งก็ตาม

⁸ บทบัญญัตินี้จะครอบคลุมเรื่องของการใช้ธุรกรรมทางการเงิน (معاملات) ทั้งหมด เช่นการซื้อขาย การเช่า การยืม เป็นต้น (หนังสือดัตฟิร ปีเป็นนอันอรัเราะฮมาน แปลเป็นภาษามลายู พิมพ์โดย ดารุลฟิครี กวัลฮอร์ลัมเปอร์ มาเลย์เซีย.

ความว่า “จะถูกรอกภัยโทษบาปทั้งหมดสำหรับผู้ตาย (ชะฮีด) เว้นแต่หนึ่ง”

(บันทึกโดย Muslim :1886)

อิมามอันนะวะวีย์ได้อธิบายหะดีษดังกล่าวว่าเป็นความประเสริฐที่ยิ่งใหญ่สำหรับผู้ตายชะฮีด (ตายในหนทางของอัลลอฮ์) เพราะบาปทั้งหมดจะถูกลบล้างเว้นแต่หนึ่งเพราะเป็นสิทธิ์ของมนุษย์ (หนังสือขอเอี้ยะฮุมสลิมซัรฮอิมามอันนะวะวีย์ 7:36)

อีกหะดีษที่ท่านเราะฮูล ﷺ พูดถึงเกี่ยวกับผู้ตายที่ไม่ได้จ่ายหนี้ ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

((نَفْسُ الْمُؤْمِنِ مُعَلَّقَةٌ مَا كَانَ عَلَيْهِ دَيْنٌ))

(أخرجه أحمد :9679)

ความว่า “ชีวิตของคนมุอ์มินจะถูกให้รอไว้ก่อน ตราบที่เขายังมีหนี้สินติดค้างอยู่¹⁰”

(บันทึกโดย Ahmad :9679)

จากหะดีษดังกล่าว เราจึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่า เรื่องหนี้สินเป็นสิ่งที่ดีอิสลามให้ความสำคัญอย่างมาก เพราะจะทำให้ความดีที่จะได้รับต้องถูกให้รอไว้ก่อน จนกว่าจะจัดการชดใช้เรื่องหนี้สินให้เรียบร้อยเสียก่อน

1.2.3 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอินบูนอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ผู้วิจัยพบว่า

กนิษฐา จอมวิญญูณ์ 2546 ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนเงินกู้ในโครงการธนาคารประชาชน ของธนาคารออมสิน สาขาลำปาง วัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนเงินกู้ของผู้กู้ในโครงการธนาคารประชาชนปัญหาและอุปสรรคในโครงการธนาคารประชาชนในความคิดเห็นของผู้กู้เงินเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ผลการศึกษาพบว่า จากความคิดเห็นของผู้กุนั้นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้อันดับแรกคือปัจจัยด้านรายได้ของครอบครัวต่อเดือนรองลงมาคือปัจจัยด้านภาวะเศรษฐกิจ จำนวนบุคคลที่อาศัยอยู่ในครอบครัว การบริการของสถาบันการเงินและค่านิยมของผู้บริโภคเป็นอันดับสุดท้าย จากความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

⁹ ความประเสริฐของผู้ที่เสียชีวิตในหนทางของอัลลอฮ์ เงื่อนไขถ้าผู้ตายนั้นเจตนาบริสุทธิ์ใจเพื่ออัลลอฮ์ (หนังสือขอเอี้ยะฮุมสลิมซัรฮอิมามอันนะวะวีย์ 7:36)

¹⁰ حديث صحيح، وهذا إسناده حسن، ابن أبي سلمة: وهو عمر، حسن الحديث في المتابعات والشواهد

พบว่าปัจจัยด้านความสม่ำเสมอในการเดินบัญชีเงินฝาก รองลงมาคือรายได้ของครอบครัวต่อเดือน ภาวะเศรษฐกิจ ประสบการณ์การประกอบอาชีพในปัจจุบัน และระยะห่างระหว่างสถานประกอบการ กับธนาคารเป็นอันดับสุดท้าย ขณะที่ปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้คั้นเงินกู้ยืมได้แบ่งออกเป็น 3 สาเหตุคือ สาเหตุจากผู้กู้ สาเหตุจากธนาคาร และสาเหตุจากภายนอก จากความเห็นของผู้กู้เงินพบว่า ปัญหาภาระครอบครัวที่เพิ่มขึ้น วงเงินที่อนุมัติไม่มีความเหมาะสมต่อความต้องการ และการแข่งขันทางธุรกิจตามลำดับ และจากความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานพบว่าความซื่อสัตย์ของผู้กู้ การอนุมัติสินเชื่อของสถาบันการเงินที่ไม่มีการกลั่นกรองที่ดี และปัญหาภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำตามลำดับ

จักรภากร โมระศิลป์ 2552 การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาสาเหตุของหนี้ค้างชำระของเกษตรกรรูกักำธนาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาราชบุรี จังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรรูกักำที่มหนี้ค้างชำระของธนาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาราชบุรี จังหวัดราชบุรี จำนวนทั้งสิ้น 252 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงมีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป สถานภาพสมรส ประกอบอาชีพทำสวนและประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีรายได้รวมจากอาชีพการเกษตรต่อปี ระหว่าง 70,001 – 90,000 บาทต่อปี รายจ่ายรวมระหว่าง 30,001 – 50,000 บาทต่อปี มูลค่าทรัพย์สิน 100,001 – 200,000 บาท มีหนี้สินภายนอกระบบ และมีวัตถุประสงค์ในการกู้เงินเพื่อเป็นการลงทุนในการประกอบอาชีพ (เงินค้ำลงทุนชำระเป็นรายงวด) สาเหตุการเกิดหนี้ค้างชำระ ประกอบด้วย 4 สาเหตุหลัก ด้วยกัน คือ จากการผลิต จากการตลาด และจากค่าใช้จ่ายในครัวเรือนอยู่ในระดับมาก จากการจัดการอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า 1) สาเหตุด้านการผลิต ส่วนใหญ่เป็นเพราะเกษตรกรมีต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการผลิตสูง รองลงมาจากภัยผลผลิตได้รับความเสียหายธรรมชาติ/ภัยพิบัติ ผลผลิตต่ำกว่าปกติและทำการผลิตการเกษตรประเภทเดียวตามลำดับ 2) สาเหตุจากการตลาด ส่วนใหญ่เห็นว่าเกิดจากขาดการประชาสัมพันธ์รองลงมา คือ เกิดจากการจัดจำหน่ายราคาผลผลิตตกต่ำ และจากการออกแบบบรรจุภัณฑ์ตามลำดับ 3) สาเหตุจากการจัดการ ส่วนใหญ่เห็นว่าเกิดจากการรวบรวมเงินไว้เพื่อจะชำระครั้งเดียวโดยไม่ได้ทยอยส่งชำระหนี้ รองลงมาเกิดจากการไม่ได้ใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ การขาดความรู้ประสบการณ์ในการลงทุน และขาดแรงงานในครัวเรือน ตามลำดับ 4) สาเหตุด้านค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ส่วนใหญ่ เห็นว่าค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูง เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าการศึกษาบุตร เป็นต้น รองลงมาเกิดจากการลงทุนในสินทรัพย์อื่น เช่น ซื้อมอเตอร์ไซด์ รถยนต์ ซื่อที่ดิน ซ่อมปรับปรุงบ้านหรือโรงเรือน เป็นต้น การนำเงินไปชำระหนี้สินภายนอกก่อน และการใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด ตามลำดับ

จุฑามาส หนูมาก 2552 เพื่อศึกษาปัจจัยหนี้ค้างชำระของสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรรัตภูมิ จำกัด อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา พบว่าปัจจัยภายนอกเป็นปัจจัยที่มีผลมากที่สุด ในด้านภาวะเศรษฐกิจอยู่ในระดับมาก คือ ราคาผลผลิตตกต่ำ อยู่ในระดับมาก ด้านภาวะทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง และองค์ประกอบย่อยด้านภาวะทางการเมือง คือ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองบ่อย ๆ อยู่ในระดับมาก ในด้านภาวะภัยธรรมชาติ คือ น้ำท่วม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยจากพนักงานสหกรณ์การเกษตรมี 4 ด้านคือ การบริการสินเชื่อของสหกรณ์ ศักยภาพของพนักงานสหกรณ์ ความช่วยเหลือทางการตลาด และการเร่งรัดหนี้ พบว่า ด้านการบริการสินเชื่อของสหกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง ด้านศักยภาพของพนักงานสหกรณ์ระดับน้อย ด้านความช่วยเหลือทางการตลาดระดับน้อย และด้านการเร่งรัดหนี้ในระดับน้อย ส่วนข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหานี้ค้างชำระโดยให้ความสำคัญด้านการผลิตพบว่าปัญหาส่วนใหญ่คือต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการผลิต สูงปัญหา รองลงมาเป็นการทำการเกษตรประเภทเดียว แนวทางแก้ไขปัญหาคือ ลดค่าใช้จ่ายและ ต้นทุนการผลิต ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาส่วนใหญ่คือ ใช้เงินกู้ผิดตามวัตถุประสงค์ แนวทางแก้ไข ปัญหา คือนำเงินไปใช้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กู้ปัญหาด้านค่าใช้จ่ายในครัวเรือน พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ คือลงทุนในทรัพย์สินอื่นบางส่วนไม่รู้จักประหยัดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนแบบเศรษฐกิจพอเพียง มี แนวทางแก้ไขปัญหาคือ ลดหรือประหยัดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

ชัยนิพนธ์ บุตตา 2550 ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการค้างชำระหนี้ของสมาชิก สหกรณ์การเกษตร : กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรหนองสูง จำกัด จังหวัดมุกดาหาร และเพื่อศึกษา ถึงปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรหนองสูง จำกัด จังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพที่ส่งผลต่อการชำระหนี้และสาเหตุของการค้างชำระหนี้พบว่าปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรหนองสูง จำกัด โดยรวมอยู่ในระดับปาน กลาง ($\bar{X} = 2.79$) ขณะที่ความคิดเห็นต่อสาเหตุของการค้างชำระหนี้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) 2) สภาพการติดตามหนี้ของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ พบว่าสมาชิกมีความคิดเห็นที่พนักงาน สหกรณ์ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ร้อยละ 75.48 และได้รับหนังสือเตือนการ ชำระหนี้คืนเงินกู้ก่อนถึงกำหนดชำระจริงร้อยละ 90.32 ส่วนการได้รับการติดตามทวงหนี้ของ พนักงานสินเชื่อหรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ในรอบปีที่ผ่านมานาน ๆ จึงจะได้รับการติดตามทวงถามหนี้ 1 ครั้งร้อยละ 71.61 3) ปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้ พบว่าปัญหาจากตลาดผลผลิตโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.16$) ปัญหาจากตัวเกษตรกรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$) ปัญหา จากสาเหตุอื่นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$) และปัญหาจากเจ้าหน้าที่โดยรวมอยู่ในระดับ น้อย ($\bar{X} = 2.24$)

บรรพต ตันตศรี 2549 การศึกษารั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิด การค้างชำระของลูกหนี้ที่ได้รับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ลูกค้า ธ.ก.ส. จังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษาได้

เก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 330 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม แบบเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประมาณค่าและแบบปลายเปิด นำข้อมูลที่ได้มาบันทึกเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่าลูกค้าส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายค่าเล่าเรียนของบุตรหลาน รองลงมาคือรายได้จากการประกอบอาชีพลดลง และการมีหนี้สินภายนอกกับบุคคลหรือสถาบันการเงินอื่น ส่วนปัจจัยที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอกส่วนใหญ่เกิดจากผลผลิตได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง การเกิดลมพายุ รองลงมาคือผลผลิตขายไม่ได้เนื่องจากราคาผลผลิตตกต่ำ ส่วนข้อเสนอแนะหรือความต้องการให้ธนาคารช่วยเหลือ ส่วนใหญ่เกษตรกรต้องการให้ธนาคารลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ รองลงมาต้องการให้ธนาคารรับซื้อ ผลผลิต ช่วยเหลือด้านการตลาดในการขายผลผลิตของเกษตรกรลูกค้าและต้องการให้ธนาคารยืดเวลาการชำระหนี้ออกไปอีกให้มากกว่า 20 ปี จากการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อธนาคาร พนักงาน และ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดยพนักงานควรวิเคราะห์การทำการผลิตของเกษตรกรให้ละเอียด เพื่อใช้ในการประมาณการรายได้ในการส่งชำระหนี้ และพิจารณาความยั่งยืนในการผลิตของ เกษตรกรลูกค้า เพื่อป้องกันการเลิกประกอบอาชีพของลูกค้าและควรพิจารณาถึงอายุของลูกค้าด้วย ถ้ามีอายุมากจะต้องมีทายาทที่จะดำเนินกิจการแทนที่แน่นอนและการพิจารณาให้เงินกู้ เพื่อฟื้นฟูการประกอบอาชีพ ควรดำเนินการอย่างรวดเร็ว เพื่อป้องกันไม่ให้เกษตรกรต้องไปใช้เงินกู้นอกระบบ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องควรช่วยเหลือส่งเสริมอาชีพแก่เกษตรกรเพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นและพนักงานควรออกเยี่ยมเยียนเกษตรกรลูกค้าทุกราย เพื่อให้ทราบถึงความสามารถในการชำระหนี้และช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่เกษตรกรเพื่อให้ส่งชำระหนี้กับธนาคารได้ตามกำหนดเวลา

ภัทธกร ผ่านคุ้ม 2550 ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนธรรมรังษี จำกัด ตำบลหนองพลับ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยการค้างชำระหนี้ของสมาชิก 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยการค้างชำระหนี้ของสมาชิกตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์กับคณะบริหารจัดการ 3) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยการค้างชำระหนี้ของสมาชิกจำแนกประเภทเงินกู้และ 4) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้เกิดหนี้ค้างของสมาชิก กลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือ สมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนธรรมรังษี จำกัด จำนวน 250 รายและคณะบริหารจัดการ จำนวน 66 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมุติฐานใช้ค่าที และค่าความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัจจัยในการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนธรรมรังษี จำกัดตามความคิดเห็นของสมาชิก โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ทั้งนี้ ปัจจัยภายนอกสหกรณ์เป็นปัจจัยในการค้างชำระหนี้ในระดับมาก ส่วนปัจจัยที่เกิดจากสมาชิก(ลูกหนี้) และภายใน

สหกรณ์เป็นปัจจัยในระดับปานกลาง ในส่วนความคิดเห็นของคณะกรรมการจัดการ มีความคิดเห็นว่าการปัจจัยในการค้าชำระหนี้ของสมาชิกทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด 2. สมาชิกสหกรณ์ และคณะกรรมการจัดการสหกรณ์มีความคิดเห็นต่อการปัจจัยในการค้าชำระหนี้ของสมาชิกไม่แตกต่างกัน 3. ปัจจัยในการค้าชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ ตามประเภทเงินกู้ฉุกเฉิน เงินกู้สามัญ และเงินกู้พิเศษ มีความแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยผู้กู้ประเภทพิเศษมีปัญหามากกว่าผู้กู้ประเภทสามัญ และผู้กู้ประเภทฉุกเฉิน 4. ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้เกิดปัญหาการค้าชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ในทัศนะของสมาชิกและคณะกรรมการอยู่ในระดับปานกลาง

เสาวคนธ์ อุภูฐานชีวิน 2536 ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของลูกค้าสินเชื่อที่มีต่อธนาคารสงเคราะห์สาขาเชียงใหม่ พบว่า ปัญหาของลูกค้าสินเชื่อในการใช้บริการของธนาคารอาคารสงเคราะห์ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและปัญหาบริการภายใน ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เป็นปัญหาสำคัญได้แก่ สถานที่จอดรถคับแคบ ธนาคารไม่มีสาขาในตัวเมือง ทำให้ไม่สะดวกในการติดต่อ ส่วนปัญหาบริการภายในที่เป็นปัญหาสำคัญ ได้แก่ ธนาคารอนุมัติสินเชื่อช้าเกินไป ระยะเวลาการอนุมัติใช้เวลานาน ใช้หลักฐานในการยื่นขอสินเชื่อจำนวนมาก ไม่มีบริการติดต่อสอบถาม ส่วนสาเหตุการค้าชำระหนี้พบว่า การค้าชำระหนี้ของลูกค้าสินเชื่อไม่แตกต่างกันเหตุผลสำคัญได้แก่ การใช้เงินผิดประเภทหรือผิดตามวัตถุประสงค์ คือการนำเงินไปใช้จ่ายอย่างอื่นโดยไม่นำไปผ่อนชำระหนี้กับธนาคาร

ศัสตราวุธ วงศ์ราษฎร์ 2550 การศึกษามูลเหตุของการค้าชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้าธนาคารในจังหวัดพะเยา โดยมี วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงมูลเหตุการค้าชำระหนี้ของลูกค้าธนาคารการเงินจังหวัดพะเยา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นลูกค้าของธนาคาร 8 ธนาคาร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทั้งหมดจำนวน 160 ราย กำหนดกลุ่ม ตัวอย่างจากธนาคารละ 20 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการแบบเจาะจง ได้ผลสรุปดังต่อไปนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบระดับปริญญาตรี ธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถามมีการจดทะเบียนด้วยทุนจดทะเบียนต่ำกว่า 1,000,000 บาท ลักษณะของธุรกิจเป็นแบบซื้อมาขายไป การดำเนินงานทางธุรกิจอยู่ระหว่าง 1 – 5 ปี รายได้เฉลี่ยต่อปี 100,000 – 500,000 บาท มูลเหตุหนี้การค้าชำระลูกหนี้ของสถาบันการเงินส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัยภายนอกโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ประชาชนจะเลือกใช้จ่ายซื้อของเฉพาะสิ่งที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน มูลเหตุหนี้การค้าชำระที่เกิดจากภายในโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า รายการที่อยู่ในมูลเหตุของการค้าชำระหนี้เงินกู้ที่เกิดจากตัวลูกค้าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ เอาเงินไปลงทุนในระยะยาว

พิชิต ศรีสืบ 2547 การค้นคว้าแบบอิสระมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยหนี้เสียประเภทแบบมีกำหนดระยะเวลาใช้คืน 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้

เกิดหนี้เสียสินเชื่อเงินกู้ประเภทแบบกำหนดระยะเวลาคืน ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้มาจากแบบสอบถามลูกค้าธนาคารจำนวน 70 ราย แยกเป็นลูกค้าสาขาประตูช้างเผือกเชียงใหม่ 45 ราย และลูกค้าสาขาลำพูน 25 ราย และแบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่ธนาคารจำนวน 9 ราย แยกเป็นลูกค้าสาขาประตูช้างเผือกเชียงใหม่ 5 รายและลูกค้าสาขาลำพูน 4 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ และลำดับความสำคัญ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เสียพบว่า ลูกหนีนำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ และปัจจัยในธนาคารคือการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยที่สูงเกินไป ส่วนปัจจัยภายนอก คือ ภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซาลงหรือตกต่ำ ส่วนปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เสียสินเชื่อเงินกู้ประเภทแบบมีกำหนดระยะเวลาใช้คืนในทัศนะคติของเจ้าหน้าที่กับลูกหนี้สาขาลำพูนมีความเห็นตรงกัน คือ การนำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ และปัจจัยในธนาคารเจ้าหน้าที่สินเชื่อไม่มีการกลั่นกรองสินเชื่อที่ดี ส่วนเจ้าหน้าที่สินเชื่อเห็นว่าเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยที่สูงเกินไป ส่วนปัจจัยภายนอก คือ ภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซาลงหรือตกต่ำ ส่วนปัญหาและอุปสรรคปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เสียสินเชื่อเงินกู้ประเภทแบบมีกำหนดระยะเวลาใช้คืนในทัศนะคติของลูกหนี้ทั้ง 2 สาขา คือ การขาดเงินทุนในการขยายกิจการ และปัญหาและอุปสรรคหนี้เสียประเภทแบบมีกำหนดระยะเวลาใช้คืนในทัศนะคติของเจ้าหน้าที่ทั้งสองสาขา คือ เกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ปล่อยสินเชื่อโดยไม่กลั่นกรองที่ดี

พงษ์ศักดิ์ กัลปทัสลาภ 2550 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารกรุงไทย สาขาอุดมเดชจังหวัดอุบลราชธานีและเพื่อเปรียบเทียบการแก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ วุฒิการศึกษา อาชีพของคู่สมรส รายได้ของคู่สมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต้องเลี้ยงดู ประเภทลูกค้า ลักษณะการกู้เงิน วัตถุประสงค์ในการกู้ยืม ระยะเวลาในการชำระคืนเงินกู้ ขนาดวงเงินสินเชื่อ หลักประกันภาระหนี้สิน อัตราการผ่อนชำระ และขั้นตอนการติดตามหนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้จำนวน 80 ราย และพนักงานจำนวน 28 รายรวมทั้งสิ้น 108 รายโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิจัยเป็นแบบสอบถามมี 2 แบบ 1) แบบตัวเลือก 2) แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ f-test ผลการวิจัยพบว่า 1.สภาพปัญหาที่มีผลกระทบต่อการแก้ไขหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มากที่สุดคือด้านความสามารถการจ่ายหนี้ของลูกหนี้ รองลงมาคือ ด้านพฤติกรรมของลูกหนี้ ด้านการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ ด้านการเปลี่ยนแปลงของหลักประกัน และด้านมาตรการในการแก้ไขปัญหาหนี้เป็นลำดับสุดท้าย 2.การเปรียบเทียบความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามรายด้านต่อการแก้ไขปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ของธนาคารกรุงไทย สาขาอุดมเดชโดยจำแนกตาม อาชีพของคู่สมรสต่างกันมีความเห็นในภาพรวม

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความเห็นรายด้านในทางด้านมาตรการต่าง ๆ ด้านพฤติกรรมของลูกหนี้และด้านความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ก็แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลจำแนกตามอาชีพ วุฒิการศึกษา หลักประกัน และภาระหนี้สินรวมต่างกัน มีความเห็นในด้านพฤติกรรมของลูกหนี้ก็แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต้องดูแลต่างก็มีความเห็นในด้านมาตรการต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ก็แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มูฮำหมัด อีแมตือระ 2558 ได้ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในอิสลามต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่สหกรณ์อิสลามอับนุอ์ฟฟาน จำกัด” จากการวิจัยพบว่า 1.เจ้าหน้าที่สหกรณ์ฯ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในระดับมาก ได้แก่การคัดเลือกทรัพยากรมนุษย์ รองลงมาได้แก่ด้านพนักงานและแรงงานสัมพันธ์ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการประเมินการปฏิบัติงาน ด้านการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ ด้านความปลอดภัยและสุขภาพ และด้านค่าตอบแทน 2.เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ผลเฉลี่ยรายด้านมีค่ามากที่สุดได้แก่ ด้านปริมาณงาน รองลงมา ด้านค่าใช้จ่าย ด้านเวลาในการทำงาน และด้านคุณภาพ 3.เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการทำงาน จำแนกเป็นปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน รายได้ต่อเดือน ไม่แตกต่างกัน 4.การจัดการทรัพยากรมนุษย์เช่นการวางแผน การสรรหาและการคัดเลือก การพัฒนา ค่าตอบแทนและผลประโยชน์อื่น ความปลอดภัยและคุณภาพชีวิต และแรงงานสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ปริมาณงาน คุณภาพงาน เวลา และค่าใช้จ่าย

อานิส พัฒนปรีชาวงศ์ 2546 ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษากิจการซื้อขายแบบผ่อนชำระตามกฎหมายอิสลาม : กรณีศึกษาสหกรณ์อิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้” ได้ผลสรุปว่า 1) สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟานดำเนินการซื้อขายแบบผ่อนชำระสอดคล้องกับกฎหมายอิสลามในทุกด้าน 2) สหกรณ์อิสลามปัตตานีดำเนินการซื้อขายแบบผ่อนชำระสอดคล้องกับกฎหมายอิสลามในทุกด้าน ยกเว้นในด้านการอนุญาตให้ขายสินค้าที่ยังค้างชำระค้างงวด 3) สหกรณ์อับนุอ์ฟฟานดำเนินการซื้อขายแบบผ่อนชำระสอดคล้องกับกฎหมายอิสลามในทุกด้าน ยกเว้นในด้านการอนุญาตให้ขายสินค้าที่ยังค้างชำระค้างงวด 4) สหกรณ์อิสลามเบตงดำเนินการซื้อขายแบบผ่อนชำระสอดคล้องกับกฎหมายอิสลามในทุกด้าน ยกเว้นในด้าน 2 ด้านที่ยังไม่สามารถเปรียบเทียบได้คือด้านการอนุญาตให้ขายสินค้าที่ยังค้างชำระงวดและด้านการจัดการกับเงินประมูลที่เหลือจากการชำระหนี้

ฮาริระ เจ๊ะโต 2556 ทำวิจัยเกี่ยวกับ “แนวโน้มนโยบายการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด ในทศวรรษหน้า (2557-2566) ที่มีเนื้อหาการวิจัย 6 ด้านตามวัตถุประสงค์ดังนี้ 1.โครงสร้างการจัดการองค์กร 2.การบริหารทรัพยากรมนุษย์ 3.การบริการสมาชิกและสวัสดิการ

ตลอดจนการสร้างความร่วมมือระหว่างสหกรณ์ เป็นการศึกษาโดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) โดยทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 ท่าน วิเคราะห์เนื้อหาการสัมภาษณ์เพื่อสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับสำหรับผู้เชี่ยวชาญตอบในรอบที่ 2 และรอบที่ 3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าร้อยละค่ามัธยฐานค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ยุทธพล หะยีดาราโอะ 2558 ศึกษาเกี่ยวกับ “ความพึงพอใจของสมาชิกต่อผลิตภัณฑ์และการให้บริการของสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด ในจังหวัดปัตตานี” พบว่าด้านสมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 16.4 อายุระหว่าง 21-40 ปี ร้อยละ 58.9 ระดับการศึกษาศาสนาต่ำกว่าชานะวีร์ ร้อยละ 48.9 ด้านสามัญระดับปริญญาตรี ร้อยละ 36.0 สถานภาพส่วนใหญ่สมาชิกประกอบอาชีพอื่น ๆ และแม่บ้าน 33.8 รายต่อเดือนที่ 7,001-15,000 บาท ร้อยละ 50.4 สมาชิกในครอบครัว 3 คน ร้อยละ 23.3 ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 2-5 ปี ร้อยละ 63.5 ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความเข้าใจเกี่ยวกับหลักซารีอะฮ์ของสมาชิกพบว่าสมาชิกมีความรู้ความเข้าใจทุกข้อ ส่วนความพึงพอใจในด้านผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ด้านบริการทุกด้านมีความพึงพอใจมาก เรียงลำดับดังนี้ ด้านบริการของเจ้าหน้าที่ อาคารสถานที่ และด้านกระบวนการให้บริการ ส่วนผลการเปรียบเทียบของการบริการด้านผลิตภัณฑ์และการบริการของสหกรณ์กับปัจจัยส่วนบุคคลสหกรณ์พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลระดับการศึกษาด้านสามัญ และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนด้านเพศ ระดับการศึกษาศาสนา และอาชีพก็แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

แวอับดุลรอมนัน ยาเมาะ 2550 ได้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “การเปรียบเทียบการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์อิสลามในจังหวัดปัตตานีระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์อิสลามปัตตานี จำกัดกับสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด” ผลการศึกษาพบว่า การจัดการและการบริหารของสหกรณ์อิสลามปัตตานีอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ส่วนด้านบริหารอยู่ในระดับน้อยแต่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขการบริหารอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการขยายสาขาตามอำเภอต่าง ๆ เพื่อให้บริการได้อย่างทั่วถึงและเพิ่มความสะดวกแก่สมาชิกในการประสานงานและติดต่อได้สะดวกมากยิ่งขึ้น ส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด พบว่าการบริหารรูปแบบการบริหารจัดการอยู่ในระดับความเหมาะสมที่ระดับปานกลาง และความต้องการด้านการแก้ไขปรับปรุงอยู่ในระดับปานกลาง โดยเน้นการปรับปรุงด้านการออมและฝาก ที่สามารถฝากเหมือนระบบธนาคารทั่วไป และการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ตลอดจนการดำเนินการของคณะกรรมการให้สมาชิกสามารถมีความคิดเห็นและมีส่วนร่วมด้วย

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและวิเคราะห์บททวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปและแบ่งออกเป็น 3 ปัจจัยได้แก่ 1. ปัจจัยที่เกิดจากสมาชิก 2. ปัจจัยที่เกิดจากภายในสหกรณ์ฯ และ 3. ปัจจัยที่เกิดจากภายนอกสหกรณ์ฯ ส่วน

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด ไม่ปรากฏเห็นผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำวิจัยเรื่องนี้ขึ้น

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา

1.3.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา

1.3.3 เพื่อเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา

1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1.4.1 ทำให้ทราบถึงปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา

1.4.2 เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาหนี้เงินกู้ที่มีปัญหาให้กลับมาเป็นหนี้ปกติ

1.4.3 ทำให้ได้ข้อมูลประกอบการบริหารจัดการระบบสินเชื่อแก่สมาชิกผู้ขอสินเชื่อรายเก่าและรายใหม่ของสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด ในการบริหารจัดการสหกรณ์ให้เกิดประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ในการตั้งสหกรณ์ฯ

1.4.4 กำหนดนโยบายแก้ปัญหาสภาพหนี้/สินเชื่อและระบบติดตามหนี้ของสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด โดยรวม

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่องปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลานั้น โดยผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาแหล่งข้อมูลต่าง ๆ จากตัวบทอัลกุรอาน อัลหะดีษ และทัศนะของนักวิชาการว่าด้วยความประเสริฐของการให้กู้ยืม(การให้สินเชื่อ) บทลงโทษของผู้ที่

มีหนี้สินแต่ไม่ชำระหนี้ และแหล่งข้อมูลเป็นของสากลทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ สาเหตุการค้างชำระหนี้ พร้อมศึกษาถึงนิยามหนี้

1.5.2 ขอบเขตด้านประชากร

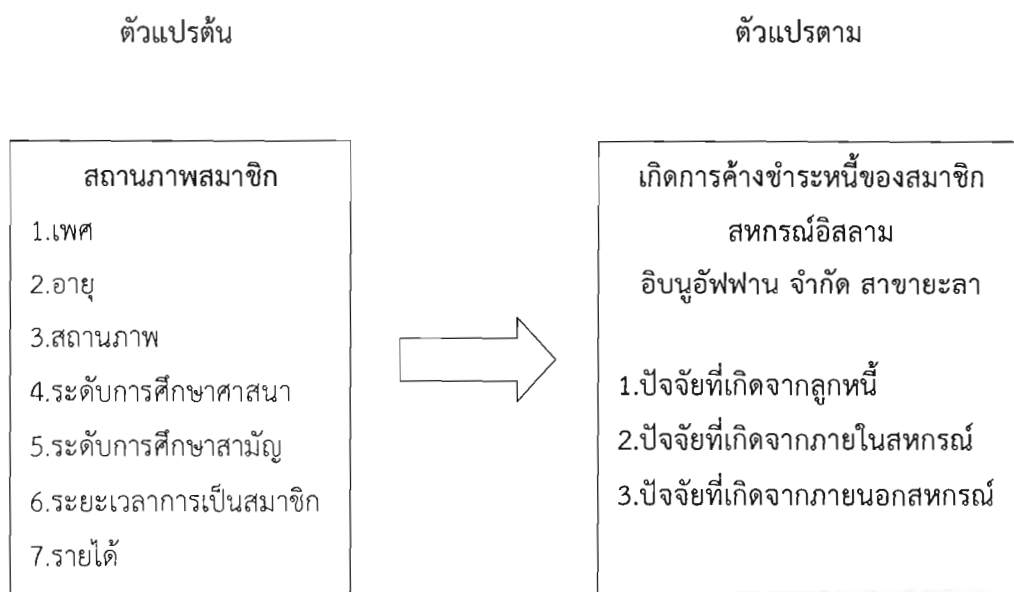
การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัยกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1.5.2.1 ด้านประชากรประกอบด้วยสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา จำนวนทั้งหมด 10,000 ราย

1.5.2.2 ด้านกลุ่มตัวอย่างจำนวน 370 ราย เจาะจงเฉพาะสมาชิกที่ขาดการชำระ 3 งวดขึ้นไปที่มีหนี้ค้างชำระเป็น (NPLs) ใช้ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2560 กำหนดขนาดตัวอย่างใช้ตามตารางการกำหนดขนาดตัวอย่างของ Krejcie and Morgan

1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา กรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษาจากงานวิจัยต่าง ๆ ซึ่งข้อมูลของการค้างชำระหนี้มีหลายปัจจัยซึ่งผู้วิจัยได้สรุปจากวิทยานิพนธ์หลายเล่มและสร้างกรอบแนวคิดเพื่อความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามดังแผนภูมิต่อไปนี้ ส่วนประเภทเงินกู้ยืมได้ศึกษาเฉพาะเงินกู้สามัญอย่างเดียว

1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ดังต่อไปนี้

1.7.1 การปริวรรตอักษรอาหรับเป็นอักษรอาหรับ-ไทย และไทย-อังกฤษ ผู้วิจัยใช้รูปแบบของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

1.7.2 การอ้างอิงอัลกุรอาน ผู้วิจัยจะใช้มาตรฐานการอ้างอิงโดยระบุชื่อสุเราะฮ์และลำดับอายะฮ์ เช่น (อัล-บะเกาะเราะฮ์ : 275) หมายถึง สุเราะฮ์ อัล-บะเกาะเราะฮ์ อายะฮ์ที่ 275

1.7.3 การอ้างอิงอัลหะดีษผู้วิจัยจะอ้างอิงถึงผู้บันทึกหะดีษและหมายเลขหะดีษ เช่น (หะดีษบันทึกโดย Muslim : 2106)

1.7.4 การแปลความหมายอายะฮ์อัลกุรอานเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยจะยึดคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมความหมายของสมาคมนักเรียนเก้ออาหรับ ประเทศไทย ซึ่งจัดพิมพ์และเผยแพร่โดยศูนย์กษัตริย์พะฮัด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอานแห่งนครมะดีนะฮ์ มุเนาะเราะฮ์ ฮ.ศ. 1419

1.7.5 รูปแบบการพิมพ์งานวิจัย ผู้วิจัยใช้คู่มือการเขียนและการพิมพ์วิทยานิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ปี 2545 และคู่มือการวิจัยเพื่ออิสลามศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ปี 2548

1.7.6 การอ้างอิงข้อความอื่นที่นอกเหนือจากอัลกุรอานและหะดีษ หากเป็นการคัดลอกข้อความมาทั้งหมดผู้วิจัยจะอ้างอิงแบบนาม-ปี (Author- Date) โดยระบุชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ และเลขหน้าในวงเล็บ เช่น (ชัยนิพนธ์ บุตตา 2550 : 1)

1.7.7 การแปลตำราหนังสือและเอกสารต่าง ๆ จากภาษาต่างประเทศมาเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยจะแปลความหมายโดยภาพรวม แต่จะยังรักษาความหมายเดิมของข้อความอย่างสมบูรณ์ที่สุด

1.7.8 (...) วงเล็บเดี่ยว ใช้สำหรับการเขียนอ้างอิงและการอธิบายศัพท์ที่สำคัญ

1.7.9 ((...)) วงเล็บปีกคู่ ใช้สำหรับตัวบทอัลหะดีษ

1.7.10 ~~(...)~~ วงเล็บดอกไม้ ใช้สำหรับอายะฮ์อัลกุรอาน

1.7.11 สัญลักษณ์ ﷻ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “สุหานะฮู วะตะอาลา” มีความหมาย “พระองค์ทรงมหาบริสุทธิ์และสูงส่งยิ่ง” เป็นคำที่คนมุสลิมจะกล่าวสรรเสริญ อัลลอฮ์ ﷻ หลังจากที่ได้เอ่ยนามพระองค์

1.7.12 สัญลักษณ์ ﷺ เป็นภาษาอาหรับอ่านว่า “ศ็อลลัลลอฮู อะลัยฮิ วะสลัลัม” มีความหมายว่า “ขออัลลอฮ์ ﷻ ทรงประทานความโปรดปรานและความสันติแก่ท่าน” เป็นคำที่มุสลิมใช้หลังจากได้มีการกล่าวถึงนบีมุฮัมมัด ﷺ

1.7.13 สัญลักษณ์ μ เป็นภาษาอาหรับอ่านว่า “เราะฎียัลลอฮ์อันฮุ” หมายถึง “ขออัลลอฮ์ μ ทรงโปรดปรานแก่เขา” จะเขียนต่อท้ายชื่อเฉพาะทุกครั้งหลังจากที่มีการกล่าวถึง

1.7.14 “ ” เป็นเครื่องหมายที่ใช้สำหรับการแปลความหมายของอัลกุรอาน และอัลหะดีษ ตลอดจนคำพูดของนักวิชาการที่นำมาอ้างอิงใช้สำหรับการเขียนเพื่ออธิบายคำศัพท์ที่สำคัญ

1.7.15 “...” เป็นเครื่องหมายใช้สำหรับคำพูดของสมาชิกที่ทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจตรงกันและตรงจุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ จึงได้นิยามศัพท์ ดังนี้

1.8.1 “ปัจจัยการค้างชำระหนี้” หมายถึง สาเหตุที่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟาน จำกัด ซึ่งเกิดจากปัจจัยที่เกิดจากลูกหนี้ ปัจจัยภายในสหกรณ์ และปัจจัยภายนอกสหกรณ์

1.8.2 “ปัจจัยที่เกิดจากลูกหนี้” คือ ประสบปัญหาในครอบครัว ไม่มีความรู้และขาดประสบการณ์ในการลงทุนประกอบอาชีพ สมาชิกมีหนี้สินหลายแห่ง นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ไม่มีความรับผิดชอบ (ไม่มีอะมานะฮ์) ในการชำระหนี้ของสมาชิก มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น มีรายได้ลดลง เจ็บป่วยและกู้เงินแต่ไม่ได้ใช้เอง ทุกผลภาพ เสียชีวิต

1.8.3 “ปัจจัยที่เกิดจากภายในสหกรณ์” คือ การเพิ่มขึ้นของอัตรากำไรสูง กระบวนการติดตามหนี้ยังไม่มีประสิทธิภาพ การอำนวยความสะดวกของสินเชื่อสหกรณ์ไม่มีการกลั่นกรองที่ดี ไม่ได้รับการบริการที่ดีเนื่องจากภาระงานที่จำกัด ไม่มีเวลาสัมภาษณ์ผู้กู้ สหกรณ์ไม่ได้ให้ความรู้ ความเข้าใจเรื่องกำหนดการชำระคืน ตั้งแต่เริ่มการกู้ เจ้าหน้าที่ขาดความสนใจในการติดตามหนี้ ทวงถามเจ้าหน้าที่ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

1.8.4 “ปัจจัยที่เกิดจากภายนอกสหกรณ์” คือ ภาวะเศรษฐกิจเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ผลกระทบจากนโยบายของรัฐบาล และ เกิดจากภัยธรรมชาติ

1.8.5 “สหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟาน จำกัด” คือ สหกรณ์ที่มีจุดมุ่งหมายที่จะสนับสนุนให้เป็นสถาบันการเงินที่ปราศจากระบบดอกเบี้ยที่ดำเนินการธุรกิจแบบอิสลามและมีสวัสดิการให้แก่ชุมชน มีขอบเขต วัตถุประสงค์ ส่งเสริมให้สมาชิกสามารถช่วยเหลือตนเองได้ เพื่อดำเนินธุรกิจร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

1662
2562

1.8.6 “การให้สินเชื่อ” คือ การให้สินเชื่อประเภทสัญญาฉุกเฉิน ประเภทสัญญาสามัญแก่สมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด

1.8.7 “สินเชื่อฉุกเฉิน” หมายถึง การให้สินเชื่อบริการแก่สมาชิกที่มีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด ในภาษาอาหรับเรียกว่า (قرض الحسن) อ่านว่า “กีอรตุลหะสัน” ที่สหกรณ์สามารถให้บริการให้กับสมาชิกโดยเร็วครั้งละวงเงินไม่เกิน 3,000 บาท จะให้ครึ่งหนึ่งของหุ้นสมาชิกวงเงินนั้นไม่มากหรือน้อยเกินไป ควรให้เพียงพอกับการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าหรือตามระเบียบของสหกรณ์เช่น ค่ายานพาหนะ ค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น

1.8.8 “สินเชื่อสามัญ” หมายถึง สินเชื่อที่นอกเหนือไปจากกรณีฉุกเฉินเป็นค่าใช้จ่ายเพื่ออันจำเป็นหรือมีประโยชน์ต่าง ๆ แต่สหกรณ์จะใช้รูปแบบตามหลักขารือฮะฮฺว่า (อัลบัยออัลมูรอบะฮะฮฺ) หมายถึง การซื้อขายสินค้าในราคาต้นทุนบวกกำไร เช่น เพื่อซื้อยานพาหนะ ซื้อที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัย สร้างสิ่งปลูกสร้าง ซื้อที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง เพื่อขยาย / ต่อเติม / ซ่อมแซม สิ่งปลูกสร้าง เพื่อการอื่น ๆ เป็นต้น

1.8.9 “หนี้ค้างชำระ” หมายถึง หนี้ที่ค้างชำระเงินต้นและกำไรตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไป

1.8.10 “สมาชิก” หมายถึง สมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ผู้ที่มีหุ้นส่วนในสหกรณ์โดยที่สมาชิกจะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับ และกฎระเบียบที่สหกรณ์กำหนด หากไม่ปฏิบัติตามหน้าที่แล้ว สมาชิกอาจจะเสียสิทธิ์ในการได้รับผลประโยชน์จากสหกรณ์

1.8.11 “คณะกรรมการสินเชื่อสาขา” หมายถึง คณะอนุกรรมการสินเชื่อสาขาที่คณะกรรมการแต่งตั้ง

1.8.12 “ผู้จัดการสาขา” หมายถึง ผู้จัดการสาขาสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด

1.8.13 “ผู้แทนสหกรณ์” คือผู้ที่ป็นสมาชิกสหกรณ์และสมัครเป็นผู้แทนสหกรณ์ โดยสหกรณ์เห็นชอบและให้ทำหน้าที่เก็บหุ้นสมาชิกในกลุ่ม รับสมัครสมาชิกใหม่เข้าสังกัดกลุ่ม และประชาสัมพันธ์สหกรณ์แก่บุคคลทั่วไปและทำหน้าที่บริหารประชุมกลุ่ม

บทที่ 2

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหนี้และการสหกรณ์

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา” ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากอัลกุรอาน อัลหะดีษและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ตลอดจนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสินเชื่อ
- 2.2 ความหมายของหนี้ ลูกหนี้ ลูกหนี้ค้างชำระ และหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้
- 2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับสถาบันการเงิน
- 2.4 ทศนะของอิสลามเกี่ยวกับหนี้สิน
- 2.5 แนวคิดและหลักการของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสินเชื่อ

2.1.1 ความหมายของสินเชื่อ

ตารณี พุทธิวิบูลย์ (2543:2) ได้ให้ความหมายสินเชื่อดังนี้ สินเชื่อ (Credit) ที่มาจากภาษาลาตินว่า Credre คือ ความน่าเชื่อถือ ส่วนนักวิชาการบางท่านได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อถือและความไว้วางใจ ดังนั้นจึงกำหนดความหมายสินเชื่อได้หลายความหมายคือ

ถ้ามองด้านการค้า สินเชื่อหมายถึง ความเชื่อถือระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อ และยอมมอบสินค้าแก่ผู้ซื้อไว้ก่อนโดยไม่ต้องชำระเป็นเงินสด แต่จะมีสัญญาเพื่อชำระสินค้าหรือบริการในวันข้างหน้าตามการตกลงระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย

ด้านการบริโภค สินเชื่อคือ การเอาสินค้าบริการไปใช้ก่อนแล้วตกลงกันว่าจะนำเงินมาชำระสินค้า คืนภายหลัง

ด้านสถาบันการเงิน สินเชื่อหมายถึง การบริการประเภทหนึ่งของสถาบันการเงิน ก่อให้เกิดรายได้ และมีความสำคัญต่อสหกรณ์ตลอดจนธุรกิจของชุมชนอีกด้วย

นักวิชาการมุสลิมให้ความหมายสินเชื่อว่า

สินเชื่อ หมายถึง ความเชื่อมั่นของผู้ให้สินเชื่อหรือเจ้าของทรัพย์สินต่อความสามารถของผู้ขอสินเชื่อมาชำระเงินคืนในระยะเวลาที่ได้ตกลงกัน (al-Moshorafa, 2013:383)

สินเชื่อ หมายถึง การซื้อขายที่ถูกส่งมอบสินค้าไว้ล่วงหน้า ในขณะที่การชำระจะเกิดขึ้นในอนาคต ตามระยะเวลาที่ได้ตกลงกัน (Imam-Mustofā,2016:49)

สินเชื่อ หมายถึง การซื้อสินค้าด้วยการชำระด้วยเงินผ่อนตามระยะเวลาที่ได้ตกลงกันซึ่งราคาค่าสินค้านี้มีความแตกต่างจากการซื้อสินค้าด้วยเงินสด (Sharia Consulting Center,n.d.)

สินเชื่อ หมายถึงการแลกเปลี่ยนทรัพย์สินที่มีมูลค่าหรือเงินในช่วงเวลาปัจจุบัน ด้วยการทำสัญญาการชำระค่าทรัพย์สินนั้นในอนาคต (al-Zuhailiy,2004:4)

สินเชื่อ หมายถึง เป็นข้อผูกมัดระหว่างบุคคลสองฝ่าย กล่าวคือ ผู้ให้กู้และผู้กู้ ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์สมัยใหม่ ที่ได้กำหนดขึ้นเพื่อให้เจ้าหน้าที่อนุมัติเงินกู้แก่ลูกหนี้ โดยมีการกำหนดการชำระเงินคืนตามสัญญาที่ทั้งสองฝ่ายตกลงกัน (al-Fakhrīy,2009)

สรุปจากความหมายข้างต้น พอสรุปได้ว่าสินเชื่อ เป็นความน่าเชื่อถือถึงความไว้วางใจระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย (ผู้ซื้อและผู้ขาย) ด้วยกับการให้สินค้าหรือบริการไปใช้ก่อน โดยทำสัญญากำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขที่ชัดเจนเพื่อชำระเงินคืนในอนาคต

2.1.2 แนวคิดด้านวิเคราะห์เครดิต

การวิเคราะห์เครดิตเป็นวิธีการที่ธนาคารและสถาบันการเงินทั่วไปใช้ในการวิเคราะห์ฐานะทางการเงินของลูกค้าในด้านต่าง ๆ เช่น สภาพคล่อง ความสามารถในการหารายได้ และการชำระหนี้ ความมั่นคงทางการเงิน ความสามารถในการดำเนินกิจการ เป็นต้น เพื่อที่จะใช้เป็นข้อมูลในการประกอบการตัดสินใจว่าให้เครดิตสินเชื่อหรือจะขยายสินเชื่อให้ได้หรือไม่ หลักเกณฑ์การวิเคราะห์เครดิตที่ใช้กันทั่วไป จะใช้หลักนโยบาย 6Cs ซึ่งธนาคารพาณิชย์ ได้อธิบายถึงเรื่องนโยบาย 6Cs ประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ (พิชิต ศรีสืบ, 2547 : 8-9)

1) คุณสมบัติของตัวลูกค้าผู้ขอสินเชื่อ (Characteristic) เป็นคุณลักษณะด้านอุปนิสัยใจคอ และพฤติกรรมว่าจะมีความรับผิดชอบและเต็มใจในการชำระหนี้มากน้อยเพียงใด ดูจากประวัติส่วนตัวทางด้านสังคม ความซื่อสัตย์ อายุ นิติภาวะ หรือคุณสมบัติเฉพาะด้าน หน้าที่การงาน ความสามารถ ความชำนาญ ประสบการณ์

2) ความสามารถในการชำระคืน (Capacity) เป็นการวิเคราะห์ถึงความสามารถรายได้ค่าจ้าง เงินเดือน กำไรจากการดำเนินงาน การบริหารเงิน การชำระเงินคืน พิจารณาจากงบการเงินของกิจการ ทั้งงบดุล/งบแสดงฐานะการเงิน งบกระแสเงินสด และงบกำไรขาดทุน

3) ทุนของกิจการ (Capital) เป็นการวิเคราะห์ถึงฐานะทางการเงินได้แก่สินทรัพย์ หนี้สิน และทุน ว่าเป็นอย่างไร สัดส่วนการลงทุนระหว่างเจ้าของกิจการกับสัดส่วนการขอสินเชื่อของธนาคารเหมาะสม หรือไม่เพียงใด

4) สภาพแวดล้อมทั่วไป (Condition) ได้แก่ดินฟ้าอากาศ วัตถุประสงค์มีปัญหา ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ปัญหาแรงงาน การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง นโยบายรัฐบาลที่ไม่แน่นอน การใช้กฎหมายไม่สอดคล้องกับพื้นที่ และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เป็นต้น

5) หลักประกันหรือหลักทรัพย์ที่ใช้ประกัน (Collateral) ได้แก่ ที่ดินอาคาร โรงเรือน สิทธิการเช่า หุ่น หรือบุคคล

6) พิจารณาควบคุมถึงการดำเนินงาน (Control) เป็นการพิจารณาถึงการดำเนินงาน ที่มีประสิทธิภาพของผู้กู้ไม่ว่าผู้กู้ทุกคนจะมีระบบการเงิน และการบริหารงานภายในดี เช่นบริหารแบบครบวงจร ซึ่งอาจจะใช้ได้ดีในธุรกิจหนึ่ง แต่อีกธุรกิจหนึ่งอาจจะไม่ดีเท่าที่ควรก็ได้ ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาทางการเงินแก่ผู้ให้กู้ได้

นอกจากหลักเกณฑ์ 6C's Polisy ที่ใช้วิเคราะห์การกำหนดวงเงินสินเชื่อเพื่อป้องกันหนี้ค้างชำระหรือหนี้ที่มีปัญหาแล้วยังมีหลักเกณฑ์ P's Polisy ซึ่งมีลักษณะคล้าย C's Polisy แต่มีรายละเอียดบางส่วนที่แตกต่างกันประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ (นงนุช กะดีแดง 2541 : 12-13)

1) ปัจจัยส่วนบุคคล (People) เป็นปัจจัยที่ต้องพิจารณาทางด้านความรับผิดชอบของผู้กู้ประกอบด้วยมูลค่าสำเร็จในการทำงาน แนวโน้มการปฏิบัติงาน รวมถึงความสามารถชำระหนี้โดยจะใช้ข้อมูลของสถาบันการเงินเกี่ยวกับประวัติการชำระหนี้มาประกอบการพิจารณา

2) ความสามารถในการชำระคืน (Purpose) เป็นการพิจารณาวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงินว่าจะนำไปใช้ในด้านใด และการใช้นั้นจะเกิดประสิทธิภาพหรือไม่ ซึ่งโดยปกติจะจำแนกวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเป็นสองลักษณะ คือ สินเชื่อเพื่อการบริโภค (สินเชื่อผู้บริโภคใช้การซื้อสินค้าและบริการ) กับสินเชื่อเพื่อผลิตเพื่อนำไปใช้ในการผลิตวัตถุดิบ และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ

3) การกู้ยืม (Payment) เป็นการพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ โดยจะดูว่าผู้กู้มีความสามารถชำระหนี้เป็นจำนวนต่องวดเท่าใด ภายในวงเงินเท่าไร และระยะเวลายาวนานน้อยแค่ไหน เป็นไปตามการตกลงในเงื่อนไขการกู้ยืมที่ระบุไว้หรือไม่ ปัญหาของการพิจารณาการชำระหนี้คือการประเมินความสามารถในการชำระหนี้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งจะใช้ข้อมูลในอดีตและปัจจัยประกอบการประเมินความสามารถในการชำระหนี้ แต่การให้ข้อมูลดังกล่าวอาจจะทำให้ประเมินคลาดเคลื่อนได้ ถ้าหากเกิดความผันผวนอย่างรุนแรงเกิดขึ้นในอนาคต

4) การชำระหนี้ (Protection) เป็นการพิจารณา การป้องกันความเสี่ยง โดยเลือกทางออกในการป้องกันความเสี่ยง การป้องกันโดยทั่วไปประกอบด้วย หลักประกันในส่วนตัวของผู้กู้เงินจะพิจารณาจากการถือครองสินทรัพย์ หรือเงินออมที่มีอยู่ เป็นต้น และหลักประกันในส่วนของ

ผู้ค้าประกัน ผู้รับผิดชอบรวมในหนี้สิน ประกอบด้วยหลักประกันของผู้ค้าประกัน หรือผู้กู้ร่วม และ ความน่าเชื่อถือของผู้ค้าประกัน หรือผู้กู้ร่วม เป็นต้น

5) การพิจารณาองค์ประกอบรวม (Perspective) เป็นการพิจารณาโดยรวมของผู้ให้กู้ ซึ่งพิจารณาจากอัตราความเสี่ยงของหนี้ที่สงสัยจะสูญ ความยุ่งยากในการเรียกเก็บ ต้นทุนในการฟ้องร้องเพื่อบังคับให้ชำระหนี้ และค่าใช้จ่ายในการประมวลทรัพย์สินทอดตลาด นอกจากนี้เป็นส่วนของผู้กู้ ในปัจจุบันได้ค้นพบการวิเคราะห์พิจารณาสินเชื่อเพิ่มจาก 6C's เป็น 7C's ในการจัดทำโครงการการให้บริการสินเชื่อเนกประสงค์สำหรับข้าราชการของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขานนทบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้ผู้จัดทำได้ทำการศึกษาแนวคิดและทฤษฎี ขั้นตอนการปฏิบัติงานและเอกสารที่เกี่ยวข้องมาประกอบการศึกษา ดังนี้

แนวคิด การวิเคราะห์สินเชื่อ 7C's และ 5P's การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ไม่เกี่ยวกับตัวเลขทางการเงินแต่จะใช้ข้อมูลอื่นในการประเมินความเสี่ยงของการให้สินเชื่อ ซึ่งมีหลักการวิเคราะห์ ดังนี้

1) หลัก 5P's ได้แก่ Purpose People Payment Protection Prospect หลัก 5P's นโยบายในการประเมินความเสี่ยงในการให้สินเชื่อ ดังนี้

1.1. วัตถุประสงค์ (Purpose) การวิเคราะห์และพิจารณาวัตถุประสงค์ในการนำเงินที่ได้รับจากสินเชื่อของธนาคารไปใช้ในการอุปโภคบริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์

1.2 บุคคล หรือ ผู้กู้ (People) การวิเคราะห์และพิจารณาในตัวบุคคล ซึ่งเป็นการพิจารณาในตัวของผู้กู้ในเรื่องความรับผิดชอบในการชำระเงิน ประวัติทางการเงิน ความตั้งใจในการชำระเงินบุคคลซึ่งมีลักษณะในการบริหารทางการเงินอย่างไรซึ่งใช้ในการสนับสนุนในการชำระเงินหนี้คืนให้ธนาคาร

1.3 การชำระคืน (Payment) การวิเคราะห์และพิจารณาสินเชื่อความสามารถในการชำระหนี้คืนให้กับธนาคาร การพิจารณาลูกหนี้ที่ขอให้บริการสินเชื่อกับธนาคารมีการผิดนัดชำระหนี้หรือชำระตรงตามวันครบกำหนด

1.4 การป้องกันความเสี่ยง (Protection) การป้องกัน คือ การพิจารณาและวิเคราะห์ความเสี่ยงในการให้เงินสินเชื่อแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ

- ปัจจัยที่เกิดขึ้นภายใน ซึ่งปัญหาหลักคือ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากตัวผู้กู้
- ปัจจัยที่เกิดขึ้นจากภายนอก เช่น พิจารณาจากหน่วยงานของผู้กู้ สภาพเศรษฐกิจ

การเมือง

1.5 ศักยภาพ (Prospect) เป็นการวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น การพิจารณาความเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับบุคคลในช่วงเศรษฐกิจถดถอยควรมีความรอบคอบ การให้สินเชื่อมากขึ้น

2) หลัก 7C's ได้แก่ Character Capacity Capital Collateral Condition Country Control หลัก 7C's ในการประเมินความเสี่ยงการให้สินเชื่อของสถาบันการเงินดังนี้

2.1 Character หรือ willingness to pay ความตั้งใจจริงของลูกค้าที่จะชำระเงินคืนซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องศึกษาที่ดีเพราะประเมินยาก ขึ้นอยู่กับการหาข้อมูลจากลูกหนี้ และประสบการณ์ของผู้พิจารณาสินเชื่อ ในการพิจารณา Character ต้องดูทั้งส่วนที่สำคัญประกอบกับ Element เช่น ความซื่อสัตย์ ความจริง ความยุติธรรม ความรับผิดชอบ ความพอควร ความไว้วางใจ และหลักฐานแสดง Evidences เช่น ผู้พิจารณาต้องใช้ประวัติการชำระหนี้ ประวัติการกู้เงิน ภูมิสำเนา ที่อยู่อาศัย และลักษณะความเสี่ยงของงานที่ทำ อายุ สถานภาพการสมรส การศึกษา เป็นต้น

2.2 Capacity หรือ Ability to pay ความสามารถในการชำระหนี้แม้จะมีความซื่อสัตย์ แต่หากไม่มีรายได้ในการชำระหนี้โดยไม่มีเหตุผลที่เหมาะสมถือว่าเป็นความเสี่ยงอย่างมากในการพิจารณาสินเชื่อ เพราะความสามารถในการชำระหนี้ที่มองได้จากการที่ผู้ขอชำระหนี้ได้ชำระหนี้ทั้งเงินต้นและกำไร คือ จะต้องไม่มีเงินเหลือจากรายรับสุทธิหลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้วเพียงพอต่อการชำระหนี้คืนให้กับธนาคารได้

2.3 Capital คือ การพิจารณาทรัพย์สินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้กู้โดยผู้กู้นำมาใช้เป็นหลักประกันในการค้าประกันและในการวัดความเสี่ยงกับ Capital สามารถวัดได้จากความเข้มแข็งทางการเงิน โดยการคำนวณนั้นเราพิจารณาจากส่วนที่เป็นรายได้หลักที่ได้รับและเงินทุนจากแหล่งอื่นที่หามาได้

2.4 Collateral คือ การพิจารณาหลักประกันซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่งของ Capital นำมาค้าประกันสินเชื่อซึ่งทรัพย์สินที่นำมานั้นต้องนำมาจำหน่ายหรือจำนอง

2.5 Condition คือ สภาพการณ์ทั่วไปซึ่งพิจารณาถึงสภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจของผู้ขอสินเชื่อ กล่าวคือ ถ้าเศรษฐกิจดีจะส่งผลทำให้ผลประกอบการเติบโตในทิศทางเดียวกัน แต่ในทางตรงข้ามถ้าเศรษฐกิจในขณะนั้นมีการชะลอตัว หรือซบเซาซึ่งส่งผลทำให้การลงทุนลดลง นอกจากนั้นจะต้องพิจารณาในเรื่องอื่น ๆ ที่เป็นปัจจัยส่งผลกระทบต่อ ฐานะเงินเพื่อ อัตราภาษี นโยบายทางการเมือง เป็นต้น

2.6 Country คือ การประเมินความเสี่ยงในการให้สินเชื่อที่เกี่ยวข้องกับประเทศของผู้กู้โดยเฉพาะพิจารณาด้านเศรษฐกิจนโยบายซึ่งในปัจจุบันที่มีการแข่งขันการค้าเข้า

การส่งสินค้าออก ซึ่งการให้สินเชื่อเกี่ยวกับธุรกิจประเภทนี้จะมีความเสี่ยงในอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา และตลาดที่นำเข้าสินค้า

2.7 Control คือ การควบคุมเกี่ยวกับการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ของระบบข้อมูลของผู้ที่ขอวงเงินสินเชื่อโดยอาจเป็นการจัดเก็บข้อมูลในระบบบัญชีของผู้ขอสินเชื่อ เป็นรายบุคคล และเป็นหน่วยงานเพื่อความสะดวกในการติดตามถ้าเกิดมีปัญหากการค้างชำระเงิน สินเชื่อ

2.1.3 แนวคิดด้านการจัดชั้นลูกหนี้

แนวคิดด้านการจัดชั้นลูกหนี้จากการศึกษาของพิทยา วัฒนะ (2543:18-19) มี หลักเกณฑ์ดังนี้

2.1.3.1 การจัดชั้นหนี้ที่มีปัญหาที่มีวิธีการจัดชั้น (Graduation Appeals)

โดยอาศัยการประเมินสินเชื่อ (Credit Appraisal) จัดกลุ่มลูกหนี้ออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้แก่

1) หนี้ปกติ	ค้างชำระไม่เกิน	1	เดือน
2) หนี้พิเศษ	ค้างชำระ	1-3	เดือน
3) หนี้ต่ำกว่ามาตรฐาน	ค้างชำระ	3-6	เดือน
4) หนี้สงสัยจะสูญ	ค้างชำระ	6-12	เดือน
5) หนี้สูญ	ค้างชำระเกิน	12	เดือน

เมื่อจัดประเภทได้แล้วก็นำไปจัดลำดับความสำคัญของแต่ละกลุ่ม ว่าควรจะติดตาม ด้วยวิธีใด หรือมีความถี่ในการทวงถามมากน้อยเพียงใด

2.3.1.2 การกำหนดเวลา (Time the System) คือการกำหนดหลักการ ไว้ว่าลูกหนี้ประเภทใดกลุ่มใด จะต้องมีการเรียกเก็บหนี้หรือทวงถามกันภายในระยะเวลาอย่างไร ซึ่ง หนี้บางประเภทระยะเวลาการบอกกล่าวทวงถามจะมีผลในทางรูปคดี เมื่อมีการฟ้องร้องกันด้วย

2.1.4 การติดตามหนี้

การติดตามหนี้มีหลายวิธี ดังนี้ (ภัทรกร ผ่านคุ้ม, 2550 : 25)

2.1.4.1 การส่งเอกสารทางบัญชี ได้แก่ การส่งใบสรุปการเคลื่อนไหวบัญชี กระแสรายวัน (Statement) ใบแจ้งหักบัญชี (Dabit Note) ไปยังลูกหนี้เพื่อเป็นการแจ้งยอดหนี้ และ เดือนลูกหนี้

2.1.4.2 การสื่อสารทางโทรศัพท์ เป็นการติดต่อที่สะดวกรวดเร็วที่สุด เสีย ค่าใช้จ่ายน้อย และสามารถเจรจาทำความเข้าใจกันได้ดี นอกจากนี้ยังสามารถวัดความสามารถในการ ชำระหนี้ของลูกหนี้ด้วย เช่น จากการที่ลูกหนี้เคยรับโทรศัพท์พูดคุยด้วยดี เปลี่ยนเป็นการไม่ยอมรับ

โทรศัพท์ก็เป็นเครื่องชี้ว่า ลูกหนี้อาจจะเริ่มมีปัญหา ซึ่งธนาคารควรรีบประเมินค่าสินเชื่อ (Credit Appraisal) ของลูกหนี้ใหม่โดยเร็ว เพื่อทราบปัญหาให้แน่ชัดและหาแนวทางแก้ไข

2.1.4.3 การใช้หนังสือ ซึ่งเป็นลักษณะจดหมายส่วนตัวหรือหนังสือเป็นการลงนามโดยผู้มีอำนาจของธนาคาร หรือนิติกรส่งหนังสือโนติส ทนายความผู้รับมอบอำนาจแล้วแต่ประเภทของลูกหนี้

2.1.4.4 การส่งโทรเลข โดยปกติจะไม่ค่อยได้ใช้เพราะค่าใช้จ่ายสูง และ การใช้โทรเลขเป็นการเปิดเผยมากเกินไปอาจทำให้ลูกหนี้อับอายสัมพันธ์ภาพระหว่างลูกหนี้กับธนาคารจะเสื่อมลงการเรียกเก็บหนี้ก็จะยากขึ้น

2.1.4.5 เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ไปพบลูกหนี้ วิธีนี้ต้องเสียค่าใช้จ่ายทางด้านกำลังคนค่าเสื่อมยานพาหนะแต่จะได้ผลดีเพราะลูกหนี้จะเกิดความเกรงใจ นอกจากนี้ยังมีโอกาสที่จะทราบความจริงถึงฐานะและกิจการของลูกหนี้ด้วย ข้อควรระวังคือ เจ้าหน้าที่ที่ไปติดต่อต้องมีมนุษยสัมพันธ์ มีไหวพริบในการเจรจา

2.1.4.6 การใช้วิธีการทางกฎหมาย เป็นขั้นสุดท้ายของการเรียกเก็บหนี้ ซึ่งธนาคารจะใช้กับลูกหนี้ที่มีปัญหามากและยากต่อการแก้ไขแล้ว

นอกจากนี้รูปแบบและวิธีการติดตามหนี้ที่กล่าวมาข้างต้นปัจจุบันยังมีอีกหลายช่องทางที่เปิดกว้างและให้ความสะดวกแก่สมาชิกโดยการชำระหนี้ผ่านเคาน์เตอร์เซอร์วิสทุกสาขาในห้างสรรพสินค้าหรือเซเว่นตลอด 24 ชั่วโมง หรืออาจจะจ่ายผ่านแอปพลิเคชันมือถือจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในปัจจุบันสามารถลดเวลาประหยัดค่าใช้จ่ายให้กับลูกหนี้ ปัจจุบันการติดตามหนี้ได้มี พ.ร.บ. “พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ.2558 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน 2558 เป็นต้นมาโดยมีดังนี้

-“มาตรา 9 ว่าด้วยการทวงถามหนี้ ให้ผู้ทวงถามหนี้ปฏิบัติดังต่อไปนี้”

1) สถานที่ติดต่อในกรณีติดต่อโดยบุคคลหรือทางไปรษณีย์ ให้ติดต่อตามสถานที่ที่ลูกหนี้หรือบุคคลซึ่งลูกหนี้ได้ระบุไว้เพื่อการทวงถามหนี้ได้แจ้งให้เป็นสถานที่ติดต่อ ในกรณีที่บุคคลดังกล่าวไม่ได้แจ้งไว้ล่วงหน้าหรือสถานที่ที่ได้แจ้งไว้ไม่สามารถติดต่อได้ โดยผู้ทวงถามหนี้ได้พยายามตามสมควรแล้ว ให้ติดต่อตามภูมิลำเนาถิ่นที่อยู่ หรือสถานที่ทำงานของบุคคลดังกล่าว หรือสถานที่อื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด 2) เวลาในการติดต่อไม่ว่าจะทางใดให้ติดต่อในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 08:00 นาฬิกา ถึงเวลา 20:00 นาฬิกา และวันหยุดราชการเวลา 08:00 นาฬิกา ถึงเวลา 20:00 นาฬิกา หากไม่สามารถติดต่อได้ในเวลาดังกล่าว ให้ติดต่อในช่วงเวลาอื่นตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด 3) จำนวนครั้งที่ติดต่อ ในช่วงเวลาตามข้อ 2 ให้ติดต่อตามจำนวนครั้งที่เหมาะสมและคณะกรรมการอาจประกาศกำหนดจำนวนครั้งด้วยก็ได้ 4) ในกรณีที่เป็นผู้รับมอบอำนาจจากเจ้าหนี้ ให้ผู้ทวงถามหนี้แจ้งให้ทราบถึงชื่อตัวและชื่อสกุล หรือชื่อ

หน่วยงานของตนและของเจ้าหน้าที่และผู้รับมอบอำนาจดังกล่าวทวงถามหนี้ต่อหน้า ให้แสดงหลักฐานการมอบอำนาจให้ทวงถามหนี้ด้วย

-“มาตรา 11 ห้ามผู้ทวงถามหนี้กระทำการทวงถามหนี้ในลักษณะดังต่อไปนี้”

1) การข่มขู่ การใช้ความรุนแรง หรือการกระทำอื่นใดที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกาย ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของลูกหนี้หรือผู้อื่น 2) การใช้วาจาหรือภาษาที่เป็นการดูหมิ่นลูกหนี้หรือผู้อื่น 3) การแจ้งหรือเปิดเผยเกี่ยวกับความเป็นหนี้ของลูกหนี้ให้แก่ผู้อื่นที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับทวงถามหนี้ 4) การติดต่อลูกหนี้โดยไปรษณียบัตร เอกสารเปิดผนึก โทรสาร หรือสิ่งอื่นใดที่สื่อให้ทราบว่าเป็นการทวงถามหนี้อย่างชัดเจน เว้นแต่กรณีการบอกกล่าวบังคับจำนองด้วยวิธีการประกาศหนังสือพิมพ์ซึ่งเจ้าหน้าที่ไม่สามารถติดต่อลูกหนี้โดยวิธีการอื่น หรือกรณีอื่นใดตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด 5) การใช้ข้อความ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ หรือชื่อทางธุรกิจของผู้ทวงถามหนี้บนซองจดหมายในการติดต่อลูกหนี้ที่ทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นการติดต่อเพื่อการทวงถามหนี้ เว้นแต่ชื่อทางธุรกิจของผู้ทวงถามหนี้ไม่ได้สื่อให้ทราบได้ว่าเป็นผู้ประกอบการธุรกิจทวงถามหนี้ 6) การทวงถามหนี้ที่ไม่เหมาะสมในลักษณะอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

-“มาตรา 12 ห้ามผู้ทวงถามหนี้กระทำการทวงถามหนี้ในลักษณะที่เป็นเท็จ หรือทำให้เกิดความเข้าใจผิดดังต่อไปนี้”

1) การแสดงหรือการใช้ข้อความ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ หรือเครื่องแบบที่ทำให้เข้าใจว่าเป็นการกระทำของศาล เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐ 2) การแสดงหรือมีข้อความที่ทำให้เชื่อว่าการทวงถามหนี้เป็นการกระทำโดยนายความ สำนักงานนายความ หรือสำนักงานกฎหมาย 3) การแสดงหรือมีข้อความที่ทำให้เชื่อว่าลูกหนี้ถูกคดี หรือจะถูกยึดทรัพย์ หรือเงินเดือน 4) การติดต่อ หรือแสดงตน ให้เชื่อว่าผู้ทวงถามหนี้ดำเนินการ ให้แก่บริษัทข้อมูลเครดิต หรือรับจ้างข้อมูลเครดิต

-“มาตรา 13 ห้ามผู้ทวงถามหนี้กระทำการทวงถามหนี้ในลักษณะที่ไม่เป็นธรรม”

-“มาตรา 14 ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ หรือสนับสนุนการทวงถามหนี้ เว้นแต่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของสามัภริยา บุพการี หรือผู้สืบสันดานของตน”

2.1.5 หลักเกณฑ์ในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อแก่สมาชิก

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาอนุมัติเงินสินเชื่อของสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด ใช้หลัก 5C อันมีลักษณะ ใกล้เคียงกับแนวคิดด้านการวิเคราะห์เครดิตของธนาคารและสถาบันการเงินทั่วไป ได้แก่

1 ความต้องการของสมาชิก

1.1 วัตถุประสงค์ที่ขอกู้ ให้ดูว่าวัตถุประสงค์ที่ขอกู้มานั้นเพื่ออะไรเมื่อเปรียบเทียบกับจุดประสงค์ของการให้กู้เงินของสหกรณ์อิสลามอินนูอัฟฟาน จำกัดที่ได้กำหนดไว้ นั้น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการและสภาพความเป็นจริงในชุมชน

1.2 มีความเดือดร้อนเพียงใด ให้ดูถึงความต้องการใช้เงินเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนว่ารายใดต้องการใช้เงินเร่งด่วนกว่ากัน รายใดยังพอจะรอได้ หากเงินสดในสหกรณ์ฯ ในเวลานั้นมีไม่เพียงพอที่จะบริการให้กู้สมาชิกได้ครบทุกราย

2 คุณลักษณะของสมาชิก

2.1 ประวัติการสะสม การส่งหุ้นสมาชิกประจำเดือนว่าการสะสมของสมาชิกรายนั้นสม่ำเสมอตรงตามที่สัญญาไว้หรือไม่ (ความซื่อสัตย์) และให้ดูถึงจำนวนเงินที่สมาชิกสะสมต่อครั้ง

2.2 ประวัติการชำระคืน ให้พิจารณาดูประวัติการใช้สินเชื่อครั้งก่อนว่าการชำระคืนตรงตามสัญญาหรือไม่ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบของสมาชิกผู้นั้นที่มีต่อสหกรณ์

2.3 ประวัติความสนใจและร่วมกิจกรรมกับสหกรณ์อย่างสม่ำเสมอ ให้พิจารณาถึงความสนใจของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ ซึ่งจะดูได้จากการเข้าร่วมประชุมใหญ่หรือการเข้าร่วมประชุมโครงการต่าง ๆ ที่สหกรณ์จัดขึ้นอาจจะใช้เป็นเกณฑ์หนึ่งในการพิจารณาว่าสมาชิกผู้นั้นมีความเข้าใจสหกรณ์มีความเสียสละและรับผิดชอบต่อมากน้อยเพียงใด

3 ความสามารถในการชำระคืน

3.1 การประกอบอาชีพ ให้ดูว่ามีความมานะขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด มีอาชีพเป็นหลักแหล่งมีรายได้ที่แน่นอนหรือมีรายได้เป็นรายปี รายเดือน หรือรายวัน

3.2 รายได้ภายในครอบครัว ให้สำรวจดูว่ารายได้ภายในครอบครัวของผู้ขอสินเชื่อโดยคำนวณเป็นรายเดือนว่าเดือนละเท่าไร ให้รวมรายได้ของสามี ภรรยา และรวมถึงรายได้อื่น ๆ ที่นำมาใช้จุนเจือครอบครัวด้วย

3.3 รายจ่ายภายในครอบครัว สอบถามให้ได้ความจริงว่าค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวต่อเดือนจำนวนเท่าไร ในส่วนผู้ขอสินเชื่อและสามี/ภรรยาต้องแบกรับภาระอยู่จริง

3.4 หนังสือภายนอก สอบถามให้ได้ความจริงว่า สมาชิกผู้ขอสินเชื่อมีหนี้สินจากภายนอกเป็นจำนวนเท่าไร โดยอาศัยการเช็คประวัติสมาชิกทางเครดิตบูโร NCB (National Credit Bureau) แห่งประเทศไทยและต้องชำระคืนเงินกู้ภายนอกโดยคำนวณเป็นเดือนว่าเดือนละเท่าไร แม้จะเป็นการชำระคืนงวดเดียวหรือหลายงวดก็ตาม ให้คำนวณเป็นรายเดือน ทั้งนี้ เพราะผู้กู้จำเป็นต้องเตรียมเงินในแต่ละเดือนเพื่อชำระคืนเป็นรายงวด

3.5 เงินกู้ค้างชำระในสหกรณ์ฯ ให้สำรวจดูได้จากทะเบียนหุ้น และบัญชีเงินกู้ของสมาชิกว่ามียอดค้างชำระในสหกรณ์เป็นจำนวนเท่าไร จากนั้นให้ดูสัญญาเงินว่า สัญญาชำระคืนเป็นเงินเท่าไร โดยให้คำนวณออกมาเป็นเดือนว่าสมาชิกผู้ขอสินเชื่อจะต้องชำระคืนเดือนละเท่าไร

3.6 จำนวนเงินที่ขอกู้รายใหม่ ให้ดูจากใบคำขอที่สมาชิกยื่นว่า จำนวนเงินที่ขอกู้มาใหม่นั้นเป็นจำนวนเท่าไร และสัญญาว่าจะชำระคืนอย่างไร ให้คำนวณออกมาเป็นรายเดือนเพื่อความสะดวกในการพิจารณาสภาพหนี้สินที่ผู้ขอสินเชื่อต้องรับผิดชอบอยู่ต่อเดือน

4 คำประกัน

4.1 เงินสะสมของผู้กู้ เงินสะสมเป็นหลักคำประกันที่อยู่ในสภาพคล่องตัวที่สุดที่จะนำมาชำระคืนเงินกู้ได้ ในกรณีที่ผู้กู้ไม่ชำระคืนแก่สหกรณ์ บางสหกรณ์จะกำหนดวงเงินให้กู้เท่าของเงินสะสม โดยสัมพันธ์กับระยะเวลาการเป็นสมาชิกและประวัติการชำระคืนเงินกู้

4.2 สมาชิกผู้ค้ำประกัน ให้พิจารณาว่า

4.2.1 ประวัติการค้ำประกันให้แก่เพื่อนสมาชิก ให้ดูว่าผู้ค้ำประกันได้ค้ำรายก่อนไว้กี่ราย เพราะผู้ค้ำประกันในสหกรณ์ฯ จะไม่สามารถค้ำประกันให้แก่เพื่อนสมาชิก ผู้สินเชื่อได้ไม่เกิน 2 ราย

4.2.2 เงินสะสมของผู้ค้ำประกันควรจะมีไม่น้อยเกินไป เมื่อเทียบกับยอดเงินสินเชื่อทั้งหมดทำการค้ำประกัน

4.3 ทรัพย์สินที่ค้ำประกัน

4.3.1 ในกรณีที่คณะกรรมการเงินกู้มิได้เรียกให้ผู้กู้อย่างหนึ่งรายใดจัดหาหลักทรัพย์สินค้ำประกัน ก็ให้พิจารณาคำขอกู้โดยรวม ๆ ว่าผู้ขอสินเชื่อมีทรัพย์สินอะไรบ้างราคาประมาณแล้วเป็นเงินจำนวนเท่าไร เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนเงินสินเชื่อในสหกรณ์จัดอยู่ในเกณฑ์ใด

4.3.2 ในกรณีที่คณะกรรมการการเงินกู้หรือคณะกรรมการดำเนินการเรียกให้ผู้กู้สินเชื่อสามัญจัดหาหลักทรัพย์สินค้ำประกันเป็นพิเศษ ให้พิจารณาหลักทรัพย์สินค้ำประกันดังนี้

- 1) อสังหาริมทรัพย์ (ทรัพย์สินที่เคลื่อนที่ไม่ได้ เช่น บ้านที่ดิน) ต้องตรวจดูให้แน่ชัดว่าหลักทรัพย์ปลอดจากจำนองรายอื่นอยู่ก่อนแล้ว
- 2) หลักทรัพย์รัฐบาลหรือเอกสารฝากเงินในธนาคาร ที่คณะกรรมการเงินกู้เห็นสมควรให้จํานำเป็นประกัน

5 ความสามารถให้กู้ได้

5.1 จำนวนเงินสดในสหกรณ์ ณ วันที่ทำการพิจารณาเงินกู้ โดยนำเงินสดในมือคงเหลือรวมกับยอดเงินสดในธนาคาร ได้จำนวนเท่าไร นำมาเทียบกับจำนวนเงินที่ขอกู้ว่าพอให้กู้หรือไม่

5.2 สํารวจยอดเงินทุนเรือนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในสหกรณ์ ณ วันที่ทำการพิจารณาเงินกู้ว่ามีเท่าไร จากนั้นคำนวณหาร้อยละของทุนเรือนหุ้นเป็นจำนวนเท่าไร นำผลลัพธ์ที่ได้เปรียบเทียบกับจำนวนเงินที่ขอกู้ รวมกับยอดเงินกู้รายก่อนที่ค้างชำระว่ายอดเงินรวมที่ได้เกิดกว่าผลลัพธ์หรือไม่

2.2 ความหมายของหนี้ ลูกหนี้ ลูกหนี้ค้างชำระ และหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

2.2.1 ความหมายของหนี้

ความหมายหนี้ตามพจนานุกรม ไทย แปลไทย ให้ความหมายว่า “เงินที่ผู้หนึ่งติดค้างอยู่จะต้องใช้ให้แก่อีกผู้หนึ่งหนี้สินก็ว่า หรือ (กฎ) นิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตั้งแต่ ๒ ฝ่ายขึ้นไป ซึ่งฝ่ายหนึ่งเรียกว่า เจ้าหนี้มีสิทธิที่จะบังคับบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเรียกว่า ลูกหนี้ให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง”

หนี้ในภาษา (อังกฤษ : obligation) เป็นนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไป ซึ่งฝ่ายหนึ่งเรียกว่า "เจ้าหนี้" (อังกฤษ : oblige) มีสิทธิที่จะบังคับบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเรียกว่า "ลูกหนี้" (อังกฤษ : obligor) ให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือส่งมอบทรัพย์สิน ซึ่งเรียกว่า "การชำระหนี้" (อังกฤษ : performance of obligation)

สรุปจากความหมายข้างต้น พอสรุปได้ว่าหนี้เกิดจากระหว่างบุคคล 2 ฝ่ายเจ้าหนี้มีสิทธิที่จะบังคับบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเรียกว่า ลูกหนี้ อาจจะเป็นการกู้ หรือการให้ยืมผ่านรูปแบบการซื้อขาย โดยกำหนดจ่ายตามสัญญาที่ตกลงกันได้

2.2.2 ความหมายของลูกหนี้

อรพรรณ พนัสพัฒนา (2546:10) ได้ให้ความหมายของลูกหนี้ หมายถึง ผู้ที่อยู่ใต้อำนาจบังคับ และมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามอำนาจบังคับ

ดาราพร ธีระวัฒน์ (2546:114) ได้ให้ความหมายของลูกหนี้ หมายถึง ผู้ที่จะต้องกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามหนี้ หากไม่มีลูกหนี้แล้ว หนี้ก็ไม่เกิดขึ้น

พิชัย นิลทองคำ และกมล ธีระเวชพลกุล (2547:18) ได้ให้ความหมายของลูกหนี้ หมายถึง ลูกหนี้ที่เป็นบริษัทจำกัด บริษัทมหาชน จำกัด หรือนิติบุคคลอื่นที่กำหนดไว้ในกระทรวง

สรุปจากความหมายข้างต้น พอสรุปได้ว่าลูกหนี้ ผู้ที่อยู่ใต้อำนาจบังคับบัญชา และมีหน้าที่ที่จะต้องกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมายเกณฑ์และสัญญาแห่งหนี้

2.2.3 ปัญหาลูกหนี้ค้างชำระหนี้ หมายถึง หนี้ที่เกิดจากสาเหตุอันเป็นปัจจัยที่ลูกหนี้ไม่อาจสามารถจะชำระหนี้ได้ ภัทรภร ผ่านคุ้ม (2550:12) ให้ความหมายลูกหนี้ค้าง หมายถึง หนี้ที่ถึงกำหนดการชำระคืนตามสัญญา แต่ไม่ได้รับการชำระคืนตามข้อตกลงในสัญญา

2.2.4 หนี้สูญ หมายถึง หนี้ค้างที่ไม่สามารถเรียกเก็บคืนได้ แม้ว่าจะพยายามอย่างเต็มที่แล้วก็ตาม (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์) ได้อธิบายว่าลูกหนี้ที่ได้ติดตามทวงถามจนถึงที่สุดแล้ว แต่ไม่ได้รับชำระหนี้และได้จัดจำหน่ายออกจากบัญชี เช่น ลูกหนี้ของเขาตายลง หนี้สินที่มีอยู่กับเขาจึงกลายเป็นหนี้สูญ

2.2.5 หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing loan : NPLs) คือเงินที่ให้สินเชื่อที่เกิดค้างชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ย (ส่วนหลักสหกรณ์อิสลามใช้กำไรเพราะรูปแบบให้สินเชื่อผ่านการซื้อขาย) แล้วค้างชำระเกินกว่า 3 เดือนนับตั้งแต่วันครบกำหนดชำระคืนตามสัญญา

ในส่วนของสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด มีหน้าที่หลัก คือ การให้บริการกับสมาชิกในด้านการรับฝากเงินและการให้เงินสินเชื่อแก่สมาชิกเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้นโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์ และจากการให้บริการสินเชื่อสหกรณ์แก่สมาชิกไปแล้วปัญหาที่จะตามมาคือ การชำระคืน กล่าวคือ สมาชิกผิดนัด ไม่ชำระคืนตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาเงินที่ขอสินเชื่อขาด ๆ หาย ๆ บ้างก็ชำระเพียงบางส่วน บางรายผ่อนจนลืมชำระหนี้ บางรายหายตัวไปหลังจากทำสัญญาและหลังทำการซื้อขาย จากปัญหาดังกล่าวทำให้สหกรณ์ไม่ประสบความสำเร็จในเชิงวัตถุประสงค์และนโยบาย จนทำให้สหกรณ์พบวิกฤติ ดังนี้ 1) เงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอแก่การบริการ 2) ขาดสภาพคล่อง 3) กำไรค้างรับสูง 4) ขาดความ

น่าเชื่อถือ 5) ไม่มีความมั่นคงพอ 6) มีหนี้ค้ำสูง 7) มีค่าใช้จ่ายสูง เนื่องจากหนี้ค้ำค้ำและกำไรค้ำรับ (หนี้สงสัยจะสูงเพิ่มขึ้น) 8) มีหนี้สูญ

ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับสหกรณ์ ในเรื่องดังกล่าวข้างต้น สหกรณ์จำเป็นต้องหาแนวทางในการกำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหามาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสำหรับการบริหารการจัดการเงินสินเชื่อของสหกรณ์ไว้เป็นนโยบายอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากสหกรณ์มีการบริหารงานด้านการเงิน (ปล่อยสินเชื่อแก่สมาชิก) ซึ่งเป็นธุรกิจหลัก

2.2.6 แนวคิดที่เกี่ยวกับการสงฆ์เงินกู้ไม่ได้ตามกำหนด

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ในปี พ.ศ. 2547 ได้สรุปปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้ำชำระหนี้ (ดาว เอียงตั้ง, 2548 : 27-29) ดังนี้

1. มูลเหตุปัจจัยจากตัวลูกค้ำผู้กู้ ลูกค้ำเสียชีวิต ลูกค้ำวิกลจริต ทุกพลภาพ หรือป่วยเรื้อรังจนเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ ลูกค้ำเลิกประกอบอาชีพ ลูกค้ำไปเสียจากภูมิลำเนาหรือย้ายถิ่นที่อยู่ ลูกค้ำบวชแล้วไม่สึก ลูกค้ำต้องโทษจำคุก ลูกค้ำมีหนี้สินภายนอก ลูกค้ำโดนยึดทรัพย์สินและขายตามทอดตลาดหรือถูกพิพากษาว่าเป็นผู้ล้มละลาย ลูกค้ำโอนทรัพย์สินให้ผู้อื่น เช่น ที่ดิน ที่อยู่อาศัย รวมถึงเครื่องมือที่ใช้ในการประกอบอาชีพ เป็นต้น ลูกค้ำใช้สินเชื่อของตนให้ผู้อื่นหรือใช้สินเชื่อที่ผิดวัตถุประสงค์ ลูกค้ำติดการพนัน ติดยาเสพติด ลูกค้ำมีเจตนาที่บิดพลิ้วไม่ยอมจ่ายหนี้หรือพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงเห็นลูกค้ำอื่นไม่ชำระก็ไม่ชำระบ้าง ลูกค้ำประสบเหตุฉุกเฉิน เช่น เข้ารักษาตัวในโรงพยาบาล ลูกค้ำมีเงินแต่ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้เนื่องจากขายผลผลิตราคาตลาดไม่เป็นธรรม หรือผลผลิตเกิดความเสียหาย เป็นต้น

2. มูลเหตุปัจจัยภายนอก กรณีสาเหตุเกิดหลังจากกู้เงินแล้วไม่สามารถประกอบอาชีพถูกเลิกจ้าง ลูกเจ้าของที่ดินเลิกเช่าที่ทำกร ผลผลิตได้รับความเสียหายจากวิกฤติทางเศรษฐกิจ ชบเซาลงหรือตกต่ำ หรือเกิดจากภัยพิบัติ เช่น ฝนตกหนักน้ำท่วม พายุ ศัตรูพืช เกิดโรคระบาด หน้าแล้ง ถูกถล่มแก๊สทำลายผลผลิต ฝนตกชุกหมายถึงฝนตกชุกจนเป็นเหตุให้ลูกค้ำไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตหรือประกอบอาชีพได้เช่นมีฝนตกชุกทำให้ไม่สามารถกรีดยางพาราได้จึงไม่มีรายได้ชำระหนี้เงินกู้แก่ธนาคาร กรณีขายผลผลิตสินค้าราคาซื้อก็ไม่ได้รับความเป็นธรรมขายได้น้อย ราคาตกต่ำ กรณีทรัพย์สินได้รับความเสียหายเนื่องจาก ถูกไฟไหม้ ถูกโจนปล้น หรือถูกลักขโมย กรณีเกิดภัยสงคราม/เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ

3. มูลเหตุจากพนักงานธนาคาร พนักงานธนาคารทุจริตโดยไม่อยู่ในความรับผิดชอบของธนาคาร เช่น พนักงานเบียดเบียนลูกค้าใช้สินเชื่อในนามลูกค้า หรือประพฤติตนไม่สุภาพหรือไม่เหมาะสม เช่น ลูกค้าไม่ได้รับความสะดวกในการมาชำระหนี้ เป็นต้น

4. มูลเหตุหนี้เงินกู้ค้างชำระของโครงการสินเชื่อเพื่อไปทำงานต่างประเทศ ก่อนเดินทาง “กู้แล้วบริษัทเลื่อนเวลาเดินทางเกิน 3 เดือน” หลังเดินทาง “ลูกค้าไม่สามารถเดินทางได้” เนื่องจากบริษัทยกเลิกสัญญาและอยู่ระหว่างการขอชดเชยคืนเงินจากบริษัทจัดหางาน เดินทางไปต่างประเทศแล้ว “ส่งเงินยังไม่ถึงประเทศไทย” แต่เกินกำหนดระยะเวลา 3 เดือน เดินทางไปต่างประเทศแล้ว “ลูกค้าป่วยไม่สามารถทำงานได้” และถูกส่งตัวกลับประเทศไทย เดินทางไปต่างประเทศแล้ว “ลูกค้าถูกส่งตัวกลับ” เนื่องจากเกิดปัญหาทางการเมืองหรือการประท้วงนัดหยุดงาน หรือการสู้รบ เดินทางไปต่างประเทศแล้ว “บริษัทไม่ปฏิบัติตามสัญญา” ทำให้ลูกค้าไม่รับเงินคืนตามสัญญา และอยู่ระหว่างลูกค้าร้องขอเงินเดือนจากบริษัทในต่างประเทศ (ขอแบ่งเบาภาระเนื่องจากไม่ได้รับเงินเดือน) เดินทางไปต่างประเทศแล้ว “บริษัทในต่างประเทศเลิกกิจการ” เนื่องจากประสบปัญหาขาดทุน

2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับสถาบันการเงิน

2.3.1 ความหมายของหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ความหมายหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในระบบสหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2551) ได้ให้ความหมายว่า เมื่อผู้กู้ไม่ยอมชำระตามกำหนดและผิดนัดชำระเงินกู้ 3 เดือนติดต่อกันโดยนับจากวันที่ครบกำหนดชำระ หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หรือ (Non-Performing Loans: NPLs) หมายถึง เงินที่ให้สินเชื่อที่ค้างรับชำระเงินต้นและกำไร นับจากวันที่ครบกำหนดรับชำระเงินตามงวดที่กำหนดในสัญญาสำหรับสินเชื่อที่ต้องชำระเมื่อทวงถามหรือแจ้งให้ชำระหนี้แล้วเป็นระยะเวลาที่เกินกว่า 3 เดือน โดยพิจารณาจากการค้างชำระเป็นรายสัญญาหรือรายบัญชี (ชญาอนุช ผดุงลาภยศ, 2550)

2.3.2 ปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ จำนวนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสถาบันการเงินจะเพิ่มขึ้นมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญดังต่อไปนี้ (ชญาอนุช ผดุงลาภยศ, 2550)

1) ประสิทธิภาพในการบริหารสินเชื่อ เริ่มตั้งแต่ความสามารถในการวิเคราะห์แนวโน้มทางเศรษฐกิจและภาคธุรกิจต่าง ๆ เพื่อกำหนดนโยบายสินเชื่อ และกำหนด Portfolio ในการให้สินเชื่อหากไม่สามารถวิเคราะห์ได้ถูกต้องแม่นยำ ก็อาจทำให้ NPLs มากขึ้นได้ เช่น ในช่วงที่

ผ่านมาตรฐานการให้สินเชื่อทางด้านธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในสัดส่วนที่สูง จะส่งผลให้มีปริมาณ NPLs สูงมากด้วย นอกจากนี้ความสามารถในการวิเคราะห์สินเชื่อที่ให้ลูกค้าแต่ละรายก่อนการอนุมัติสินเชื่อ ตลอดจนการติดตามดูแลลูกค้าระหว่างที่เป็นสินเชื่อปกติ และการติดตามหนี้ภายหลังจากที่เป็นหนี้ที่มีปัญหาแล้ว ล้วนแล้วเป็นปัจจัยบ่งชี้การเกิด NPLs ทั้งสิ้นหากการบริการสินเชื่อดังกล่าวมีประสิทธิภาพปริมาณหนี้ NPLs ก็จะมีอยู่ในระดับที่ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับธุรกิจเดียวกัน

2) ภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ปริมาณหนี้ NPLs ทั้งระบบเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากรายได้ของลูกค้าลดน้อยลง ดังนั้นจะเห็นได้จากช่วง 1 ปีครั้งที่ประเทศไทยต้องประสบกับวิกฤติทางเศรษฐกิจ ปรากฏว่าปริมาณหนี้ NPLs สินเชื่อเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วร้อยละ 8.52 ในสิ้นเดือนกันยายน 2540 มาเป็นร้อยละ 38.94 เมื่อสิ้นเดือนกันยายน 2541 ที่ผ่านมา และคาดว่าจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 40 หากภาวะทางเศรษฐกิจยังไม่ฟื้นตัวขึ้นได้โดยเร็ว

3) ความไม่จริงใจของลูกค้าในการชำระหนี้เป็นสิ่งสำคัญ เพราะเมื่อเกิดขึ้นแล้วก็เท่ากับเป็นการฉวยโอกาสของลูกค้าที่ไม่นำเงินมาชำระหนี้ตามกำหนด ทั้งที่ลูกค้าเหล่านี้ยังมีความสามารถในการชำระหนี้อยู่ เพราะมีความรู้สึกรู้สีกว่าภายใต้เศรษฐกิจตกต่ำ การเป็นลูกค้าที่ดีจะไม่ได้รับส่วนลดหรือผลประโยชน์เหมือนลูกค้าที่มีปัญหาที่ธนาคารกำลังดำเนินการปรับโครงสร้างหนี้อยู่ หรือการฉวยโอกาสในช่วงรอยต่อของการ โอนกิจการหรือในกิจการที่โอนไปเป็นของรัฐแล้วมีผลให้ธนาคารของรัฐแห่งใหม่หลายแห่งมียอดหนี้ NPLs สูงเกินกว่าร้อยละ 52 ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นเพราะเกิดจากลูกค้าถือโอกาสไม่ผ่อนชำระหนี้ตามระยะเวลาที่กำหนด ทำให้ยอดหนี้ NPLs เพิ่มขึ้นรวดเร็ว ซึ่งเป็น NPLs ที่มีลักษณะเรียกว่า “strategic NPL”

2.4 ทศนะของอิสลามเกี่ยวกับหนี้สิน

ในศาสนาอิสลามได้มีการกล่าวถึงเรื่องหนี้สินอย่างชัดเจนในอัลกุรอาน อัลหะดีษรวมถึงเอกสารทางวิชาการไม่น้อยที่ระบุและพูดถึงเกี่ยวกับหนี้ เช่น รูปแบบและวิธีการจัดการเกี่ยวกับหนี้ ความสำคัญของหนี้และหน้าที่ของผู้ติดหนี้ บทลงโทษสำหรับผู้ไม่จ่ายหนี้เพราะอิสลามเป็นศาสนาที่ส่งเสริมให้ผู้ศรัทธามีการประกอบอาชีพเป็นของตนเอง ซึ่งจำเป็นต้องใช้เงินทุน และการช่วยเหลือต่อกัน เมื่อพี่น้องผู้ศรัทธาเกิดเหตุฉุกเฉินจำเป็นต้องใช้สินเชื่อ และหลังจากทำสัญญาสินเชื่อแล้วหนี้สินทั้งหมดย่อมเป็นความรับผิดชอบของลูกหนี้ ที่จะต้องจ่ายหนี้คืนแก่เจ้าหนี้ตามจำนวนเวลาที่ได้ตกลงกัน

สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาในหัวข้อ “ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา” ซึ่งหนี้ยังกล่าวเป็นหน้าที่ของผู้ขอสินเชื่อในการชำระคืน แต่สมาชิกไม่สามารถชำระคืนได้ หากเป็นผลมาจากปัจจัยภายนอกที่สมาชิกไม่สามารถ

ควบคุมได้ เช่น ธุรกิจเกิดความเสียหายจากอัคคีภัย อุทกภัย ภัยพิบัติต่าง ๆ ก็ถือเป็นหน้าที่ของ สหกรณ์ที่ต้องเสนอหาแนวทางในการช่วยเหลือสมาชิกได้ เช่น การพักชำระหนี้ชั่วคราว แต่หากสาเหตุ การไม่ชำระหนี้เกิดจากการเจตนาที่ไม่บริสุทธิ์ ซึ่งเป็นปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์และที่ สำคัญสมาชิกเกือบทั้งหมดที่เป็นคนมุสลิมอาจจะเป็นสิ่งที่ชี้วัดว่าความเชื่อทางศาสนาไม่ได้ส่งเสริมให้ สมาชิกชำระหนี้ตามกำหนด ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาวิจัยของ (Moh'd al-Azzama : 2008) ที่ได้ ทำการศึกษาการชำระหนี้ในประเทศจอร์แดน พบว่า ความเชื่อทางศาสนามีผลกระทบทำให้สมาชิก จ่ายชำระคืนตามกำหนดและได้ยกตัวอย่างเพิ่มอีกว่า เช่น ในศาสนาอิสลาม บุคคลที่ดำรงการ ละหมาด 5 เวลาจะชำระเงินคืนตามกำหนดดีกว่าจากบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับศาสนา อิสลาม ในหะดีษมีน้อยที่กล่าวถึงการกู้ยืมที่มีเจตนาไม่บริสุทธิ์ หลบหลีก บ้ายเบี่ยงไม่ใช้คืน ถือเป็น การทุจริต ยกยก โกงทรัพย์ผู้อื่น

ในหะดีษของท่านเราะซูล ﷺ พูดถึงเกี่ยวกับผู้ที่ไม่จ่ายหนี้
ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

((مَطْلُ الْعَبِيِّ ظَلْمٌ، وَإِذَا اتَّبَعْنَا أَحَدَكُمْ عَلَى مَلِيٍّ فَلْيَنْبِغْ))

(أخرجه مسلم:1564)

ความว่า “ผู้ที่มีเงินแล้วไม่ยอมใช้หนี้ถือเป็นการอธรรมและเมื่อคนหนึ่ง
คนใดที่มีฐานะถูกใช้หนี้เขาจงปฏิบัติตามเถิด”

(บันทึกโดย Muslim :1564)

รอชิด บิน ฮัจยีซาลิมอัชชียาม (2011) กล่าวสรุปในบทความว่า 1) ทุกชีวิตจะถูก
แขวนไว้ด้วยหนี้สินที่เขาติดไว้และตราบโศกที่ไม่มีการชำระหนี้สินวิญญานนั้นก็ยังคงอยู่ในสภาพเช่นนั้น
2) อิสลามบังคับให้เจ้าหนี้และลูกหนี้ปฏิบัติต่อกัน 3) สำหรับความดีที่เจ้าหนี้จะต้องปฏิบัติก็คือต้อง
เห็นใจและอำนวยความสะดวกแก่ลูกหนี้ในการชำระหนี้และถ้าหากว่าเขามีอุปสรรคก็ให้เลื่อนเวลา
การชำระหนี้ออกไป 4) ลูกหนี้จะต้องรีบชำระหนี้ตามที่ได้กำหนดไว้และต้องมีความตั้งใจที่จะชำระหนี้
อย่างครบถ้วน 5) ผู้ใดที่มีหนี้สินโดยตั้งใจจะไม่ใช้คืนอัลลอฮ์ ﷻ ทรงให้เขาได้รับความหายนะในโลกนี้
และทรงลงโทษเขาอย่างหนักในโลกอาคิเราะฮ์ ทั้งนี้เพราะเขาทำลายทรัพย์สมบัติของมนุษย์โดยมิชอบ
6) เรื่องหนี้สินนั้นเป็นเรื่องสำคัญยิ่งที่ทุกคนจะถูกสอบถามในวันกิยามะฮ์และอัลลอฮ์ ﷻ ทรงไม่ให้อภัยสำหรับผู้ที่มิหนี้สินทั้ง ๆ ที่เขาสามารถใช้คืนได้แต่เขาก็ไม่ใช้คืนแม้แต่นิดเดียวเขาก็จะไม่ได้
รับการอภัย

2.4.1 ความหมายของ อัล-ก้อรฎู (การกัฎีม)

อัล-ก้อรฎู คือ การมอบทรัพย์สินให้แก่บุคคลหนึ่งเพื่อนำไปใช้ประโยชน์แล้วนำมาชดใช้คืนภายหลังโดยไม่มี การชดใช้เพิ่มและแสวงกำไร ทั้งนี้ก็เพื่อหวังผลบุญจากอัลลอฮฺ ﷻ เท่านั้น

2.4.2 อิสลามกับการบัญญัติการกัฎีม

การให้ กัฎีม ถือว่าเป็นการส่งเสริมให้กระทำในทางนิติศาสตร์อ่านว่า (สุนัต) เพราะเป็นการทำดีต่อผู้ที่มีความจำเป็นเพื่อให้เขาได้สมหวังกับสิ่งนั้นและผลบุญจะยิ่งมากขึ้นตราบใดความจำเป็นของผู้ขอกัฎีมมีความจำเป็นมาก

2.4.3 อัลกุรอานพูดถึงความประเสริฐของการให้กัฎีม

อัลลอฮฺ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرًا وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْسُطُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾

(البقرة:245)

ความว่า “มีใครบ้างไหมที่จะให้อัลลอฮฺ ﷻ ทรงยืมหนี้ที่ดีแล้วพระองค์จะทรงเพิ่มพูนหนี้นั้นให้แก่เขามากมายหลายเท่า และอัลลอฮฺ ﷻ นั้นทรงกำไว้และทรงแบออกและยังพระองค์เท่านั้นพระเจ้าจะถูกนำกลับไป”

(อัล-บะเกาะเราะฮฺ : 245)

รายงานจากท่านอบูฮุร็อยเราะฮฺ رضي الله عنه กล่าวว่า ท่านรอซูลุลลอฮฺ ﷺ ได้กล่าวว่า

((مَنْ نَفَسَ عَنْ مُؤْمِنٍ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ الدُّنْيَا نَفَسَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ يَسَّرَ عَلَى مُعْسِرٍ يَسَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَاللَّهُ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ فِي عَوْنِ أَخِيهِ))

(أخرجه مسلم:2699)

ความว่า “ผู้ใดที่ทำให้มุอิมินท่านหนึ่งพ้นจากความลำบากหนึ่งในโลกนี้ อัลลอฮฺ ﷻ จะช่วยให้เขาพ้นความลำบากหนึ่งในวันกิยามะฮฺ และผู้ใดให้ความสะดวกแก่ผู้ที่ลำบาก อัลลอฮฺ ﷻ จะให้เกิดความง่ายแก่เขาในโลกนี้และโลกหน้า และผู้ใดที่ปกปิด (สิ่งที่น่าอัปอาย) ของ

มุสลิมคนหนึ่ง อัลลอฮ์ ﷻ ก็ทรงปกปิดความน่าอัศจรรย์ของเขาในโลกนี้และโลกหน้า และอัลลอฮ์ ﷻ จะคอยช่วยเหลือบ่าวคนหนึ่ง ตราบที่เขาช่วยเหลือเพื่อนของเขา”

(บันทึกโดย Muslim:2699)

ดังนั้นการให้กู้ยืม เป็นที่อนุญาตและสนับสนุนให้กระทำการช่วยเหลือและทำความดีแก่เพื่อนมนุษย์ด้วยกันในยามที่จำเป็น เมื่อบุคคลหนึ่งได้รับสิ่งของหรือเงินก็จำเป็นที่จะต้องชดใช้คืนตามจำนวนสิ่งของนั้นหรือเป็นราคาที่เท่ากัน หากการกู้ยืมนำมาซึ่งผลประโยชน์แก่ผู้ให้กู้ถือเป็นดอกเบี้ยที่ต้องห้าม เช่นการให้กู้สองพันบาทโดยจะต้องจ่ายสองพันห้าร้อยบาทหลังจากหนึ่งปีเป็นต้น เงินห้าร้อยบาทถือเป็นดอกเบี้ย แต่หากไม่ได้มีเงื่อนไขล่วงหน้า เช่นยืมออฐอายุสั้น แต่จ่ายเป็นออฐอายุยาวเข้าปีที่เจ็ดแทน ทั้งนี้เป็นการชดใช้สิ่งที่ดีกว่าถือเป็นมารยาทที่ดีงาม

ดังรายงานจากท่านอาบูรอฟิอ์ رضي الله عنه ว่าท่านนบี ﷺ ได้ยืมออฐอายุสั้นตัวหนึ่งจากชายคนหนึ่ง

((اَعْطِهْ اِيَّاهُ، اِنَّ خَيْرَ النَّاسِ اَحْسَنُهُمْ قَضَاءً))

(أخرجه مسلم:1600)

ความว่า “จงให้ออฐที่คืนนั้นแก่เขาไป แท้จริงคนที่ดีที่สุดคือคนที่ชดใช้ อย่างดีที่สุดในหมู่พวกเขา”

(บันทึกโดย Muslim:1600)

2.4.4 การลดหนี้เพื่อสนับสนุนให้มีการชำระล่วงหน้า

เป็นที่อนุญาตส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการชำระหนี้ล่วงหน้าที่ยังไม่ถึงกำหนด เพื่อให้ลูกหนี้ชดใช้หนี้ในทันทีไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือจากบุคคลภายนอก เช่น พ่อ หรือ แม่ ต้องการช่วยเหลือต่อการชดแทนให้ หรือโดยการร้องขอจากเจ้าหนี้ก็ตามความหมายจากหะดีษบทหนึ่งที่ว่า “เมื่อผู้ที่มีทรัพย์สินหรือมีความสามารถในการจ่ายหนี้แต่ไม่ยอมจ่ายถือเป็นการอธรรม และเมื่อมีคนที่จะช่วยชดหนี้ให้เขาก็ควรปฏิบัติตาม”

2.4.5 ความประเสริฐของการขยายเวลาให้แก่ลูกหนี้ที่ขัดสนและการยกเลิกหนี้

การที่ผู้ให้กู้ผ่อนเวลาหรือยืดเวลาให้กับลูกหนี้ที่ประสบเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด เช่น เกิดเป็นโรคป่วยทำให้ไม่สามารถประกอบอาชีพจนไม่มีรายได้เกิดความขัดสน หรือ ยากไร้ภายหลังจากกู้มาถือเป็นมารยาทที่ดีงาม และที่ดีที่สุดการยกหนี้ให้หมดเป็นการดีกว่า

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ وَإِنْ كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ وَأَنْ تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴾

(البقرة:280)

ความว่า “และหากเขา (ลูกหนี้) เป็นผู้ยากไร้ก็จงให้มีการรอกอย (ให้ผ่อนผัน)จนกว่าจะถึงคราวสะดวก และการที่พวกเจ้าจะให้เขานั้นย่อมเป็นการดีแก่พวกเจ้า หากพวกเจ้ารู้”

(อัล-บะเกาะเราะฮฺ : 280)

รายงานจากท่านอับู อัล-ยุสรฺ ﷺ กล่าวว่า ฉันได้ยินท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า

((مَنْ أَنْظَرَ مُعْسِرًا أَوْ وَضَعَ عَنْهُ، أَظْلَهُ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ))

(أخرجه مسلم:3006)

ความว่า “ใครที่ยืดเวลาให้แก่ผู้ขัดสนหรือยกหนี้ให้ อัลลอฮฺ ﷻ จะทรงให้เขาได้อยู่ใต้ร่มเงาของพระองค์”

(บันทึกโดย Muslim:3006)

2.4.6 ประเภทลูกหนี้

อิสลามให้ความสำคัญแก่ลูกหนี้ที่เจตนาบริสุทธิ์ที่จะชดใช้หนี้แต่เกิดเหตุจำเป็นที่ไม่อาจปฏิเสธและหลีกเลี่ยงได้ดังนั้นอิสลามให้ดูสถานะของลูกหนี้ ดังนี้

2.4.6.1 ถ้าลูกหนี้เป็นผู้ที่ไม่มีอะไรเลย ประเภทนี้จำเป็นต้องยืดหรือผ่อนระยะเวลาให้กับเขาและไม่ควรทวงถามหนี้จากเขา

2.4.6.2 ลูกหนี้ประเภทที่มีจำนวนทรัพย์สินมากกว่าหนี้ที่เขาติดอยู่ ประเภทนี้สามารถทวงถามหนี้กับเขาได้ และสามารถบังคับให้ชดใช้หนี้คืน

2.4.6.3 ลูกหนี้ประเภทที่มีทรัพย์สินเท่ากับจำนวนหนี้ค้างอยู่ สามารถบังคับเขาให้ปฏิบัติตามสัญญาได้

2.4.6.4 ลูกหนี้ประเภทที่มีทรัพย์สินที่น้อยกว่าจำนวนหนี้ที่ค้างอยู่ เป็นผู้ที่ล้มละลายในกิจการ หรืออาจเป็นผู้ที่ถูกยึดทรัพย์เพื่อทำการอายัดโดยคำเรียกร้องจากเจ้าหน้าที่ ลูกหนี้ประเภทนี้จะต้องแบ่งสัดส่วนตามจำนวนหนี้ที่เขามีกับเจ้าหนี้ในแต่ละคน

2.4.7 โทษของผู้ที่กู้ยืมโดยมีเจตนาที่จะไม่ใช้คืน

จำเป็น (วาญิบ) สำหรับผู้ที่กู้ยืมทรัพย์สินของผู้อื่น ที่ต้องมีเจตนาอย่างแน่วแน่เพื่อชดใช้คืนไม่เร็วกว่าถ้าไม่เช่นนั้น พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ จะทรงให้สินทรัพย์นั้นเกิดความหายนะ ท่านเราะสูลุลลอฮ์ ﷺ ได้กล่าวว่า

((مَنْ أَخَذَ أَمْوَالَ النَّاسِ يُرِيدُ أَدَاءَهَا أَدَّى اللَّهُ عَنْهُ، وَمَنْ أَخَذَ يُرِيدُ

إِنْفَاقَهَا آتَفَهُ اللَّهُ))

(أخرجه البخاري: 2387)

ความว่า “ผู้ใดที่รับเอาทรัพย์สินของผู้อื่น (กู้ยืม) โดยมีเจตนาจะชดใช้ อัลลอฮ์ ﷻ จะทรงชดใช้ให้แก่เขา(คือจะทรงแนะนำหนทางเพื่อใช้หนี้ให้หมดได้) และผู้ใดที่รับเอา(ทรัพย์สินของผู้อื่น)โดยมีเจตนาจะทำลาย(ไม่ยอมชดใช้) อัลลอฮ์ ﷻ จะทรงทำลายเขา”

(บันทึกโดย 'al-Bukhāriy : 2387)

ในสุเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮ์อายะฮ์ที่ 282 อัลลอฮ์ ﷻ ทรงพูดถึงรูปแบบและวิธีการจัดการเกี่ยวกับหนี้ อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدَيْنٍ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَاكْتُبُوهُ وَلْيَكْتُبَ بَيْنَكُمْ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ وَلَا يَأْبَ كَاتِبٌ أَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ فَلْيَكْتُبْهُ وَلْيُمْلِلِ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ وَلَا بِنَحْسٍ مِنْهُ شَيْئاً فَإِنْ كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهاً أَوْ ضَعِيفاً أَوْ لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يُمْلَئَ هُوَ فليُمْلِئْ وَلِيُّهُ بِالْعَدْلِ وَاسْتَشْهِدُوا شَهِيدَيْنِ مِنْ رِجَالِكُمْ فَإِنْ لَمْ يَكُونَا رِجَالَيْنِ فَرَجُلٌ وَامْرَأَتَانِ مِمَّنْ تَرْضَوْنَ مِنَ الشُّهَدَاءِ أَنْ تَضِلَّ إِحْدَاهُمَا فَتُذَكَّرَ إِحْدَاهُمَا الْأُخْرَى وَلَا يَأْبَ الشُّهَدَاءُ إِذَا مَا دُعُوا وَلَا تَسْأَمُوا أَنْ تَكْتُبُوهُ صَغِيراً أَوْ كَبِيراً إِلَىٰ أَجَلِهِ ذَلِكَمْ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ وَأَقْوَمُ لِلشَّهَادَةِ وَأَدْنَىٰ أَلَّا تَرْتَابُوا إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً حَاضِرَةً تُدِيرُوهَا بَيْنَكُمْ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَلَّا تَكْتُبُوهَا وَأَشْهِدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ وَلَا يُضَارَّ كَاتِبٌ وَلَا شَهِيدٌ وَإِنْ تَفَعَّلُوا فَإِنَّهُ فَسُوقٌ بِكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَيُعَلِّمُكُمُ اللَّهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴾

(البقرة : 282)

ความว่า “บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย ! เมื่อพวกเขาต่างมีหนี้สินกันจะด้วยหนี้สินใด ๆ ก็ตามจนกว่าจะถึงกำหนดเวลา(ใช้หนี้)ที่ถูกระบุไว้แล้ว'ก็จงบันทึกหนี้สินนั้นเสียและผู้เขียนก็จงบันทึกระหว่างพวกเขาด้วยความเที่ยงธรรมและผู้เขียนคนหนึ่งคนใดก็จงอย่าปฏิบัติที่จับบันทึกตั้งที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงสอนเขา'ดังนั้นเขาจงบันทึกเกิดและจงให้ผู้มีสิทธิเหนือเขา(ลูกหนี้)บอกให้บันทึกและเขาจงอย่าเกรงอัลลอฮ์ ﷻ ผู้เป็นเจ้าของเขาและจงอย่าให้บกพร่องแต่อย่างใดจากสิทธินั้น'และถ้าสิทธิเหนือเขา(ลูกหนี้)เป็นคนโง่หรือเป็นผู้อ่อนแอหรือไม่สามารถจะบอกให้บันทึกได้ก็จงให้ผู้ปกครองของเขาบอกด้วยความเที่ยงธรรมและพวกเขาจงให้มีพยานขึ้นทั้งสองนายจากบรรดาผู้ชายในหมู่พวกเขาแต่ถ้ามิปรากฏว่าพยานนั้นเป็นชายก็ให้มีผู้ชายคนหนึ่งกับผู้หญิงสองคนหนึ่ง จากผู้ที่พวกเขาพึงพอใจในหมู่พยานทั้งหลายคน เพื่อว่าหญิงใดในสองคนนั้นก็จะได้เตือนอีกคนหนึ่งและบรรดาพยานนั้นก็จงอย่าได้ปฏิบัติ⁴ เมื่อพวกเขาถูกเรียกร้องและพวกเขาจงอย่าเบื่อหน่ายที่จะบันทึกหนี้สินนั้นไม่ว่าน้อยหรือมากก็ตามจนกว่าจะถึงกำหนดเวลาของมันนั้นแหละคือสิ่งที่ยุติธรรมยิ่งกว่า ณ ที่อัลลอฮ์ ﷻ และเที่ยงตรงยิ่งกว่าสำหรับเป็นหลักฐานยืนยัน”
(อัลบะเกาะเราะฮฺ :282)

2.5 แนวคิดและหลักการของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 ความหมายของสหกรณ์

ในพจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติพ.ศ. 2530 (2534 : 520) ให้ความหมายของคำว่า “สหกรณ์” หมายถึง “งานร่วมมือกันเพื่อหากำไร หรือประโยชน์วิธีการจัดการอย่างหนึ่งที่บุคคลพอใจ ร่วมมือกันเพื่อผลทางเศรษฐกิจโดยแบ่งกำไรเสมอกัน”

The Oxford English Reference Dictionary (1996) ให้ความหมายคำว่า “Cooperative” หมายถึง “ฟาร์ม ร้านค้า หรือธุรกิจอื่น ๆ ที่สังคมเป็นเจ้าของธุรกิจ และดำเนินการร่วมกันโดย สมาชิกของธุรกิจนั้น ๆ เพื่อให้เกิดผลกำไรร่วมกันในหมู่พวกเขา”

¹ เป็นหนี้สินกันโดยมีกำหนดเวลาให้หนี้จะเป็นเดือนหนึ่งหรือปีหนึ่งก็ตาม

² ตามความรู้ที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงสอนเขา มิใช่ความนึกคิดของเขา

³ จากจำนวนหนี้สินของเขาหรือขอยืมเขา

⁴ อย่าได้ปฏิบัติที่จะเป็นพยาน

Merriam Webster's Collegiate Dictionary (1996) ให้ความหมายคำว่า “Cooperative” หมายถึง “องค์กรที่เป็นเจ้าของและดำเนินการเพื่อประโยชน์ของผู้ที่ใช้บริการ”

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 (ม.ป.ป. : ออนไลน์) ได้ให้ความหมาย คำว่า “สหกรณ์” หมายถึง “คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วย ตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้”

สุวรรณา ชูโชติ (2541 : 3 - 4) กล่าวว่า ถ้าพิจารณาตามที่มาของ คำศัพท์คำว่า “สหกรณ์” ก็หมายถึง “การทำงานร่วมกัน” ในภาษาอังกฤษว่า “co-operative” ในปัจจุบันกำหนดไว้ว่า “สหกรณ์คือ สมาคมอิสระของบุคคลหมู่หนึ่งซึ่งรวมกันด้วยความสมัครใจเพื่อบรรลุความต้องการร่วมกันทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม ด้วยการเป็นเจ้าของกิจการร่วมกันและควบคุมกิจการนั้นด้วยวิถีทางประชาธิปไตย”

อุดม เขยวงศ์และนคร จิโรจพันธุ์ (2540 : 1-2) กล่าวว่า มีผู้ให้คำนิยาม “สหกรณ์” (Cooperative) ไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

- 1) “สหกรณ์ เป็นวิธีการจัดงานรูปหนึ่งซึ่งรวมตัวบุคคลหลายคนเข้าด้วยกัน ด้วยความสมัครใจของตนเองในฐานะเป็นมนุษย์เท่ากันโดยมีสิทธิเสมอภาคและเท่าเทียมกันเพื่อพัฒนาตนเองให้เกิดความจำเป็นทางทรัพย์สิน”
- 2) “สหกรณ์ คือ การช่วยเหลือตนเอง เกิดจากการรวมตัวกันจัดตั้งขึ้นเป็นองค์กร”
- 3) “สมาคมสหกรณ์เป็นที่รวมคนด้วยความมุ่งหมายในลักษณะหุ้นส่วนการค้าซึ่งจัด กันในหมู่ผู้มีทรัพย์สินน้อยและวางวิธีการโน้มไปในทางมิให้เกิดความเห็นแต่ประโยชน์ส่วนตัวโดยวางเงื่อนไขไว้ว่าสมาชิกจะได้รับประโยชน์แบ่งตามส่วนแห่งกิจการงานที่กระทำกับสมาคม”
- 4) “สมาคมสหกรณ์ คือชุมนุมซึ่งรวมงานกันโดยสมัครใจและโดยยึดถือหลักประชาธิปไตยเป็นที่ตั้งโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะจัดหาสินค้ามาจำหน่ายแก่สมาชิกและการรับใช้แก่สมาชิก หรือเพื่อให้สามารถประกอบการผลิตกรรมเพื่อจำหน่ายหรือจัดการขายผลิตผลของสมาชิกหรือจัดหาทุนให้สมาชิกกู้ยืมหรือรวมวัตถุประสงค์เหล่านี้เข้าด้วยกันและในขณะเดียวกันเฉลี่ยผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการนี้ให้แก่สมาชิกตามสัดส่วนซึ่งได้ตกลงเห็นพร้อมกันว่าเป็นเพียงธรรมสำหรับสมาชิกแต่ละคนและสำหรับหมู่คณะ”
- 5) “สหกรณ์ หมายถึง องค์กรแบบหนึ่งที่มีกลุ่มบุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไปรวมกันจัดตั้ง โดยวิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมายเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพอย่างเดียวกันโดยวิธีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักและวิธีการสหกรณ์โดยมิได้มุ่งหวังผลกำไร”

2.5.2 ความสำคัญของสหกรณ์

เมื่อก้าวถึงบทบาทและความสำคัญของสหกรณ์แล้วจะเห็นได้ว่าระยะหลัง ๆ นี้ สหกรณ์เริ่มเข้ามามีบทบาทในวงการทางการศึกษาและสังคมมากขึ้น เพราะสหกรณ์ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในชุมชนสอดคล้องกับวิถีชีวิตและบริบทของสมาชิกจริงรวมทั้งรูปแบบการดำเนินการของสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ปัญญา หิรัญรัศมีและคณะ (2549 : 7 – 8) ให้ความสำคัญและบทบาทของสหกรณ์ที่มีต่อสมาชิกและสังคม ดังนี้

“บทบาทของสหกรณ์ในเชิงเศรษฐกิจ บทบาทของสหกรณ์ในการพัฒนาสังคมชนบท บทบาทของสหกรณ์ในการพัฒนาปกครองในชนบท และบทบาทของสหกรณ์ในการพัฒนาการศึกษาชนบท”

โดยหลักแล้วสหกรณ์จะเป็นการส่งเสริมและช่วยเหลือสมาชิกทุกคนที่เข้ามามีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจเนื่องจากวัตถุประสงค์ของสหกรณ์นั้นเพื่อต้องการให้เกิดสวัสดิการ สวัสดิการในที่นี้สามารถให้ความหมายที่เป็นรูปธรรม คือ การที่สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น ความเป็นอยู่ของสมาชิกอยู่ดีกินดี และมีสุขภาพพลานามัยที่ดีรวมถึงความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทสำคัญของสมาชิกอยู่เสมอ เพราะสมาชิกเป็นทั้งเจ้าของและลูกค้าในเวลาเดียวกัน ดังนั้นสมาชิกทุกคนต้องสนับสนุนและสมทบทุนให้กับสหกรณ์ อีกทั้งเป็นผู้ควบคุมดูแลอุดหนุนสหกรณ์ไม่ใช่เข้ามาเป็นสมาชิกต้องการแสวงหาผลประโยชน์อย่างเดียว ในขณะเดียวกันเมื่อมีการจัดสรรกำไรสิ้นปีของงบประมาณเพื่อให้ได้รับความเท่าเทียมกันและเป็นธรรมแก่สมาชิกทุกคนส่วนหนึ่งต้องแบ่งส่วนกำไรให้เป็นเงินสำรองเพื่อใช้ในการลงทุนและพัฒนาสหกรณ์ต่อไปในอนาคต สมเกียรติ ฉายาโชชน์ (2540 : 26-28) ได้กล่าวว่าสหกรณ์ในประเทศไทยเกิดขึ้นและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสาเหตุจากการที่ประเทศไทยได้มีการค้าขายติดต่อกับชาวต่างชาติเพิ่มมากขึ้นเมื่อในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ระบบเศรษฐกิจในชนบทค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงจากทำมาหากินแบบธรรมดาเพื่อเลี้ยงตัวเองมาสู่เศรษฐกิจแบบให้ได้เงินทุนมากก็เพื่อขยายการผลิตให้มากขึ้นจากเดิมชาวนาที่เป็นเกษตรกรก็เริ่มหันไปกู้เงินกับบุคคลอื่นที่เป็นนายทุนจึงบางครั้งต้องจ่ายค่าดอกเบี้ยแก่นายทุนในอัตราที่สูงไม่เฉพาะเท่านั้นแถมยังถูกเอาเปรียบตลอดเวลาในบางครั้งเวลาขายข้าวต้องขายให้หมดเพื่อชดเชยชาวนาจนไม่มีต้นทุนไว้ให้เหลือ อีกทั้งชาวนาต้องเสียอยู่ตลอดเวลาเนื่องจากผลผลิตที่ไม่แน่นอนทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพ ลม ดินฟ้าอากาศ ถ้าปีไหนผลผลิตเกิดความเสียหาย จะทำให้เกิดหนี้สินเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งชาวนาบางรายต้องโอนที่ทำมาหากินแก่เจ้าหนี้ และกลายเป็นชาวนาที่เร่ร่อน ผู้เช่าทำมาหากินไปในที่สุด ปัญญา หิรัญรัศมีและคณะ (2549 : 7) ได้กล่าวว่า “ระบบสหกรณ์” (Co-operativism) เป็นระบบที่อยู่บนพื้นฐานสายกลางที่สามารถเอาระบบทุนนิยมหรือเสรีนิยมและส่วนดีของระบบคอมมิวนิสต์หรือระบบสังคมนิยมแบบบังคับมาผนวกประยุกต์ใช้ได้กับระบบสหกรณ์ได้เป็นอย่างดีซึ่งจุดมุ่งหมายของระบบสหกรณ์เพื่อต้องการพัฒนาและส่งเสริมระบบเศรษฐกิจและสังคมให้มีคุณภาพที่สอดคล้องและ

สามารถตอบโจทย์ตลาดผู้ซื้อถือเป็นการสร้างความมั่นคงแก่ประเทศและสามารถเพิ่มสวัสดิการให้มากขึ้นในอนาคต วิทยากร เชียงกุล (2550 : 48) ได้กล่าวว่าสหกรณ์มีบทบาทและมีประโยชน์อย่างมากต่อการส่งเสริมผลักดันเศรษฐกิจการศึกษาและสังคมโดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนา การพัฒนาทางการศึกษาถือเป็นหัวใจหลักในการพัฒนาประเทศเมื่อคนในชุมชนได้รับการศึกษาอย่างครบถ้วนทุกแขนงวิชา ก็จะเกิดความเข้มแข็งในสังคมนั้นเมื่อสังคมเข้มแข็งประเทศชาติก็จะเข้มแข็งตามไปด้วย ระบบสหกรณ์สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนของชุมชนเพื่อส่งเสริมและยกระดับทางการศึกษาได้เพราะสหกรณ์อาศัยอยู่ในชุมชนนั้น ๆ และสมาชิกก็เป็นเจ้าของสหกรณ์ แตกต่างกับระบบการบริหารส่วนกลางจากภาครัฐที่ไม่สามารถเข้าถึงและเข้าใจของคนในชุมชนนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี โดยสรุปแล้ว การเกิดความเจริญก้าวหน้าของของสังคมและประเทศชาติขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งของสหกรณ์เพราะในแต่ละบทบาทของสหกรณ์นั้นมีความสำคัญในด้านต่าง ๆ ดังนี้ เช่น บทบาทต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ บทบาทการพัฒนาด้านสังคม บทบาทการพัฒนาทางการศึกษาซึ่งในแต่ละบทบาทนั้นจะมีกิจกรรมย่อยต่าง ๆ ทั้งนี้ก็เพื่อให้สมาชิกได้ก้าวหน้าต่อการใช้ชีวิตเป็นอย่างดี

2.5.3 ประวัติความเป็นมาของสหกรณ์

เหตุเกิดจากความยากลำบากในการดำเนินชีวิตของราษฎรบวกกับการใช้ชีวิตของประชาชนที่ยากจน สาเหตุจากการถูกเอารัดเอาเปรียบทางด้านเศรษฐกิจของนายทุนและพ่อค้าคนกลางจึงเป็นเหตุของการรวมตัวของกลุ่มที่มีอาชีพเกษตรกรและคนรับจ้างทั่วไปหรือกรรมกรที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมได้มีการรวมตัวขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือตนเอง และยกระดับด้านเศรษฐกิจของประชาชนในกลุ่มด้วยกันโดยจัดตั้งเป็นสหกรณ์ขึ้นในยุคทุนนิยมอุตสาหกรรมเมื่อประมาณ 250 ปีที่ผ่านมา ผู้บุกเบิกให้เกิดกลุ่มรวมตัวเป็น “สหกรณ์” นี้คือ “โรเบิร์ต โอเวน (ค.ศ. 1771-1858)” ซึ่งเป็นอดีตของคณงานและเป็นชาวเวลส์ (วิทยากร เชียงกุล, 2550:13) และในราวประมาณช่วงปลายศตวรรษที่ 18 ถึงปลายศตวรรษที่ 19 ประเทศอังกฤษได้ถือกำเนิดระบบสหกรณ์ในประเทศเนื่องจากความยากจนและความเดือดร้อนของประชาชนแล้วต้องทำงานหนักรายได้ของค่าแรงงานต่ำซ้ำต้องถูกเอารัดเอาเปรียบจากเจ้าของโรงงานและนายทุนหรือพ่อค้าคนกลาง จากที่ต้องอดทนและทำงานหนักทนอยู่กับความยากลำบากและเจ็บปวดการอาศัยอยู่ในที่ทำงานและที่อยู่อาศัยที่คับแคบสถานที่ที่ไม่ถูกสุขลักษณะจึงเป็นเหตุของการเกิดโรคร้ายไข้เจ็บ ส่วนเป็นอยู่ของเด็ก ๆ ต้องถูกปล่อยโดยลำพังปล่อยให้อาศัยตามชะตากรรมจึงขาดการดูแลและเอาใจใส่ในเรื่องของการศึกษา จึงทำให้ “โรเบิร์ต โอเวน” ซึ่งเป็นเจ้าของโรงงานในขณะนั้นกลับต้องมาคิดปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นดังกล่าวเพราะตนรู้ว่าความยากจนที่ตนเคยประสบมาตั้งแต่ยังเด็กนั้นเป็นอย่างไรและมีความรู้สึกอย่างไร ก็เลยดำเนินการเป็นลำดับแรกคือ โดยจัดการสถานที่ให้คนงานให้ถูกสุขลักษณะ สะอาดแม้สถานที่อาจจะคับแคบก็ตามและสร้างระเบียบวินัยให้แก่คนงานที่ทำงานในโรงงานที่สำคัญสร้าง

จิตสำนึกให้รู้จักการประหยัดและให้มีการออมเงินในขณะเดียวกันเขาก็ได้เปิดร้านค้าเล็ก ๆ เพื่อจำหน่ายสินค้าแก่คนงานในบริเวณโรงงานตามราคาที่เหมาะสมอีกด้วย (แวอับดุลรอมนัน ยาเมาะ, 2550 : 11) ต่อมา “โรเบิร์ต โอเวน” ได้เปลี่ยนแบบร้านค้าที่ได้ขายแก่คนงานเป็นประจำนั้นมาเป็นร้านค้าที่มีสินค้าที่ตีบวกกับราคาก็ถูกลงพอขายได้คุ้มทุนโดยเขาก็ได้ยกประโยชน์ให้แก่ผู้มาใช้บริการสามารถซื้อของได้มากขึ้นกว่าเดิมในขณะเดียวกันราคาสินค้าก็ถูกลงให้แก่คนงานด้วยหลักการดังกล่าวเป็นที่มาของสหกรณ์ประเภทร้านค้าและบริการ (วิทยากร เชียงกูล : 15)

ประเทศไทยได้มีการค้นคว้าและศึกษารูปแบบวิธีการดำเนินการสหกรณ์ขึ้นในปี พ.ศ. 2457 แต่ก็ยังไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมและสมบูรณ์แบบจนกระทั่งในปี พ.ศ. 2458 ได้มีการเปลี่ยนกรมสถิติพยากรณ์ให้เป็นกรมพาณิชย์ ต่อมาได้มีนโยบายของรัฐได้เสนอเห็นสมควรให้นำวิธีการสหกรณ์เข้ามาช่วยพัฒนาประเทศให้ประชาชนได้หลุดพ้นจากความยากลำบากและยากจน โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรชาวไร่ ชาวนา และชาวสวน “พระราชวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ พระบิดาของสหกรณ์แห่งแรกในประเทศไทย” ได้ส่งเสริมและให้ก่อตั้งสหกรณ์แห่งแรก คือ สหกรณ์วัดจันทร์ ไม่จำกัด ฝัก ตาบลัดจันทร อำเภอมือง จังหวัดพิษณุโลกและทรงเป็นนายทะเบียนสหกรณ์ รับจดทะเบียนสหกรณ์ เป็นสหกรณ์แห่งแรก เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2459 ตามรูปแบบสหกรณ์ เครดิตแบบโรฟไฟเฟเชน ที่ได้รับความสำเร็จมาแล้วโดยเฉพาะในอินเดีย และพม่าต่อมาที่ประชุมคณะรัฐมนตรีให้มิมติกำหนด “วันสหกรณ์แห่งชาติ” ในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ของทุกปี และต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของสหกรณ์ในประเทศไทยก็คือการควบสหกรณ์หาทุนเข้าด้วยกันโดยทางราชการได้ออกพระราชบัญญัติสหกรณ์พ.ศ. 2511 เปิดโอกาสให้สหกรณ์หาทุนขนาดเล็กที่ดำเนินธุรกิจเพียงอย่างเดียวควบเข้ากันเป็นขนาดใหญ่สามารถขยายการดำเนินธุรกิจเป็นแบบอเนกประสงค์ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่สมาชิกได้มากกว่าด้วยเหตุนี้ “สหกรณ์” หาทุนจึงแปรสภาพเป็น “สหกรณ์การเกษตร” มาจนปัจจุบัน (กรมส่งเสริมสหกรณ์, ม.ป.ป. : ออนไลน์)

สรุปการเกิดขึ้นของสหกรณ์ คือ “เพื่อสนองความต้องการร่วมกันของสมาชิกทั้ง ความ ต้องการด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมเอื้ออาทรระหว่างกันโดยสหกรณ์เป็นองค์กรอิสระของบุคคลที่ร่วมมือกันโดยอาศัยความสมัครใจความเป็นเจ้าของร่วมกันและควบคุมตามแนวทางประชาธิปไตยโดยมีอุดมการณ์หลักการและวิธีการเฉพาะของตนเอง”

2.5.4 หลักการสหกรณ์

หลักการสหกรณ์ หมายถึง “แนวทางที่สหกรณ์ยึดถือปฏิบัติเพื่อให้คุณค่าของสหกรณ์เกิดผลเป็นรูปธรรม” ประกอบด้วยหลักการด้วย 7 ประการดังนี้ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, ม.ป.ป.) กล่าวคือ

หลักการที่ 1 “การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง”

การสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์และการลาออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์นั้นด้วยความสมัครใจของบุคคล (คำว่า “บุคคล” หมายถึงทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล) ไม่ใช่ถูกชักจูงโน้มน้าวล่อลวง บังคับข่มขู่จากผู้อื่น อย่างไรก็ตามการกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกสหกรณ์ต่าง ๆ นั้นเพื่อให้ได้มาสมาชิกที่มีคุณภาพสามารถร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์โดยไม่สร้างความเสียหายแก่สมาชิกด้วยกันก็ไม่ถือว่าขัดแย้งกับหลักการการเป็นสมาชิกในข้อนี้ ส่วนการมีสมาชิกสมทบเข้ามานั้นไม่จำเป็นต้องมีกับสหกรณ์ทุกประเภทแม้ว่าข้อบังคับสหกรณ์อาจจะเปิดให้สมาชิกสมทบเข้ามามีส่วนร่วมแต่การที่สมาชิกสมทบเข้ามาเยอะ ๆ นั้นก็อาจส่งผลกระทบต่อส่งเสริมผลประโยชน์ของสมาชิกธรรมดาได้ เพราะปกติแล้วสมาชิกสมทบมาจากบุคคลที่แตกต่างไปจากคุณสมบัติจากสมาชิกธรรมดา

หลักการที่ 2 “การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย”

เป็นที่ยอมรับและชัดเจนแล้วว่าระบบสหกรณ์นั้นเป็นระบบการควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย เนื่องจากการกำหนดนโยบายทิศทางในการดำเนินงานตลอดจนผู้ที่มาดำรงตำแหน่งมาเป็นคณะกรรมการบริหารสหกรณ์และผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์นั้น จะต้องผ่านการอนุมัติและเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีจากผู้แทนสมาชิกโดยการออกเสียงอย่างเท่าเทียมกัน “โดยสมาชิกหนึ่งคนหนึ่งเสียง” ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินการตามเจตนารมณ์ของระเบียบ และข้อบังคับของสหกรณ์

หลักการที่ 3 “การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก”

การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิกกับสหกรณ์เห็นได้ชัดว่าสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการลงทุน “การลงทุนในที่นี้คือ การถือหุ้นในสหกรณ์ของตนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน” ทุกคนสามารถกำหนดควบคุมเพื่อให้สหกรณ์ดำเนินงานตามประชาธิปไตย ในส่วนการใช้ทุนต้องมีการแบ่ง เพื่อเป็นสินทรัพย์รวมของสหกรณ์ ทุนสำรองในการลงทุนและค่าใช้จ่าย และแบ่งเป็นเงินปันผลหรือค่าเฉลี่ยคืนแก่สมาชิกตามสัดส่วนแห่งธุรกิจ

หลักการที่ 4 “การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ”

ผู้ที่เป็นสมาชิก กรรมการ และเจ้าหน้าที่สหกรณ์ตลอดจนหน่วยงานส่งเสริมสหกรณ์ จะต้องตระหนักและสำนึกอยู่เสมอว่าระบบสหกรณ์เป็นองค์กรช่วยเหลือตนเอง ด้วยเหตุนี้สหกรณ์ต้องเป็นอิสระในการตัดสินใจหรือทำสัญญาใด ๆ ตามเงื่อนไขที่สหกรณ์ยอมรับได้กับบุคคลภายนอกหรือรัฐบาล การได้รับความช่วยเหลือ หรือสนับสนุนจากภาครัฐหรือบุคคลภายนอกไม่ขัดกับหลัก

ความเป็นอิสระของสหกรณ์หากผู้ให้ความช่วยเหลือมุ่งหมายให้สหกรณ์ช่วยเหลือตนเองได้ และดำเนินหลักตามประชาธิปไตยเพื่อดำรงไว้ของความเป็นตัวตนของสหกรณ์

หลักการที่ 5 “การศึกษาฝึกอบรมและสารสนเทศ”

การศึกษาฝึกอบรมและสารสนเทศนั้น ถือเป็นหัวใจหลักสำคัญอย่างหนึ่งต่อการยกระดับการดำเนินงานของสหกรณ์เนื่องจากความรู้ความเข้าใจสามารถให้สมาชิกผู้เป็นเจ้าของเกิดความจงรักและศรัทธาต่อองค์กร ยิ่งไปกว่านั้นสมาชิกสามารถมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาให้สหกรณ์เติบโตและยั่งยืนในอนาคต ที่ผ่านมามีการอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกสหกรณ์ก็ยังไม่เป็นเป้าหมายที่ชัดเจน แต่ในที่สุดภาครัฐก็ต้องทำหน้าที่และสนับสนุนให้สหกรณ์ได้รับการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องและเพียงพอ เพื่อเน้นให้ข้าราชการกำกับดูแลสหกรณ์และได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เป้าหมายหลักของการฝึกอบรมและสารสนเทศเพื่อให้สมาชิกสหกรณ์และบุคคลทั่วไปได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบสหกรณ์และสำนึกตนอยู่เสมอว่าหน้าที่หลักของการเป็นสมาชิกสหกรณ์รวมถึงสิทธิของสมาชิกสหกรณ์นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการยกระดับพัฒนาสหกรณ์ต่อไปในอนาคต อีกทั้งสามารถเพิ่มทักษะให้กรรมการผู้ดำเนินงานสหกรณ์ ผู้จัดการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่อีกด้วย ส่วนหลักสูตรและเนื้อหาการอบรมนั้นต้องครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมด้วย

หลักการที่ 6 “การร่วมมือระหว่างสหกรณ์”

การร่วมมือระหว่างสหกรณ์เสมือนการร่วมมือระหว่างบุคคลหลาย ๆ คนรวมตัวจัดตั้งเป็นสหกรณ์ขึ้นทั้งนี้ก่อให้เกิดความสามัคคีและช่วยเหลือระหว่างกัน วัตถุประสงค์ของการร่วมมือระหว่างสหกรณ์นั้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้มีชีวิตชีวมากขึ้นเพื่อสร้างระบบรวมให้เป็นเอกภาพและสามารถเพิ่มอำนาจต่อรองได้สูงขึ้น

หลักการที่ 7 “การเอื้ออาทรต่อชุมชน”

สหกรณ์เป็นองค์กรทางเศรษฐกิจและสังคมและเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่สหกรณ์ตั้งอยู่เพราะฉนั้นการดำเนินงานของสหกรณ์ต้องสอดคล้องและนำประโยชน์มายังชุมชนนั้น ๆ เช่นการพัฒนายกระดับชุมชนให้เกิดการอยู่ดีกินดี อีกทั้งต้องรักษาดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศให้เป็นไปตามระบบดั้งเดิมที่มีอยู่แล้ว ที่จะขาดไม่ได้คือการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือการพัฒนาชุมชนแบบยั่งยืนโดยไม่จำกัดอาชีพหรืองานและเชื้อชาติ สร้างความเสมอภาคความเท่าเทียมกับ ไม่เอารัดเอาเปรียบไม่มีความเลื่อมล้ำในชุมชนเมื่อเกิดความเอื้ออาทรในชุมชนสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันก็จะเป็นการเปิดโอกาสและสานต่อความต้องการของคนรุ่นปัจจุบันสู่รุ่นหลัง

2.5.5 ความแตกต่างของสหกรณ์อิสลามกับสหกรณ์รูปแบบอื่น

การดำเนินการของสหกรณ์อิสลามนั้นแตกต่างจากการดำเนินการสหกรณ์ทั่ว ๆ ไปที่ปราศจากระบบดอกเบี้ยเนื่องจากการดำเนินการสหกรณ์อิสลามนั้นใช้หลักการ “มูออะลาต” เป็นวิชาฟิกฮ์ที่ว่าด้วยหลักการการซื้อขายในอิสลาม การทำธุรกิจ สังคม ตลอดจนการเมืองและการปกครองที่มาของบทบัญญัติที่ประธานลงมาจากอัลลอฮ์ ﷻ และแบบฉบับจากท่านนบี ﷺ หลักสำคัญของการดำเนินการของสหกรณ์อิสลามพอสรุปได้ดังนี้ ที่มาของกฎหมายอิสลาม (Primary Source) อัจติฮาด (Primary Source) อัลกุรอาน (Al-Quran) อัลซุนนะฮฺ (Al-Sunnah) มติเอกฉันท์ หรือ อิจมาอฺ (Ijma) และการเทียบเคียง หรือ กียาส (Analogy)

ดังนั้นหลักการในการดำเนินงานของของสหกรณ์รูปแบบอิสลามโดยเฉพาะการดำเนินธุรกิจจึงจะมีความแตกต่างที่เจตนาอย่างชัดเจนกับสหกรณ์โดยทั่วไป ดังนี้

- 1) ในอัลกุรอานอัลลอฮ์ ﷻ ทรงอนุญาตการค้าขายและทรงห้ามระบบดอกเบี้ย ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا ﴾

(البقرة : 275)

ความว่า “และอัลลอฮ์ ﷻ นั้นทรงอนุมัติการค้าขายและทรงห้ามดอกเบี้ย”

(อัล-บะเกาะเราะฮฺ : 275)

จากอายะฮ์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าระบบสหกรณ์ในอิสลามนั้นห้ามอย่างเด็ดขาดที่มีการเกี่ยวพันกับระบบดอกเบี้ยไม่ว่าจะกรณีใด ๆ เพราะอัลลอฮ์ ﷻ ผู้ทรงรู้ดีว่าระบบดอกเบี้ยเป็นส่วนหนึ่งของความไม่ยุติธรรมในสังคมและเป็นภัยมากกว่าผลดีโดยเฉพาะในช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ

2) สหกรณ์ในรูปแบบอิสลามห้ามดำเนินการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับระบบดอกเบี้ยแล้วก็มีประเภทที่ต้องห้ามที่นอกเหนือจากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้น เช่น การพนันและสิ่งที่เป็นอบายมุข ของมีนเมา สุรา และสุกร เป็นต้น

- ดั่งที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْحُمُرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِنْ

عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴾

(90 : المائدة)

ความว่า “ผู้ศรัทธาทั้งหลาย ที่จริงสุราและการพนันและแท่นหินสำหรับเชือดสัตว์บูชายัญ⁵ และการเสียดัวนั้น เป็นสิ่งโสมมอันเกิดจากการกระทำของชัยฏอน ดังนั้นพวกเจ้าจงห่างไกลจากมันเสียเพื่อว่าพวกเจ้าจะได้รับความสำเร็จ”

(อัลมาอิดะฮฺ : 90)

3) ระบบสหกรณ์ในอิสลามนั้นเน้นกระบวนการการซื้อขายโดยใช้หลักทางศาสนา คือ อัลมูรอบะฮะฮฺ เป็นซื้อขายสินค้าต้นทุนบวกกำไร โดยมุ่งเน้นทำธุรกิจที่เกิดจากการค้าเป็นหลักในภาษาอาหรับเรียกว่า (ติญารีฮฺ) หรืออาจหุ้นส่วนกัน ในภาษาอาหรับเรียกว่า (อิชชีรกะฮฺ) และให้สอดคล้องกับหลักการอิสลาม และ สอดคล้องถูกต้องตามกฎหมายเป็นสำคัญ

4) การให้สินเชื่อในรูปแบบสหกรณ์อิสลามนั้นไม่ได้ให้ในรูปแบบเครดิตตัวเงินแต่จะให้สินเชื่อตามที่สมาชิกต้องการ

5) กำไรที่เกิดขึ้นจากดำเนินงานของสหกรณ์อิสลามนั้นจะถูกนำไปจ่ายเป็น ษะกาต ร้อยละ 2.5% ตามข้อบัญญัติของศาสนาอิสลาม

ดังที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴾

(التوبة : 60)

ความว่า “แท้จริงทานทั้งหลายนั้น สำหรับบรรดาผู้ที่ยากจน และบรรดาที่ขัดสน และบรรดาเจ้าหน้าที่ในการรวบรวมมัน และบรรดาที่หัวใจของพวกเขาสนิทสนม และการไถ่ทาส และบรรดาผู้ที่มีหนี้สินส่วนตัว และในหนทางของอัลลอฮฺ ﷻ และผู้ที่อยู่ในระหว่างการเดินทาง ทั้งนี้เป็นการบัญญัติอันจำเป็นซึ่งมาจากอัลลอฮฺ ﷻ และอัลลอฮฺ ﷻ นั้นเป็นผู้ทรงรอบรู้ ผู้ทรงปรีชาญาณ”

(อัตเตาบะฮฺ : 60)

จากโองการข้างต้นอัลลอฮฺ ﷻ ทรงจำแนกบุคคลไว้จำนวน 8 ประเภทที่มีสิทธิพึงได้รับรับชะกาตไว้ ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้สำหรับสงเคราะห์ที่สังคมตามหลักเกณฑ์ที่ศาสนาอิสลามกำหนดไว้ เช่น บรรดาคนยากจน บรรดาคนขัดสน เจ้าหน้าที่ที่รวบรวมชะกาต บรรดาที่หัวใจของพวกเขาอ่อน

⁵ เป็นแท่นหินที่ถูกวางไว้รอบ ๆ กะอเบฮฺ โดยที่พวกมุชริกถือว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์และทำการเคารพบูชากัน

รับเพื่อโน้มนำอิสลาม คนที่เป็นทาสที่ต้องการจะเป็นอิสระ บรรดาผู้ที่มีหนี้สินส่วนตัว และผู้ที่ทำงานในหนทางของอัลลอฮ์ ﷻ และผู้ที่อยู่ในระหว่างการเดินทาง

นอกจากนี้ในระบบเศรษฐกิจของอิสลามตั้งอยู่บนหลักการใหญ่ 3 ประการ ซึ่งต่างจะต้องให้ความสมบูรณ์ ซึ่งกันและกัน และจะต้องให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดดุลยภาพทางเศรษฐกิจ และเพื่อให้ความยุติธรรมหรือความเสมอภาคเกิดขึ้นในสังคมอย่างแท้จริง หลักข้อที่หนึ่ง ให้ความสำคัญแก่กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเป็นการส่วนตัวได้ และให้มีการพิทักษ์รักษาทรัพย์สินนั้นตลอดจนให้ทุกคนทำงาน หลักการที่สอง ในระบบอิสลามนั้น การที่บุคคลมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินก็ต้องอยู่ในเงื่อนไขคือต้องบริจาคบางส่วนจากทรัพย์สินของเขาตามที่ศาสนากำหนดทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดความยุติธรรมหรือความเสมอภาคขึ้นในสังคม หลักข้อที่สาม ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของมนุษย์อิสลามมิได้ตั้งอยู่บนความสัมพันธ์บนข้อมูลฐานสำคัญ อิสลามต้องการให้ยืนหยัดอยู่บนมูลฐานที่ว่ามนุษย์สัมพันธ์ พฤติกรรมสัมพันธ์ จากความสำเร็จของมูลฐานที่กล่าวมานี้คือต้องการให้เกิด ความร่วมมือร่วมใจ ต่างฝ่ายต่างมีความความเมตตาปราณีซึ่งกันและกัน และต่างฝ่ายต่างต้องชักนำกันให้ประกอบคุณงามความดี ให้มีการเคารพกันในฐานะที่ต่างก็เป็นมนุษย์ เป็นผู้ที่ได้รับเกียรติจากอัลลอฮ์ ﷻ ด้วยเหมือนกัน (สายสัมพันธ์ ๓.ค.2543 : 9-12)

2.6 ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด

ประวัติความเป็นมา สหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด เป็น สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งของประเทศไทยที่ดำเนินกิจการในระบบสถาบันการเงินแบบอิสลาม ก่อเกิดขึ้นมา ณ จังหวัดปัตตานี ที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยที่มีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิมซึ่งต้องการดำเนินชีวิตตามวิถีชีวิตแบบอิสลาม และ ต้องการมีระบบเศรษฐกิจปลอดภัย

สหกรณ์ฯ ได้รับการจุดประกายขึ้นโดยกลุ่มปัญญาชนมุสลิมที่ได้ศึกษาและร่วมกันทำกิจกรรมในสถาบันระดับอุดมศึกษาในภาคใต้มีความเข้าใจปัญหาของสังคมท้องถิ่นจึงร่วมกันแสวงหาแนวทางแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นซึ่งเล็งเห็นถึงความสำคัญของ สถาบันการเงินแบบอิสลาม และความจำเป็นของการระดมทุน เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการและคนรุ่นใหม่ที่มีความสามารถแต่ปราศจากแหล่งเงินทุนที่ฮาลาลรองรับ ทั้งนี้จึงริเริ่มส่งเสริมให้มีการออมการลงทุนและทำธุรกิจประเภทต่าง ๆ ให้มากขึ้นตลอดจนเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

ชุมชน และสังคมโดยรวม เพื่อเป็นเกียรติแก่ “ซอฮาบะฮ์” (สหายของท่านนบีมุฮัมมัด (ซ.ล.)) ผู้เป็นนักธุรกิจที่ยิ่งใหญ่ของโลกมุสลิม คือ “อุซมาน บินอัฟฟาน” “คอลีฟะฮ์ที่สาม” แห่งประวัติศาสตร์อิสลาม จึงได้ดำเนินการขอจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 ต่อมาจดทะเบียนสหกรณ์และได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากภาครัฐฯโดยให้ใช้ชื่อว่า “สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนุอัฟฟาน จำกัด” ทะเบียนเลขที่ อ. 008335 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 19 มิถุนายน 2535 เป็นต้นไป สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนุอัฟฟาน จำกัด ได้รับอนุญาตจากสหกรณ์จังหวัดปัตตานีในการเปลี่ยนชื่อสหกรณ์ เป็น “สหกรณ์อิสลามอิบนุอัฟฟาน จำกัด” มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 5 สิงหาคม 2556 เป็นต้นไป เพื่อแสดงถึงการดำเนินการสหกรณ์ตามหลักการอิสลาม

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อศึกษาปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา ซึ่งมีรายละเอียดขั้นตอนวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

- 1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
- 2 รูปแบบการวิจัย
- 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้มีการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และกลุ่มตัวอย่างการวิจัย (Sample) ดังนี้

3.1.1 ประชากร (Population) และกลุ่มตัวอย่าง (Sample)

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด ณ วันสิ้นปีบัญชี 31 ธันวาคม 2560 จำนวน 10,000 คน ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามได้แก่สมาชิกผู้ขอสินเชื่อประเภทสามัญที่มีปัญหาการค้างชำระหนี้ของสมาชิกตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไป จากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ (Krejcie and Morgan) เครจซี และมอร์แกน (ภัทรภร ผ่านคุ้ม 2550 : 63 - 72) ซึ่งได้ขนาดตัวอย่าง 370 ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามจำนวนสมาชิกแต่ละกลุ่มในเขตอำเภอต่าง ๆ ทั้งนี้ชั้นในการแบ่งโดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{(จำนวนสมาชิกตามอำเภอ / จำนวนสมาชิกทั้งหมด) * จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} \\ = \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะเก็บ}$$

เช่น สมาชิกที่อยู่ในอำเภอเมืองยะลา เท่ากับ 2,000 คน จำนวนสมาชิกทั้งหมด เท่ากับ 10,000 คน และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 74 คน ดังนั้นจำนวนตัวอย่างที่จะเก็บสมาชิกที่อยู่ในอำเภอเมืองยะลา จะได้ดังนี้

จำนวนตัวอย่างที่จะเก็บสมาชิกที่อยู่ในอำเภอเมืองยะลา $= (2,000/10,000) * 370 = 74$ กลุ่มตัวอย่าง จะได้สัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ แสดงในตารางที่ 3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 สัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ ดังนี้

ลำดับที่	เขตอำเภอ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนกลุ่ม
		กลุ่ม	สมาชิก	ของประชากร	ตัวอย่างตาม
		สมาชิก	(คน)	(%)	สัดส่วนร้อยละ
1	อ.เมืองยะลา	6	2,000	20	74
2	อ.ยะรัง	15	1,011	10.11	37
3	อ.กรงปินัง	10	930	9.3	34
4	อ.รามัน	6	700	7	26
5	อ.ทุ่งยางแดง	3	440	4.4	16
6	อ.บันนังสตา	25	2,700	27	100
7	อ.ธารโต	15	1,800	18	67
8	อ.มายอ	15	324	3.24	12
9	อ.เทพา	1	95	0.95	4
ยอดรวม		96	10,000	100	370

3.1.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ด้วยการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมทั้งสิ้น 10 คน ได้แก่ เจ้าหน้าที่สหกรณ์จำนวน 2 คน ผู้แทนสหกรณ์จำนวน 4 คน และตัวแทนสมาชิกจำนวน 4 คน

3.2 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยผู้วิจัยทำการวิจัยวิธีการศึกษา ดังนี้

3.2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลในภาพรวมของปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟาน จำกัด สาขายะลา โดยประชากร ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟาน จำกัด สาขายะลาเท่านั้น จำนวน 370 คน

3.2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อศึกษาปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟาน จำกัด สาขายะลา และเพื่อเอาข้อมูลมาสนับสนุนแบบสอบถาม โดยศึกษาจากเจ้าหน้าที่สหกรณ์ จำนวน 2 คน ผู้แทนสหกรณ์ จำนวน 4 คน และตัวแทนสมาชิกสหกรณ์ จำนวน 4 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 การสร้างแบบสอบถามนั้นมีวิธีการ ดังนี้

3.3.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัยท่านอื่น ๆ มาเป็นแนวทางและกรอบทฤษฎีสร้างแบบสอบถาม

3.3.1.2 กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมเกี่ยวกับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟาน จำกัด สาขายะลา

3.3.1.3 นำแบบสอบถามที่ร่างเสร็จแล้วนำมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.3.1.4 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขและให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Contents Validity) คือพิจารณาข้อคำถามที่สร้างขึ้นมาว่ามีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาสาระของเครื่องมือกับเนื้อหาสาระสิ่งที่ต้องการศึกษาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้นและคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีความตรงตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาลงความเห็นและให้คะแนน (ทวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540:116-117) ดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้อง

3.3.1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายไปทดลองใช้กับประชากรซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์อิสลามด้วยกันสาขาปัตตานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ (ผลที่ได้)

3.3.1.6 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาตามสูตรของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient)

3.3.1.7 ผู้วิจัยทำการปรับปรุงแก้ไขคุณภาพของเครื่องมืออีกครั้งเพื่อความสมบูรณ์จากข้อบกพร่องที่พบจากการตอบของกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

3.3.1.8 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

3.3.2 แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

3.3.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัยท่านอื่น ๆ และศึกษาจากผลคำตอบของแบบสอบถามมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

3.3.2.2 จัดทำแบบสนทนากลุ่ม โดยกำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมเกี่ยวกับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอินนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา

3.3.2.3 นำแบบสนทนากลุ่มที่เสร็จแล้วนำมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.3.2.4 นำแบบสนทนากลุ่มมาปรับปรุง พร้อมเสนอผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.3.2.5 จัดทำแบบสนทนากลุ่มฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลการวิจัยต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.4.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ

การรวบรวมข้อมูลภาคสนามเชิงปริมาณ ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทั้งหมด 370 ชุด ให้สมาชิกที่มีหน้าที่ผัดขันธ์ชำระหนี้ ที่ขาดการชำระ 3 งวดขึ้นไปมีหนี้ค้างชำระ เป็น (NPLs) ที่มีกลุ่มสมาชิกและผู้แทนสหกรณ์ตามอำเภอต่าง ๆ ดังนี้ อ.เมืองยะลา 74 คน อ.กรงปินัง 34 คน อ.รามัน 26 คน อ.บันนังสตา 100 คน อ.ธารโต 67 คน กลุ่มบางส่วนอยู่ในจังหวัดปัตตานีเขต อ.ยะรัง 37 คน อ.ทุ่งยางแดง 16 คน อ.มายอ 12 คน และบางส่วนอยู่ในจังหวัดสงขลาเขต อ.เทพา 4 คน และมีการติดตามทางโทรศัพท์ติดตามแบบสอบถามกับผู้แทนสหกรณ์และประธานกลุ่มเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนมากที่สุด

3.4.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การรวบรวมข้อมูลภาคสนามเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยผู้วิจัยเลือกข้อมูลสำคัญจากผู้เข้าร่วมจำนวน 10 คน ได้แก่ เจ้าหน้าที่สหกรณ์จำนวน 2 คน ผู้แทนสหกรณ์ จำนวน 4 คน และตัวแทนสมาชิกจำนวน 4 คน พร้อมศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา และแนวทางการบริหารหนี้ค้างชำระของสหกรณ์ฯ

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 ข้อมูลแบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.5.1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบแบบสอบถามทุกฉบับเพื่อคัดเอาเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์เท่านั้น

3.5.1.2 นำผลคำตอบที่ได้มาจากแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปบรรยายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างมาแจกแจงและคำนวณหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลมีวิธีการ ดังนี้

ก. ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ ความถี่ (Frequency), ค่าเฉลี่ย (Mean), และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ข. ใช้สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics) ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การทดสอบแบบ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Anova) และเปรียบเทียบความต่างรายคู่ด้วยวิธี Scheffe Correlation

ใช้ทดสอบแบบที (t-test) เป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอินูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา สำหรับการจำแนกข้อมูลที่เป็น 2 กลุ่มและสำหรับข้อมูลที่จำแนกมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Anova) และเปรียบเทียบความต่างรายคู่ด้วยวิธี Scheffe Correlation

เกณฑ์ในการแปลผลเลขคณิต ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการแปลผลเลขคณิต ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	หมายถึง
1	เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดค้างชำระน้อยที่สุด/เป็นปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุด
2	เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดค้างชำระน้อย/เป็นปัญหาและอุปสรรคน้อย
3	เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดค้างชำระปานกลาง/เป็นปัญหาและอุปสรรคปานกลาง
4	เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดค้างชำระมาก/เป็นปัญหาและอุปสรรคมาก
5	เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดค้างชำระมากที่สุด/เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด

หลังจากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ความหมายค่าเฉลี่ย ใช้เกณฑ์ ดังนี้ (John W. Best, 1979 : 182)

ค่าเฉลี่ย	หมายถึง
0.01-1.49	ปัจจัยที่ทำให้เกิดค้างชำระน้อยที่สุด/ปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุด
1.50-2.49	ปัจจัยที่ทำให้เกิดค้างชำระน้อย/ปัญหาและอุปสรรคน้อย
2.50-3.49	ปัจจัยที่ทำให้เกิดค้างชำระปานกลาง/ปัญหาและอุปสรรคปานกลาง
3.50-4.49	ปัจจัยที่ทำให้เกิดค้างชำระมาก/ปัญหาและอุปสรรคมาก
4.50-5.00	ปัจจัยที่ทำให้เกิดค้างชำระมากที่สุด/ปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด

และนำแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหาแนวทาง และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา มาวิเคราะห์โดยวิธีการสังเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แล้วหาค่าความถี่เพื่อนำมาประกอบอภิปรายผล แล้วนำมาวิเคราะห์สถิติเชิงอ้างอิงต่อไป

3.5.2 แบบสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามสนทนากลุ่มที่ได้มาวิเคราะห์โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.5.2.1 นำข้อมูลทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ แล้วนำมาจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์

3.5.2.2 นำแบบสนทนากลุ่มวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่อให้ครอบคลุมเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางของปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ผู้วิจัยเสนอข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความผลที่ได้รับจากการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 4.1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ในรูปแบบตาราง ประกอบความเรียง แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

4.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

4.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบระดับปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา จำแนกตามตัวแปรด้าน เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาศาสนา ระดับการศึกษาสามัญ ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และ รายได้ ในภาพรวมและรายด้าน ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านสมาชิก ด้านปัจจัยภายในสหกรณ์ และด้านปัจจัยภายนอกสหกรณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทดสอบค่าความแปรปรวน (t-test) (F-test)

4.1.4 การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหนี้ค้างชำระสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา วิเคราะห์ด้วยวิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency) และนำเสนอแบบความเรียงจากมากไปหาน้อย และการวิเคราะห์ปัญหาแนวทางการพัฒนาโดยข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาหาความถูกต้องของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาตามสูตรของครอนบัค (Cronbach Alpha Coefficient) โดยผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าความตรงตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป นำไปสร้างเป็นเครื่องมือวิจัย และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายไปทดลองใช้กับประชากรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือโดยการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการใช้ค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาตามสูตรของครอนบัค (Cronbach Alpha Coefficient) หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 370 คน ผลการวิจัยดังต่อไปนี้

4.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา จำนวนทั้งสิ้น 370 คน ซึ่งมีรายละเอียดค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	149	40.3
หญิง	221	59.7
รวม	370	100
2. อายุ		
20 - 30 ปี	52	14.1
31 - 40 ปี	130	35.1
41 - 50 ปี	112	30.3
51 ปีขึ้นไป	76	20.5
รวม	370	100
3. ศาสนา		
อิสลาม	365	98.6
พุทธ	5	1.4
อื่นๆ	0	0
รวม	370	100

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
4. ระดับการศึกษาศาสนา		
อับติดาอีย์ หรือ ต่ำกว่า	201	54.3
มตะวัสสิต	53	14.3
ชานะวีย์	84	22.7
ปริญญาตรีด้านศาสนา	10	2.7
สูงกว่าปริญญาตรีด้านศาสนา	4	1.1
อื่น ๆ เช่น ปอเนาะ	18	4.9
รวม	370	100
5. ระดับการศึกษาสามัญ		
ประถมศึกษา หรือ ต่ำกว่า	174	47.0
มัธยมตอนต้น	63	17.0
มัธยมตอนปลาย/ปวส.เทียบเท่า	79	21.4
อนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า	10	2.7
ปริญญาตรี	39	10.5
สูงกว่าปริญญาตรี	5	1.4
รวม	370	100
6. สถานภาพ		
โสด	26	7.0
สมรส	326	88.1
หม้าย	18	4.9
รวม	370	100
7. อาชีพ		
รับราชการ	20	5.4
เกษตรกร	165	44.6
ลูกจ้าง/พนักงานบริษัท	21	5.7
ค้าขาย	48	13.0
รับจ้างทั่วไป	93	25.1
พนักงานของรัฐ	11	3.0
อื่นๆ	12	3.2
รวม	370	100

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
8. รายได้ต่อเดือน		
10,000 บาท หรือต่ำกว่า	262	70.8
10,001 – 20,000 บาท	82	22.2
20,001 – 30,000 บาท	11	3.0
30,001 – 40,000 บาท	8	2.2
40,001 – 50,000 บาท	4	1.1
มากกว่า 50,000	3	0.8
รวม	370	100
9. จำนวนบุตร		
1-3 คน	213	57.6
4-6 คน	157	42.4
รวม	370	100
10. จำนวนบุตรกำลังศึกษา		
1-3 คน	339	91.6
4-6 คน	31	8.4
รวม	370	100
11. ระดับการศึกษาของบุตร		
อนุบาล	118	31.9
ประถม	172	46.5
มัธยม/เทียบเท่า	51	13.8
อนุปริญญา/เทียบเท่า	8	2.2
ปริญญาตรี	21	5.7
รวม	370	100
12. จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
1-3 คน	230	62.2
4-6 คน	135	36.5
7-10 คน	5	1.4
รวม	370	100
13. จำนวนสมาชิกที่มีรายได้รวมตัวท่าน		
1-3 คน	344	93.0

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
4-7 คน	26	7.0
รวม	370	100
14. ระยะเวลาการเป็นสมาชิก		
1-2 ปี	90	24.3
3-5 ปี	149	40.3
6-8 ปี	78	21.1
9 ปีขึ้นไป	53	14.3
รวม	370	100
15. เป็นสมาชิกสังกัดกลุ่มหรือไม่		
สังกัดกลุ่ม	309	83.5
ไม่สังกัดกลุ่ม	61	16.5
รวม	370	100
16. จำนวนครั้งที่ขอสินเชื่อ		
1-2 ครั้ง	300	81.1
3-5 ครั้ง	61	16.5
มากกว่า 5 ครั้ง	9	2.4
รวม	370	100
17. วงเงินที่ขอสินเชื่อที่ขอครั้งสุดท้าย		
50,000 บาท หรือต่ำกว่า	305	82.4
50,001 – 100,000 บาท	32	8.6
100,001 – 200,000 บาท	26	7.0
200,001 – 400,000 บาท	5	1.4
400,001 – 600,000 บาท	2	0.5
รวม	370	100
18. ระยะเวลาที่ทำสัญญา(อายุสัญญา)		
1-3 ปี	226	61.1
4-6 ปี	129	34.9
7-9 ปี	13	3.5
10 ปี หรือมากกว่า	2	.5
รวม	370	100

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
19. วัตถุประสงค์ในการขอสินเชื่อ		
ยืมฉุกเฉิน	24	6.5
เพื่ออุปโภค/บริโภค	32	8.6
เพื่อที่อยู่อาศัย	92	24.9
เพื่อการลงทุน	57	15.4
เพื่อซื้อยานพาหนะ	18	4.9
เพื่อซื้อที่ดิน	94	25.4
เพื่อซื้อที่ดินพร้อมบ้าน	14	3.8
เพื่อการศึกษา	6	1.6
เพื่อแต่งงาน(ทองเพ็ชระลิมะฮ)	8	2.2
เพื่อซื้อทองรูปพรรณ	25	6.8
รวม	370	100
20. จำนวนเงินผ่อนชำระประจำเดือน		
2,000 บาท หรือต่ำกว่า	289	78.1
2,001 – 5,000 บาท	61	16.5
5,001 – 8,000 บาท	10	2.7
8,001 – 11,000 บาท	8	2.2
มากกว่า 11,000 บาท	2	0.5
รวม	370	100
21. หลักทรัพย์ที่ใช้ค้ำประกันสินเชื่อ		
ที่ดินเปล่า	37	10.0
ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	58	15.7
เงินฝาก	36	9.7
บุคคลธรรมดา	202	54.6
บุคคลที่เป็นข้าราชการ	28	7.6
ไม่มีหลักประกัน	9	2.4
รวม	370	100
22. จำนวนหนี้ค้ำชำระ		
10,000 บาท หรือต่ำกว่า	210	56.8
10,001 – 20,000 บาท	97	26.2

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
20,001 – 30,000 บาท	52	14.1
30,000 บาท หรือมากกว่า	11	3.0
รวม	370	100
23. ระยะเวลาค้างชำระ		
3-10 งวด	246	66.5
11-20 งวด	114	30.8
21-30 งวด	8	2.2
มากกว่า 30 งวด	2	0.5
รวม	370	100

จากตารางที่ 4.1 แสดงกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น จำนวน 370 คน จำแนก รายละเอียดของข้อมูลทั่วไปดังต่อไปนี้

เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 59.7 ส่วนเพศชายจำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 40.3

อายุ ส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ในช่วง 31–40 ปี จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 35.1 รองลงมาคือ อายุ 41–50 ปี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 30.3 อายุ 51 ปี ขึ้นไป จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 และอายุ 20–30 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 14.1

ศาสนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 365 คน คิดเป็นร้อยละ 98.6 รองลงมาคือผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4

ระดับการศึกษาศาสนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาทางด้านศาสนาอยู่ในระดับอิตดาอียหรือต่ำกว่า จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 54.3 รองลงมาคือ ระดับชานะวียจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 22.7 ระดับมุตะวัสสิตจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 อื่น ๆ เช่น ปอเนาะ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 และระดับปริญญาตรีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 และระดับสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 ตามลำดับ

ระดับการศึกษามัธยม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาทางด้านสามัญอยู่ในระดับประถมหรือต่ำกว่าจำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 47.0 รองลงมาคือ ระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส.เทียบเท่าจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 21.4 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0 ระดับปริญญาตรีจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 ระดับอนุปริญญา/ปวส. หรือเทียบเท่าจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 และสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 ตามลำดับ

สถานภาพ ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพสมรสจำนวน 326 คน คิดเป็นร้อยละ 88.1 รองลงมาคือ สถานภาพโสด จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0 และสถานภาพเป็นหม้าย จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 ตามลำดับ

อาชีพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกรจำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 44.6 รองลงมาคือประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปจำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 25.1 ค้าขาย จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 ลูกจ้างหรือพนักงานจำนวน 21 คนคิดเป็นร้อยละ 5.7 รับราชการจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 อื่น ๆ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2 และพนักงานของรัฐจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 ตามลำดับ

รายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 10,000 บาท หรือต่ำกว่า จำนวน 262 คน คิดเป็นร้อยละ 70.8 รองลงมาคือ 10,000-20,000 บาท จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2 20,001-30,000 บาท จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 30,001-40,000 บาท จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2 40,001-50,000 บาทขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 และมากกว่า 50,000 บาท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 ตามลำดับ

จำนวนบุตร ส่วนใหญ่สมาชิกมีบุตร 1-3 คนจำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 57.6 บุตร 4-6 คนจำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 42.4 ตามลำดับ

จำนวนบุตรกำลังศึกษา ครอบครัวที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบุตรกำลังศึกษาจาก 1-3 คน จำนวน 339 คนคิดเป็นร้อยละ 91.6 รองลงมาคือครอบครัวที่มีบุตร 4-6 คน จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 8.4 ตามลำดับ

ระดับการศึกษาของบุตร ส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา 172 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 รองลงมาคือระดับอนุบาลจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 ระดับมัธยมหรือเทียบเท่า 51 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8 ระดับปริญญาตรีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7 ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2 ตามลำดับ

จำนวนสมาชิกในครอบครัว ส่วนใหญ่มีสมาชิก 1-3 คน จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 62.2 รองลงมาสมาชิก 4-6 คน จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 และจำนวนสมาชิก 7-10 คน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 ตามลำดับ

จำนวนสมาชิกที่มีรายได้รวมตัวท่าน ส่วนใหญ่สมาชิก 1-3 คน จำนวน 334 คน คิดเป็นร้อยละ 93.0 รองลงมาสมาชิก 4-6 คน จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0 ตามลำดับ

ระยะเวลาการเป็นสมาชิก ส่วนใหญ่การเป็นสมาชิก 3-5 ปี จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 40.3 รองลงมาคือ 1-2 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 เป็นสมาชิก 6-8 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 21.1 และเป็นสมาชิก 9 ปีขึ้นไป จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 ตามลำดับ

เป็นสมาชิกสังกัดกลุ่มหรือไม่สังกัดกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสังกัดกลุ่ม จำนวน 309 คน คิดเป็นร้อยละ 83.5 รองลงมาคือไม่สังกัดกลุ่ม จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 16.5

จำนวนครั้งที่ขอสินเชื่อส่วนใหญ่สมาชิกใช้สินเชื่อ 1-2 ครั้ง จำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 81.1 รองลงมาสมาชิกใช้สินเชื่อ 3-5 ครั้ง จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 16.5 และสมาชิกใช้สินเชื่อมากกว่า 5 ครั้ง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 ตามลำดับ

วงเงินที่ขอสินเชื่อครั้งสุดท้าย ส่วนใหญ่สมาชิกใช้สินเชื่อ 50,000 บาท หรือต่ำกว่า จำนวน 305 คน คิดเป็นร้อยละ 82.4 รองลงมาสมาชิกใช้สินเชื่อ 50,001-100,000 บาท จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.6 สมาชิกใช้สินเชื่อ 100,001-200,000 บาท จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0 สมาชิกใช้สินเชื่อ 200,001-400,000 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 สมาชิกใช้สินเชื่อ 400,001-600,000 บาท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ตามลำดับ

ระยะเวลาที่ทำสัญญา (อายุสัญญา) ส่วนใหญ่ระยะเวลา 1-3 ปี จำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 61.1 ระยะเวลา 4-6 ปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 34.9 ระยะเวลา 7-9 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 และระยะเวลามากกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ .5 ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ในการขอสินเชื่อ ส่วนใหญ่สมาชิกขอสินเชื่อเพื่อซื้อที่ดินจำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 25.4 รองลงมาขอสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 24.9 ขอสินเชื่อเพื่อการลงทุน จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4 สินเชื่อเพื่ออุปโภค/บริโภค จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.6 สินเชื่อเพื่อซื้อทองรูปพรรณ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 กู้ฉุกเฉิน จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 สินเชื่อเพื่อซื้อยานพาหนะ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 สินเชื่อเพื่อซื้อที่ดินพร้อมบ้าน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 สินเชื่อเพื่อซื้อทองแต่งงาน/วะลีมะฮฺ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2 และสินเชื่อเพื่อการศึกษา จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 ตามลำดับ

จำนวนเงินผ่อนชำระประจำเดือน ส่วนใหญ่ 2,000 บาท หรือต่ำกว่า จำนวน 289 คน คิดเป็นร้อยละ 78.1 ผ่อนชำระ 2,001-5,000 บาท จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 16.5 ผ่อนชำระ 5,001-8,000 บาท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 ผ่อนชำระ 8,001-11,000 บาท จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2 ผ่อนชำระมากกว่า 11,000 บาท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ตามลำดับ

หลักทรัพย์ที่ใช้ค้ำประกัน ส่วนใหญ่สมาชิกใช้บุคคลธรรมดา จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 54.6 ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7 ที่ดินเปล่า จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 เงินฝาก จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 บุคคลที่เป็นข้าราชการ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6 และไม่มีหลักประกัน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4

จำนวน (เงิน) หนี้ค้างชำระ ส่วนใหญ่วงเงิน 10,000 บาทหรือต่ำกว่า จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 56.8 จำนวนเงินค้างชำระ 10,001-20,000 บาท จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ

26.2 จำนวนเงินค้ำชำระ 20,001-30,000 บาท จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 14.1 ค้ำชำระมากกว่า 30,000 บาท จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0

ระยะเวลาค้ำชำระ ส่วนใหญ่ 3-10 งวด จำนวน 246 คน คิดเป็นร้อยละ 66.5 ระยะเวลาค้ำชำระ 11-20 งวด จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 ระยะเวลาค้ำชำระ 21-30 งวด จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2 ระยะเวลาค้ำชำระมากกว่า 30 งวด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ตามลำดับ

4.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความคิดเห็นของสมาชิกปัจจัยทำให้เกิดการค้ำชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ปรากฏดังตารางที่ 4.2 ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัจจัยทำให้เกิดการค้ำชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ตามความคิดเห็นของสมาชิก จำแนกเป็นรายด้านและภาพรวม

ปัจจัยทำให้เกิดการค้ำชำระหนี้ ของสมาชิก	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	ระดับ
1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสมาชิก	1.71	0.63	น้อย
2. ปัจจัยภายในสหกรณ์ฯ	2.08	0.69	น้อย
3. ปัจจัยภายนอกสหกรณ์ฯ	3.19	0.89	ปานกลาง
รวม	2.33	0.74	น้อย

จากตารางที่ 4.2 พบว่าปัจจัยทำให้เกิดการค้ำชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.33$, S.D = 0.74) และเมื่อพิจารณาด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย พบว่า ($\bar{X} = 1.71$, S.D = 0.63 ส่วนปัจจัยภายในสหกรณ์ฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย พบว่า ($\bar{X} = 2.08$, S.D = 0.69 และปัจจัยภายนอกสหกรณ์ฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ($\bar{X} = 3.19$, S.D = 0.89 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมและรายข้อ ผลปรากฏดังนี้

4.2.2.1 ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา จำแนกเป็นรายกิจกรรมและรายข้อ ปรากฏดังตารางที่ 4.3 ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกแยกเป็นกิจกรรมและรายข้อดังนี้

ปัจจัยทำให้เกิด การค้างชำระหนี้ของสมาชิก	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	ระดับ
ปัจจัย : ที่เกี่ยวข้องกับสมาชิก			
1. มีหนี้สินจากหลายแหล่งในเวลาเดียวกัน	2.26	1.37	น้อย
2. มีอาชีพหลักเท่านั้น	2.54	1.36	น้อย
3. ขอสินเชื่อให้แก่บุคคลอื่น	1.50	0.85	น้อยสุด
4. สมุดคู่บัญชีชำระหนี้สูญหาย	1.38	0.82	น้อยสุด
5. เดินทางทำภารกิจในต่างประเทศ	1.35	0.78	น้อยสุด
6. ย้ายที่อยู่อาศัย	1.34	0.73	น้อยสุด
7. พฤติกรรมเลียนแบบสมาชิกในกลุ่มไม่ชำระหนี้ด้วยกัน	1.59	1.03	น้อยสุด
รวม	1.71	0.63	น้อย

จากตารางที่ 4.3 พบว่าปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.71$, S.D = 0.63) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่สมาชิกที่มีอาชีพหลักเท่านั้นโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 2.54$, S.D = 1.36) รองลงมา มีหนี้สินจากหลายแหล่งในเวลาเดียวกัน ($\bar{X} = 2.26$, S.D = 1.37) พฤติกรรมเลียนแบบสมาชิกในกลุ่มไม่ชำระหนี้ด้วยกัน ($\bar{X} = 1.59$, S.D = 1.03) ขอสินเชื่อให้แก่บุคคลอื่น ($\bar{X} = 1.50$, S.D = 0.85) สมุดคู่บัญชีชำระหนี้สูญหาย ($\bar{X} = 1.38$, S.D = 0.82) เดินทางทำภารกิจในต่างประเทศ ($\bar{X} = 1.35$, S.D = 0.78) และย้ายที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 1.34$, S.D = 0.73) ตามลำดับ

4.2.2.2 ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา จำแนกเป็นรายการกิจกรรมและรายข้อ ปรากฏดังตารางที่ 4.4 ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยภายในสหกรณ์ฯ แยกเป็นกิจกรรมและรายข้อดังนี้

ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิก	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	ระดับ
ปัจจัย : ภายในสหกรณ์ฯ			
● ก่อนการขอสินเชื่อ			
8. สหกรณ์ฯไม่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการขอสินเชื่อเป็นอย่างดี	2.02	1.10	น้อย
9. เงื่อนไขในการชำระหนี้คืนไม่ตรงกับความสามารถชำระหนี้ เช่น งวดสั้นไป	2.15	1.04	น้อย
10. ไม่ได้รับอนุมัติสินเชื่อตามที่ขอ	1.92	1.02	น้อย
11. เจ้าหน้าที่ไม่ให้คำปรึกษาแนะนำการขอใช้บริการสินเชื่อได้ตรงกับความต้องการ	1.93	1.03	น้อย
12. ประธานกลุ่มกรอกข้อมูลให้สมาชิกทำให้ไม่ตรงกับข้อมูลจริง	1.89	1.12	น้อย
● ระหว่างการอนุมัติ			
13. เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่ตรวจสอบเอกสารคำขอสินเชื่ออย่างละเอียด	1.80	0.96	น้อย
14. เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่ลงพื้นที่(เช็คเกอร์)ถึงบ้านท่าน	2.03	1.07	น้อย
15. เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่มีการแจ้งเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับคำขอสินเชื่อที่ยังไม่สมบูรณ์	1.96	0.93	น้อย
16. การอนุมัติล่าช้าเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ	2.35	1.18	น้อย
17. การประเมินหลักทรัพย์ยังไม่ได้มาตรฐาน	2.08	0.99	น้อย
● หลังการอนุมัติสินเชื่อ			
18. หลังจากการเข้าอบรมท่านไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระหนี้คืน	1.94	0.93	น้อยที่สุด
19. เจ้าหน้าที่หรือผู้แทนสหกรณ์ให้สินเชื่อเป็นสินค้าแทน	2.47	1.37	น้อย

เงินสด			
20. หลังจากได้รับสินเชื่อไม่มีผู้แทนสหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่ เข้าพบปะเยี่ยมเยียนท่านเพื่อติดตามผลเป็นประจำ	2.15	1.10	น้อย
21. ผู้แทนสหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่ไม่ให้ความสำคัญกับ ปัญหาการชำระหนี้ของท่าน(สมาชิก)	2.06	1.11	น้อย
22. ท่านมีความรู้สึกกลัว/ละอายในการเข้าไปขอคำปรึกษา จากสหกรณ์ฯ เมื่อไม่สามารถชำระหนี้ได้	2.70	1.40	ปานกลาง
23. เจ้าหน้าที่ไม่ให้คำปรึกษาคำแนะนำที่ดีถึงวิธีการชำระ หนี้	2.06	1.05	น้อย
	2.12	1.06	น้อย
24. สหกรณ์ไม่ได้เข้มงวดในติดตามหนี้	2.03	1.11	น้อย
25. สหกรณ์ไม่มีเบี้ยปรับเพิ่มหากไม่ชำระหนี้	1.80	1.03	น้อย
26. เจ้าหน้าที่บริการไม่ดีและไม่สุภาพ			
รวม	2.08	0.69	น้อย

จากตารางที่ 4.4 พบว่าปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านปัจจัยภายในโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.08$, S.D = 0.69) และเมื่อพิจารณาดูปัจจัยภายในของแต่ละข้อพบว่า

ก่อนการขอสินเชื่อ เงื่อนไขในการชำระหนี้ค่อนข้างไม่ตรงกับความสามารถชำระหนี้ เช่น งวดสั้นไปเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 2.15$, S.D = 1.04) รองลงมาสหกรณ์ฯ ไม่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการขอสินเชื่อเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 2.02$, S.D = 1.10) เจ้าหน้าที่ไม่ให้คำปรึกษาแนะนำ การขอใช้บริการสินเชื่อได้ตรงกับความต้องการ ($\bar{X} = 1.93$, S.D = 1.03) ไม่ได้รับอนุมัติสินเชื่อตามที่ขอ ($\bar{X} = 1.92$, S.D = 1.02) ประธานกลุ่มกรอกข้อมูลให้สมาชิกทำให้ไม่ตรงกับข้อมูลจริง ($\bar{X} = 1.89$, S.D = 1.12) ตามลำดับ

ระหว่างการอนุมัติ การอนุมัติล่าช้าเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 2.35$, S.D = 1.18) รองลงมาการประเมินหลักทรัพย์ยังไม่ได้มาตรฐาน ($\bar{X} = 2.08$, S.D = 0.99) เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่ลงพื้นที่ (เช็คเกอร์) ถึงบ้านท่าน ($\bar{X} = 2.03$, S.D = 1.07) เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่มีการแจ้งเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับคำขอสินเชื่อที่ยังไม่สมบูรณ์ ($\bar{X} = 1.96$, S.D = 0.93) และเจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่ตรวจสอบเอกสารคำขอสินเชื่ออย่างละเอียด ($\bar{X} = 1.80$, S.D = 0.96) ตามลำดับ

หลังการอนุมัติสินเชื่อ ท่านมีความรู้สึกกลัว/ละอายในการเข้าไปขอคำปรึกษาจากสหกรณ์ฯ เมื่อไม่สามารถชำระหนี้ได้ลำดับแรก ($\bar{X} = 2.70$, S.D = 1.40) รองลงมาเจ้าหน้าที่หรือผู้แทนสหกรณ์ให้สินเชื่อแทนเงินสด ($\bar{X} = 2.47$, S.D = 1.37) หลังจากได้รับสินเชื่อไม่มีผู้แทนสหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่เข้าพบปะเยี่ยมเยียนท่านเพื่อติดตามผลเป็นประจำ ($\bar{X} = 2.15$, S.D = 1.10) สหกรณ์ไม่ได้เข้มงวดในติดตามหนี้ ($\bar{X} = 2.12$, S.D = 1.06) ผู้แทนสหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่ไม่ให้ความสำคัญกับปัญหาการชำระหนี้ของท่าน(สมาชิก) ($\bar{X} = 2.06$, S.D = 1.11) เจ้าหน้าที่ไม่ให้ความสำคัญกับปัญหาการชำระหนี้ของท่าน(สมาชิก) ($\bar{X} = 2.06$, S.D = 1.05) สหกรณ์ไม่มีเบี้ยปรับเพิ่มหากไม่ชำระหนี้ ($\bar{X} = 2.03$, S.D = 1.11) หลังจากการเข้าอบรมท่านไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระหนี้คืน ($\bar{X} = 1.94$, S.D = 0.93) เจ้าหน้าที่บริการไม่ดีและไม่สุภาพ ($\bar{X} = 1.80$, S.D = 1.03) ตามลำดับ

4.2.2.3 ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟ

ฟาน จำกัด สาขายะลา จำแนกเป็นรายการกิจกรรมและรายชื่อ ปรากฏดังตารางที่ 4.5 ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยภายนอกสหกรณ์ฯ แยกเป็นกิจกรรมและรายชื่อดังนี้

ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิก	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	ระดับ
ปัจจัย : ภายนอกสหกรณ์ฯ			
● ปัญหาด้านเศรษฐกิจ			
27. ผลกระทบที่เกิดจากภาวะเศรษฐกิจโดยรวมซบเซาลงส่งผลต่อการชำระหนี้	3.55	1.34	มาก
28. ภาครัฐให้การช่วยเหลือล่าช้าเมื่อเกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจหรือภัยพิบัติทำให้ขาดรายได้ในการชำระหนี้	3.36	1.20	ปานกลาง
29. ค่าครองชีพสูงทำให้รายได้ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้	3.60	1.24	มาก
30. ผลผลิตราคาตกต่ำทำให้รายได้ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้	3.59	1.25	มาก
31. ตกงานหรือถูกเลิกจ้างงานขาดรายได้ในการชำระหนี้	3.06	1.35	ปานกลาง
● ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม			
32. การบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตส่งผลต่อรายได้น้อยลง	2.89	1.30	ปานกลาง
33. การประกอบอาชีพหรือกิจการขาดสภาพคล่องมีรายจ่ายมากกว่ารายรับต้นทุนสูง, ลงทุนเกินตัว	3.42	1.24	ปานกลาง
	2.90	1.24	ปานกลาง

34. ควบคุมกิจการหรือธุรกิจไม่ทั่วถึงไม่มีประสิทธิภาพ	3.33	1.23	ปานกลาง
35. ประสบปัญหาทางการเงินขาดเงินทุนหมุนเวียนหรือเงินสำรอง	2.14	1.27	น้อย
36. การประกอบอาชีพของท่านประสบเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดการณ์ไว้ล่วงหน้า เช่น ไฟไหม้, น้ำท่วม, โจรกรรม เป็นต้น			
รวม	3.19	0.89	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่าปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ภาพรวมของปัญหาที่เกิดจากปัจจัยภายนอกอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19$, S.D = 0.89) เมื่อพิจารณาปัจจัยภายนอกของแต่ละข้อพบว่า

ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ค่าครองชีพสูงทำให้รายได้ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้เป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 3.60$, S.D = 1.24) รองถัดมาผลผลิตราคาตกต่ำทำให้รายได้ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ ($\bar{X} = 3.59$, S.D = 1.25) ผลกระทบที่เกิดจากภาวะเศรษฐกิจโดยรวมซบเซาลงส่งผลต่อการชำระหนี้ ($\bar{X} = 3.55$, S.D = 1.34) ภาครัฐให้การช่วยเหลือล่าช้าเมื่อเกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจหรือภัยพิบัติทำให้ขาดรายได้ในการชำระหนี้ ($\bar{X} = 3.36$, S.D = 1.20) และตกงานหรือถูกเลิกจ้างงานขาดรายได้ในการชำระหนี้ ($\bar{X} = 3.06$, S.D = 1.35) ตามลำดับ

ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม การประกอบอาชีพหรือกิจการขาดสภาพคล่องมีรายจ่ายมากกว่ารายรับต้นทุนสูง, ลงทุนเกินตัวเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 3.42$, S.D = 1.24) รองลงมาประสบปัญหาทางการเงินขาดเงินทุนหมุนเวียนหรือเงินสำรอง ($\bar{X} = 3.33$, S.D = 1.23) ควบคุมกิจการหรือธุรกิจไม่ทั่วถึงไม่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 2.90$, S.D = 1.24) การบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตส่งผลต่อรายได้น้อยลง ($\bar{X} = 2.89$, S.D = 1.30) การประกอบอาชีพของท่านประสบเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดการณ์ไว้ล่วงหน้า เช่น ไฟไหม้, น้ำท่วม, โจรกรรม เป็นต้น ($\bar{X} = 2.14$, S.D = 1.27) ตามลำดับ

4.2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาด้านศาสนา ระดับการศึกษาด้านสามัญ ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และ รายได้ ดังนี้

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์
อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านเพศ

ปัจจัย ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ ของสมาชิกสหกรณ์	เพศ				t	Sig.
	ชาย		หญิง			
	N = 149		N = 221			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ปัจจัยด้านสมาชิก	1.66	0.66	1.74	0.61	0.97	0.19
2. ปัจจัยด้านภายในสหกรณ์	2.13	0.63	2.04	0.72	3.80	0.21
3. ปัจจัยด้านภายนอกสหกรณ์	3.17	0.82	3.20	0.93	5.02	0.79
รวม	2.32	0.63	2.33	0.63	3.26	0.40

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.6 พบว่าปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดยจำแนกตามเพศ ระหว่างความเห็นของเพศชายและเพศหญิง โดยรวมแล้วไม่แตกต่างกันและเมื่อดูรายด้านพบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.7 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดยจำแนกตามอายุ

ปัจจัย ทำให้เกิดการค้าง ชำระหนี้ ของสมาชิก	อายุ								f	Sig.
	20 – 30		31 – 40		41 – 50		51 ปีขึ้นไป			
	N= 52		N= 130		N= 112		N= 76			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ปัจจัยด้านสมาชิก	1.70	0.77	1.68	0.64	1.76	0.62	1.69	0.52	0.39	.76
2. ปัจจัยภายในสหกรณ์	1.90	0.65	2.14	0.72	2.18	0.72	1.95	0.57	3.23	.02*
3. ปัจจัยภายนอกสหกรณ์	3.10	0.93	3.23	0.84	3.18	0.93	3.19	0.88	0.27	.85
รวม	2.23	0.11	2.35	0.08	2.37	0.13	2.28	0.16	1.30	0.54

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.7 พบว่าปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลาด้านอายุ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านอายุ กับด้านปัจจัยภายในสหกรณ์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการเซฟเฟ่ ปรากฏผลดังตาราง 4.8

ตารางที่ 4.8 เปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านอายุ ตามตัวแปรด้านปัจจัยภายในสหกรณ์ ดังนี้

ปัจจัยทำให้เกิดการชำระหนี้ของสมาชิก	อายุ	Sig.
1.ด้านปัจจัยภายในสหกรณ์	20-30 ปี	31-40 ปี .033*
		41-50 ปี .016*
		51 ปีขึ้นไป .697
	31-40 ปี	31-40 ปี .033*
		41-50 ปี .683
		51 ปีขึ้นไป .052
	41-50 ปี	31-40 ปี .016*
		41-50 ปี .683
		51 ปีขึ้นไป .025*
	51 ปีขึ้นไป	31-40 ปี .697
		41-50 ปี .052
		51 ปีขึ้นไป .025*

จากตารางที่ 4.8 เมื่อทดสอบความแตกต่างปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ตามตัวแปรอายุกับปัจจัยภายในสหกรณ์ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 มีจำนวน 3 คู่ได้แก่ 1. สมาชิกอายุ 20-30 ปี กับสมาชิกอายุ 31-40 ปี 2. สมาชิกอายุ 20-30 ปีกับสมาชิกอายุ 41-50 ปี 3. สมาชิกอายุ 20-30 ปีกับสมาชิกอายุ 51 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.9 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดยจำแนกตามสถานภาพ

ปัจจัย ทำให้เกิดการค้างชำระ หนี้ ของสมาชิก	สถานภาพ						f	Sig.
	โสด		สมรส		หม้าย			
	N= 26		N= 326		N= 18			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ปัจจัยด้านสมาชิก	1.64	0.075	1.70	0.62	1.89	0.62	0.90	0.41
2. ปัจจัยด้านภายใน สหกรณ์	1.94	0.49	2.09	0.70	2.09	0.63	0.56	0.57
3. ปัจจัยด้านภายนอก สหกรณ์	3.17	0.78	3.19	0.90	3.06	0.88	0.19	0.83
รวม	2.25	0.03	2.33	0.06	2.35	0.06	0.55	0.50

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.9 เมื่อทดสอบความแตกต่างปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านสถานภาพ โดยภาพรวมแล้วไม่แตกต่างกัน ตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดยจำแนกระดับการศึกษาด้านศาสนา

ปัจจัย ทำให้เกิดการ ค้างชำระหนี้ ของสมาชิก	ระดับการศึกษาด้านศาสนา												f	Sig
	อับตีดาอีย หรือต่ำกว่า		มตะวัสสิต		ชานะวีย		ป.ตรี		สูงกว่าป.ตรี		อื่นๆ			
	N= 201		N= 53		N= 81		N= 10		N= 7		N= 18			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1.ด้านสมาชิก	1.76	0.65	1.64	0.59	1.58	0.60	1.73	0.75	2.06	0.77	1.75	0.42	1.49	0.19
2.ด้านปัจจัย ภายใน	2.04	0.70	2.06	0.74	2.17	0.62	2.19	0.71	2.05	0.76	2.16	0.56	0.53	0.75
3.ด้านปัจจัย ภายนอก	3.23	0.91	3.23	0.96	3.05	0.79	3.12	0.90	3.19	0.35	3.24	0.67	0.49	0.78
รวม	2.34	0.11	2.31	0.15	2.27	0.09	2.35	0.08	2.43	0.28	2.38	0.10	0.84	0.57

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 เมื่อทดสอบความแตกต่างปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ระดับการศึกษาด้านศาสนา โดยภาพรวมแล้วไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดยจำแนกระดับการศึกษาด้านสามัญ

ปัจจัย ทำให้เกิดการ ค้างชำระหนี้ ของสมาชิก	ระดับการศึกษาด้านสามัญ												f	Sig.
	ประถมหรือ ต่ำกว่า		มัธยม ตอนต้น		มัธยมตอน ปลาย/ปวส. หรือ เทียบเท่า		อนุปริญญา/ ปวส.หรือ เทียบเท่า		ปริญญาตรี		สูงกว่าป.ตรี			
	N= 174 $\bar{X}$	S.D.	N= 63 $\bar{X}$	S.D.	N= 79 $\bar{X}$	S.D.	N= 10 $\bar{X}$	S.D.	N= 39 $\bar{X}$	S.D.	N= 5 $\bar{X}$	S.D.		
1.ด้านสมาชิก	1.78	0.60	1.71	0.63	1.55	0.66	1.86	0.79	1.66	0.67	1.66	0.22	1.71	0.13
2.ด้านปัจจัย ภายใน	2.06	0.69	2.13	0.79	2.04	0.60	2.05	0.71	2.10	0.67	2.52	0.81	0.55	0.74
3.ด้านปัจจัย ภายนอก	3.21	0.91	3.28	0.89	3.17	0.82	3.05	1.16	2.95	0.88	3.52	0.65	0.94	0.46
รวม	2.35	0.13	2.37	0.11	2.25	0.09	2.32	0.20	2.24	0.10	2.57	0.25	1.07	0.44

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.11 เมื่อทดสอบความแตกต่างปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ระดับการศึกษาด้านสามัญ โดยภาพรวมแล้วไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิก สหกรณ์อิสลามอินนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิก

ปัจจัย ทำให้เกิด	ระยะเวลาการเป็นสมาชิก								f	Sig.
	1-2 ปี		3-5 ปี		6-8 ปี		มากกว่า 8 ปี			
การค้าง ชำระหนี้	N= 90		N= 149		N= 78		N= 53			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.ด้าน สมาชิก	1.46	0.61	1.75	0.64	1.83	0.56	1.85	0.62	7.28	0.00*
2.ด้าน ปัจจัย ภายใน	2.14	0.56	1.93	0.66	2.25	0.78	2.16	0.72	4.64	0.00*
3.ด้าน ปัจจัย ภายนอก	3.15	0.76	3.08	0.89	3.36	0.92	3.29	1.00	2.06	0.11
รวม	2.25	0.08	2.25	0.11	2.48	0.15	2.43	0.16	4.66	0.04

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 เมื่อทดสอบความแตกต่างปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอินนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิกโดยภาพรวมแล้วแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการเชฟเฟ่ปรากฏผลดังตาราง 4.13

ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม
อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิก ตามตัวแปรด้าน
สมาชิก ดังนี้

ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิก	ระยะเวลาการเป็นสมาชิก		Sig.
1.ด้านสมาชิก	1-2 ปี	3-5 ปี	.000*
		6-8 ปี	.000*
		9 ปีขึ้นไป	.000*
	3-5 ปี	1-2 ปี	.000*
		6-8 ปี	.320
		9 ปีขึ้นไป	.271
	6-8 ปี	1-2 ปี	.000*
		3-5 ปี	.320
		9 ปีขึ้นไป	.834
	9 ปีขึ้นไป	1-2 ปี	.000*
		3-5 ปี	.271
		6-8 ปี	.834

จากตารางที่ 4.13 เมื่อทดสอบความแตกต่างปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิกกับด้านสมาชิก โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 มีจำนวน 3 คู่ได้แก่ 1.ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 1-2 ปี กับระยะเวลาการเป็นสมาชิก 3-5 ปี 2.ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 1-2 ปี กับระยะเวลาการเป็นสมาชิก 6-8 ปี 3.ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 1-2 ปี กับระยะเวลาการเป็นสมาชิก 9 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม
 อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิก ตามตัวแปรด้าน
 ปัจจัยภายในสหกรณ์ ดังนี้

ปัจจัยทำให้เกิดการชำระหนี้ของสมาชิก	ระยะเวลาการเป็นสมาชิก		Sig.
1.ด้านปัจจัยภายในสหกรณ์	1-2 ปี	3-5 ปี	.018*
		6-8 ปี	.306
		9 ปีขึ้นไป	.877
	3-5 ปี	1-2 ปี	.018*
		6-8 ปี	.001*
		9 ปีขึ้นไป	.032*
	6-8 ปี	1-2 ปี	.306
		3-5 ปี	.001*
		9 ปีขึ้นไป	.460
9 ปีขึ้นไป	1-2 ปี	.877	
	3-5 ปี	.032*	
	6-8 ปี	.460	

จากตารางที่ 4.14 เมื่อทดสอบความแตกต่างปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของ
 สมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิกกับปัจจัยด้าน
 ภายในสหกรณ์ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 มีจำนวน 3 คู่ได้แก่ 1.
 ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 1-2 ปี กับระยะเวลาการเป็นสมาชิก 3-5 ปี 2.ระยะเวลาการเป็นสมาชิก
 3-5 ปี กับระยะเวลาการเป็นสมาชิก 6-8 ปี 3.ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 9 ปีขึ้นไป กับระยะเวลา
 การเป็นสมาชิก 3-5 ปี

ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิก
สหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านรายได้ของสมาชิก

รายได้														f	Sig.			
ปัจจัยทำ ให้เกิด ค้างชำระ หนี้	น้อยกว่า 10,000 บาท	10,001- 20,000 บาท	20,001- 30,000 บาท	30,001- 40,000 บาท	40,001- 50,000 บาท	มากกว่า 50,000 บาท	N= 262		N= 82		N= 11		N= 8			N= 4		N= 3
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.ด้าน สมาชิก	1.81	0.63	1.46	0.57	1.58	0.51	1.68	0.68	1.11	0.21	1.14	0.25	5.48	0.00*				
2.ด้าน ปัจจัย ภายใน	2.05	0.70	2.18	0.63	1.96	0.90	2.35	0.45	1.64	0.56	2.32	0.28	1.13	0.35				
3.ด้าน ปัจจัย ภายนอก	3.21	0.91	3.16	0.77	2.68	1.21	3.41	0.75	3.20	1.40	3.10	0.53	0.87	0.51				
รวม	2.36	0.12	2.27	0.08	2.07	0.29	2.48	0.13	1.98	0.50	2.19	0.13	2.49	0.29				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.15 เมื่อทดสอบความแตกต่างปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านรายได้ โดยภาพรวมแล้วไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านรายได้ของสมาชิก กับด้านสมาชิกมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการเชฟเฟ่ ปรากฏผลดังตาราง 4.16

ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม
อับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านรายได้ ตามตัวแปรด้านสมาชิก ดังนี้

ปัจจัยทำให้เกิดการ ชำระหนี้ของสมาชิก		รายได้	Sig.
1.ด้านสมาชิก	10,000 บาทหรือต่ำกว่า	10,001-20,000 บาท	.001*
		20,001-30,000 บาท	.922
		30,001-40,000 บาท	.997
		40,001-50,000 บาท	.398
		50,001 บาทขึ้นไป	.623
	10,000-20,000 บาท	10,000 บาทหรือต่ำกว่า	.001*
		20,001-30,000 บาท	.995
		30,001-40,000 บาท	.968
		40,001-50,000 บาท	.938
		50,001 บาทขึ้นไป	.978

จากตารางที่ 4.16 เมื่อทดสอบความแตกต่างปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ตามตัวแปรรายได้กับด้านสมาชิก โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 มีจำนวน 1 คู่ได้แก่ สมาชิกที่มีรายได้ 10,000 บาทหรือต่ำกว่า กับสมาชิกที่มีรายได้ 10,000-20,000 บาท

4.2.4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา แจกแจงตามความถี่ (Frequency) ผลปรากฏดังนี้

ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขตามความคิดเห็นของสมาชิกต่อปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดยเรียงตามลำดับความสำคัญเร่งด่วน 3 ลำดับ ดังปรากฏตามตารางดังนี้

ตารางที่ 4.17 แสดงความถี่เสนอแนวทางการแก้ไข (เรียงด่วนลำดับที่ 1) ของสมาชิกต่อปัจจัยภายนอกของสหกรณ์ฯ ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา

ประเด็นปัญหา	ความถี่	แนวทางแก้ไขปัญหา	ความถี่
1)ราคาผลผลิตตกต่ำ	15	1)สหกรณ์ควรมีมาตรการแนวทางในการปล่อยสินเชื่อควรรัดกุมในการปล่อยดูรายได้ค่าใช้จ่ายของสมาชิก	13
2)รายได้ลดลงและไม่มีรายได้เสริม	13	2)ให้มีบัญชีครัวเรือนแนบในใบคำขอสินเชื่อที่สำคัญสหกรณ์ควรวินิจฉัยภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันและให้มีการผ่อนชำระที่น้อยลงขยายเวลาในการผ่อนชำระ	11
3)ค่าครองชีพสูง	12	3)ให้มีการพักหนี้ในช่วงฤดูฝนและช่วงน้ำท่วมเพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกร	13
4)ประสบอุบัติเหตุ เป็นโรค เสียชีวิต	10	4)ให้สหกรณ์มีกองทุนประกันหนี้รองรับกรณีสมาชิกประสบเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด	10
5)สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	9	5)ใกล้เกลี่ยรับสภาพหนี้ปรับโครงสร้างหนี้ใหม่ขยายโอกาสแก่สมาชิก	9
6)ราคาพืชผลไม่เป็นธรรมกับชาวสวน(เกษตรกร)	8	6)ให้สหกรณ์ร่วมมือกับภาครัฐจัดตั้งตลาดกลางเพื่อรับซื้อพืชผลของสมาชิกในราคาที่เป็นธรรม	7

จากตารางที่ 4.17 พบว่าปัญหาและแนวทางการแก้ไขเร่งด่วนลำดับที่ 1 ตามความคิดเห็นของสมาชิกต่อปัจจัยภายนอกของสหกรณ์ฯ ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา เมื่อประมวลปัญหาทั้งหมดพบว่า ปัญหาที่สมาชิกสะท้อนมากที่สุดเป็นลำดับแรกคือ ราคาผลผลิตตกต่ำ รองลงมาคือ รายได้ลดลงและไม่มีรายได้เสริม ค่าครองชีพสูง ประสบอุบัติเหตุ เป็นโรค เสียชีวิต สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และราคาพืชผลที่ไม่เป็นธรรมกับสวน(เกษตรกร)

สำหรับแนวทางการแก้ไข คือ สหกรณ์ควรมีมาตรการแนวทางในการปล่อยสินเชื่อ ควรรัดกุมในการปล่อยดูรายได้ค่าใช้จ่ายของสมาชิก ให้มีบัญชีครัวเรือนแนบในใบคำขอสินเชื่อที่สำคัญสหกรณ์ควรวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันและให้มีการผ่อนชำระที่น้อยลงขยายเวลาในการผ่อนชำระ ให้มีการพักหนี้ในช่วงฤดูฝนและช่วงน้ำท่วมเพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกร ให้สหกรณ์มีกองทุนประกันหนี้รองรับกรณีสมาชิกประสบเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด โกล่เกลี่ยรับสภาพหนี้ ปรับโครงสร้างหนี้ใหม่ขยายโอกาสแก่สมาชิก และให้สหกรณ์ร่วมมือกับภาครัฐจัดตั้งตลาดกลางเพื่อรับซื้อพืชผลของสมาชิกในราคาที่เป็นธรรม

ตารางที่ 4.18 แสดงความถี่ของปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข (เรียงตามลำดับที่ 2) ด้านปัจจัยภายในทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับดุลฟานจำกัต สาขายะลา

ประเด็นปัญหา	ความถี่	แนวทางการแก้ไข	ความถี่
1) เรื่องการประสานงานระหว่างสหกรณ์กับประธานกลุ่ม	4	1) ทางสหกรณ์ควรมีการประสานงานระหว่างประธานกลุ่มให้เป็นประจำอย่างต่อเนื่องโดยเร็วเพื่อประธานกลุ่มจะได้ประชาสัมพันธ์หรือแจ้งข่าวสารต่าง ๆ ไปยังสมาชิกได้อย่างรวดเร็วขึ้น หรือควรให้มีการพบปะกลุ่มสมาชิกอย่างน้อย 1 ปีละครั้ง	3
2) การติดตามหนี้สินยังไม่ได้มาตรฐาน	3	2) ทางสหกรณ์ต้องกำชับกับเจ้าหน้าที่เรื่องความรับผิดชอบอย่างจริงจังต่อภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบและให้มีแผนการทำงานในแต่ละวันเพื่อรับรู้สาเหตุและปัญหาของการค้างชำระหนี้	3

3)การบริการสินเชื่อล่าช้า 3	3)ควรลดเวลาอายุการเป็นสมาชิก เช่นสมัครวันนี้สามารถยื่นสินเชื่อได้เลยการประสานงานให้เร็วกว่านี้และแจ้งล่วงหน้าให้กับสมาชิกทราบก่อนนัดทำสัญญา 1-3 วันและแจ้งให้สมาชิกทราบว่าอนุมัติหรือไม่อนุมัติ ควรแยกอาชีพและประวัติการใช้สินเชื่อของสมาชิกแต่ละรายเพื่อจะได้คัดสรรสมาชิกที่มีประวัติดีและสมาชิกที่มีปัญหาที่เคยใช้สินเชื่อที่ผ่านมา 3
4)สมาชิกขาดความเข้าใจในผลิตภัณฑ์บางตัวของสหกรณ์ รวมถึงสิทธิและหน้าที่ที่สมาชิกจะได้รับมีอะไรบ้าง 2	4)สหกรณ์จะต้องสื่อให้สมาชิกเข้าใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของสหกรณ์โดยผ่านสื่อหรือกิจกรรมต่าง ๆ เช่นการอบรมสมาชิกใหม่และก่อนที่สมาชิกจะทำสัญญาสินเชื่อจะได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบและความมีส่วนร่วมระหว่างสมาชิกกับสหกรณ์ฯ 2

จากตารางที่ 4.19 พบว่าปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขเร่งด่วนลำดับที่ 2 ตามความคิดเห็นของสมาชิกต่อปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูฟฟาน จำกัด สาขายะลา เมื่อประมวลปัญหาทั้งหมดพบว่า ปัญหาที่สมาชิกสะท้อนมากที่สุดตามลำดับแรกคือ ปัญหาเรื่องการประสานงานระหว่างสหกรณ์กับประธานกลุ่มรองลงมา การติดตามหนี้สินยังไม่ได้มาตรฐาน การบริการสินเชื่อล่าช้า และสมาชิกขาดความเข้าใจในผลิตภัณฑ์บางตัวของสหกรณ์ รวมถึงสิทธิและหน้าที่ที่สมาชิกจะได้รับมีอะไรบ้าง

สำหรับแนวทางการแก้ไข คือ ทางสหกรณ์ควรมีการประสานงานระหว่างประธานกลุ่มให้เป็นประจำอย่างต่อเนื่องโดยเร็วเพื่อประธานกลุ่มจะได้ประชาสัมพันธ์หรือแจ้งข่าวสารต่าง ๆ ไปยังสมาชิกได้อย่างรวดเร็วขึ้น หรือควรให้มีการพบปะกลุ่มสมาชิกอย่างน้อย 1 ปีละครั้ง ทางสหกรณ์ต้องกำชับกับเจ้าหน้าที่เรื่องความรับผิดชอบอย่างจริงจังต่อภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบและให้มีแผนการทำงานในแต่ละวัน ควรลดเวลาอายุการเป็นสมาชิกเช่นสมัครวันนี้สามารถยื่นสินเชื่อได้เลยการประสานงานให้เร็วกว่านี้และแจ้งล่วงหน้าให้กับสมาชิกทราบก่อนนัดทำสัญญา 1-3 วันและแจ้งให้

สมาชิกทราบอนุมัติหรือไม่อนุมัติ ควรแยกอาชีพและประวัติการใช้สินเชื่อของสมาชิกแต่ละรายเพื่อจะได้คัดสรรสมาชิกที่มีประวัติดีและสมาชิกที่มีปัญหาที่ใช้สินเชื่อที่ผ่านมา และสหกรณ์จะต้องสื่อให้สมาชิกเข้าใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของสหกรณ์โดยผ่านสื่อหรือกิจกรรมต่าง ๆ เช่นการอบรมสมาชิกใหม่และก่อนที่สมาชิกจะทำสัญญาสินเชื่อจะได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบและความมีส่วนร่วมระหว่างสมาชิกกับสหกรณ์

ตารางที่ 4.20 แสดงความถี่ของปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข (เรียงคํวณลำดับที่ 3) ปัจจัยที่เกิดจากสมาชิกเองทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับดุลฟาน จำกัด สาขายะลา

ประเด็นปัญหา	ความถี่	แนวทางแก้ไข	ความถี่
1)สมาชิกไม่สะดวกในการเดินทางมาชำระหนี้ด้วยกับระยะทางที่ไกล	6	1)ควรเปิดช่องทางให้กับสมาชิกในการจ่ายหนี้เช่นทางเซเว่น เคาน์เตอร์ เซอร์วิสออนไลน์บัญชีทางแบงค์ ตู้ATM หน่วยรถโมบายบริการเคลื่อนที่ หักเงินที่จ่ายกรณีสมาชิกที่มีเงินเดือนประจำหรือรูปแบบออนไลน์เพราะการพัฒนาของเทคโนโลยีปัจจุบันหรือให้สมาชิกเข้าสังกัดกลุ่มเพื่อจะได้สะดวกต่อการฝากเงินและจ่ายหนี้	7
2)สมาชิกมีหนี้หลายแหล่งในเวลาเดียวกัน	3	2)ควรให้สหกรณ์มีการเช็คประวัติของสมาชิกทางประวัติเครดิตบูโรหรือกับสหกรณ์อิสลามในเครือข่ายด้วยกัน	4

<p>3)สมาชิกไม่มีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ของตนขาดอะมานะห์ในการชำระหนี้กับ สหกรณ์ส่วนผู้แทนสหกรณ์ ประธานกลุ่มไม่เป็นตัวอย่างที่ดีขาดความรับผิดชอบ</p>	2	<p>3)ควรให้มีการอบรมเสริมความรู้ ความเข้าใจก่อนทำสัญญาสินเชื่อทุกครั้งถึงหน้าที่ความรับผิดชอบการมีอะมานะห์กับสหกรณ์โดยเฉพาะเรื่องระเบียบว่าด้วยสินเชื่อและธุรกรรมต่าง ๆ เพื่อให้สมาชิกมีความเข้าใจหรือทำธุรกรรมอย่างถูกต้อง ส่วนสมาชิกที่เป็นผู้แทนสหกรณ์ให้ทำสัญญาพร้อมมีหลักค้ำประกันตนกับสหกรณ์ฯ</p>	2
---	---	---	---

จากตารางที่ 4.20 พบว่าปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขเร่งด่วนลำดับที่ 3 ตามความคิดเห็นของสมาชิกต่อปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา เมื่อประมวลปัญหาทั้งหมดพบว่า ปัญหาที่สมาชิกสะท้อนมากที่สุดสามลำดับแรกคือ สมาชิกไม่สะดวกในการเดินทางมาชำระหนี้ด้วยกับระยะทางที่ไกล สมาชิกมีหนี้หลายแหล่งในเวลาเดียวกัน สมาชิกไม่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนขาดอะมานะห์ในการชำระหนี้กับสหกรณ์ ส่วนผู้แทนสหกรณ์ประธานกลุ่มไม่เป็นตัวอย่างที่ดีขาดความรับผิดชอบ

สำหรับแนวทางการแก้ไข คือ ควรเปิดช่องทางให้กับสมาชิกในการจ่ายหนี้เช่นทาง เซเว่น เคาน์เตอร์เซอร์วิส โอนบัญชีทางแบงค์ ตู้ATM หน่วยรถโมบายบริการเคลื่อนที่ หัก ณ ที่จ่าย กรณีสมาชิกที่มีเงินเดือนประจำหรือรูปแบบออนไลน์เพราะการพัฒนาของเทคโนโลยีปัจจุบันหรือให้สมาชิกเข้าสังกัดกลุ่มเพื่อจะได้สะดวกต่อการฝากเงินและจ่ายหนี้ ควรให้สหกรณ์มีการเช็คประวัติของสมาชิกทางประวัติเครดิตบูโรหรือกับสหกรณ์อิสลามในเครือข่ายด้วยกัน ควรให้มีการอบรมเสริมความรู้ความเข้าใจก่อนทำสัญญาสินเชื่อทุกครั้งถึงหน้าที่ความรับผิดชอบการมีอะมานะห์กับสหกรณ์ โดยเฉพาะเรื่องระเบียบว่าด้วยสินเชื่อและธุรกรรมต่าง ๆ เพื่อให้สมาชิกมีความเข้าใจหรือทำธุรกรรมอย่างถูกต้อง ส่วนสมาชิกที่เป็นผู้แทนสหกรณ์ให้ทำสัญญาพร้อมมีหลักค้ำประกันตนกับสหกรณ์

ตารางที่ 4.21 แสดงความถี่ของความคิดเห็นของสมาชิกต่อปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา

ลำดับ	ความคิดเห็นของสมาชิก	ความถี่
1	อยากให้มีการพักหนี้ในช่วงฤดูฝนเพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกร.....	26
2	สหกรณ์ต้องมีมาตรการพัฒนาผู้แทนสหกรณ์และให้มีหลักค้ำประกัน.....	23
3	สหกรณ์ต้องเปิดช่องทางการบริการรับชำระหนี้ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี.....	22
4	สหกรณ์ต้องมีมาตรการให้สมาชิกทำสัญญาปรับโครงสร้างหนี้ใหม่กรณีสมาชิกขาดรายได้ หรือประสบกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ เป็นต้น.....	19
5	ให้มีการตรวจเช็คประวัติสมาชิกตามเครดิตบูโรและสหกรณ์อิสลามในเครือด้วยกัน เพื่อให้ทราบถึงประวัติทางการเงินของสมาชิกที่แท้จริง.....	18
6	สหกรณ์ต้องมีการวิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจ เช่น ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและวิธีการแก้ไขในอนาคต เพื่อความมั่นคงของสหกรณ์ในทุก ๆ ด้าน.....	12
7	ควรให้มีการอบรมกลุ่มสมาชิกเพื่อสร้างความเข้มแข็งความเข้าใจให้มากขึ้นตามสถานที่และโอกาสต่าง ๆ เช่นการออกรายการทางสื่อ การออกบูธ เป็นต้น.....	10
8	สร้างอาชีพเสริมให้แก่สมาชิกเพื่อเพิ่มรายได้ในอนาคต.....	8
9	ขยายและเพิ่มสมาชิกโดยผ่านการประชาสัมพันธ์ผ่านกลุ่มสมาชิก เครือญาติหรือคนใกล้ชิด เป็นต้น.....	6

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกต่อปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ในอนาคตที่มีการสะท้อนมากที่สุดตามลำดับ คือ ให้มีการพักหนี้ในช่วงฤดูฝนเพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกรสหกรณ์ต้องมีมาตรการพัฒนาผู้แทนสหกรณ์และให้มีหลักค้ำประกัน สหกรณ์ต้องเปิดช่องทางการบริการรับชำระหนี้ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี สหกรณ์ต้องมีมาตรการให้สมาชิกทำสัญญาปรับโครงสร้างหนี้ใหม่กรณีสมาชิกขาดรายได้ หรือประสบกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ เป็นต้น ให้มีการตรวจเช็คประวัติสมาชิกตามเครดิตบูโรและสหกรณ์อิสลามในเครือด้วยกัน เพื่อให้ทราบถึงประวัติทางการเงินของสมาชิกที่แท้จริง สหกรณ์ต้องมีการวิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจ เช่น ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและวิธีการแก้ไขในอนาคต เพื่อความมั่นคงของสหกรณ์ในทุก ๆ ด้าน ควรให้มีการอบรมกลุ่มสมาชิกเพื่อสร้างความเข้มแข็งความเข้าใจให้มากขึ้นตามสถานที่และโอกาสต่าง ๆ เช่นการออกรายการทาง

สื่อ การออกบูธ เป็นต้น สร้างอาชีพเสริมให้แก่สมาชิกเพื่อเพิ่มรายได้ในอนาคต ขยายและเพิ่มสมาชิก โดยผ่านการประชาสัมพันธ์กลุ่มสมาชิกเครือข่าย หรือคนใกล้ชิด เป็นต้น

การวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา

ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ และร่วมกำหนดวิธีการแนวทางการบริหารหนี้ให้มีประสิทธิภาพ โดยมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์จำนวน 2 คน ผู้แทนสหกรณ์จำนวน 4 คน และผู้แทนสมาชิกจำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน ผลการสนทนากลุ่ม มีดังนี้

โดยการสนทนากลุ่มของปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ปัจจัยด้านสมาชิก
2. ปัจจัยภายในสหกรณ์
3. ปัจจัยภายนอกสหกรณ์

ตอนที่ 1 ปัจจัยด้านสมาชิก พบว่า

“...ปัญหาที่พบเห็นจากการดำเนินงานที่ผ่านมา คือ สมาชิกยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับระบบการใช้สินเชื่อ รูปแบบและวิธีการชำระหนี้ที่ดี พร้อมด้วยกันนั้นสมาชิกยังไม่เข้าใจระบบของสหกรณ์อย่างทั่วถึง เพราะสมาชิกเข้าใจว่าเมื่อทำสัญญาสินเชื่อแล้วจะจ่ายเมื่อไหร่ก็ได้แต่อย่าจ่ายเลยเวลาที่กำหนด...”

“...สมาชิกยังขาดความตระหนักและไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการชำระหนี้สหกรณ์ ทำให้เกิดความล่าช้าในการชำระหนี้ ตลอดระยะเวลาการดำเนินงานหลายปีที่ผ่านมาสมาชิกผู้มาใช้บริการสินเชื่อกับสหกรณ์ชำระหนี้ได้ต่ำกว่ามาตรฐาน...”

“...สมาชิกมีรายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย สมาชิกบางคนที่ยังไม่มีความแน่นอนในอาชีพ จึงเป็นเหตุของความล่าช้าต่อการชำระหนี้...”

“...ประเภทสมาชิกที่มีความเหนียวหนี้ ทั้ง ๆ ที่สมาชิกมีรายได้เพียงพอต่อการชำระหนี้แต่ไม่มาชำระหนี้ หรือมีเงินแต่ไปลงทุนอย่างอื่นเพื่อหวังผลกำไรจากการลงทุนแต่สุดท้ายการลงทุนล้มเหลวจึงทำให้เกิดการค้างชำระหนี้...”

“...พฤติกรรมเลียนแบบสมาชิกในกลุ่มด้วยกันที่ไม่ชำระหนี้ เพราะสหกรณ์ไม่มีเบี้ยปรับและไม่บังคับคดีทางกฎหมายอย่างจริงจัง และสมาชิกมองว่าเราสมาชิกสหกรณ์อิสลามด้วยกันคงไม่ต้องถึงขั้นบังคับคดี จึงทำให้สมาชิกหลวมและขาดอะมานะห์ต่อการชำระหนี้...”

“...สมาชิกมีการเปลี่ยนแปลง ชื่อ ที่อยู่ ย้ายที่อยู่อาศัย เบอร์โทรศัพท์หมายเลขติดต่อโดยไม่ได้แจ้งสหกรณ์รับทราบทำให้เกิดความยุ่งยากในการติดตามทวงถามหนี้...”

“...สมาชิกฝากเงินเพื่อชำระหนี้ผ่านผู้แทนสหกรณ์แต่ผู้แทนสหกรณ์ไม่มาชำระตามวันเวลาที่กำหนดดังกล่าว หรือ ผู้แทนสหกรณ์เอาเงินไปทำอย่างอื่น จึงทำให้มีปัญหาการค้างชำระหนี้ตามมา...”

“...สมาชิกประสบปัญหาด้านความไม่สงบจึงต้องย้ายที่อยู่ หรือโดนจับเข้าคุกมาเป็นเวลาหลายวันจึงทำให้เกิดการค้างชำระหนี้...”

“...สมาชิกเป็นโรคอย่างไม่คาดคิด และพอเข้าทำการตรวจพบว่าเป็นโรคระยะสุดท้าย...”

“...สมาชิกถูกเลิกจ้าง ว่างงาน ไม่มีรายได้ที่แน่นอนจึงทำให้ขาดรายได้และขาดการชำระหนี้...”

ตอนที่ 2 ปัจจัยภายในสหกรณ์ พบว่า

“...ความเห็นอกเห็นใจของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ที่มีต่อสมาชิก ทำให้การติดตามและเร่งรัดหนี้ของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ขาดความเด็ดขาดและขาดความต่อเนื่อง และการติดตามและเร่งรัดหนี้ของสหกรณ์กับสมาชิกยังเกิดช่องว่างมากเกินไป...”

“...สหกรณ์ควรเข้มงวดในการปล่อยสินเชื่อทุกประเภทกับสมาชิกแต่ละรายให้มากขึ้น กำหนดระยะเวลาการชำระหนี้ให้เหมาะสมกับรายได้ของสมาชิก และกำหนดแผนรายเดือนในการติดตามหนี้ให้กับเจ้าหน้าที่สินเชื่อหรือผู้แทนสหกรณ์ และประธานกลุ่ม...”

“...สหกรณ์ต้องแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการให้สินเชื่อ จำเป็นต้องสร้างวินัยทางการเงินและเสริมสร้างอาชีพเพิ่มรายได้แก่สมาชิก เพื่อให้สามารถชำระหนี้ได้ตามที่ตกลงไว้กับสหกรณ์ และมีเงินเหลือออมไว้กับสหกรณ์...”

“...การเพิ่มรายได้ของสหกรณ์ ควรระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ควรมีการสร้างระบบการติดตามหนี้เพื่อลดช่องว่างต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกเช่นระบบ (Call Center) เครื่องการส่งหนังสือที่มีประสิทธิภาพ ระบบตรวจสอบข้อมูลบุโร เปิดช่องทางความสะดวกรวดในการชำระหนี้ เช่น แคนเตอร์เซอร์วิส เซเวนเป็นต้นทั้งนี้เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต...”

“...ให้มีระบบการคัดสรรแยกเกรดสมาชิกที่มีเครดิตประวัติดีเคยใช้มาแล้วหลายครั้ง ควรพิจารณาให้เร็วเพื่อรักษาลูกค้าที่ดี...”

ตอนที่ 3 ปัจจัยภายนอกสหกรณ์ พบว่า

“...รายจ่ายมากกว่ารายได้ เพราะช่วงทำสัญญาสินเชื่อรายได้ยังติดอยู่พอระยะหลัง ๆ ทำให้ รายได้ลดลง บวกกับเศรษฐกิจตกต่ำ...”

“...ปัญหาการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการเมือง จึงส่งผลต่อการบริหารประเทศ และเศรษฐกิจไม่ต่อเนื่อง...”

ส่วนการกำหนดแนวทางแก้ปัญหาการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา หลังจากผู้ให้ข้อมูลทั้ง 10 คน ได้สะท้อนถึงปัญหาต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาหนี้ค้างชำระ ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลดังนี้

1. ปัจจัยด้านสมาชิก

“...ขยายเวลาในการชำระหนี้ โดยทำการรับสภาพหนี้และทำสัญญาปรับโครงสร้างหนี้...”

“...เพิ่มกระบวนการเร่งรัดหนี้โดยเจ้าหน้าที่สหกรณ์ เสริมจากประธานกลุ่มที่ทำการติดตามในกลุ่มอยู่แล้ว...”

“...ให้มีการโอนย้ายหนี้ได้ กรณีคู่สมรสหย่าร้างกัน...”

“...สร้างจิตสำนึกแก่สมาชิกเรื่องการมี อะมานะห์ และความรับผิดชอบ ต่อหนี้สิน...”

“...ใช้โซเชียลมีเดียให้เกิดประโยชน์ เช่น เพิ่มไลน์ กลุ่มสมาชิก โอนเงินหุ้น เงินฝากเงินชำระหนี้ผ่านบัญชี แอป ฯลฯ...”

2. ปัจจัยด้านภายในสหกรณ์

“...สหกรณ์ควรจัดทำกองทุนตะกาฟูลสำหรับการรับชำระหนี้ เพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบภัยเป็นโรค หรือสมาชิกที่เสียชีวิต...”

“...สำหรับสมาชิกที่ถูกเลิกจ้าง ตกงาน ไม่มีรายได้ หรือรายได้น้อยหลังจากทำสัญญาสินเชื่อควรให้สหกรณ์มีการปรับโครงสร้างหนี้เพื่อขยายระยะเวลาและเปิดโอกาสแก่สมาชิกเพื่อไม่ให้เกิดหนี้เสียตามมาภายหลัง...”

“...ให้มีการอบรมอย่างจริงจังเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่สมาชิกหลังจากทำสัญญาสินเชื่อแล้ว เน้นถึงวิธีการชำระ และความมีวินัยของสมาชิกเอง รวมถึงการมีส่วนร่วมการที่สมาชิกเป็นเจ้าของสหกรณ์...”

“...เพิ่มสิทธิพิเศษแก่สมาชิกที่มีประวัติการชำระหนี้ที่ดี เช่น การจัดเกรดลูกหนี้ โดยการลดระยะเวลาในการอนุมัติสินเชื่อครั้งต่อไปให้เร็วขึ้น เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกเอาเป็นแบบอย่าง...”

“...ให้โอกาสแก่สมาชิกที่เคยล่าช้าในการชำระหนี้เงินเลยเวลาที่กำหนด แต่สมาชิกได้ทำการปิดบัญชีแล้ว ให้มีโอกาสดอกเงินเชื่อครั้งต่อไปได้...”

“...เพิ่มโปรโมชั่น (เสริมแรงจูงใจ) ให้กับสมาชิกที่ชำระหนี้ดีโดยการให้คะแนนหรือคูปองชิงโชคต่าง ๆ...”

3. ปัจจัยด้านภายนอกสหกรณ์

“...ประธานกลุ่มต้องให้ความรู้แก่สมาชิกในกลุ่มที่สังกัดกลุ่มตนและตระหนักถึงกระบวนการใช้สินเชื่อ และเรื่องการใช้จ่ายในครอบครัวตลอดจนเรื่องภาระหนี้สินต่าง ๆ...”

“...ภาครัฐควรมีการลดอบรมสมาชิกสหกรณ์ฯ ทำบัญชีครัวเรือน และให้กองทุนพัฒนาและเสริมรายได้แก่สมาชิกสหกรณ์ฯ...”

“...อยากให้ภาครัฐช่วยผลักดันราคาข้าวสวนให้เกิดความเป็นธรรมแก่เกษตรกร เช่นราคาขายพารา ผักผลไม้ ให้สูงกว่านี้...”

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 5

สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัยตามลำดับ ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

วัตถุประสงค์

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา 3) เพื่อเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด มีทั้งหมด 5 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลาด้านสมาชิก ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลาด้านภายในสหกรณ์ ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลาด้านภายนอกสหกรณ์ และตอนที่ 5 เป็นข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ฯ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามจากสมาชิกจำนวนทั้งหมด 370 ชุด ให้แก่กลุ่มสมาชิกและผู้แทนสหกรณ์ตามอำเภอต่าง ๆ ดังนี้ อ.เมืองยะลา 74 คน อ.กรงปินัง 34 คน อ.รามัน 26 คน อ.บันนังสตา 100 คน อ.ธารโต 67 คน กลุ่มบางส่วนที่เป็นสมาชิกสหกรณ์อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา อยู่ในจังหวัดปัตตานีเขต อ.ยะรัง 37 คน อ.ทุ่งยางแดง 16 คน อ.มายอ 12 คน และ

บางส่วนอยู่ในจังหวัดสงขลาเขต อ.เทพา 4 คน และมีการติดตามแบบสอบถามทางโทรศัพท์กับผู้แทนสหกรณ์และประธานกลุ่มเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนมากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลมีวิธีการ ดังนี้

1) ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency), การหาค่าเฉลี่ย (Mean), และการหาเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2) ใช้สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ t-test และ Anova ใช้การทดสอบแบบที (t-test) เป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ฯ สำหรับข้อมูลที่จำแนกเป็น 2 กลุ่ม และสำหรับข้อมูลที่จำแนกมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way Anova) และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Scheffe Correlation

3) และนำแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค แนวทาง และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา มาวิเคราะห์โดยวิธีการสังเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แล้วหาค่าความถี่เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผลแล้วนำมาวิเคราะห์สถิติเชิงอ้างอิงต่อไป

4) แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามสนทนากลุ่มที่ได้มาวิเคราะห์โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 นำข้อมูลทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ แล้วนำมาจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์

4.2 นำแบบสนทนากลุ่มวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่อให้ครอบคลุมเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางของปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา ปรากฏผลดังนี้

5.1.1 การศึกษาจากเอกสารเกี่ยวกับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิก พบว่าการให้ ฎุฮีม ถือว่าเป็นการส่งเสริมให้กระทำในทางนิติศาสตร์อ่านว่า (สุนัต) เพราะเป็นการทำดีต่อผู้ที่มีความจำเป็นและทำให้เขาได้สมหวังเมื่อใดที่เขายังมีความจำเป็นมากและการให้ ฎุฮีม ก็ให้เพื่อพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ อย่างแท้จริงผลบุญก็จะยิ่งมากขึ้นตามไป ความหมายจากหะดีษบทหนึ่งว่า

“ผู้ใดที่ทำให้มูอมีนท่านหนึ่งพ้นจากความลำบากหนึ่งในโลกนี้ อัลลอฮ์ ﷻ จะช่วยให้เขาพ้นจากความลำบากหนึ่งในวันกิยามะฮ์ และผู้ใดให้ความสะดวกแก่ผู้ที่ลำบาก อัลลอฮ์ ﷻ จะให้เกิดความง่ายแก่เขาในโลกนี้และโลกหน้า และผู้ใดที่ปกปิด(สิ่งที่น่าอับอาย)ของมุสลิมคนหนึ่ง อัลลอฮ์ ﷻ ก็จะทำให้ปกปิดความน่าอับอายของเขาในโลกนี้และโลกหน้า และอัลลอฮ์ ﷻ จะคอยช่วยเหลือบ่าวคนหนึ่ง トラบที่เขาช่วยเหลือเพื่อนของเขา”

(บันทึกโดยมุสลิม Muslim : 2699)

ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา ภาระหนี้สินดังกล่าวเป็นหน้าที่ของผู้ขอสินเชื่อในการชำระคืน แต่สมาชิกไม่สามารถชำระคืนได้ หากเป็นผลมาจากปัจจัยภายนอกที่สมาชิกไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ธุรกิจเกิดความเสียหาย จากอัคคีภัย อุทกภัย ภัยพิบัติต่าง ๆ ก็ถือเป็นหน้าที่ของสหกรณ์ที่ต้องเสนอหาแนวทางในการช่วยเหลือสมาชิกได้ เช่น การพักชำระหนี้ชั่วคราว แต่หากสาเหตุการไม่ชำระหนี้เกิดจากการเจตนาที่ไม่บริสุทธิ์ ซึ่งเป็นปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์และที่สำคัญสมาชิกเกือบทั้งหมดที่เป็นคนมุสลิม อาจจะเป็นสิ่งที่ชีวิตว่าความเชื่อทางศาสนาไม่ได้ส่งเสริมให้สมาชิกชำระหนี้ตามกำหนด ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาวิจัยของ (Moh'd al-Azzama : 2008) ที่ได้ทำการศึกษากการชำระหนี้ในประเทศจอร์แดน พบว่า ความเชื่อทางศาสนามีผลกระทบทำให้สมาชิกจ่ายชำระคืนตามกำหนดและได้ยกตัวอย่างเพิ่มอีกว่า เช่น ในศาสนาอิสลาม บุคคลที่ดำรงการละหมาด 5 เวลาจะชำระเงินคืนตามกำหนดดีกว่าจากบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับศาสนาอิสลาม ในหะดีษไม่น้อยที่กล่าวถึงการ ฎุฮีม ที่มีเจตนาไม่บริสุทธิ์ หลบหลีก บ้ายเบี่ยงไม่ใช้คืน ถือเป็นการทุจริต ยักยอก โกงทรัพย์สินผู้อื่น

ในหะดีษของท่านเราะซูล ﷺ พูดถึงเกี่ยวกับผู้ที่ไม่จ่ายหนี้
ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

((مَطْلُ الْغَنِيِّ ظُلْمٌ، وَإِذَا تُبِعَ أَحَدُكُمْ عَلَى مَلِيٍّ فَلْيَتَّبِعْ))

(أخرجه مسلم:1564)

ความว่า “ผู้ที่มีความสามารถแล้วไม่ยอมใช้หนี้ถือเป็นการอธรรมและ
เมื่อคนหนึ่งคนใดที่มีฐานะถูกใช้หนี้เขาจงปฏิบัติตามเถิด”

(บันทึกโดย Muslim :1564)

5.1.2 ผลการวิจัยภาคสนามเกี่ยวกับเกี่ยวกับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของ
สมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ปรากฏผลดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจากการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็น
เพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี นับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่
ระดับการศึกษาศาสนาส่วนใหญ่มีการศึกษาทางด้านศาสนาอยู่ในระดับอิตดาอีย์หรือต่ำกว่า ระดับ
การศึกษาสามัญส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมหรือต่ำกว่า สถานภาพส่วนใหญ่สมรส อาชีพหลัก
ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวนบุตรต่อครอบครัว 1-3 คน
จำนวนบุตรกำลังศึกษาจาก 1-3 คน ระดับการศึกษาของบุตรส่วนใหญ่ระดับประถมศึกษา จำนวน
สมาชิกในครอบครัว 1-3 คน จำนวนสมาชิกที่มีรายได้รวมตัวท่าน 1-3 คน ระยะเวลาการเป็นสมาชิก
3-5 ปี เป็นสมาชิกที่สังกัดกลุ่มโดยส่วนใหญ่ จำนวนครั้งที่ขอสินเชื่อ 1-2 ครั้ง วงเงินที่ขอสินเชื่อครั้ง
สุดท้ายต่ำกว่า 50,000 บาท ระยะเวลาที่ทำสัญญา(อายุสัญญา) 1-3 ปี วัตถุประสงค์ในการขอสินเชื่อ
ส่วนใหญ่เพื่อซื้อที่ดิน จำนวนเงินผ่อนชำระประจำเดือนส่วนใหญ่ต่ำกว่า 2,000 บาท หลักทรัพย์ที่ใช้
ค้ำประกันใช้บุคคลธรรมดา จำนวน(เงิน) หนี้ค้างชำระต่ำกว่า 10,000 บาท ระยะเวลาค้างชำระส่วน
ใหญ่ 3-10 งวด

ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิก
สหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา

พบว่าปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน
จำกัด สาขายะลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.33, S.D = 0.74$) และเมื่อพิจารณาด้าน
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย พบว่า ($\bar{X} = 1.71, S.D = 0.63$) ส่วนปัจจัย
ภายในสหกรณ์ฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย พบว่า ($\bar{X} = 2.08, S.D = 0.69$) และปัจจัยภายนอก
สหกรณ์ฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ($\bar{X} = 3.19, S.D = 0.89$)

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องด้านสมาชิกพบว่าอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.71, S.D = 0.63$) และ
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่สมาชิกที่มีอาชีพหลักเท่านั้นโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 2.54$,

S.D = 1.36) รองลงมามีหนี้สินจากหลายแหล่งในเวลาเดียวกัน ($\bar{X} = 2.26$, S.D = 1.37) พฤติกรรม
 เปลี่ยนแบบสมาชิกในกลุ่มไม่ชำระหนี้ด้วยกัน ($\bar{X} = 1.59$, S.D = 1.03) ขอสินเชื่อให้แก่บุคคลอื่น ($\bar{X}$
 = 1.50, S.D = 0.85) สมุดบัญชีชำระหนี้สูญหาย ($\bar{X} = 1.38$, S.D = 0.82) เดินทางทำภารกิจใน
 ต่างประเทศ ($\bar{X} = 1.35$, S.D = 0.78) และย้ายที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 1.34$, S.D = 1.03)

ด้านปัจจัยภายในโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.08$, S.D = 0.69) และเมื่อ
 พิจารณาปัจจัยภายในของแต่ละข้อพบว่า ก่อนการขอสินเชื่อ เงื่อนไขในการชำระหนี้คืนไม่ตรงกับ
 ความสามารถชำระหนี้ เช่น งวดสั้นเกินไปเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 2.15$, S.D = 1.04) รองลงมาสหกรณ์
 ๆ ไม่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการขอสินเชื่อเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 2.02$, S.D = 1.10)
 เจ้าหน้าที่ไม่ให้คำปรึกษาแนะนำการขอใช้บริการสินเชื่อได้ตรงกับความต้องการ ($\bar{X} = 1.93$, S.D =
 1.03) ไม่ได้รับอนุมัติสินเชื่อตามที่ขอ ($\bar{X} = 1.92$, S.D = 1.02) ประธานกลุ่มกรอกข้อมูลให้สมาชิกทำ
 ให้ไม่ตรงกับข้อมูลจริง ($\bar{X} = 1.89$, S.D = 1.12) ระหว่างการอนุมัติ การอนุมัติล่าช้าเป็นอุปสรรคต่อ
 การประกอบอาชีพเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 2.35$, S.D = 1.18) รองลงมาการประเมินหลักทรัพย์ยังไม่ได้
 มาตรฐาน ($\bar{X} = 2.08$, S.D = 0.99) เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่ลงพื้นที่(เช็คเกอร์)ถึงบ้านท่าน ($\bar{X} = 2.03$,
 S.D = 1.07) เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่มีการแจ้งเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับคำขอสินเชื่อที่ยังไม่สมบูรณ์
 ($\bar{X} = 1.96$, S.D = 0.93) และเจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่ตรวจสอบเอกสารคำขอสินเชื่ออย่างละเอียด ($\bar{X} =$
 1.80, S.D = 0.96) ตามลำดับ หลังการอนุมัติสินเชื่อ ท่านมีความรู้สึกกลัว/ละอายในการเข้าไปขอ
 คำปรึกษาจากสหกรณ์ฯ เมื่อไม่สามารถชำระหนี้ได้ลำดับแรก ($\bar{X} = 2.70$, S.D = 1.40) รองลงมา
 เจ้าหน้าที่หรือผู้แทนสหกรณ์ให้สินเชื่อแทนเงินสด ($\bar{X} = 2.47$, S.D = 1.37) หลังจากได้รับสินเชื่อไม่
 มีผู้แทนสหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่เข้าพบปะเยี่ยมเยียนท่านเพื่อติดตามผลเป็นประจำ ($\bar{X} = 2.15$, S.D =
 1.10) สหกรณ์ไม่ได้เข้มงวดในติดตามหนี้ ($\bar{X} = 2.12$, S.D = 1.06) ผู้แทนสหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่ไม่ให้
 ความสำคัญกับปัญหาการชำระหนี้ของท่าน(สมาชิก) ($\bar{X} = 2.06$, S.D = 1.11) เจ้าหน้าที่ไม่ให้
 คำปรึกษาคำแนะนำที่ดีถึงวิธีการชำระหนี้ ($\bar{X} = 2.06$, S.D = 1.05) สหกรณ์ไม่มีเบี้ยปรับเพิ่มหากไม่
 ชำระหนี้ ($\bar{X} = 2.03$, S.D = 1.11) หลังจากการเข้าอบรมท่านไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระหนี้
 คืน ($\bar{X} = 1.94$, S.D = 0.93) เจ้าหน้าที่บริการไม่ดีและไม่สุภาพ ($\bar{X} = 1.80$, S.D = 1.03) ตามลำดับ
 ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด
 สาขายะลา จำแนกเป็นรายการกิจกรรมและรายชื่อ ดังนี้

พบว่าปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน
 จำกัด สาขายะลา ภาพรวมของปัญหาที่เกิดจากปัจจัยภายนอกอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19$,
 S.D = 0.89) เมื่อพิจารณาปัจจัยภายนอกของแต่ละข้อพบว่า ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ค่าครองชีพสูงทำ
 ให้รายได้ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้เป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 3.60$, S.D = 1.24) รองลงมาผลผลิตราคา
 ตกต่ำทำให้รายได้ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ ($\bar{X} = 3.59$, S.D = 1.25) ผลกระทบที่เกิดจากภาวะ

เศรษฐกิจโดยรวมซบเซาลงส่งผลต่อการชำระหนี้ ($\bar{X} = 3.55, S.D = 1.34$) ภาครัฐให้การช่วยเหลือ
 ลำช้าเมื่อเกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจหรือภัยพิบัติทำให้ขาดรายได้ในการชำระ ($\bar{X} = 3.36, S.D = 1.20$)
 และตกงานหรือถูกเลิกจ้างงานขาดรายได้ในการชำระ ($\bar{X} = 3.06, S.D = 1.35$) ตามลำดับ

ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม การประกอบอาชีพหรือกิจการขาดสภาพคล่องมีรายจ่าย
 มากกว่ารายรับต้นทุนสูง, ลงทุนเกินตัวเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 3.42, S.D = 1.24$) รองลงมาประสบ
 ปัญหาทางด้านการเงินขาดเงินทุนหมุนเวียนหรือเงินสำรอง ($\bar{X} = 3.33, S.D = 1.23$) ควบคุมกิจการ
 หรือธุรกิจไม่ทั่วถึงไม่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 2.90, S.D = 1.24$) การบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ไม่
 เอื้ออำนวยต่อการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตส่งผลต่อรายได้น้อยลง ($\bar{X} = 2.89, S.D = 1.30$) การ
 ประกอบอาชีพของท่านประสบเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดการณ์ไว้ล่วงหน้าเช่นไฟไหม้, น้ำท่วม, โครงการ
 เป็นต้น ($\bar{X} = 2.14, S.D = 1.27$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิก
 สหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา
 ด้านศาสนา ระดับการศึกษาด้านสามัญ ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และรายได้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิก
 สหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านเพศ พบว่าปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของ
 สมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดยจำแนกตามเพศ ระหว่างความเห็นของเพศ
 ชาย และเพศหญิง โดยรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม
 อับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดยจำแนกตามอายุ พบว่าปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของ
 สมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านอายุ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อ
 พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอายุกับด้านปัจจัยภายในสหกรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติที่ระดับ.05 เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการเชฟเฟ้ ปรากฏว่า
 มีจำนวน 3 คู่ได้แก่ 1. สมาชิกอายุ 20-30 ปี กับสมาชิกอายุ 31-40 ปี 2. สมาชิกอายุ 20-30 ปีกับ
 สมาชิกอายุ 41-50 ปี 3. สมาชิกอายุ 20-30 ปีกับสมาชิกอายุ 51 ปีขึ้นไป

ผลการเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม
 อับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดยจำแนกตามสถานภาพ เมื่อทดสอบความแตกต่างปัจจัยทำให้
 เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านสถานภาพ โดย
 ภาพรวมแล้วไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม
 อับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดยจำแนกตามระดับการศึกษาด้านศาสนา เมื่อทดสอบความแตกต่าง
 ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ระดับ

การศึกษาด้านศาสนา โดยภาพรวมแล้วไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอีนุอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดยจำแนกระดับการศึกษาด้านสามัญ เมื่อทดสอบความแตกต่างปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอีนุอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา ระดับการศึกษาด้านสามัญ โดยภาพรวมแล้วไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอีนุอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิก เมื่อทดสอบความแตกต่างปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอีนุอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิกโดยภาพรวมแล้วไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิกกับด้านสมาชิก และด้านปัจจัยภายในสหกรณ์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการเซฟเฟ ด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิกกับด้านสมาชิกปรากฏว่ามีจำนวน 3 คู่ได้แก่ 1.ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 1-2 ปี กับระยะเวลาการเป็นสมาชิก 3-5 ปี 2.ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 1-2 ปี กับระยะเวลาการเป็นสมาชิก 6-8 ปี 3.ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 1-2 ปี กับระยะเวลาการเป็นสมาชิก 9 ปีขึ้นไป

ส่วนด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิกกับด้านปัจจัยภายในสหกรณ์ฯ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการเซฟเฟ ปรากฏว่ามีจำนวน 3 คู่ได้แก่ 1.ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 1-2 ปี กับระยะเวลาการเป็นสมาชิก 3-5 ปี 2.ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 3-5 ปี กับระยะเวลาการเป็นสมาชิก 6-8 ปี 3.ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 9 ปีขึ้นไป กับระยะเวลาการเป็นสมาชิก 3-5 ปี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอีนุอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านรายได้ของสมาชิก เมื่อทดสอบความแตกต่างปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอีนุอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา ตามตัวแปรรายได้กับด้านสมาชิก โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 มีจำนวน 1 คู่ได้แก่ สมาชิกที่มีรายได้ 10,000 บาทหรือต่ำกว่า กับสมาชิกที่มีรายได้ 10,000-20,000 บาท

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอินนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอินนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยภายนอกสหกรณ์เป็นปัจจัยในระดับปานกลางเป็นอันดับหนึ่งแต่ถ้าเทียบกับกับปัจจัยอื่นในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ถือว่าปัจจัยภายนอกอยู่ในระดับมากที่สุดจากการศึกษาและค้นคว้ามา ได้แก่ ผลกระทบที่เกิดจากภาวะเศรษฐกิจโดยรวมซบเซาลงส่งผลต่อการชำระหนี้ ภาครัฐให้การช่วยเหลือล่าช้าเมื่อเกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจหรือภัยพิบัติทำให้ขาดรายได้ในการชำระหนี้ ค่าครองชีพสูงทำให้รายได้ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ ผลผลิตราคาตกต่ำทำให้รายได้ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ ตกงานหรือถูกเลิกจ้างงานขาดรายได้ในการชำระหนี้ การบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตส่งผลกระทบต่อรายได้น้อยลง การประกอบอาชีพหรือกิจการขาดสภาพคล่องมีรายจ่ายมากกว่ารายรับต้นทุนสูงลงทุนเกินตัว ควบคุมกิจการหรือธุรกิจไม่ทั่วถึงไม่มีประสิทธิภาพ ประสบปัญหาทางด้านการเงินขาดเงินทุนหมุนเวียนหรือเงินสำรอง การประกอบอาชีพประสบเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดการณ์ไว้ล่วงหน้า เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม โจรกรรม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับข้อมูลเหตุของการค้างชำระหนี้ของ (ชนินทร์ พิทยวิวิท : 2543) พบว่าการค้างชำระหนี้ของลูกค้าส่วนหนึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เป็นปัญหาสำคัญต่อการประกอบอาชีพ ทำให้รายได้ลดน้อยลง ไม่สามารถควบคุมราคาได้ จึงทำให้ผู้ประกอบการไม่มีกำไรรวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เป็นต้น

ผลการศึกษาปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอินนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา สามารถแยกพิจารณาเป็นรายข้อ ได้ดังนี้

5.2.1 ด้านปัจจัยที่เกิดจากลูกหนี้(สมาชิก) จากการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี นับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ ระดับการศึกษาศาสนาส่วนใหญ่มีการศึกษาทางด้านศาสนาอยู่ในระดับอิตดีอาฮ์หรือต่ำกว่า ระดับการศึกษาสามัญส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมหรือต่ำกว่า สถานภาพส่วนใหญ่สมรส อาชีพหลักประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวนบุตรต่อครอบครัว 1-3 คน จำนวนบุตรกำลังศึกษาจาก 1-3 คน ระดับการศึกษาของบุตรส่วนใหญ่ระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว 1-3 คน จำนวนสมาชิกที่มีรายได้รวมตัวท่าน 1-3 คน ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 3-5 ปี เป็นสมาชิกที่สังกัดกลุ่มโดยส่วนใหญ่ จำนวนครั้งที่ขอสินเชื่อ 1-2 ครั้ง วงเงินที่ขอสินเชื่อครั้งสุดท้ายต่ำกว่า 50,000 บาท ระยะเวลาที่ทำสัญญา(อายุสัญญา) 1-3 ปี วัตถุประสงค์ในการขอสินเชื่อ

ส่วนใหญ่เพื่อซื้อที่ดิน จำนวนเงินผ่อนชำระประจำเดือนส่วนใหญ่ต่ำกว่า 2,000 บาท หลักทรัพย์ที่ใช้ค้ำประกันใช้บุคคลธรรมดา จำนวน(เงิน)หนี้ค้ำชำระต่ำกว่า 10,000 บาท ระยะเวลาค้ำชำระส่วนใหญ่ 3-10 งวด ส่วนพฤติกรรมของสมาชิกที่ทำให้เกิดปัญหาจนไม่สามารถชำระหนี้ตามกำหนดที่สำคัญ คือ ลูกหนี้มีหนี้สินจากหลายแหล่งในเวลาเดียวกัน มีอาชีพหลักเท่านั้น ขอสินเชื่อให้แก่บุคคลอื่น สมุดคู้บัญชีชำระหนี้สูญหาย เดินทางทำภารกิจในต่างประเทศ ย้ายที่อยู่อาศัย พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงสมาชิกในกลุ่มไม่ชำระหนี้ด้วยกัน ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิเชิต ศรีสืบ (2547) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้เสียเงินกู้ประเภทมีกำหนดระยะเวลาใช้คืน พบว่าการนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ เช่นขอสินเชื่อให้กับบุคคลอื่น หรือใช้เงินที่กู้มาไปชดใช้หนี้นอกระบบเป็นต้น ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ กัลป์ทนลาภ (2550) ศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาการแก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารกรุงไทย สาขาอุดมเดชจังหวัดอุบลราชธานี พบว่าหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มากที่สุดคือด้านความสามารถการจ่ายหนี้ของลูกหนี้ เช่น ลูกหนี้มีหนี้หลายแหล่งในเวลาเดียวกัน มีอาชีพหลักเท่านั้นไม่มีอาชีพเสริมและด้านพฤติกรรมของลูกหนี้ไม่ยอมจ่ายหนี้ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวคนธ์ อุฏฐานชีวิน (2536) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของลูกค้าสินเชื่อที่มีต่อธนาคารสงเคราะห์สาขาเชียงใหม่ พบว่าสาเหตุหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มากที่สุดคือการใช้เงินผิดประเภทหรือผิดตามวัตถุประสงค์ คือการนำเงินไปใช้จ่ายอย่างอื่นโดยไม่นำไปผ่อนชำระหนี้กับธนาคาร

5.2.2 ด้านปัจจัยภายในสหกรณ์ ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านปัจจัยที่เกิดจากภายในสหกรณ์โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากก่อนการขอสินเชื่อ สหกรณ์ฯ ไม่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการขอสินเชื่อเป็นอย่างดี เงื่อนไขในการชำระหนี้คืนไม่ตรงกับความสามารถชำระหนี้ เช่น งวดสั้นไป ไม่ได้รับอนุมัติสินเชื่อตามที่ขอ เจ้าหน้าที่ไม่ให้คำปรึกษาแนะนำการขอใช้บริการสินเชื่อได้ตรงกับความต้องการ ประธานกลุ่มกรอกข้อมูลให้สมาชิกทำให้ไม่ตรงกับข้อมูลจริง ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนิษฐา จอมวิญญูณ์ (2546) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาระหนี้คืนเงินกู้ในโครงการธนาคารประชาชน ของธนาคารออมสิน สาขาลำปาง พบว่าปัญหาวงเงินที่อนุมัติไม่มีความเหมาะสมต่อความต้องการตามที่สมาชิกยื่นขอสินเชื่อจึงทำให้มีปัญหาภายหลังการทำสัญญา ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวคนธ์ อุฏฐานชีวิน (2536) ศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมของลูกค้าสินเชื่อที่มีต่อธนาคารสงเคราะห์สาขาเชียงใหม่ พบว่าธนาคารอนุมัติสินเชื่อบ่อยเกินไป ระยะเวลาการอนุมัติใช้เวลานาน ใช้หลักฐานในการยื่นขอสินเชื่อจำนวนมาก ระหว่างการอนุมัติ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่ตรวจสอบเอกสารคำขอสินเชื่ออย่างละเอียด เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่ลงพื้นที่ (เช็คเกอร์) ถึงบ้านท่าน เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่มีการแจ้งเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับคำขอสินเชื่อที่ยังไม่สมบูรณ์ การอนุมัติล่าช้าเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ การประเมินหลักทรัพย์ยังไม่ได้มาตรฐาน ทั้งนี้สอดคล้องกับ

งานวิจัยของ พิชิต ศรีสืบ (2547) ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้เสียเงินกู้ประเภทมีกำหนดระยะเวลาใช้คืน พบว่าเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ปล่อยสินเชื่อโดยไม่กลั่นกรองที่ดี ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรพต ตันทศศรี (2549) ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระของลูกหนี้ที่ได้รับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ลูกค้า ธ.ก.ส. จังหวัดเชียงราย พบว่าสถาบันการเงินควรดำเนินการอนุมัติอย่างรวดเร็ว เพื่อป้องกันไม่ให้เกษตรกรต้องไปใช้เงินกู้นอกระบบ หลังการอนุมัติสินเชื่อ หลังจากการเข้าอบรมท่านไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระหนี้คืน เจ้าหน้าที่หรือผู้แทนสหกรณ์ให้สินเชื่อเป็นสินค้าแทนเงินสด หลังจากได้รับสินเชื่อไม่มีผู้แทนสหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่เข้าพบปะเยี่ยมเยียนท่านเพื่อติดตามผลเป็นประจำ ผู้แทนสหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่ไม่ให้ความสำคัญกับปัญหาการชำระหนี้ของสมาชิก ท่านมีความรู้สึกกลัว / ละอาย ในการเข้าไปขอคำปรึกษากับสหกรณ์ฯ เมื่อไม่สามารถชำระหนี้ได้ เจ้าหน้าที่ไม่ให้คำปรึกษาคำแนะนำที่ดีถึงวิธีการชำระหนี้ สหกรณ์ไม่ได้เข้มงวดในติดตามหนี้ สหกรณ์ไม่มีเบี้ยปรับเพิ่มหากไม่ชำระหนี้ เจ้าหน้าที่บริการไม่ดีและไม่สุภาพ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยนิพนธ์ บุตตา (2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร : กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรหนองสูง จำกัด จังหวัดมุกดาหาร การติดตามทวงหนี้ของพนักงานสินเชื่อหรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ในรอบปีที่ผ่านมานาน ๆ จึงจะได้รับการติดตามทวงถามหนี้ 1 ครั้ง

5.2.3 ปัจจัยภายนอกสหกรณ์ ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านปัจจัยที่เกิดจากภายนอกสหกรณ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ผลกระทบที่เกิดจากภาวะเศรษฐกิจโดยรวมซบเซาลงส่งผลกระทบต่อ การชำระหนี้ ภาครัฐให้การช่วยเหลือล่าช้าเมื่อเกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจหรือภัยพิบัติทำให้ขาดรายได้ ในการชำระ ค่าครองชีพสูงทำให้รายได้ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ ผลผลิตราคาคต่ำทำให้รายได้ไม่พอต่อการชำระหนี้ ตกงานหรือถูกเลิกจ้างงานขาดรายได้ในการชำระ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชิต ศรีสืบ (2547) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้เสียเงินกู้ประเภทมีกำหนดระยะเวลาใช้คืน พบว่าปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้เสียเกิดจากภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซาลงหรือตกต่ำ ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม การบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตส่งผลต่อรายได้น้อยลง การประกอบอาชีพหรือกิจการขาดสภาพคล่องมีรายจ่ายมากกว่ารายรับต้นทุนสูง, ลงทุนเกินตัว ควบคุมกิจการหรือธุรกิจไม่ทั่วถึงไม่มีประสิทธิภาพ ประสบปัญหาทางการเงินขาดเงินทุนหมุนเวียนหรือเงินสำรอง การประกอบอาชีพของท่านประสบเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดการณ์ไว้ล่วงหน้า เช่น ไฟไหม้, น้ำท่วม, โจรกรรม เป็นต้น ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรพต ตันทศศรี (2549) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระของลูกหนี้ที่ได้รับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ลูกค้า ธ.ก.ส. จังหวัดเชียงราย พบว่าส่วนใหญ่เกิดจากการมีรายได้จากการประกอบอาชีพลดลง และการมีหนี้สินภายนอกกับบุคคลหรือสถาบันการเงินอื่นที่เป็นภาระหนัก

ผลผลิตได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง การเกิดลมพายุ รongลงมา คือผลผลิตขายไม่ได้หรือขายไม่ได้ ราคาเนื่องจากราคาผลผลิตตกต่ำ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรภกร โมระศิลป์ (2552) ศึกษาวิจัยเรื่อง การเกิดหนี้ค้ำชำระของเกษตรกรลูกค้านาคาการเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาราชบุรี จังหวัดราชบุรี พบว่าเกิดจากภัยผลผลิตได้รับความเสียหายจากธรรมชาติ/ภัยพิบัติ ผลผลิตต่ำกว่าปกติและทำการผลิตการเกษตรประเภทเดียวตามลำดับ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขเร่งด่วนลำดับที่ 1 ตามความคิดเห็นของสมาชิกต่อปัจจัยภายนอกของสหกรณ์ฯ ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบ努อ์ฟาน จำกัด สาขายะลา เมื่อประมวลปัญหาทั้งหมดพบว่า ปัญหาที่สมาชิกสะท้อนมากที่สุดเป็นลำดับแรกคือ ราคาผลผลิตตกต่ำ รายได้ลดลง ค่าครองชีพสูง รongลงมาคือ สมาชิกมีรายได้ทางเดียวไม่มีรายได้เสริม ประสบอุบัติเหตุ เป็นโรค เสียชีวิต สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รายได้ของสมาชิกชาวสวนราคาพืชผลไม่เป็นธรรมกับชาวเกษตรกร

สำหรับแนวทางการแก้ไข คือ สหกรณ์ควรมีมาตรการแนวทางในการปล่อยสินเชื่อ ควรรัดกุมในการปล่อยดูรายได้ค่าใช้จ่ายของสมาชิกและให้มีบัญชีครัวเรือนแนบในใบคำขอสินเชื่อที่สำคัญควรวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันและอยากให้มีการพักหนี้ในช่วงฤดูฝนน้ำท่วมเพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกร ใกล้เคียงรับสภาพหนี้ปรับโครงสร้างหนี้ใหม่ขยายโอกาสแก่สมาชิก สหกรณ์ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกสร้างอาชีพรายได้เพิ่ม

2) ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขเร่งด่วนลำดับที่ 2 ตามความคิดเห็นของสมาชิกต่อปัจจัยภายในของสหกรณ์ฯ ต่อปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบ努อ์ฟาน จำกัด ในสาขายะลา เมื่อประมวลปัญหาทั้งหมดพบว่า ปัญหาที่สมาชิกสะท้อนมากที่สุดสามลำดับแรกคือ ปัญหาเรื่องการประสานงานระหว่างสหกรณ์กับประธานกลุ่มรongลงมา เจ้าหน้าที่ปิดความรับผิดชอบเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในภาระงานที่ตนทำอยู่โดยเฉพาะเรื่องการติดตามหนี้สิน การบริการสินเชื่อล่าช้า และสมาชิกขาดความเข้าใจในผลิตภัณฑ์บางตัวของสหกรณ์รวมถึงสิทธิและหน้าที่ที่สมาชิกจะได้รับมีอะไรบ้าง

สำหรับแนวทางการแก้ไข คือ ทางสหกรณ์ควรมีการประสานงานระหว่างประธานกลุ่มให้เป็นประจำอย่างต่อเนื่องโดยเร็วเพื่อประธานกลุ่มจะได้ประชาสัมพันธ์หรือแจ้งข่าวสารต่าง ๆ ไปยังสมาชิกได้อย่างรวดเร็วขึ้น หรือควรให้มีการพบปะกลุ่มสมาชิกอย่างน้อย 1 ปีละครั้ง ทางสหกรณ์ต้องกำชับกับเจ้าหน้าที่เรื่องความรับผิดชอบอย่างจริงจังต่อภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบและให้มีแผนการ

ทำงานในแต่ละวัน ควรลดเวลาอายุการเป็นสมาชิกเช่นสมัครวันนี้สามารถยื่นสินเชื่อได้เลยการประสานงานให้เร็วกว่านี้ และแจ้งล่วงหน้าให้กับสมาชิกทราบก่อนนัดทำสัญญา 1-3 วันและแจ้งให้สมาชิกทราบถึงการอนุมัติหรือไม่อนุมัติ ควรแยกอาชีพและประวัติการใช้สินเชื่อของสมาชิกแต่ละราย เพื่อจะได้คัดสรรสมาชิกที่มีประวัติดี และสมาชิกที่มีปัญหาที่ใช้สินเชื่อที่ผ่านมา และสหกรณ์จะต้องสื่อให้สมาชิกเข้าใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของสหกรณ์โดยผ่านสื่อหรือกิจกรรมต่าง ๆ เช่นการอบรมสมาชิกใหม่และก่อนที่สมาชิกจะทำสัญญายินเชื่อจะได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมระหว่างสมาชิกกับสหกรณ์

3) ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขเร่งด่วนลำดับที่ 3 ตามความคิดเห็นของสมาชิกต่อปัจจัยด้านสมาชิกเองทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ในสาขายะลา เมื่อประมวลปัญหาทั้งหมดพบว่า ปัญหาที่สมาชิกสะท้อนมากที่สุดสามลำดับแรกคือ สมาชิกไม่สะดวกในการเดินทางมาชำระหนี้ด้วยกับระยะทางที่ไกล สมาชิกมีหนี้หลายแหล่งในเวลาเดียวกัน สมาชิกขาดความรับผิดชอบ (ไม่มีอะมานะห์) ต่อการชำระหนี้กับสหกรณ์ ส่วนผู้แทนสหกรณ์และประธานกลุ่มไม่เป็นตัวอย่างที่ดีขาดความรับผิดชอบ

สำหรับแนวทางการแก้ไข คือ ควรเปิดช่องทางให้กับสมาชิกเพื่อสะดวกต่อการจ่ายหนี้ เช่น ทางเซเว่นบริการ 24 ชั่วโมง เคาน์เตอร์เซอร์วิส โอนเงินชำระหนี้บัญชีทางแบงก์อื่น ให้มีตู้ATM หน่วยรถโมบายบริการเคลื่อนที่มาบริการถึงที่ สามารถหัก ณ ที่จ่ายกรณีสมาชิกที่มีเงินเดือนประจำหรือรูปแบบออนไลน์ เพิ่มแอปพลิเคชันโอนจ่ายผ่านโทรศัพท์มือถือ เนื่องจากการพัฒนาของเทคโนโลยีปัจจุบัน หรือให้สมาชิกทั่วไปเข้าถึงกลุ่มเพื่อสะดวกต่อการฝากเงินและชำระหนี้ผ่านระบบกลุ่ม ควรให้สหกรณ์มีการเช็คประวัติของสมาชิกทางประวัติเครดิตบูโรหรือกับสหกรณ์อิสลามในเครือข่ายด้วยกัน ควรให้มีการอบรมเสริมความรู้ความเข้าใจก่อนทำสัญญายินเชื่อทุกครั้งถึงหน้าที่ความรับผิดชอบการมี(อะมานะห์) โดยเฉพาะเรื่องระเบียบว่าด้วยสินเชื่อและธุรกรรมต่าง ๆ เพื่อให้สมาชิกมีความเข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้อง ส่วนสมาชิกที่เป็นผู้แทนสหกรณ์ให้ทำสัญญาพร้อมมีหลักค้ำประกันตนกับสหกรณ์

ความคิดเห็นของสมาชิกและข้อเสนอแนะต่อปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ในอนาคตที่มีการสะท้อนมากที่สุดสามลำดับแรกคือ ให้มีการพักหนี้ในช่วงฤดูฝนเพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกร สหกรณ์ต้องมีมาตรการพัฒนาผู้แทนสหกรณ์และให้มีหลักค้ำประกัน สหกรณ์ต้องเปิดช่องบริการรับชำระหนี้ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี สหกรณ์ต้องมีมาตรการให้สมาชิกทำสัญญาปรับโครงสร้างหนี้ใหม่กรณีสมาชิกขาดรายได้หรือประสบกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ เป็นต้น ให้มีการตรวจเช็คประวัติสมาชิกตามเครดิตบูโรและสหกรณ์อิสลามในเครือข่ายด้วยกัน เพื่อให้ทราบถึงประวัติทางการเงินของสมาชิกที่แท้จริง สหกรณ์ต้องมีการวิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจ เช่น ปัญหาที่เกิดขึ้นใน

ปัจจุบันและวิธีการแก้ไขในอนาคต เพื่อความมั่นคงของสหกรณ์ในทุก ๆ ด้าน สร้างอาชีพเสริมให้แก่สมาชิกเพื่อเพิ่มรายได้ในอนาคต ขยายและเพิ่มสมาชิกโดยผ่านการประชาสัมพันธ์กลุ่มสมาชิกเครือข่าย หรือคนใกล้ชิด เป็นต้น

ส่วนการกำหนดแนวทางข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับดุลอูฟฟาน จำกัด สาขายะลา หลังจากทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 10 คน ได้สะท้อนถึงปัญหาต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาหนี้ค้างชำระ ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลดังนี้

1. ปัจจัยด้านสมาชิก

“...ขยายเวลาในการชำระหนี้ โดยทำการรับสภาพหนี้และทำสัญญาปรับโครงสร้างหนี้...”

“...เพิ่มกระบวนการเร่งรัดหนี้โดยเจ้าหน้าที่สหกรณ์ เสริมจากประธานกลุ่มที่ทำการติดตามในกลุ่มอยู่แล้ว...”

“...ให้มีการโอนย้ายหนี้ได้ กรณีคู่สมรสหย่าร้างกัน...”

“...สร้างจิตสำนึกแก่สมาชิกเรื่องการมี อะมานะห์ และความรับผิดชอบต่อหนี้สิน...”

“...ใช้โซเชียลมีเดียให้เกิดประโยชน์ เช่น เพิ่มไลน์กลุ่มสมาชิกด้วยกัน โอนเงินหุ้นเงินฝาก เงินชำระหนี้ผ่านบัญชี แอปพลิเคชัน ฯลฯ...”

2. ปัจจัยด้านภายในสหกรณ์

“...สหกรณ์ควรจัดทำกองทุนตะกาฟูลสำหรับการรับชำระหนี้ เพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบภัย สมาชิกเป็นโรค และสมาชิกที่เสียชีวิต...”

“...สำหรับสมาชิกที่ถูกเลิกจ้าง ตกงาน ไม่มีรายได้ หรือรายได้น้อยหลังจากทำสัญญาสินเชื่อควรให้สหกรณ์มีการปรับโครงสร้างหนี้เพื่อขยายระยะเวลาและเปิดโอกาสแก่สมาชิกเพื่อไม่ให้เกิดหนี้เสียภายหลัง...”

“...ให้มีการอบรมอย่างจริงจังเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่สมาชิกหลังจากทำสัญญาสินเชื่อแล้ว เน้นถึงวิธีการชำระหนี้ และความมีวินัยของสมาชิกเอง รวมถึงการมีส่วนร่วมการที่สมาชิกเป็นเจ้าของสหกรณ์...”

“...เพิ่มสิทธิพิเศษแก่สมาชิกที่มีประวัติการชำระหนี้ดี เช่น การจัดการคูปองนี้ โดยการลดระยะเวลาในการอนุมัติสินเชื่อครั้งต่อไปให้เร็วขึ้น เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกรายอื่นเอาเป็นแบบอย่าง...”

“...ให้โอกาสแก่สมาชิกที่เคยล่าช้าในการชำระหนี้เงินเลยเวลาที่กำหนด แต่สมาชิกได้ทำการปิดบัญชีแล้ว ให้มีโอกาสดอกเงินเชื่อครั้งต่อไปได้...”

“...เพิ่มโปรโมชั่น (เสริมแรงจูงใจ) ให้สมาชิกที่ชำระหนี้ดีโดยการให้คะแนนหรือคูปองชิงโชคต่าง ๆ...”

3. ปัจจัยด้านภายนอกสหกรณ์

“...ประธานกลุ่มต้องให้ความรู้แก่สมาชิกในกลุ่มที่สังกัดกลุ่มของตนและตระหนักถึงกระบวนการใช้สินเชื่อ และเรื่องการใช้จ่ายในครอบครัวตลอดจนเรื่องภาระหนี้สินต่าง ๆ...”

“...ภาครัฐควรมีการลงอบรมสมาชิกสหกรณ์ฯ ทำบัญชีครัวเรือน และให้กองทุนพัฒนาเพื่อเสริมรายได้แก่สมาชิกสหกรณ์ฯ...”

“...อยากให้ภาครัฐช่วยผลักดันราคาข้าวสวนให้เกิดความเป็นธรรมแก่เกษตรกร เช่น ราคายางพารา ผักผลไม้ ให้สูงกว่านี้...”

5.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้สนใจที่จะทำวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ควรศึกษาเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้

1) ควรให้มีการศึกษาทำวิจัยเกี่ยวกับบทบาท ปัญหา และการพัฒนากลุ่มสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด

2) ควรให้มีการศึกษาเกี่ยวกับหนี้ค้างชำระเปรียบเทียบระหว่างสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด กับสหกรณ์อิสลามในเครือด้วยกัน

3) การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการบริหารภายในและวิธีการจัดเก็บหนี้ของสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด เพื่อให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลง

บรรณานุกรม

อัลกุรอานฉบับแปลความหมายภาษาไทยสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ ประเทศไทย.ปีฮิจเราะฮ์ศักราช 1424 (พ.ศ.2547). อัลมะดีนะฮ์ อัลมุนัววะเราะฮ์ฮ์ : ศูนย์กษัตริย์พะฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน.

หนังสืออ้างอิง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นโยบายส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ 2550 ก. กรุงเทพมหานคร

ชนินทร์ พิทยาวิธ 2534 ตลาดการเงินในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อัมรินทร์พรินต์ติ้งกรุ๊ป.

ดาราวพร ธีระวัฒน์ 2546 กฎหมายแพ่งลักษณะหนี้ กรุงเทพฯ โรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตุลาคมพ.ศ.2557 (คู่มือการเขียนและพิมพ์วิทยานิพนธ์ 2557)

พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ.2530 กรุงเทพฯ บริษัทสำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด พิชัย นิลทองคำ และกมล ธีระเวชพลกุล 2547 การปรับโครงสร้างหนี้ด้วยการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้โดยศาลล้มละลายกลาง กรุงเทพฯ อทตยามิไลน์เนียม

พวงรัตน์ ทวีรัตน์.2543 วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ธีรรุฒิ เอกะกุล, 2543 ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

วิทยากร เชียงกุล 2550 หยุดวิฤตติซ้าซากด้วยระบบสหกรณ์ กรุงเทพ สำนักพิมพ์พระอาทิตย์ สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอัฟฟาน จำกัด, 2555. 20 ปี Anniversary 1992-2012, รายงานประจำปี 2554.

สมเกียรติ ฉายไชน์ 2540 การสหกรณ์ กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์วังอักษร

สุวรรณา ธูวโชติ 2541 วิธีวิจัยทางสหกรณ์ กรุงเทพ สำนักพิมพ์เกษตรศาสตร์

หนังสือคู่มือสมาชิกสหกรณ์อับนุอัฟฟาน จำกัด.(ม.ป.ป.)

หนังสือด็อฟซึร ปีเป็นนัันอรรเราะฮ์ฮ์ฮ์ฮ์ฮ์ แปลเป็นภาษามลายู พิมพ์โดยดารุลฟิกรี กัวัลลอร์ลัมเปอร์ มาเลย์เซีย.

อรพรรณ พนัสนพัฒนา 2542 คำอธิบายกฎหมายลักษณะหนี้ กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์นิติธรรม

- อุดม เขยแก้ว และนคร จีโรจพันธุ์ 2540 หลักและวิธีการสหกรณ์ สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ กรุงเทพมหานคร
- John, Best .W 1970. Research in Education. 3 rd ed. Englewood ClifTs. New Jersey: Prentice-Hall Inc
- M. Umer Chapra, 2547. อิสลามกับการพัฒนาเศรษฐกิจ. แปลโดย บรรจง บินกาซัน. นนทบุรี: ออฟเซ็ท เพรส จำกัด
- Merriam Webster's Collegiate Dictionary Tenth Edition Incorporated Springfield Massachusetts. U.S.A.
- R.Carter Hillb, SudiptaSarangi Moh'd Al-Azzama. (March 2008). Repayment performance in group lending: Evidence from Jordan. Journal of Development Economics, 97(2),404-414
- Sayid Sābiq.4: 1998. **Fiqh al-Sunnah** (فقه السنة). Dar al-Fikr. Bayrūt Lebanon.
- The Oxford English Reference Dictionary.1996. Oxford University Press. New York.
- Wahbah al-Zuhailiy,2002, **Fiqh dan Perundangan Islam jilid 4**, Dewan Bahasa dan Pustaka, Kuala Lumpur.

หนังสือต่างประเทศ

- 'Ahmad bin Hanbal, 'Abū 'Abdullah 'Ahmad bin Muhammad bin Hanbal bin hilāl bin 'Asad al-Shaibāniy 2001. **Musnad al-'Imām 'Ahmad bin Hanbal**. (مسند الإمام أحمد بن حنبل) Tahqīq Shu'aib al-'Arna'ūṭ-'ādil Murshid wa 'ākharūn,'Ishraf : Dr.'Abdullah bin 'Abd al-Muhsin al-Turkiy. Mu'assasah al-Risālah.
- al-Bukhāriy, Muhammad bin 'Ismā'īl 'Abu 'Abdullah al-Bukhāriy al-Ja'fiy 1422. **al-Jāmi' al-Musannad al-Ṣaḥīh al-Mukhtaṣar Min 'Umūr rasulillah Ṣallallah 'Alaihi wasallam wasunanih wa'Ayāmih** (الجامع المسند الصحيح المختصر من أممور رسول الله صلى الله عليه وسلم وسننه وأيامه) Tahqīq Muhammad Zāhīr bin Nāṣir al-Nāṣir,Dār Tūk al-Najāh.
- al-Bukhāriy, Muhammad bin 'Ismā'īl 'Abu 'Abdullah al-Bukhāriy al-Ja'fiy 2001.**Fath al-Bāriy- Shar Ṣaḥīh al-Bukhāriy li'Ibn Hajar al-'Asqalāniy** (فتح الباري- شرح صحيح البخاري لابن حجرالعسقلاني) Tahqīq 'Abd al-Azīz bin bāz, Muhammad Fu'ād 'Abd Bākiy, Dār Tūk al-Najāh.
- al-Shaukāniy, Muhammad bin 'Ali bin Muhammad al-Shaukāniy al-Yamaniy 1991. **Fathul Kadīr-al Jāmi' bain Fanniyy al-Riwāyah wa al-Dirāyah min 'ilm al-Tafsīr** (فتح القدير- الجامع بين في الرواية والدراية من علم التفسير). bayrūt. Dār al-Khaīr.
- al-Shaukāniy, Muhammad bin 'Ali bin Muhammad al-Shaukāniy 2000.**Nail al-'Auṭār – Shar al-Muntaqā al-'Akhbār min 'Ahādīth Saīd al-'Akhyār** (نيل

- (الأوطار- شرح المنتقى الأخبار من أحاديث سيد الأختيار) Mu'allif: al-'Imām Muhammad bin 'Ali bin Muhammad al-Shaukāniy, Qāhirah. Dār al- al-Hathīs.
- al-Shāfi'iy, 'Abu 'Abdullah Muhammad bin idrīs bin al-'Abbās bin 'Usmān bin Shāfi' bin 'Abd al-Muṭṭalabiyy al-Kurashiy al-Makkiyy 1990. **al-'Um** (١ ل م) bayrūt. Dār al-Ma'rifah.
- 'Ibn Kathīr, 'Abū al-Fidā' 'Ismā'īl bin Umar bin Kathīr al-Qurashiy al-Baṣriyy thum al-Dimashqiy. 1999. **Tafsīr al-Qur'ān al-'Aẓī**(تفسير القرآن العظيم) , Tahqīq sāmiyy bin Muhammad salamah, Dār Ṭayyibah li Nashr wa al-Tauzī'.
- 'Ibn Kathīr, 'Abū al-Fidā' 'Ismā'īl bin Umar bin Kathīr al-Qurashiy al-Baṣriyy thum al-Dimashqiy. 1999. **Tafsīr al-Qur'ān al-'Aẓīm**(تفسير القرآن العظيم) , Tahqīq Muhammad husīyn shamsuddīn, Dār al-Kutub al-'alamiyah Manshūrāt Muhammad 'Ali Baiḍūn-Bayrūt.
- 'Ibn Kathīr, 'Abū al-Fidā' 'Ismā'īl bin Umar bin Kathīr al-Qurashiy al-Baṣriyy thum al-Dimashqiy. 1999. **Mukhtaṣar Tafsīr 'Ibn Kathīr**(مختصر تفسير ابن كثير) , 'Ikhtiṣār wa Tahqīq Muhammad 'Ali al-Ṣābūniyy, Dār al-Qur'ān al-Karīm Bayrūt-Lubnān.
- Muslim, Muslim bin al-Hijāj 'Abū al-hasan al-Kushīriyy al-Naisābūriyy. 1991. **al-Musannad al-Ṣahīh al-Mukhtaṣar binakl al-'Adl 'An al-'Adl 'ila rasulillah Ṣallallah 'Alaihi wasallam** (المسند الصحيح المختصر ينقل العدل عن العدل إلى رسول الله صلى الله عليه وسلم) : Tahqīq Muhammad Fu'ād 'Abd Bākiyy. Dār 'Ihyā' al-Thurāth al-'Arabiyy. Bayrūt.
- Muslim, Muslim bin al-Hijāj 'Abū al-hasan al-Kushīriyy al-Naisābūriyy. 2001. **Ṣahīh Muslim-Bi sharh al-Nawawiy**(صحيح مسلم- بشرح النووي): Tahqīq 'Isām al-Ṣabābaṭiy, Hāẓim Muhammad, 'Imād 'Āmir. Dār al-Hathīs al-Qāhirah.

วิทยานิพนธ์ บทความ และรายงานการวิจัย

- กนิษฐา จอมวิญญูณ์ 2546. “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้หนี้สินเงินกู้ในโครงการธนาคารประชาชน ของธนาคารออมสิน สาขาลำปาง” การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- จักรภากร โมระศิลป์ 2552 “การศึกษาสาเหตุของการเกิดหนี้ค้างชำระของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาชาลบุรี” บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
- ชฎานุช ผดุงลาภยศ 2550 “ประสิทธิภาพของพนักงานในการปล่อยสินเชื่อชลบุรี: วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา,ชลบุรี”

- ชัยนิพนธ์ บุตตา 2550 “การศึกษาการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร : กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรหนองสูง จำกัด จังหวัดมุกดาหาร” ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต สาขา ยุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- ดารณี พุทธิวิบูลย์ 2543. การจัดการสินเชื่อ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
- ดาว เอี้ยวถึง 2548. ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระของลูกค้ำที่ได้รับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ กรณีศึกษาลูกค้ำ ธ.ก.ส.สาขาเชียงราย สังกัดสำนักงานจังหวัดเชียงราย ภาคนิพนธ์ ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตบริหารศาสตร์
- นงนุช กะดีแดง 2541. หนี้ค้างชำระของสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารอาคารในจังหวัด เชียงใหม่ วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- นเรศวร สุกันต์ศิลป์ 2539. ปัจจัยที่มีผลต่อหนี้จัดชั้นของธนาคารแห่งหนึ่งในเชียงใหม่. การค้นคว้า แบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- บรรพต ตันตศรี 2549. “ปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระของลูกหนี้ที่ได้รับการปรับปรุงโครงสร้าง หนี้ ลูกค้ำ ธ.ก.ส. จังหวัดเชียงราย” การศึกษาอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงราย
- ปัญญา หิรัญรัมย์ แลคณะ 2549. “เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและสหกรณ์”. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์. หน่วยที่ 10-15. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พงษ์ศักดิ์ กัลป์ยานลาม 2550. “การแก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ของ บมจ. ธนาคารกรุงไทยจำกัด สาขาเขตอุดม”บริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสาขาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- พิชิต ศรีสืบ 2547. “ปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้เสียเงินกู้ประเภทมีกำหนดระยะเวลาใช้คืน” การศึกษา ค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พิทยา วัฒนะ 2543. ปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้เสียในการเบิกเงินเกินบัญชี วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พินิจ บุญมาก 2551 ความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ กรมเสมียนตราที่มีต่อการใช้ บริการสหกรณ์ออมทรัพย์ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม จำกัด วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัย ลันราชภัฏพระนคร
- ภัทรภร ผ่านคุ้ม 2550. “ปัจจัยการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนธรรมรังสี จำกัด ตำบลหนองพลับ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี” ปริญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

- มุฮำหมัด อีแมดีอะระ 2558. “ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในอิสลามต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่สหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด” ปรินญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาอิสลามศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- วรรณภา เมษะมาน 2552. “การติดตามหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารออมสินภาค 7 ” ปรินญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- แวอับดุลรอมนัน ยามาอะ. 2550. “การเปรียบเทียบการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์อิสลามในจังหวัดปัตตานีระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์อิสลามปัตตานี จำกัด กับสหกรณ์ออมทรัพย์ อิบ นู อั ฟ ฟาน จำกัด ” ปรินญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สหกรณ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เสาวคนธ์ ภูฐานชีวิน 2536 “พฤติกรรมของลูกค้าสินเชื่อที่มีต่อธนาคารสงเคราะห์ สาขา เชียงใหม่” การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- อาหามะ กือโด 2557. “ชะกาดธุรกิจและการปฏิบัติของสหกรณ์อิสลามในจังหวัดนราธิวาส” ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาอิสลามศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- อานิส พัฒนปรีชาวงศ์. 2546. “ศึกษาการซื้อขายแบบผ่อนชำระตามกฎหมายอิสลาม: กรณีศึกษา สหกรณ์อิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้” ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา อิสลามศึกษามหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์
- ยุสนุล หะยัตาราโอะ 2558. “ความพึงพอใจของสมาชิกต่อผลิตภัณฑ์และการใช้บริการของ สหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด ในจังหวัดปัตตานี” ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ฮารีระ เจ๊ะโด 2557. “แนวโน้มการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในทศวรรษหน้า (2557-2566) ” .ปรินญา ศิลป ศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาอิสลาม ศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- al-Fakhrīy. Saifu Hishām Şubah 2009. *al-I'timān al-Masrafī wa Dur al-tawasū' al-I'timānī Fi al-Azmāt al-Masrafī*. Kulliyah al-Iqtişād Jāmiyah hilab

เอกสารอื่น ๆ

2553. คู่มือสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด. ฝ่ายประชาสัมพันธ์
2557. รายงานกิจการประจำปี 23 ปี Anniversary 1992 – 2014 สหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด
- 2558 รายงานกิจการประจำปีสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดย เลขาธิการผู้จัดการใหญ่ฝ่ายสินเชื่อและเร่งรัดหนี้ ณ 31 ธันวาคม 2560

- al-Zuhailiy. W.2014. Bitaqat al-I timan, **A Paper Presented at the Fifteenth Conference of Islamic Fiqh Academy by the Organization of the Islamic Conference at Muscut,Oman, 6-11 March 2014**
- Mosharrafa, R.A.2013. Credit assessment practice of a commercial bank in Bangladesh. **International Journal of Economic,Finace and Managerment Sciences.1(6):382-387**
- Imam Mustofā. 2016. **Fiqih Mu’amalah kontemporer.**Jakarta : PT Raja Grafindo Perdana

เว็บไซต์

- กรมส่งเสริมสหกรณ์.หลักการการสหกรณ์ (ระบบออนไลน์)
:www.cad.go.th/know_coop07.html. (สืบค้นเมื่อ 10 พ.ค.2559)
- ข้อมูลเกี่ยวกับสหกรณ์อิสลามอิบนุอัฟฟาน จำกัด
http://www.ibnuaffan.com (สืบค้นเมื่อ 12 พ.ค.61)
- ดอกเบี้ย (ริบา) หรืออิหมะห์ที่ห้ามริบา
:http://muslimchiangmai.net/index.php?topic=2182.0;wap2
(สืบค้นเมื่อ 23 พ.ย.2559)
- นิวัฒน์ กาญจนภูมินทร 2559 6Cs ตัวชี้วัดเครดิต
https://www.ncb.co.th/Press_20061108.htm. (สืบค้นเมื่อ 06 พ.ย.2559)
- โปรแกรมค้นหาแหล่งหนังสือวิทยานิพนธ์แห่งประเทศไทย :
http://tdc.thailis.or.th/tdc//search_result.php (สืบค้นเมื่อ 16 ม.ค.2559)
- โปรแกรมค้นหาวิธีวิจัยของแกรซี่ และ มอร์แกน :
http://research-advisors.com/tools/SampleSize.htm (สืบค้นเมื่อ 02 พ.ย.2559)
- ลิเคิร์ท สเกล (LikertScale) 5 ระดับโดยเร็นซิส เอ.ลิเคิร์ท (Rensis A. Likert) Likert, Rensis A. (1961). New Patterns of Management. New York: McGraw - HillBook Company Inc.—:www.thaiall.com/blog/tag/likert/ (สืบค้นเมื่อ 11 พ.ย.2559)
- สมควร วิบูลย์เชื้อ. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการบริหารการจัดการสหกรณ์อิสลามด้วยเครื่องมือทางการเงินกรณีศึกษาสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนุอัฟฟาน จำกัด. (ระบบออนไลน์)
:www.cad.go.th/cadweb_org/ewt_dl_link.php?nid=14891.(สืบค้นเมื่อ10พ.ค.2559)
- สืบค้นจากข้อมูลหลักฐานอัลกุรอานและอัลหะดีษจากโปรแกรมมักตาบะฮ์อัชชามี
ละห์:https://maktabahsyamilah.com (สืบค้นเมื่อ16 ม.ค.2559)

หลักการอิสลามที่สำคัญเกี่ยวกับการทำธุรกิจ :

https://d1.islamhouse.com/data/.../th_ismail_major_islamic_principles_of_business.do... (สืบค้นเมื่อ 02 พ.ย.2559)

อัลฟาตามสูตรของ “ครอนบัค” (Cronbach Alpha Coefficient) :

https://www.reg.cmu.ac.th/qa_new/fileslink/research02_1.pdf
(สืบค้นเมื่อ 11 พ.ย.2559)

ความหมายของหนี้ตามพจนานุกรม ไทย

<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%AB%E0%B8%99%E0%B8%B5%E0%B9%89>
(สืบค้นเมื่อ 20 มี.ค.2560)

ความหมายของหนี้ในภาษาอังกฤษ

<https://dictionary.sanook.com/search/dict-th-th-royal-institute/%E0%B8%AB%E0%B8%99%E0%B8%B5%E0%B9%89>
(สืบค้นเมื่อ 23 มี.ค.2560)

ความหมายของหนี้สูญ

https://www.cad.go.th/cadweb_client/ewt_news.php?nid=2523&filename=index
(สืบค้นเมื่อ 23 มี.ค.2560)

บทความรอชิด บิน ฮัจยีซาลีมอชชียาม (2011)

<http://www.oknation.net/blog/rosidi/2011/10/07/entry-1>
(สืบค้นเมื่อ 23 ม.ค.2559)

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา ☎ ๐๘-๐๗๐๑๒๕๒๙
ที่ มอ ๗๕๑/ว๑๔๑๐ วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน สำเนาแจ้งท้าย

ด้วย นายฟาริส สือรี รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๐๑๐ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด จังหวัดยะลา” โดยมี ดร.ธวัช นุ้ยผอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป พร้อมนี้ขอส่งแบบสอบถาม และข้อมูลสำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด จังหวัดยะลา”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

(ดร.ยูโซะ ตาเละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

ข้อความเดียวกันเรียน

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.อับดุลเลาะ การินา
๒. อาจารย์ ดร.หะหมัด หะยีหมัด
๓. อาจารย์ หวันอับดุลรอณี เหลาะดุหรี

ที่ ศธ 0521.2.08/1758

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

9 พฤศจิกายน 2560

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.อับดุลเลาะ การ์รีนา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายฟาริส สือรี รหัสนักศึกษา 5720420010 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา” โดยมี ดร.ธวัช นุ้ยผอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถามที่ส่งตรงตามวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยต่อไป พร้อมนี้ขอส่งแบบสอบถาม และข้อมูลสำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม วิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาเลาะ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทร 09-8138-1617

โทรสาร 073-348-726

ที่ ศธ 0521.2.08/1758

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประติษฐ์ ตำบลรุสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

9 พฤศจิกายน 2560

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ดร.หะหมุด หะยีหมัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายฟาริส สือรี รหัสนักศึกษา 5720420010 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา” โดยมี ดร.รัช นุ้ยผอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถามเพียงตรงตามวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม ตลอดทั้งให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยต่อไป พร้อมนี้ขอส่งแบบสอบถาม และข้อมูลสำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม วิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทร 09-8138-1617

โทรสาร 073-348-726

ที่ ศธ 0521.2.08/1758

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

9 พฤศจิกายน 2560

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์ หวันอับลอรอนี เหลละคูหี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายฟาริส สือรี รหัสนักศึกษา 5720420010 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา” โดยมี ดร.ธวัช นุ้ยผอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถามที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม ตลอดทั้งให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยต่อไป พร้อมนี้ขอส่งแบบสอบถาม และข้อมูลสำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม วิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาเสะ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทร 09-8138-1617

โทรสาร 073-348-726

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และค่าเชื่อมั่น
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
แบบสอบถามวิจัย

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

ค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity)

ข้อที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้					คะแนน	สรุปผล
➤ ปัจจัยที่เกิดจากสมาชิก						
1	มีหนี้สินจากหลายแหล่งในเวลาเดียวกัน	1	1	1	3	1
2	มีอาชีพหลักเท่านั้น	1	1	1	3	1
3	ขอสินเชื่อให้แก่บุคคลอื่น	0	1	1	2	0.6
4	สมุดคูปัญชีชำระหนี้สูญหาย	0	1	1	2	0.6
5	เดินทางทำภารกิจในต่างประเทศ	0	1	1	2	0.6
6	ย้ายที่อยู่อาศัย	0	1	1	2	0.6
7	พฤติกรรมเลียนแบบสมาชิกในกลุ่มไม่ชำระหนี้ด้วยกัน	1	0	1	2	0.6
➤ ปัจจัยภายในสหกรณ์						
ก่อนการขอสินเชื่อ						
1	สหกรณ์ไม่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการขอสินเชื่อเป็นอย่างดี	1	1	1	3	1
2	เงื่อนไขในการชำระหนี้คืนไม่ตรงกับความสามารถชำระหนี้ เช่น งวดสั้นไป	1	1	1	3	1
3	ไม่ได้รับการอนุมัติสินเชื่อตามที่ขอ	0	1	1	2	0.6
4	เจ้าหน้าที่ไม่ให้คำปรึกษาแนะนำการขอใช้บริการสินเชื่อได้ตรงกับความต้องการ	0	1	1	2	0.6
5	ประธานกลุ่มกรอกข้อมูลให้สมาชิกทำให้ไม่ตรงกับข้อมูลจริง	0	1	1	2	0.6
ระหว่างการอนุมัติ						
1	เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่ตรวจสอบเอกสารคำขอสินเชื่ออย่างละเอียด	1	1	1	3	1
2	เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่ลงพื้นที่(เช็คเกอร์)ถึงบ้านท่าน	1	1	1	3	1

ข้อที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
3	เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่มีการแจ้งเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับคำขอสินเชื่อที่ยังไม่สมบูรณ์	1	1	1	3	1
4	การอนุมัติล่าช้าเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ	1	1	1	3	1
5	การประเมินหลักทรัพย์ยังไม่ได้มาตรฐาน	1	1	1	3	1
หลังการอนุมัติสินเชื่อ						
1	หลังจากการเข้าอบรมท่านไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระหนี้คืน	1	1	1	3	1
2	เจ้าหน้าที่หรือผู้แทนสหกรณ์ให้สินเชื่อเป็นสินค้าแทนเงินสด	1	0	1	2	0.6
3	หลังจากได้รับสินเชื่อไม่มีผู้แทนสหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่เข้าพบปะเยี่ยมเยียนท่านเพื่อติดตามผลเป็นประจำ	1	1	1	3	1
4	ผู้แทนสหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่ไม่ให้ความสำคัญกับปัญหาการชำระหนี้ของท่าน(สมาชิก)	0	1	1	2	0.6
5	ท่านมีความรู้สึกกลัว/ละอายในการเข้าไปขอคำปรึกษาจากสหกรณ์ฯเมื่อไม่สามารถชำระหนี้ได้	0	1	1	2	0.6
6	เจ้าหน้าที่ไม่ให้คำปรึกษาคำแนะนำที่ดีถึงวิธีการชำระหนี้	1	1	1	3	1
7	สหกรณ์ไม่ได้เข้มงวดในติดตามหนี้	1	1	1	3	1
8	สหกรณ์ไม่มีเบี้ยปรับเพิ่มหากไม่ชำระหนี้	0	1	1	2	0.6
9	เจ้าหน้าที่บริการไม่ดีและไม่สุภาพ	0	1	1	2	0.6
➤ ปัจจัยภายนอกสหกรณ์						
ปัญหาด้านเศรษฐกิจ						
1	ผลกระทบที่เกิดจากภาวะเศรษฐกิจโดยรวมซบเซาลงส่งผลต่อการชำระหนี้	0	1	1	2	0.6

ข้อที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
2	ภาครัฐให้การช่วยเหลือล่าช้าเมื่อเกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจหรือภัยพิบัติทำให้ขาดรายได้ในการชำระ	0	1	1	2	0.6
3	ค่าครองชีพสูงทำให้รายได้ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้	1	1	1	3	1
4	ผลผลิตราคาตกต่ำทำให้รายได้ไม่พอต่อการชำระหนี้	1	1	1	3	1
5	ตกงานหรือถูกเลิกจ้างงานขาดรายได้ในการชำระ	1	1	1	3	1
ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม						
1	การบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตส่งผลต่อรายได้ลดลง	0	1	1	2	0.6
2	การประกอบอาชีพหรือกิจการขาดสภาพคล่องมีรายจ่ายมากกว่ารายรับ ต้นทุนสูง, ลงทุนเกินตัว	1	1	1	3	1
3	ควบคุมกิจการหรือธุรกิจไม่ทั่วถึงไม่มีประสิทธิภาพ	0	1	1	2	0.6
4	ประสบปัญหาทางการเงินขาดเงินทุนหมุนเวียนหรือเงินสำรอง	1	1	1	3	1
5	การประกอบอาชีพของท่านประสบเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดการณ์ไว้ล่วงหน้าเช่นไฟไหม้, น้ำท่วม, โจรกรรม เป็นต้น	1	1	1	3	1

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.อับดุลเลาะ การ์รีนา   ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาอิสลามศึกษา
วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี
2. ดร.หมะหมุด หะยีหมัด   อาจารย์ประจำภาคอิสลามศึกษา
วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี
3. อาจารย์หวันอับดุลรอณี เหละดูหวี   อาจารย์พิเศษประจำวิทยาลัยอิสลาม
ศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานีและผู้จัดการใหญ่
สหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด

เลขที่แบบสอบถาม □□□

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด
สาขายะลา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา
  2. แบบสอบถามแบ่งเป็น 5 ตอน คือ
    - ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
    - ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านสมาชิก
    - ตอนที่ 3 ปัจจัยภายในสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา
    - ตอนที่ 4 ปัจจัยภายนอกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา
    - ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ปัญหาปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ฯ
  3. โปรดอ่านคำชี้แจงก่อนตอบคำถามในแต่ละตอน และตอบแบบสอบถามทุกข้อเพื่อนำคำตอบของท่านไปใช้เป็นข้อมูลในการสรุปผลการวิจัย และจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ทุกฝ่าย นำไปใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ต่อไป
  4. ข้อมูลที่ข้าพเจ้าได้รับจะนำไปประมวลผลในภาพรวม โดยไม่มีผลกระทบต่อตัวท่าน และสหกรณ์ที่ท่านสังกัด แต่ประการใด
- ข้าพเจ้าขอขอบคุณทุกท่าน มา ณ โอกาสนี้ ที่ให้ความร่วมมือ และเสียสละเวลา อันมีค่าในการตอบแบบสอบถามการวิจัยครั้งนี้ ด้วยความตั้งใจและจริงใจ

(นายฟาริส สือรี)

นักศึกษาปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาอิสลามศึกษา(มุสลิมศึกษา)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ตอนที่ 1

➤ ปัจจัยส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

กรุณาใส่เครื่องหมาย / ลงในช่อง ที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด

1. เพศ

1.1 ☐ ชาย	1.2 ☐ หญิง
----------------------------------	-----------------------------------
2. อายุ.....ปี
3. ศาสนา

3.1 ☐ อิสลาม	3.2 ☐ พุทธ
3.3 ☐ อื่น ๆ	
4. ระดับการศึกษาด้านศาสนา

4.1 ☐ อิบติดาอีย์ หรือ ต่ำกว่า	4.2 ☐ มุตาวัสสิต
4.3 ☐ ชานะวีย์	4.4 ☐ ปริญญาตรีด้านศาสนา
4.5 ☐ สูงกว่าปริญญาตรีด้านศาสนา	4.6 ☐ อื่น ๆ เช่นปอเนาะ
5. ระดับการศึกษาสามัญ

5.1 ☐ ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	5.2 ☐ มัธยมตอนต้น
5.3 ☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส.หรือเทียบเท่า	
5.4 ☐ อนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า	5.5 ☐ ปริญญาตรี
5.6 ☐ สูงกว่าปริญญาตรี	
6. สถานภาพ

6.1 ☐ โสด	6.2 ☐ สมรส
6.3 ☐ หม้าย	

➤ ปัจจัยความมั่งคั่งส่วนบุคคลและครอบครัวของสมาชิก

7. อาชีพ

7.1 ☐ รับราชการ	7.2 ☐ เกษตรกร
7.3 ☐ ลูกจ้าง/พนักงานบริษัทหรือรัฐวิสาหกิจ	
7.4 ☐ ค้าขาย	7.5 ☐ รับจ้างทั่วไป
7.6 ☐ พนักงานของรัฐ	7.7 ☐ อื่น ๆ
8. รายได้ต่อเดือน.....บาท
9. จำนวนบุตร.....คน
10. จำนวนบุตรกำลังศึกษา.....คน

11. ระดับการศึกษาของบุตร
- 11.1 อนุปาล 11.2 ประถม
- 11.3 มัธยม/เทียบเท่า 11.4 อนุปริญญา/เทียบเท่า
- 11.5 ปริญญาตรี 11.6 สูงกว่าปริญญาตรี
12. จำนวนสมาชิกในครอบครัวรวมตัวท่านเอง.....คน
13. จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีรายได้รวมตัวท่านเอง.....คน
- ปัจจัยบุคคลที่เกี่ยวกับสินเชื่อ
14. ระยะเวลาการเป็นสมาชิก
- 14.1 1-2 ปี 14.2 3-5 ปี
- 14.3 6-8 ปี 14.4 มากกว่า 8 ปี
15. สมาชิกสังกัดกลุ่มหรือไม่สังกัดกลุ่ม
- 15.1 สังกัดกลุ่ม 15.2 ไม่สังกัดกลุ่ม
16. จำนวนครั้งที่ขอสินเชื่อ
- 16.1 1-2 ครั้ง 16.2 3-5 ครั้ง
- 16.3 มากกว่า 5 ครั้ง
17. วงเงินสินเชื่อที่ขอครั้งสุดท้าย.....บาท
18. ระยะเวลาที่ทำสัญญา (อายุสัญญา)
- 18.1 1-3 ปี 18.2 4-6 ปี
- 18.3 7-9 ปี 18.4 10 ปี หรือมากกว่า
19. วัตถุประสงค์ในการขอสินเชื่อ (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 19.1 ยืมฉุกเฉิน (ก๊อรถุลยะชั้น) 19.2 เพื่ออุปโภค/บริโภค
- 19.3 เพื่อที่อยู่อาศัย 19.4 เพื่อการลงทุน
- 19.5 ยานพาหนะ 19.6 เพื่อซื้อที่ดิน
- 19.7 ที่ดินพร้อมบ้าน 19.8 เพื่อการศึกษา
- 19.9 เพื่อการแต่งงาน (วะลิมะห์) 19.10 ทองรูปพรรณ
20. จำนวนเงินผ่อนชำระต่อเดือน
- 20.1 2,000 บาทหรือต่ำกว่า 20.2 2,001-5,000 บาท
- 20.3 5,001-8,000 บาท 20.4 8,001-11,000 บาท
- 20.5 มากกว่า 11,000 บาท
21. หลักทรัพย์ที่ท่านใช้ประกันขอสินเชื่อ
- 21.1 ที่ดินเปล่า 21.2 ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง
- 21.3 เงินฝาก 21.4 บุคคลธรรมดา

- 21.5 บุคคลที่เป็นข้าราชการ   21.6 ไม่มีหลักประกัน
22. จำนวนหนี้ค้างชำระ.....บาท/เงิน
23. ระยะเวลาค้างชำระหนี้.....งวด/เดือน

ตอนที่ 2

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ตามระดับความสำคัญของปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา ซึ่งกำหนดไว้ 5 ระดับ ดังนี้ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ในระดับน้อยที่สุด

➤ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสมาชิก

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสมาชิก	ระดับความสำคัญของปัจจัย				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
24. มีหนี้สินจากหลายแหล่งในเวลาเดียวกัน					
25. มีอาชีพหลักไม่มีอาชีพเสริม					
26. ขอสินเชื่อให้แก่บุคคลอื่น					
27. สมุดคูปัญชีชำระหนี้สูญหาย					
28. เดินทางทำภารกิจในต่างประเทศ					
29. ย้ายที่อยู่อาศัย					
30. พฤติกรรมเลียนแบบสมาชิกในกลุ่มไม่ชำระหนี้ด้วยกัน					

ตอนที่ 3

➤ ปัจจัยภายในสหกรณ์

ปัจจัยภายในสหกรณ์	ระดับความสำคัญของปัจจัย				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ก่อนการขอสินเชื่อ					
31.สหกรณ์ฯไม่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการขอสินเชื่อเป็นอย่างดี					
32.เงื่อนไขในการชำระหนี้คืนไม่ตรงกับความสามารถชำระหนี้ เช่น งวดสั้นไป					
33.ไม่ได้รับอนุมัติสินเชื่อตามที่ต้องการ					
34.เจ้าหน้าที่ไม่ให้คำปรึกษาแนะนำการขอใช้บริการสินเชื่อได้ตรงกับความต้องการ					
35.ประธานกลุ่มรอกข้อมูลให้สมาชิกทำให้ไม่ตรงกับข้อมูลจริง					
ระหว่างการอนุมัติ					
36.เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่ตรวจสอบเอกสารคำขอสินเชื่ออย่างละเอียด					
37.เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่ลงพื้นที่ (เช็คเกอร์) ถึงบ้านท่าน					
38.เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่มีการแจ้งเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับคำขอสินเชื่อที่ยังไม่สมบูรณ์					
39.การอนุมัติล่าช้าเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ					
40.การประเมินหลักทรัพย์ยังไม่ได้มาตรฐาน					
หลังการอนุมัติสินเชื่อ					
41.หลังจากการเข้าอบรมท่านไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระหนี้คืน					
42.เจ้าหน้าที่หรือผู้แทนสหกรณ์ให้สินเชื่อเป็นสินค้าแทนเงินสด					
43.หลังจากได้รับสินเชื่อไม่มีผู้แทนสหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่เข้าพบปะเยี่ยมเยียนท่านเพื่อติดตามผลเป็นประจำ					
44.ผู้แทนสหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่ไม่ให้ความสำคัญกับปัญหาการชำระหนี้ของท่าน(สมาชิก)					

45.ท่านมีความรู้สึกกลัว/ละอาย,ในการเข้าไปขอคำปรึกษาจากสหกรณ์ฯเมื่อไม่สามารถชำระหนี้ได้					
46.เจ้าหน้าที่ไม่ให้คำปรึกษาคำแนะนำที่ดีถึงวิธีการชำระหนี้					
47.สหกรณ์ไม่ได้เข้มงวดในติดตามหนี้					
48.สหกรณ์ไม่มีเบี้ยปรับเพิ่มหากไม่ชำระหนี้					
49.เจ้าหน้าที่บริการไม่ดีและไม่สุภาพ					

ตอนที่ 4

➤ **ปัจจัยภายนอกสหกรณ์**

ปัจจัยภายนอกสหกรณ์	ระดับความสำคัญของปัจจัย				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ปัญหาด้านเศรษฐกิจ					
50.ผลกระทบที่เกิดจากภาวะเศรษฐกิจโดยรวมซบเซาลงส่งต่อการชำระหนี้					
51.ภาครัฐให้การช่วยเหลือล่าช้าเมื่อเกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจหรือภัยพิบัติทำให้ขาดรายได้ในการชำระ					
52.ค่าครองชีพสูงทำให้รายได้ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้					
53.ผลผลิตราคาตกต่ำทำให้รายได้ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้					
54.ตกรงานหรือถูกเลิกจ้างงานขาดรายได้ในการชำระ					
ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม					
55.การบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตส่งผลต่อรายได้ที่น้อยลง					
56.การประกอบอาชีพหรือกิจการขาดสภาพคล่องมีรายจ่ายมากกว่ารายรับต้นทุนสูง,ลงทุนเกินตัว					
57.ควบคุมกิจการหรือธุรกิจไม่ทั่วถึงไม่มีประสิทธิภาพ					
58.ประสบปัญหาทางการเงินขาดเงินทุนหมุนเวียนหรือเงินสำรอง					
59.การประกอบอาชีพของท่านประสบเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดการณ์ไว้ล่วงหน้าเช่นโจรกรรม,ไฟไหม้,น้ำท่วม เป็นต้น					

ตอนที่ 5

➤ ปัญหาและข้อเสนอแนะ

5.1 ปัญหาเกี่ยวกับสมาชิก

.....

5.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสมาชิก

.....

5.3 ปัญหาเกี่ยวกับสหกรณ์

.....

5.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสหกรณ์

.....

5.5 ปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยภายนอก

.....

5.6 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยภายนอก

.....

ขอขอบคุณสมาชิกทุกท่าน

นายฟาริส สือรี ผู้วิจัย

ภาคผนวก ค

ภาพสาขายะลา

กิจกรรมसनทนากลุ่ม

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

สหกรณ์อิสลามอินฮ์ฟาน จำกัด สาขายะลา

28-30 ถ.ภูมาชีพ ต.สะเตง อ.เมือง จ.ยะลา 95000

กิจกรรมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ณ ห้องประชุมเล็กชั้น 3 สหกรณ์อิสลามอินฮ์ฟาน จำกัด สาขายะลา

วันจันทร์ ที่ 4 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2562

ต่อ ภาพกิจกรรมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ณ ห้องประชุมเล็กชั้น 3 สหกรณ์อิสลามอินฮูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา

วันจันทร์ ที่ 4 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2562

รายชื่อเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ผู้แทนสหกรณ์ และผู้แทนสมาชิก
เข้าร่วมกิจกรรมสนทนากลุ่มดังนี้

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ตัวแทนกลุ่มสมาชิก	เบอร์โทรศัพท์
1	นางเจ๊ะสปีเยาะ อูมา	84/4 ม.1 ต.บ้านแหร อ.ธารโต จ.ยะลา	บ้านแหร	083-3978758
2	ว่าที่ร้อยตรีนิอาหามะ สะอึ	66 ม.8 ต.บุตี อ.เมือง จ.ยะลา	เจ้าหน้าที่	080-8673303
3	นางสาวฟาตีเมาะ มานี	12/6 ม.1 ต.ระแว้ง อ.ยะรัง จ.ปัตตานี	ลูโป๊ะตือโละ	085-6740946
4	นางเฟาซียะห์ โตะหลง	94/31 ม.11 ต.สะเตงนอก อ.เมืองยะลา	มุสลิมะห์	062-1656374
5	นายมะยาก็ ดีอราแม	146 ม.4 ต.ตาเนาะปูเต๊ะ อ.บันนังสตา จ.ยะลา	อูสต์สกี	068-1965856
6	นายอูสมาน กานา	5 ม.6 ต.สะอะ อ.กรงปินัง จ.ยะลา	อูสมานกานา	086-2954965
7	นายบุดอริ ยาลา	18 ม.3 ต.สะอะ อ.กรงปินัง จ.ยะลา	บุดอริปาตานูแม	061-1092642
8	นายมัรวาน หะยี้จิ	96/1 ม.2 ต.ปากู อ.ทุ่งยางแดง จ.ปัตตานี	วาลีดา	087-9825629
9	นางสาวนูร์ซาน แวนะไล	11/1 ม.14 ต.กอตตืออ๊ะ อ.รามัน จ.ยะลา	จือแรจือเบาะ	086-2874702
10	นายฟาริส สือรี	147 ม.8 ต.ประจัน อ.ยะรัง จ.ปัตตานี	เจ้าหน้าที่	093-6098958

Prince of Songkhro University
Pattani Campus

แบบสัมภาษณ์สนทนากลุ่ม

วิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา”

.....
 ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา

ประเด็นที่ 1 ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา

1.1 ท่านคิดว่าปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา ปัจจัยด้านสมาชิก อย่างไรบ้าง?

.....
 .....
 .....
 .....
 .....

1.2 ท่านคิดว่าปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา ปัจจัยด้านภายในสหกรณ์ อย่างไรบ้าง?

.....
 .....
 .....
 .....
 .....

1.3 ท่านคิดว่าปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา ปัจจัยด้านภายนอกสหกรณ์ อย่างไรบ้าง?

.....
 .....
 .....
 .....
 .....

ประเด็นที่ 2 เมื่อท่านทราบถึงปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา

2.1 ท่านคิดว่าแนวทางแก้ไขปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ปัจจัยด้านสมาชิก อย่างไรบ้าง?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 ท่านคิดว่าแนวทางแก้ไขปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ปัจจัยด้านภายในสหกรณ์ อย่างไรบ้าง?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 ท่านคิดว่าแนวทางแก้ไขปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ปัจจัยด้านภายนอกสหกรณ์ อย่างไรบ้าง?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่สละเวลาตอบแบบสอบถาม

นายฟาริส สือรี ผู้วิจัย

ภาคผนวก ง

ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด

ระเบียบส่นเชื่อสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด

ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด ประกอบด้วย ประวัติความเป็นมา วัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง สัญลักษณ์ คำขวัญ วิสัยทัศน์และพันธกิจ การเป็นสมาชิกคุณสมบัติของผู้ที่เป็นสมาชิก หน้าที่ของสมาชิกขั้นตอนการเป็นสมาชิก สิทธิของสมาชิก สวัสดิการของสมาชิก และชุมชน การบริการการเงินและธุรกิจแก่สมาชิก หลักคำประกันสำหรับสินเชื่อ บริการรับเงินรับฝาก ประเภทต่าง ๆ และกลุ่มสมาชิก (คู่มือสมาชิกอิบนูอัฟฟาน,2553)

1. ประวัติความเป็นมา สหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด คือ สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งของประเทศไทยที่ดำเนินกิจการในระบบสถาบันการเงินแบบอิสลาม ก่อเกิดขึ้นมา ณ จังหวัดปัตตานี ที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยที่มีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิมซึ่งต้องการดำเนินชีวิตตามวิถีชีวิตแบบอิสลาม และ ต้องการมีระบบเศรษฐกิจปลอดดอกเบี้ย

สหกรณ์ฯ ได้รับการจัดประภายขึ้นโดยกลุ่มปัญญาชนมุสลิมที่ได้ศึกษาและร่วมกันทำกิจกรรมในสถาบันระดับอุดมศึกษาในภาคใต้มีความเข้าใจปัญหาของสังคมท้องถิ่นจึงร่วมกันแสวงหาแนวทางแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นซึ่งเล็งเห็นถึงความสำคัญของ สถาบันการเงินแบบอิสลาม และความจำเป็นของการระดมทุน เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการและคนรุ่นใหม่ที่มีความสามารถแต่ปราศจากแหล่งเงินทุนที่ฮาลาลรองรับ ทั้งนี้จึงริเริ่มส่งเสริมให้มีการออมการลงทุนและทำธุรกิจประเภทต่าง ๆ ให้มากขึ้นตลอดจนเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มชุมชน และสังคมโดยรวม เพื่อเป็นเกียรติแก่ “ซอฮาบะฮ์” (สหายของท่านนบีมุฮัมมัด (ช.ล.) ผู้เป็นนักธุรกิจที่ยิ่งใหญ่ของโลกมุสลิม คือ “อุซมาน บินอัฟฟาน” “คอลีฟะฮ์ที่สาม” แห่งประวัติศาสตร์อิสลาม จึงได้ดำเนินการขอจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 ต่อนายทะเบียนสหกรณ์และได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากภาครัฐฯโดยให้ใช้ชื่อว่า “สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด” ทะเบียนเลขที่ อ. 008335 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 19 มิถุนายน 2535 เป็นต้นไป สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด ได้รับอนุญาตจากสหกรณ์จังหวัดปัตตานีในการเปลี่ยนชื่อสหกรณ์ เป็น “สหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด” มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 5 สิงหาคม 2556 เป็นต้นไป เพื่อแสดงถึงการดำเนินการสหกรณ์ตามหลักการอิสลาม

2. วัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง

2.1 เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกพึ่งตนเองเพื่อดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามโดยพื้นฐานของมนุษย์

2.2 เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและสังคมส่วนรวมทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งสามารถสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่ดี กินดี มีสุขรวมทั้งในข้อต่อไป

2.3 ส่งเสริมให้สมาชิกมีความสนใจและตระหนักในธุรกิจแบบอิสลาม

- 2.4 ส่งเสริมให้มีการออมทรัพย์และระดมเงินทุนในรูปแบบต่าง ๆ
- 2.5 ส่งเสริมให้มีการลงทุนทำธุรกิจในแขนงต่าง ๆ
- 2.6 ส่งเสริมการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่ความสมัครสมาน

สามัคคี

3. สัญลักษณ์ (Logo)

เป็นอักษรในภาษาอาหรับ 3 ตัว คือ..(อาลีฟ)..(บาอ)..และ..(นูน)..เป็นอักษรย่อคำว่าอิบนูอัฟฟาน หมายถึง ชื่อที่เรียกขานต่อท่านคอลีฟะฮ์อรรอซีดีน ที่สาม หลังการจากไปของท่านนบีฯ คืออลา คือ ท่านอุษมานบินอัฟฟาน รอฎอัยลลอฮ์โลอ์กันนี้จะกลับบนลงล่างหรือล่างขึ้นบนก็จะได้คำเดิม

4 คำขวัญ (Motto)

“เคียงคู่ชุมชน ด้วยเศรษฐกิจอิสลาม”

หมายถึง การเกิดขึ้นพัฒนาและเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนไปพร้อมกับสมาชิกและชุมชน ในวิถีทางเศรษฐกิจแบบอิสลาม จำริฎู (บะรอกะฮ์) และได้รับความโปรดปรานจากอัลลอฮ์ ผู้ทรงเป็นผู้อภิบาลจักรวาล

5 วิสัยทัศน์ และ พันธกิจ

วิสัยทัศน์ (Vision)

“จะเป็นสถาบันการเงินที่มั่นคง เป็นที่เชื่อถือ ซึ่งมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและสังคม”

พันธกิจ (Mission)

- 1 ดำเนินการโดยยึดหลักการอิสลามอย่างเคร่งครัด
- 2 ถือการบริการเป็นหัวใจของงาน ซึ่งจะต้องสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง โปร่งใสและเป็นที่ยอมรับของสมาชิก
- 3 มีระบบบริหารจัดการทุกสาขา อย่างมีคุณภาพ มั่นคงและยั่งยืน
- 4 ให้ความรู้และคำปรึกษาด้านการเงินและธุรกิจแก่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ
- 5 สร้างคุณภาพชีวิตแก่สมาชิกและสังคม
- 6 การเป็นสมาชิกคุณสมบัติของผู้ที่เป็นสมาชิก
  - 6.1 เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ ที่เข้าใจและเห็นชอบในวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ฯ
  - 6.2 ยินดีปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับและวินัยของสหกรณ์ฯ

- 6.3 มีความเสียสละเพื่อความก้าวหน้าของสหกรณ์ฯ
- 6.4 ตั้งบ้านเรือนอยู่ในพื้นที่ที่มีสำนักงานสาขาตั้งอยู่
- 6.5 ผ่านการรับรองจากประธานกลุ่มในแต่ละสาขา
- 6.6 มิได้เป็นสมาชิกสหกรณ์อื่นซึ่งมีวัตถุประสงค์ในประเภทเดียวกัน

7 ขั้นตอนการเป็นสมาชิก

- 7.1 ยื่นแบบฟอร์มการขอเป็นสมาชิก
- 7.2 แนบหลักฐานประกอบการสมัคร (สำเนาทะเบียนบ้าน, สำเนาบัตรประชาชน)
- 7.3 ชำระค่าธรรมเนียมการสมัคร 100 บาท ครั้งเดียว
- 7.4 ชำระค่าหุ้นแรกเริ่มอย่างน้อย 30 หุ้นๆละ 10 บาท เป็นเงิน 300 บาท และ
สะสม หุ้นต่อไปทุก ๆ เดือนอย่างน้อย 10 หุ้นๆละ 10 บาท เป็นเงิน 100 บาท
- 7.5 บริจาคสมทบทุนกองทุนตะกาพลช่วยเหลือสมาชิก (เข้าร่วมตามความสมัคร
ใจ)
- 7.6 ลงลายมือชื่อในทะเบียนสหกรณ์
- 7.7 ผ่านความเห็นชอบลงมติรับเข้าเป็นสมาชิกจากที่ประชุมคณะกรรมการ
ดำเนินการ

8 หน้าที่ของสมาชิก

- 1 สมาชิกจะต้องชำระค่าหุ้นเป็นรายเดือนทุก ๆ เดือนตามที่ได้กำหนดการถือหุ้นที่ได้
ได้แจ้งไว้ในใบสมัครและการชำระค่าหุ้น สามารถเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลงโดยการแจ้งเป็น
หนังสือต่อเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบอำนาจ
- 2 ปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์ฯ และมติของที่ประชุมใหญ่ ที่ประชุม
คณะกรรมการ
- 3 หากมีการเปลี่ยนแปลง ชื่อ -สกุล สัญชาติ และที่อยู่ แจ้งให้สหกรณ์ฯ ทราบ
ภายใน 15 วัน
- 4 ติดตามข่าวสารและการประกาศ ประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ของสหกรณ์ฯ เพื่อ
ประโยชน์ต่อสมาชิกเอง
- 5 ให้ความร่วมมือ เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สหกรณ์ฯ จัดขึ้น ด้วยความเสียสละ
และสร้างสรรค์
- 6 ดำเนินการทุกอย่างเพื่อความก้าวหน้าของสหกรณ์ฯ

9 สิทธิของสมาชิก

9.1 ใช้บริการฝากเงินในบัญชีวาทิอะฮฺ ที่สามารถฝาก-ถอนได้ทุกวันโดยไม่ต้องเสียค่าบริการอย่างปลอดภัยและสามารถใช้บริการโอนเงิน ฝาก-ถอน ต่างสาขาของสหกรณ์ฯ ทุกสาขา ทุกวันทำการ

9.2 ใช้บริการฝากเงินลงทุนในบัญชีมูรอรอบะฮฺ ที่สามารถรับเงินกำไรมูรอรอบะฮฺ ได้ทุกไตรมาส (3เดือน) และสามารถใช้บริการโอนเงิน ฝาก-ถอน ต่างสาขาของสหกรณ์ฯ ทุกสาขา ทุกวันทำการ

9.3 ใช้บริการฝากเงินในบัญชีกองทุนฮัจญ์ เพื่อการเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ที่มีบรรทัดฐานอย่างสะดวกสบาย ง่ายตายกว่าที่คิด โดยไม่ต้องรอให้เนิ่นนานจนล่วงสู่วันที่ย่างกายไม่แข็งแรงและสามารถใช้บริการโอนเงินฝาก-ถอน ต่างสาขาของสหกรณ์ฯ ทุกสาขาทุกวันทำการ

9.4 สมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนตะกาฟูล (ช่วยเหลือ) สมาชิก ที่จะได้รับการช่วยเหลือต่าง ๆ จากกองทุน เช่น เมื่อคลอดบุตร, เจ็บป่วยนอนโรงพยาบาล, เสียชีวิต ทั้งนี้ขึ้นกับเงื่อนไขและสถานะของสมาชิก

9.5 ขอรับการช่วยเหลืออื่น ๆ จากกองทุนสวัสดิการสมาชิกเมื่อประสบภัยพิบัติธรรมชาติหรือเสียชีวิต

9.6 ใช้บริการเงินกู้ยืมฉุกเฉินกึ่งรูดุนอะฮฺซัน วงเงินกึ่งหนึ่งของหุ้นโดยไม่มีคิดค่าบริการ

9.7 ใช้บริการสินเชื่อต่าง ๆ เช่น อัลบัยอฺบิชะมานิลอาญิล, อัลมูรอบะฮะห์ อัลบัยอฺ สาลัม, อัลบัยอฺฮิสติจรออ, อัลอิญาเราะฮฺ, บริการแพ็คเกจฮัจญ์ และธุรกิจอื่น ๆ ที่ฮาลาลปลอดภัยได้ตามเงื่อนไข

9.8 สมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกเพื่อรับการช่วยเหลือจากกองทุนจากกองทุนเพื่อการวาลีมะฮฺ (สร้างครอบครัว)

10 สวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชน

สหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด มิได้มุ่งแต่กำไรให้เท่านั้น แต่ยังมุ่งที่จะดูแลคุณภาพชีวิตของสมาชิกตั้งแต่เกิดจนสิ้นชีวิต ซึ่งสวัสดิการที่สหกรณ์จะมอบและให้บริการแก่สมาชิกมีดังนี้

10.1 กองทุนสวัสดิการสมาชิก เพื่อเป็นทุนการศึกษา การอบรมทางวิชาการและส่งเสริมอาชีพ ศึกษาดูงาน ช่วยเหลือสมาชิกเมื่อเกิดอุบัติเหตุ และภัยพิบัติต่าง ๆ ทางธรรมชาติ สำหรับสมาชิกทุกคน

10.2 กองทุนตะกาฟูล เพื่อช่วยเหลือสมาชิก เช่นกรณีนอนรักษาตัวในโรงพยาบาล จะได้รับคืนละ 100 แต่ไม่เกิน 15 คืนต่อปี กรณีสมาชิกเสียชีวิตทายาทจะได้รับรายละ 12,000 บาท แต่หากสมาชิกที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ณ วันที่สมัครเป็นสมาชิกตั้งแต่วันที่ 27 ต.ค. 2545 เป็นต้นไป ทายาทจะได้รับรายละ 5,000 บาทต่อราย และกรณีคลอดบุตร จะได้รับครั้งละ 1,000 บาท สำหรับสมาชิกสมัครเข้ากองทุน ฯ และมีอายุการเป็นสมาชิกกองทุน ฯ ไม่น้อยกว่า 12 เดือนเท่านั้น

10.3 กองทุนชะกาต สหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด จะช่วยเหลือสมาชิก ครอบครัว ประชาชนผู้ยากไร้ และสังคมที่มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือทั้งหมด ประเภทตามที่กำหนดไว้ อย่างชัดเจนใน อัล-กรุอาน

10.4 กองทุนเพื่อเสริมสร้างครอบครัว (สร้างครอบครัว) เพื่อสนับสนุนเงินทุนสมาชิกให้สามารถแต่งงาน มีครอบครัวสร้างครอบครัวให้มีความสุขความมั่นคง สำหรับสมาชิกที่สมัครเข้าร่วมกับกองทุน

11 การบริการเงินและธุรกิจแก่สมาชิก

11.1 บริการเงินกู้ยืมฉุกเฉิน (กิอรุดล หะซัน) คือการให้กู้ยืมเงินยามจำเป็นโดยไม่คิดค่าบริการใด ๆ

-วงเงิน 50% ของเงินหุ้นที่ชำระแล้ว แต่ไม่เกิน บาท และต้องชำระคืนภายใน 3 เดือน

-สมาชิกต้องไม่อยู่ในสภาพขาดการชำระหุ้น ติดต่อกันเกิน 3 เดือนโดยไม่แจ้งเหตุ

11.2 บริการสินเชื่อ เป็นการดำเนินธุรกิจเพื่อแสวงหากำไรของสหกรณ์กับสมาชิกตามหลักอิสลาม โดยช่องทางมูอามาลาตวิธีต่าง ๆ เช่น อัลบัยอูบิซมานิลอาญิล อัลมูฏอโรบะฮะฮฺ ,อัลอิญาเราะฮฺ ฯลฯ โดยไม่มีดอกเบี้ย

-ต้องมีอายุการเป็นสมาชิก 12 เดือนขึ้นไป

-วงเงินไม่เกิน 5 เท่าของฐานหุ้นที่ชำระมาแล้ว

-การผ่อนชำระสินเชื่อทุกกรณีสมาชิกต้องมีอายุไม่เกิน 65 ปี เมื่อครบกำหนดงวด ชำระสุดท้าย

-หากมีหนี้ค้างชำระ จะต้องชำระมาแล้วไม่น้อยกว่า 85% ของยอดหนี้ทั้งหมด

12 หลักค้ำประกันสำหรับเงินสินเชื่อ แบ่งตามระดับวงเงิน ดังนี้

(1) วงเงินไม่เกิน 30,000.00 บาท จะต้องมีหลักประกันดังนี้

1.1 บุคคล หรือ หลักทรัพย์ที่มีมูลค่าไม่ต่ำกว่ามูลหนี้ และ

1.2 เงินฝากร้อยละ 10 ของวงเงินที่ขอสินเชื่อ

- (2) วงเงินตั้งแต่ 30,001.00-50,000.00 บาท จะต้องมียหลักประกันดังนี้
- 2.1 หลักทรัพย์ที่มีมูลค่าไม่ต่ำกว่ามูลหนี้ หรือ
  - 2.2 บุคคลข้าราชการหรือพนักงานของรัฐ หรือ
  - 2.3 บุคคลที่มีเงินหุ้นเพียงพอต่อวงเงินสินเชื่อ หรือ และ
  - 2.4 เงินฝากร้อยละ 10 ของวงเงินที่ขอสินเชื่อ
- อนึ่งในกรณีในข้อ 2.1.12 (2) ผู้ขอสินเชื่อที่มีประวัติการชำระอยู่ในเกณฑ์ดี อย่างน้อยสองสัญญาสุดท้ายสามารถใช้บุคคลทั่วไปค้ำประกันได้โดยอนุโลม
- (3) วงเงินไม่เกิน 50,001.00-100,000.00 บาท จะต้องมียหลักประกันดังนี้
- 3.1 หลักทรัพย์ที่มีมูลค่าไม่ต่ำกว่ามูลหนี้ หรือ
  - 3.2 บุคคลข้าราชการหรือพนักงานของรัฐ หรือ
  - 3.3 บุคคลที่มีเงินหุ้นเพียงพอต่อวงเงินสินเชื่อ หรือ และ
  - 3.4 เงินฝากร้อยละ 10 ของวงเงินที่ขอสินเชื่อ
- (4) วงเงินไม่เกิน 100,001.00-200,000.00 บาทจะต้องมียหลักประกันดังนี้
- 4.1 หลักทรัพย์ที่มีมูลค่าไม่ต่ำกว่ามูลหนี้ และ/หรือ
  - 4.2 บุคคลข้าราชการหรือพนักงานของรัฐ จำนวน 2 คน หรือ
  - 4.3 บุคคลที่มีเงินหุ้นเพียงพอต่อวงเงินสินเชื่อ หรือ และ
  - 4.4 เงินฝากร้อยละ 10 ของวงเงินที่ขอสินเชื่อ
- (5) วงเงินตั้งแต่ 200,001.00-1,000,000.00 บาทจะต้องมียหลักประกันดังนี้
- 5.1 หลักทรัพย์ที่มีมูลค่าไม่ต่ำกว่ามูลหนี้ หรือ
  - 5.2 บุคคลที่มีเงินหุ้นเพียงพอต่อวงเงินสินเชื่อ หรือ และ
  - 5.3 บุคคลยกเว้นบุคคลทั่วไปอย่างน้อย 1 คน และหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าต่ำกว่ามูลหนี้ และ
  - 5.4 เงินฝากร้อยละ 10 ของวงเงินที่ขอสินเชื่อ
- (6) วงเงินเกินกว่า 1,000,000.00 บาทขึ้นไปจะต้องมียหลักประกันดังนี้
- 6.1 หลักทรัพย์ที่มีมูลค่าไม่ต่ำกว่ามูลหนี้ หรือ
  - 6.2 บุคคลที่มีเงินหุ้นเพียงพอต่อวงเงินสินเชื่อ หรือ
  - 6.3 บุคคลยกเว้นบุคคลทั่วไปอย่างน้อย 2 คน และหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าต่ำกว่ามูลหนี้ และ
  - 6.4 เงินฝากร้อยละ 10 ของวงเงินที่ขอสินเชื่อ

อเนิงบุคคลจะค้ำประกันในครงเดียวกันเกินกว่า 2 สัญญาไม่ได้ การผ่อนชำระหนี้คืนให้สหกรณ์ ฯ สามารถเลือกแบบข้อใดข้อหนึ่ง ที่ระบุในสัญญา ดังนี้

1. ผ่อนชำระหนี้แบบเท่ากันทุกงวด
2. ผ่อนชำระหนี้กำหนดตามสัดส่วนที่กำหนดเป็นงวด ๆ ทั้งนี้ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแบบผ่อนชำระอีกหลังทำสัญญาสินเชื่อแล้ว

กำหนดระยะเวลาผ่อนชำระหนี้ให้เสร็จสิ้น ดังนี้

- (1) สำหรับสินเชื่อฉุกเฉิน(เกือรดุหะชั้น) ให้ชำระภายใน 3 เดือนนับตั้งแต่วันที่อนุมัติ
  - (2) สำหรับสินเชื่อทั่วไป ให้ชำระภายใน ระยะเวลา ดังนี้
    - 2.1 เพื่อการซื้อยานพาหนะใช้แล้ว ให้ผ่อนชำระภายใน 60 งวด หรือ 5 ปี
    - 2.2 ยานพาหนะใหม่ ให้ผ่อนชำระภายใน 84 งวด หรือ 7 ปี
    - 2.3 ซื้อที่ดิน ให้ผ่อนชำระภายใน 180 งวด หรือ 15 ปี
    - 2.4 สร้างสิ่งปลูกสร้าง ให้ผ่อนชำระภายใน 180 งวด หรือ 15 ปี
    - 2.5 ซื้อที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ให้ผ่อนชำระภายใน 180 งวด หรือ 15 ปี
    - 2.6 เพื่อขยาย/ต่อเติม/ซ่อมแซม สิ่งปลูกสร้าง ให้ผ่อนชำระภายใน 120 งวด หรือ 10 ปี
    - 2.7 เพื่อการอื่นๆ ให้ผ่อนชำระภายใน 72 งวด หรือ 6 ปี
- ทั้งนี้ สมาชิกต้องมีอายุไม่เกิน 65 ปี เมื่อครบกำหนดชำระงวดสุดท้าย

เว้นแต่มีหลักทรัพย์เพียงพอต่อมูลหนี้

13 บริการรับฝากเงินประเภทต่าง ๆ คือการให้บริการบัญชีเงินฝากที่สามารถฝาก-ถอน โอน สั่งจ่ายได้ตามกฎหมาย เช่นสถาบันการเงินโดยทั่วไป แต่ปราศจากระบบดอกเบี้ยตามหลักการอิสลาม

บัญชีเงินรับฝากประเภทวาติอะฮฺ (รักษาทรัพย์)

- ไม่จำกัดจำนวนและระยะเวลาในการฝาก-ถอน และถอนเงินฝากได้ทุกเวลา

- ผู้ฝากยินยอมให้สหกรณ์ ฯ สามารถนำเงินส่วนนั้นไปลงทุนหาผลประโยชน์โดยชอบธรรม และเป็นผู้รับผิดชอบผลการลงทุนเพียงฝ่ายเดียวทั้งหมด

บัญชีเงินรับฝากประเภทมูออรอบะฮฺ (ร่วมลงทุน)

- ประเภทร่วมลงทุนกับสหกรณ์ ฯ โดยจะต้องระบุจำนวนเงินทันทีที่มาลงทุนระยะเวลาในการลงทุน

- ผู้ฝาก/สหกรณ์ ฯ ร่วมรับผิดชอบในกิจการที่ลงทุนไม่ว่าได้กำไร/ขาดทุน
- ฝากได้ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป และฝากเพิ่มได้อีกเมื่อต้องการ
- อะกัต หรือ เปล่งว่าจะกล่าวฝากมูฏอโรบะฮฺ กับสหกรณ์
- ผู้ฝากสามารถถอนได้เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาการฝาก
- ผู้ฝากสามารถถอนก่อนถึงกำหนดระยะเวลา ได้โดยอนุโลมสหกรณ์ ฯ จะ

นำยอดคงเหลือที่ครบเงื่อนไขคิดผลกำไรให้

อัตราการปันผลกำไรให้

- ฝากระยะเวลา 3 เดือน อัตราการแบ่งกำไร 30:70 (ผู้ฝาก:สหกรณ์)
- ฝากระยะเวลา 6 เดือน อัตราการแบ่งกำไร 45:55 (ผู้ฝาก:สหกรณ์)
- ฝากระยะเวลา 9 เดือน อัตราการแบ่งกำไร 55:45 (ผู้ฝาก:สหกรณ์)
- ฝากระยะเวลา 12 เดือน อัตราการแบ่งกำไร 60:40 (ผู้ฝาก:สหกรณ์)

กำหนดระยะเวลาในการปันผล

- ปันผลงวดที่ 1 วันที่ 15 เมษายน
- ปันผลงวดที่ 2 วันที่ 15 กรกฎาคม
- ปันผลงวดที่ 3 วันที่ 15 ตุลาคม
- ปันผลงวดที่ 4 วันที่ 15 มกราคม

บัญชีเงินรับฝากประเภทกองทุนฮัจญ์

วัตถุประสงค์กองทุน ฯ

- เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกสะสมเงินเพื่อเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ในระบบที่

ปลอดภัย

- เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่ประกอบฮัจญ์
- เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกได้ปฏิบัติหลักการอิสลามให้ครบถ้วน

คุณสมบัติของผู้ฝาก: สมาชิกที่มีเจตนา จะไปประกอบพิธีฮัจญ์ ยอมรับในหลักการ และวัตถุประสงค์ของกองทุน

วิธีการฝาก

- การฝากใช้หลักการมูฏอโรบะฮฺ
- การฝากมูฏอโรบะฮฺของกองทุนฮัจญ์จะเลือกลงทุนเฉพาะกิจการที่มีมั่นคง

คุณภาพสูง และอัตราผลตอบแทนที่คุ้มค่า (อิงชาอัลลอฮฺ)

- ผู้ฝากจะต้องฝากสะสมเป็นรายเดือนอย่างน้อยเดือนละ 100 บาทขึ้นไปจนครบยอดที่จะไปประกอบพิธีฮัจญ์

- หากผู้ฝากขาดการชำระติดต่อกัน 6 เดือน โดยไม่แจ้งสาเหตุ สหกรณ์ อาจจะปิดบัญชีทันที

- ผู้ฝากสามารถถอนเงินฝาก เพื่อทำอุมเราะห์หรือฮัจญ์ได้ตลอดเวลาหรือกับแพ็คเกจฮัจญ์อিবนูอัฟฟาน เมื่อสะสมได้ตามสหกรณ์กำหนด

14 กลุ่มสมาชิก สหกรณ์อิสลามอিবนูอัฟฟาน จำกัด สนับสนุนให้สมาชิกทุกคนเข้าสู่ระบบกลุ่ม โดยให้มีการจัดกลุ่มขึ้นจากสมาชิกเก่าที่ยังไม่มีกลุ่ม หรือสมาชิกใหม่โดยการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เบี้ยเลี้ยงอาหาร และค่าตอบแทนพิเศษ เช่น ค่าเก็บรวบรวมหุ้น ค่าเก็บหนี้จากสมาชิกในกลุ่มแก่ประธานกลุ่ม ให้มีความสะดวกต่อและสิทธิพิเศษ แก่สมาชิกกลุ่ม

บทบาทของสมาชิกในกลุ่มต่อสหกรณ์อิสลามอিবนูอัฟฟาน จำกัด

1) แนะนำเชิญชวนผู้สนใจและบุคคลทั่วไปให้รู้จักสหกรณ์ฯ และร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม 2) ชำระหุ้นรายเดือนต่อสหกรณ์ฯ อย่างสม่ำเสมอ 3) ใช้บริการ ฝาก-ถอน เงินกับบัญชีต่าง ๆ ของสหกรณ์ 4) ใช้บริการสินเชื่อ และบริการอื่น ๆ เมื่อจำเป็น และรักษาสัญญา ชำระหนี้ตรงเวลา 5) แนะนำ รับรองเพื่อนสมาชิก ในการใช้สินเชื่อชำระหนี้และบริการอื่น ๆ 6) เข้าร่วมกลุ่มสมาชิกเสนอข้อคิดเห็นต่าง ๆ และร่วมมือพัฒนากลุ่ม

บทบาทของสมาชิกในกลุ่มต่อสหกรณ์อิสลามอিবนูอัฟฟาน จำกัด

1) แนะนำเชิญชวนผู้สนใจและบุคคลทั่วไปให้รู้จักสหกรณ์ฯ และเป็นสมาชิกกลุ่ม
2) อำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่จะสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ฯ
3) อำนวยความสะดวกแก่สมาชิก ในการฝากหุ้นรายเดือน
4) อำนวยความสะดวกแก่สมาชิก ในการฝาก-ถอน เงินในบัญชีต่าง ๆ
5) อำนวยความสะดวก แนะนำ รับรองสมาชิก ในการใช้บริการสินเชื่อและบริการอื่น ๆ

6) อำนวยความสะดวกในการชำระหนี้ และเร่งรัด ติดตามหนี้ สมาชิกให้เป็นไปตามสัญญาที่กำหนด

7) เป็นตัวแทนสมาชิกในการเข้าประชุมใหญ่สามัญประจำปีและเสนอข้อเสนอข้อคิดเห็นต่าง ๆ

ระเบียบสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด

ว่าด้วยการให้สินเชื่อแก่สมาชิก

พ.ศ. 2557-2558

อาศัยอำนาจตามข้อบังคับสหกรณ์ฯ ข้อ 3 (3) และข้อ 100 (3) และ
ความเห็นชอบของที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการชุดที่ 17 ครั้งที่ 8/2558 เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม
พ.ศ.2556 ได้มีมติให้มีการกำหนดระเบียบ สหกรณ์ว่าด้วยการให้สินเชื่อแก่สมาชิก พ.ศ.2557 ดังมี
รายละเอียดต่อไปนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัดว่าด้วยการ
ให้สินเชื่อแก่สมาชิกพ.ศ.2557”

ข้อ 2. ระเบียบนี้ให้มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ.2557 เป็นต้นไป

ข้อ 3. ให้ยกเลิก

(1) ระเบียบสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัดว่าด้วยการให้สินเชื่อแก่
สมาชิก พ.ศ. 2554

(2) ระเบียบสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัดว่าด้วยการให้สินเชื่อแก่
สมาชิก แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2554

(3) ระเบียบสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัดว่าด้วยการให้สินเชื่อแก่
สมาชิก แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2556

บรรดาระเบียบ มติ ประกาศ คำสั่ง และแนวทางปฏิบัติอื่นที่ขัด
หรือแย้งกับระเบียบนี้แล้วให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4. ในระเบียบนี้

“สหกรณ์” หมายถึง สหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด

“สมาชิก” หมายถึง สมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด

“คณะกรรมการ” หมายถึง คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์อิสลาม
อับนูอัฟฟาน จำกัด

“คณะอนุกรรมการสินเชื่อ” หมายถึง คณะอนุกรรมการสินเชื่อที่
คณะกรรมการแต่งตั้ง

“คณะกรรมการสินเชื่อบริษัท” หมายถึง คณะกรรมการสินเชื่อบริษัท
ที่คณะกรรมการแต่งตั้ง

“ผู้จัดการใหญ่” หมายถึง ผู้จัดการใหญ่สหกรณ์อิสลามอับดุลฟาน
จำกัด

“ผู้จัดการสาขา” หมายถึง ผู้จัดการสาขาสหกรณ์อิสลามอับดุลฟาน
จำกัด

“สินเชื่อก่อรูปดุลหะซัน” หมายถึง เงินสินเชื่อโดยไม่คิดกำไรตามหลัก
ก่อรูปดุลหะซัน

“สินเชื่อทั่วไป” หมายถึง การให้สินเชื่อแก่สมาชิก ผู้มีอาจพิจารณา อนุมัติ
ตามข้อ 13 หรือ ผู้ที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจวินิจฉัยให้สินเชื่อตามแบบและวัตถุประสงค์ ถูกต้องตาม
หลักการศาสนาอิสลามอนุมัติ ดังนี้

- (1) อัลบัยอ มุรอบาอะฮฺ หมายถึง การซื้อขายสินค้าต้นทุนบวก
กำไร
- (2) อัลบัยอ มุอัจญูล หมายถึง การซื้อขายสินค้าต้นทุนบวก
กำไรโดยผู้ซื้อตกลงจ่ายเป็นงวดๆ ภายในระยะเวลาที่ได้กำหนด
ไว้
- (3) อัลบัยอ สาลิม หมายถึง การซื้อขายที่ผู้ซื้อตกลงจ่ายสินค้า
ล่วงหน้าและผู้ขายจะส่งมอบสินค้าภายหลัง
- (4) อัลบัยอ อิสติจรอร หมายถึง การซื้อขายที่ผู้ซื้อและผู้ขายตกลง
ซื้อสินค้าชนิดหนึ่งเป็นรายวัน รายสัปดาห์ หรือรายเดือน
ภายในระยะเวลาหนึ่งโดยได้ตกลงกันลักษณะของสินค้า ราคา
สินค้า จำนวนสินค้า ส่วนการจ่ายค่าสินค้านั้น จะจ่ายเป็น
รายวัน รายสัปดาห์ หรือรายเดือนก็ได้
- (5) อัลอิญาเราะฮฺ หมายถึง การเช่าหรือจ้าง กล่าวคือการขาย
ผลประโยชน์ หรือขายบริการด้วยราคาที่กำหนด คำว่าผลประโยชน์นั้นคือประโยชน์ที่สามารถใช้ได้
จากสิ่งของหรือทรัพย์สิน ในขณะที่ความหมายการขายบริการ คือการขายแรงงานทั้งที่ใช้แรงงาน การ
บริการพลังความคิด ทักษะความสามารถและอื่น ๆ ที่สามารถนำมาคิดได้
- (6) อัลบัยอ อิสติศนาอ หมายถึง การซื้อขายสิ่งที่สั่งให้ทำ หรือ
สั่งให้ผลิตออกมา(การจ้างทำของ) โดยคู่สัญญาต้องมีข้อกำหนด รายละเอียดของประเภทของที่สั่งผลิต
หรือสั่งทำ ชนิด ลักษณะ ปริมาณ หรือจำนวนที่แน่นอน ชัดเจน ไม่มีข้อคลุมเครือ ไม่มีช่องทางที่จะ
ขัดแย้งกัน

“หลักประกัน” หมายถึง หลักทรัพย์และ/หรือบุคคล/เงินฝาก

“หลักทรัพย์” หมายถึง 1.เงินหุ้นสมาชิกสหกรณ์

2.เงินฝากสมาชิกสหกรณ์

3.ที่ดินประเมินโดยสหกรณ์ คำนวณโดยนำราคา

ประเมินจากทางราชการและราคาตลาดหรือราคาที่แท้จริงถัวเฉลี่ย

4.ทองคำแท่งหรือทองคำรูปพรรณ

“บุคคล” หมายถึง 1.บุคคลทั่วไปที่เป็นสมาชิกสหกรณ์

2.ข้าราชการทุกระดับที่เป็นสมาชิกสหกรณ์

3.พนักงานรัฐวิสาหกิจที่เป็นสมาชิกสหกรณ์

4.พนักงาน/เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นสมาชิกสหกรณ์

“มูลหนี้” หมายถึง วงเงินสินเชื่อรวมกับกำไรที่สหกรณ์กำหนด

หมวดที่ 1

ข้อกำหนดทั่วไป

ข้อ 5. สมาชิกที่ประสงค์ขอสินเชื่อ จะต้องเสนอคำขอกู้ตามแบบที่สหกรณ์กำหนด รวมทั้งรายละเอียดและหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือจำเป็นต่อการวินิจฉัยของผู้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติตามข้อ 13 หรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์

ข้อ 6. สมาชิกต้องดำเนินการให้ความสะดวกแก่ผู้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติตามข้อ 13 หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในการตรวจสอบขอสินเชื่อ การตรวจสอบหลักประกันสินเชื่อ ตลอดจนการให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการขอสินเชื่อ

ข้อ 7. ผู้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติตามข้อ 13 หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย มีอำนาจวินิจฉัยให้สินเชื่อแก่สมาชิกตามระเบียบนี้และกรณีผู้ได้รับมอบหมาย ได้ใช้อำนาจวินิจฉัยให้สินเชื่อ จะต้องรายงานให้คณะกรรมการรับทราบในการประชุมคณะกรรมการคราวถัดไป

หมวดที่ 2

ประเภท สิทธิให้การสินเชื่อ วงเงินสินเชื่อ

ข้อ 8. ประเภทการให้สินเชื่อ การให้สินเชื่อแก่สมาชิก ได้สองประเภท

(1) สินเชื่อกึ่งรูดหะสัน สหกรณ์จะให้สินเชื่อแก่สมาชิกได้ เฉพาะสมาชิกที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ในเหตุเกิดแก่ตัวสมาชิกหรือบุคคลในครอบครัว

(2) สินเชื่อทั่วไป สหกรณ์ให้สินเชื่อแก่สมาชิกตามวัตถุประสงค์การให้สินเชื่อทั่วไป

ข้อ 9. สิทธิการให้สินเชื่อ สมาชิกมีสิทธิยื่นคำขอสินเชื่อได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) สมาชิกที่มีอาชีพรับราชการหรือรับจ้างเอกชน และมีรายได้ประจำสามารถหัก ณ ที่จ่ายโดยใช้ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า ชำระเงินค่าหุ้นให้แก่สหกรณ์ และเป็นสมาชิกมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือน

(2) สมาชิกที่มีอาชีพอื่น ๆ โดยชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า ชำระเงินค่าหุ้นให้แก่สหกรณ์ และเป็นสมาชิกมาแล้วไม่น้อยกว่า 12 เดือน

ข้อ 10. วงเงินสินเชื่อ

(1) ประเภทสินเชื่อก่อรถลดหนี้ วงเงินสินเชื่อไม่เกินครึ่งหนึ่งของเงินหุ้นที่ชำระมาแล้ว แต่ไม่เกิน 3,000.00 บาท (สามพันบาทถ้วน)

(2) ประเภทสินเชื่อทั่วไป วงเงินสินเชื่อสำหรับสมาชิกรายหนึ่งไม่เกินวงเงิน 2,000,000.00 บาท (สองล้านบาทถ้วน) ทั้งนี้จะต้องชำระเงินหุ้นมาแล้วไม่น้อยกว่า ร้อยละ 10 ของวงเงินที่ขอสินเชื่อ

ข้อ 11. การขอสินเชื่อเพิ่ม สมาชิกที่ยังคงมีหนี้สินเชื่อทั่วไป ประสงค์จะขอใช้สินเชื่อทั่วไปเพิ่มอีก 1 สัญญา จะต้องผ่อนชำระหนี้เดิมมาแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ทั้งนี้ รวมมูลหนี้ทั้งสองไม่เกินวงเงิน 2,000,000.00 บาท (สองล้านบาทถ้วน)

ข้อ 12. การผ่อนชำระคืน ให้แก่สหกรณ์สามารถเลือกแบบข้อใดข้อหนึ่งที่ระบุไว้ในสัญญาดังนี้

(1) ผ่อนชำระแบบเท่ากันทุกงวด

(2) ผ่อนชำระแบบกำหนดตามสัดส่วนที่กำหนดเป็นงวดๆ

ทั้งนี้ ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแบบการผ่อนชำระอีกหลังทำสัญญาสินเชื่อแล้ว

หมวดที่ 3

อำนาจการพิจารณาอนุมัติ

ข้อ 13. อำนาจการพิจารณาอนุมัติ ตามระดับดังนี้

(1) วงเงินไม่เกิน 50,000.00 บาท ให้อยู่ในอำนาจผู้จัดการสาขา

(2) วงเงินไม่เกิน 50,001.00-100,000.00 บาท ให้อยู่ในอำนาจของผู้จัดการใหญ่

(3) วงเงินไม่เกิน 100,001.00-200,000.00 บาท ให้อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการสินเชื่อสาขา

(4) วงเงินไม่เกิน 200,001.00-400,000.00 บาท ให้อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการสินเชื่อ

(5) วงเงินไม่เกิน 1,000,000.00 บาท ให้อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ

เว้นแต่ กรณีที่สมาชิกผู้ขอสินเชื่อใช้หลักทรัพย์เงินฝากค้ำประกันที่มีมูลค่า เท่ากับหรือมากกว่ามูลหนี้ให้ผู้มีอำนาจตามข้อ 13 (1) พิจารณานุมัติสินเชื่อ ทั้งนี้วงเงินสินเชื่อสูงสุด ไม่เกิน 2,000,000.00 บาท (สองล้านบาทถ้วน)

หมวดที่ 4

หลักประกันสำหรับเงินสินเชื่อ

ข้อ 14. หลักประกันสำหรับเงินสินเชื่อ แบ่งตามวงเงินดังนี้

- (7) วงเงินไม่เกิน 30,000.00 บาท จะต้องเป็นหลักประกันดังนี้
  - (1.1) บุคคล หรือ หลักทรัพย์ที่มีมูลค่าไม่ต่ำกว่ามูลหนี้ และ
  - (1.2) เงินฝากร้อยละ 10 ของวงเงินที่ขอสินเชื่อ
- (8) วงเงินตั้งแต่ 30,001.00-50,000.00 บาท จะต้องเป็นหลักประกันดังนี้
  - (2.1) หลักทรัพย์ที่มีมูลค่าไม่ต่ำกว่ามูลหนี้ หรือ
  - (2.2) บุคคลข้าราชการหรือพนักงานของรัฐ หรือ
  - (2.3) บุคคลที่มีเงินหุ้นเพียงพอต่อวงเงินสินเชื่อ หรือ และ
  - (2.4) เงินฝากร้อยละ 10 ของวงเงินที่ขอสินเชื่อ

อนึ่งในกรณีในข้อ 14 (2) ผู้ขอสินเชื่อที่มีประวัติการชำระอยู่ใน เกณฑ์ดี อย่างน้อยสองสัญญาสุดท้ายสามารถใช้บุคคลทั่วไปค้ำประกันได้โดยอนุโลม

- (3) วงเงินไม่เกิน 50,001.00-100,000.00 บาท จะต้องเป็นหลักประกันดังนี้
  - (3.1) หลักทรัพย์ที่มีมูลค่าไม่ต่ำกว่ามูลหนี้ หรือ
  - (3.2) บุคคลข้าราชการหรือพนักงานของรัฐ หรือ
  - (3.3) บุคคลที่มีเงินหุ้นเพียงพอต่อวงเงินสินเชื่อ หรือ และ
  - (3.4) เงินฝากร้อยละ 10 ของวงเงินที่ขอสินเชื่อ
- (4) วงเงินไม่เกิน 100,001.00-200,000.00 บาทจะต้องเป็นหลักประกันดังนี้
  - (4.1) หลักทรัพย์ที่มีมูลค่าไม่ต่ำกว่ามูลหนี้ และ/หรือ
  - (4.2) บุคคลข้าราชการหรือพนักงานของรัฐ จำนวน 2 คน หรือ
  - (4.3) บุคคลที่มีเงินหุ้นเพียงพอต่อวงเงินสินเชื่อ หรือ และ
  - (4.4) เงินฝากร้อยละ 10 ของวงเงินที่ขอสินเชื่อ
- (5) วงเงินตั้งแต่ 200,001.00-1,000,000.00 บาทจะต้องเป็นหลักประกัน ดังนี้
  - (5.1) หลักทรัพย์ที่มีมูลค่าไม่ต่ำกว่ามูลหนี้ หรือ
  - (5.2) บุคคลที่มีเงินหุ้นเพียงพอต่อวงเงินสินเชื่อ หรือ และ

- (5.3) บุคคลยกเว้นบุคคลทั่วไปอย่างน้อย 1 คน และหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าต่ำกว่ามูลหนี้ และ
  - (5.4) เงินฝากร้อยละ 10 ของวงเงินที่ขอสินเชื่อ
  - (6) วงเงินเกินกว่า 1,000,000.00 บาทจะต้องมีหลักประกันดังนี้
    - (6.1) หลักทรัพย์ที่มีมูลค่าไม่ต่ำกว่ามูลหนี้ หรือ
    - (6.2) บุคคลที่มีเงินทุนเพียงพอต่อวงเงินสินเชื่อ หรือ
    - (6.3) บุคคลยกเว้นบุคคลทั่วไปอย่างน้อย 2 คน และหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าต่ำกว่ามูลหนี้ และ
    - (6.4) เงินฝากร้อยละ 10 ของวงเงินที่ขอสินเชื่อ
- อนึ่งบุคคลจะค้ำประกันในคราวเดียวกันเกินกว่า 2 สัญญาไม่ได้

หมวดที่ 5

เงินงวดชำระหนี้

ข้อ 15. หลักประกันสำหรับเงินสินเชื่อ แบ่งตามวงเงินดังนี้

- (3) สำหรับสินเชื่อถือรถุลหะชั้น ให้ชำระภายใน 3 เดือนนับตั้งแต่วันที่อนุมัติ
- (4) สำหรับสินเชื่อทั่วไป ให้ชำระภายใน ระยะเวลา ดังนี้
  - (2.1) เพื่อการซื้อยานพาหนะใช้แล้ว ให้ผ่อนชำระภายใน 60 งวด หรือ 5 ปี
  - (2.2) ยานพาหนะใหม่ ให้ผ่อนชำระภายใน 84 งวด หรือ 7 ปี
  - (2.3) ซื้อที่ดิน ให้ผ่อนชำระภายใน 180 งวด หรือ 15 ปี
  - (2.4) สร้างสิ่งปลูกสร้าง ให้ผ่อนชำระภายใน 180 งวด หรือ 15 ปี
  - (2.5) ซื้อที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ให้ผ่อนชำระภายใน 180 งวด หรือ 15 ปี
  - (2.6) เพื่อขยาย/ต่อเติม/ซ่อมแซม สิ่งปลูกสร้าง ให้ผ่อนชำระภายใน 120 งวด หรือ 10 ปี
  - (2.7) เพื่อการอื่น ๆ ให้ผ่อนชำระภายใน 72 งวด หรือ 6 ปี

ทั้งนี้ สมาชิกต้องมีอายุไม่เกิน 65 ปี เมื่อครบกำหนดชำระงวดสุดท้าย เว้นแต่มีหลักทรัพย์เพียงพอต่อมูลหนี้

หมวดที่ 6

อัตราค่าไ

ข้อ 16. ให้คิดอัตราค่าไในอัตราที่สหกรณ์กำหนด โดยจะประกาศให้ทราบเป็นคราว ๆ

หมวดที่ 7

การอนุมัติเงินให้สินเชื่อ

ข้อ 17. ในกรณีผู้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติตามข้อ 13 ไม่สามารถพิจารณาอนุมัติได้ไม่ว่าด้วยกรณีที่สูงกว่าดำเนินการพิจารณาอนุมัติต่อไปได้

ข้อ 18. การแก้ไขระเบียบนี้ สามารถทำได้โดยใช้เสียง 2 ใน 3 ขององค์ประชุมของคณะกรรมการ

ข้อ 19. ในกรณีมีการขอสินเชื่อเกินจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยโดยคะแนนเสียงข้างมากของกรรมการที่มาประชุม ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมเป็นผู้ออกเสียงชี้ขาด

ข้อ 20. การให้สินเชื่อแก่สมาชิกในนามองค์กรหรือหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติตามข้อ 13 เป็นผู้พิจารณา โดยผู้ขอสินเชื่อจะต้องแนบหลักฐาน คือรายการประชุมของคณะกรรมการองค์กรหรือหน่วยงานนั้น โดยมีประเด็นสำคัญคือ จะขอใช้สินเชื่อจากหน่วยงานไหนและระบุผู้ทำนิติกรรมที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ เพิ่มเติม

ข้อ 21. ให้ประธานกรรมการเป็นผู้รักษาให้เป็นไปตามระเบียบฉบับนี้

นิพนธ์ต้นฉบับ

ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา

ฟาริส สีอรี¹ ธวัช น้อยพอม²

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา

E-mail: Farisibnuaffan@gmail.com

² Ph.D. (เศรษฐศาสตร์อิสลาม)

E-mail: noipom2000@yahoo.com

ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยในการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับปัจจัยในการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา และการเปรียบเทียบความเห็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาด้านศาสนาและสามัญ ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และรายได้ 3) เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาของการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณควบคู่กับคุณภาพ โดยการสำรวจ ใช้แบบสอบถาม กับสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา จำนวน 370 ตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่การแจกแจงความถี่ การหาค่าเฉลี่ย การหาเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้การทดสอบแบบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1) ปัจจัยในการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านปัจจัยภายนอกสหกรณ์ฯ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสมาชิก และปัจจัยภายในสหกรณ์ฯ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2) ในส่วนของการเปรียบเทียบระดับปัจจัยในการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลาพบว่า เพศ สถานภาพ ระดับการศึกษาด้านศาสนาและสามัญ

โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่อายุ ระยะเวลาการเป็นสมาชิกและรายได้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3) ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ของสมาชิก สหกรณ์ฯ ควรเปิดโอกาสให้มีการพักหนี้ในช่วงฤดูฝนเพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกรขยายโอกาสแก่สมาชิกในการผ่อนชำระเช่นทำสัญญาปรับโครงสร้างหนี้ใหม่ และเปิดช่องทางเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการชำระให้มากขึ้น เช่นจ่ายผ่านเคาน์เตอร์เซอร์วิส ตู้ATM เพิ่มแอปการจ่ายผ่านมือถือ รถโมบาย เป็นต้น ส่วนข้อเสนอแนะจากสหชนากลุ่ม ด้านสมาชิกให้มีการโอนย้ายหนี้ได้กรณีคู่สมรสหย่าร้างกัน สร้างจิตสำนึกแก่สมาชิกเรื่องการมีอะมานะห์และความรับผิดชอบต่อหนี้สินปัจจัยด้านภายในสหกรณ์ ควรมีกองทุนตะกาฟูลเพื่อประกันหนี้กรณีที่สมาชิกประสบภัยพิบัติ เป็นโรค และเสียชีวิต เพิ่มสิทธิพิเศษแก่สมาชิกที่มีประวัติการชำระหนี้ดี เพิ่มโปรโมชั่น เสริมแรงจูงใจให้สมาชิกที่ชำระหนี้ดีโดยการให้คะแนนหรือคูปองชิงโชคต่าง ๆ ปัจจัยด้านภายนอกสหกรณ์ อบรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะแก่ประธานกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ภาครัฐควรสนับสนุนให้มีการอบรมสมาชิกสหกรณ์ฯ ทำบัญชีครัวเรือน และให้กองทุนพัฒนาสมาชิกเพื่อเสริมรายได้

คำสำคัญ: ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิก, สมาชิก, สหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด

Factors Affecting the Members' Unpaid Debts of Ibnu Affan Islamic Co-Operative Limited (Yala Branch)

Faris Sueree¹ Tawat Noipom²

¹ Master Degree Candidate, Islamic Studies

E-mail: Farisibnuaffan@gmail.com

² Ph.D. (Islam Economic)

E-mail: noipom2000@yahoo.com

Department of Islamic Studies, College of Islamic Studies

Prince of Songkhla University, Pattani Campus

ABSTRACT

The study entitled Factors Affecting the Members' Unpaid Debts of Ibnu Affan Islamic Co-Operative Limited (Yala Branch) aimed at i) investigating the factor levels of the members' unpaid debts of the cooperative ii) comparing the factor levels of the members' unpaid debts of the co-operative as well as comparing their opinions from the questionnaire following gender, age, marital status, religious and secular educational level, membership duration and salary and iii) proposing ways in solving the problems of the members' unpaid debts of the co-operative. This was a qualitative and quantitative study using a survey of questionnaire, and the informants are 370 members of Ibnu Affan Islamic Co-Operative Limited (Yala Branch). The data analyses used in this study were Frequency, Mean, Standard Deviation, T-test and One-Way Anova.

The findings were as follows:

1) The factors of the members' unpaid debts of the co-operative in overall picture were in the low level. Once each aspect was analyzed, it was found that the external factors of the co-operative were in the highest level of the mean scores followed by the factors relevant to the members, and the internal factors showed the lowest level.

2) According to the comparison of the factor level of the members' unpaid debts of the co-operative, it was found that gender, age, marital status, religious and secular educational level, membership duration and salary were statistically significantly different at the level of .05

3) The suggestions and recommendations regarding problem solving of the members' unpaid debts of the co-operative were as follows. The debt suspense should be provided particularly in the rainy season to help the members who are farmers. The due extension of the debt installment should be provided. For example, new members' debt contracts should be adjusted as well as opening new payment

channels such as paying through counter services, ATM, new applications on cellphones, automobiles and so on. Moreover, the suggestions from the group discussion were as follows. The debt transference should be provided in case of couples' divorce and building the members' awareness regarding trust (Amanah) and responsibilities towards debts. Takaful fund as an internal factor of the co-operative should be provided in case of the members' accidents, diseases and death. Increasing the privilege to the members with excellent debtors providing optional and various promotions. Motivation reinforcement towards outstanding members using coupons and lucky draws. Furthermore, the external factors of the co-operative were as follows. Training members in order to have good understandings and skills to the group leaders was needed, and government sectors should support members' training regarding making household account and providing certain funds for the development of better lives.

Keyword: Factors Affecting the Members' Unpaid Debts, Members, Ibnu Affan Islamic Saving Co-Operative Ltd.

*Prince of Songkla University
Pattani Campus*

บทนำ

การให้ กุญฮีม ถือว่าเป็นการส่งเสริมให้กระทำในทางนิติศาสตร์อ่านว่า (สุนัต) เพราะเป็นการทำดีต่อผู้ที่มีความจำเป็นและทำให้เขาได้สมหวังเมื่อใดที่เขายังมีความจำเป็นมากและการให้กุญฮีมก็เพื่อพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ อย่างแท้จริงผลบุญก็จะยิ่งมากขึ้นตามไป อัลกุรอานพูดถึงความประเสริฐของการให้กุญฮีม อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْسُطُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾

(البقرة / 245)

ความว่า “มีใครบ้างไหมที่จะให้อัลลอฮ์ ﷻ ทรงยืมหนี้ที่ดีแล้วพระองค์จะทรงเพิ่มพูนหนี้นั้นให้แก่เขามากมายหลายเท่า และอัลลอฮ์ ﷻ นั้นทรงกำไว้และทรงแบออกและยังพระองค์เท่านั้นพวกเจ้าจะถูกนำกลับไป”

(อัล-บะเกาะเราะฮ : 245)

ความหมายจากหะดีษบทหนึ่งว่า

“ผู้ใดที่ทำให้มอมีนท่านหนึ่งพ้นจากความลำบากหนึ่งในโลกนี้ อัลลอฮ์ ﷻ จะช่วยให้เขาพ้นจากความลำบากหนึ่งในวันกิยามะฮ์ และผู้ใดให้ความสะดวกแก่ผู้ที่ลำบาก อัลลอฮ์ ﷻ จะให้เกิดความง่ายแก่เขาในโลกนี้และโลกหน้า และผู้ใดที่ปกปิด (สิ่งที่น่าอับอาย) ของมุสลิมคนหนึ่ง อัลลอฮ์ ﷻ ก็ทรงปกปิดความน่าอับอายของเขาในโลกนี้และโลกหน้า และอัลลอฮ์ ﷻ จะคอยช่วยเหลือบ่าวคนหนึ่งตราบที่เขาช่วยเหลือเพื่อนของเขา”

(บันทึกโดยมุสลิม Muslim : 2699)

จากตัวบทอัลกุรอานและอัลหะดีษชี้ให้เห็นว่า การให้กุญฮีมในรูปแบบการให้ (สินเชื่อ) โดยใช้หลัก “อัลมูรอบาฮะฮ์” คือการซื้อขายต้นทุนบวกกำไร ถือว่าเป็นสุนัต และเป็นสิ่งที่มุบาห (อนุญาต) สำหรับผู้ขอสินเชื่อ และทุกสิ่งที่สามารถซื้อขายได้ที่อิสลามอนุญาตก็ถือว่าสามารถกุญฮีมได้ เมื่อใดที่รู้จำนวนแน่นอน และผู้ให้สินเชื่อเป็นบุคคลที่มีลักษณะเป็นผู้ที่สามารถบริจาคได้ ผู้ขอสินเชื่อก็ต้องชดใช้คืน ถ้าเป็นสิ่งที่เหมือนกันก็ชดใช้ด้วยสิ่งที่เหมือน ถ้าไม่มีสิ่งที่เหมือนกันชดใช้เป็นราคาที่เหมาะสมแทน ทุกการกุญฮีมที่นำมาซึ่งผลประโยชน์ (แก่ผู้ให้กุญ) ถือว่าเป็นดอกเบียที่ต้องห้าม เช่นให้กุญฮีมสิ่งหนึ่งโดยมีเงื่อนไขจะต้องให้ (ผู้ให้กุญ) ได้อาศัยในบ้าน (ของผู้กุญ) หรือให้กุญฮีมทรัพย์สินโดยต้องให้

ผลประโยชน์ เช่น ให้กู้สองพันบาทโดยจะต้องจ่ายสองพันห้าร้อยบาทหลังจากหนึ่งปี เป็นต้น การทำดีในการกู้ยืมถือว่าเป็นสิ่งสุจริตถ้าหากไม่ได้มีเงื่อนไขล่วงหน้าไว้ เช่น กู้ยืมอุฐอายุสั้น แต่จ่ายคืนเป็นอุฐวัยอย่างเข้าปีที่เจ็ดแทน ทั้งนี้เพราะเป็นการชดเชยที่ดีกว่าและเป็นมารยาทที่ดีงาม และผู้ใดให้มุสลิมคนหนึ่งกู้ยืมสองครั้ง (ได้ผลบุญ) เท่ากับเขาได้บริจาคให้คน ๆ นั้นหนึ่งครั้ง

อย่างไรก็ตามผลจากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการบริหารการจัดการสหกรณ์อิสลามด้วยเครื่องมือทางการเงิน กรณีศึกษาสหกรณ์อิสลามอิบนูอับดุลฟาน จำกัด ของสมควรวินุญชัย พบว่าการบริหารจัดการลูกหนี้ของสหกรณ์ยังไม่มีประสิทธิภาพมีอัตราหนี้ค้างชำระเกินค่าเฉลี่ยของออมทรัพย์ที่อยู่กลุ่มเดียวกัน เห็นได้จากตลอดระยะเวลา 4 ปี บัญชีสหกรณ์มีหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (หนี้สงสัยจะสูญ) ทุกปี การใช้ทรัพย์สินให้ผลตอบแทนต่ำเนื่องจากมีการซื้อทรัพย์สินถาวรเพิ่มขึ้นทุกปีแต่ไม่สามารถนำไปสร้างประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ แต่กลับเพิ่มภาระค่าใช้จ่าย เช่น ค่าเสื่อมราคา และค่าซ่อมแซมบำรุงรักษามากกว่ารายได้ ส่วนแผนงานร่วมลงทุนที่เพิ่มขึ้นได้รับผลตอบแทนต่ำเช่นกัน ในขณะที่ต้องจ่ายค่าตอบแทนให้กับสมาชิกที่นำเงินมาฝากในอัตราที่สูงกว่ารายได้จากการร่วมลงทุน (สมควรวินุญชัย, ม.ป.ป. : ออนไลน์)

ปัจจุบันปัญหาการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอับดุลฟาน จำกัด ในสาขายะลา พบว่าภาระหนี้สินดังกล่าวเป็นหน้าที่ของผู้ขอสินเชื่อในการชำระคืน แต่สมาชิกไม่สามารถชำระคืนได้ หากเป็นผลมาจากปัจจัยภายนอกที่สมาชิกไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ธุรกิจเกิดความเสียหายจากอัคคีภัย อุทกภัย ภัยพิบัติต่าง ๆ ก็ถือเป็นหน้าที่ของสหกรณ์ที่ต้องเสนอหาแนวทางในการช่วยเหลือสมาชิกได้ เช่น การพักชำระหนี้ชั่วคราว แต่หากสาเหตุการไม่ชำระหนี้เกิดจากการเจตนาที่ไม่บริสุทธิ์ ซึ่งเป็นปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์และที่สำคัญสมาชิกเกือบทั้งหมดที่เป็นคนมุสลิม อาจจะเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับความเชื่อทางศาสนาไม่ได้ส่งเสริมให้สมาชิกชำระหนี้ตามกำหนด ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาวิจัยของ (Moh'd al-Azzama : 2008) ที่ได้ทำการศึกษารายการชำระหนี้ในประเทศจอร์แดน พบว่า ความเชื่อทางศาสนามีผลกระทบทำให้สมาชิกจ่ายชำระคืนตามกำหนดและได้ยกตัวอย่างเพิ่มอีกว่า เช่น ในศาสนาอิสลาม บุคคลที่ดำรงการละหมาด 5 เวลาจะชำระเงินคืนตามกำหนดดีกว่าจากบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับศาสนาอิสลาม ในหะดีษไม่น้อยที่กล่าวถึงการกู้ยืมที่มีเจตนาไม่บริสุทธิ์ หลบหลีก ป้ายเบี่ยงไม่ใช้คืน ถือเป็นการทุจริต ยกยอก โกงทรัพย์สินผู้อื่น ถือเป็นการอธรรม

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอับดุลฟาน จำกัด สาขายะลา

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอับดุลฟาน จำกัด สาขายะลา

1.2.3 เพื่อเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา

1.3 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยผู้วิจัยทำการวิจัยวิธีการการศึกษา ดังนี้

1.3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลในภาพรวมของปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดยประชากร ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลาเท่านั้น จำนวน 370 คน

1.3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อศึกษาปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา และเพื่อเอาข้อมูลมาสนับสนุนแบบสอบถาม โดยศึกษาจากเจ้าหน้าที่สหกรณ์ จำนวน 2 คน ผู้แทนสหกรณ์ จำนวน 4 คน และตัวแทนสมาชิกสหกรณ์ จำนวน 4 คน

1.4 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด มีทั้งหมด 5 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านสมาชิก ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านภายในสหกรณ์ ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านภายนอกสหกรณ์ และตอนที่ 5 เป็นข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ฯ

1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษาได้เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามจากสมาชิกจำนวนทั้งหมด 370 ชุด ให้แก่กลุ่มสมาชิกและผู้แทนสหกรณ์ตามอำเภอต่าง ๆ ดังนี้ อ.เมืองยะลา 74 คน อ.กรงปินัง 34 คน อ.รามัน 26 คน อ.บันนังสตา 100 คน อ.ธารโต 67 คน กลุ่มบางส่วนที่เป็นสมาชิกสหกรณ์อับนุอ์ฟาน จำกัด สาขายะลา อยู่ในจังหวัดปัตตานีเขต อ.ยะรัง 37 คน อ.ทุ่งยางแดง 16 คน อ.มายอ 12 คน และบางส่วนอยู่ในจังหวัดสงขลาเขต อ.เทพา 4 คน และมีการติดตามแบบสอบถามทางโทรศัพท์กับผู้แทนสหกรณ์และประธานกลุ่มเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนมากที่สุด

1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.6.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบแบบสอบถามทุกฉบับเพื่อคัดเอาเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์เท่านั้น

1.6.2 นำผลคำตอบที่ได้มาจากแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปบรรยายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างมาแจกแจงและคำนวณหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย

การวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลมีวิธีการ ดังนี้

1 ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency), การหาค่าเฉลี่ย (Mean), และการหาเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2 ใช้สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ t-test และ Anova ใช้การทดสอบแบบที (t-test) เป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ฯ สำหรับข้อมูลที่จำแนกเป็น 2 กลุ่ม และสำหรับข้อมูลที่จำแนกมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way Anova) และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Scheffe Correlation

3 และนำแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค แนวทาง และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนุอ์ฟาน จำกัด สาขายะลา มาวิเคราะห์โดยวิธีการสังเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แล้วหาค่าความถี่เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผลแล้วนำมาวิเคราะห์สถิติเชิงอ้างอิงต่อไป

4 แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามสนทนากลุ่มที่ได้มาวิเคราะห์โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 นำข้อมูลทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ แล้วนำมาจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์

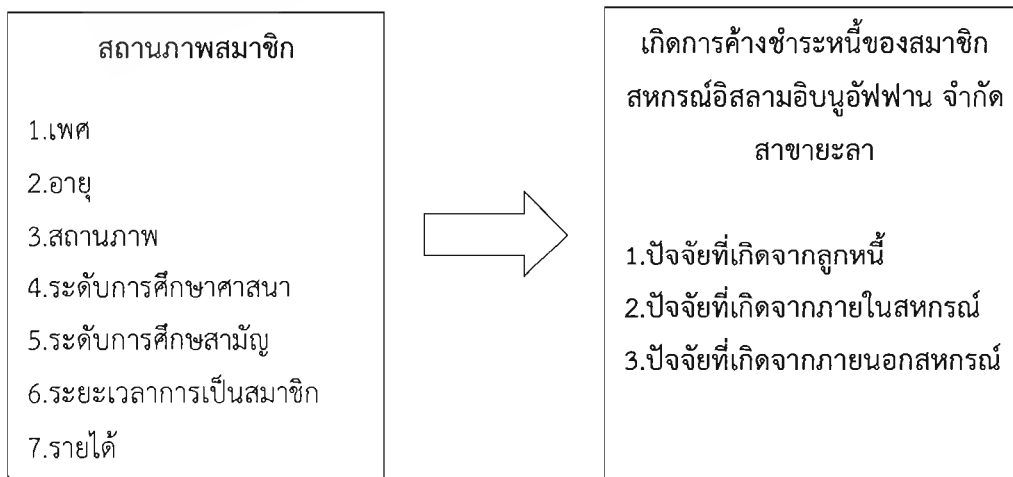
4.2 นำแบบสนทนากลุ่มวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่อให้ครอบคลุมเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางของปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา

1.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา กรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษาจากงานวิจัยต่าง ๆ ซึ่งข้อมูลของการค้างชำระหนี้มีหลายปัจจัยซึ่งผู้วิจัยได้สรุปจากวิทยานิพนธ์หลายเล่มและสร้างกรอบแนวคิดเพื่อความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามดังแผนภูมิต่อไปนี้ ส่วนประเภทเงินกู้ยืมได้ศึกษาเฉพาะเงินกู้สามัญอย่างเดียว

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

1.8 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1.8.1 ทำให้ทราบถึงปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบ努อ์ฟาน จำกัด สาขายะลา

1.8.2 เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาหนี้เงินกู้ที่มีปัญหาให้กลับมาเป็นหนี้ปกติ

1.8.3 ทำให้ได้ข้อมูลประกอบการบริหารจัดการระบบสินเชื่อแก่สมาชิกผู้ขอสินเชื่อรายเก่า และรายใหม่ของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อ์ฟาน จำกัด ในการบริหารจัดการสหกรณ์ให้เกิดประสิทธิภาพ ตามเจตนารมณ์ในการตั้งสหกรณ์ฯ

1.8.4 กำหนดนโยบายแก้ไขปัญหาสภาพหนี้/สินเชื่อและระบบติดตามหนี้ของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อ์ฟาน จำกัด โดยรวม

1.9 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบ努อ์ฟาน จำกัด สาขายะลา ปรากฏผลดังนี้

การศึกษาจากเอกสารเกี่ยวกับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิก พบว่า การให้ กุญแจ ถือว่าเป็นการส่งเสริมให้กระทำในทางนิติศาสตร์อ่านว่า (สุนัต) เพราะเป็นการทำดีต่อผู้ที่มีความจำเป็นและทำให้เขาได้สมหวังเมื่อใดที่เขายังมีความจำเป็นมากและการให้กุญแจให้เพื่อพระองค์ อัลลอฮ์ ﷻ อย่างแท้จริงผลบุญก็จะยิ่งมากขึ้นตามไป ความหมายจากหะดีษบทหนึ่งว่า

“ผู้ใดที่ทำให้มูอมีนท่านหนึ่งพ้นจากความยากลำบากหนึ่งในโลกนี้ อัลลอฮ์ ﷻ จะช่วยให้เขาพ้นจากความลำบากหนึ่ง ในวันกิยามะฮ์ และผู้ใดให้ความสะดวกแก่ผู้ที่ลำบาก อัลลอฮ์ ﷻ จะให้เกิดความง่ายแก่เขาในโลกนี้และโลกหน้า และผู้ใดที่ปกปิด(สิ่งที่น่าอับอาย)ของมุสลิมคนหนึ่ง อัลลอฮ์ ﷻ ก็จะทรงปกปิดความน่าอับอายของเขาในโลกนี้และโลกหน้า และอัลลอฮ์ ﷻ จะคอยช่วยเหลือบ่าวคนหนึ่ง トラบที่เขาช่วยเหลือเพื่อนของเขา”

(บันทึกโดยมุสลิม Muslim : 2699)

ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบ努อ์ฟาน จำกัด สาขายะลา ภาระหนี้สินดังกล่าวเป็นหน้าที่ของผู้ขอสินเชื่อในการชำระคืน แต่สมาชิกไม่สามารถชำระคืนได้ หากเป็นผลมาจากปัจจัยภายนอกที่สมาชิกไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ธุรกิจเกิดความเสียหาย จากอัคคีภัย อุทกภัย ภัยพิบัติต่าง ๆ ก็ถือเป็นหน้าที่ของสหกรณ์ที่ต้องเสนอหาแนวทางในการ

ช่วยเหลือสมาชิกได้ เช่น การพักชำระหนี้ชั่วคราว แต่หากสาเหตุการไม่ชำระหนี้เกิดจากการเจตนาที่ไม่บริสุทธิ์ ซึ่งเป็นปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์และที่สำคัญสมาชิกเกือบทั้งหมดที่เป็นคนมุสลิม อาจจะเป็นสิ่งที่ชี้ชัดว่าความเชื่อทางศาสนาไม่ได้ส่งเสริมให้สมาชิกชำระหนี้ตามกำหนด ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาวิจัยของ (Moh'd al-Azzama : 2008) ที่ได้ทำการศึกษารายการชำระหนี้ในประเทศจอร์แดน พบว่า ความเชื่อทางศาสนามีผลกระทบทำให้สมาชิกจ่ายชำระคืนตามกำหนดและได้ยกตัวอย่างเพิ่มอีกว่า เช่น ในศาสนาอิสลาม บุคคลที่ดำรงการละหมาด 5 เวลาจะชำระเงินคืนตามกำหนดดีกว่าจากบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับศาสนาอิสลาม ในหะดีษไม่น้อยที่กล่าวถึงการกู้ยืมที่มีเจตนาไม่บริสุทธิ์ หลบหลีก ป้ายเปียงไม่ใช้คืน ถือเป็นการทุจริต ยกยอก โกงทรัพย์ผู้อื่น

ในหะดีษของท่านเราะสูล ﷺ พูดถึงเกี่ยวกับผู้ที่ไม่จ่ายหนี้

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

((مَطْلُ الْغَنِيِّ ظُلْمٌ، وَإِذَا أُتْبِعَ أَحَدُكُمْ عَلَى مَلِيٍّ فَلْيَتَّبِعْ))

(أخرجه مسلم: 1564)

ความว่า “ผู้ที่มีความสามารถแล้วไม่ยอมใช้หนี้ถือเป็นการอธรรมและเมื่อคนหนึ่งคนใดที่มีฐานะถูกใช้หนี้เขาจงปฏิบัติตามเถิด”

(บันทึกโดย Muslim :1564)

ผลการวิจัยภาคสนามเกี่ยวกับเกี่ยวกับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟาน จำกัด สาขายะลา ปรากฏผลดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจากการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี นับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ ระดับการศึกษาศาสนาส่วนใหญ่มีการศึกษาทางด้านศาสนาอยู่ในระดับอิมติดาอีย์หรือต่ำกว่า ระดับการศึกษาสามัญส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมหรือต่ำกว่า สถานภาพส่วนใหญ่สมรส อาชีพหลักประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวนบุตรต่อครอบครัว 1-3 คน จำนวนบุตรกำลังศึกษาจาก 1-3 คน ระดับการศึกษาของบุตรส่วนใหญ่ระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว 1-3 คน จำนวนสมาชิกที่มีรายได้รวมตัวท่าน 1-3 คน ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 3-5 ปี เป็นสมาชิกที่สังกัดกลุ่มโดยส่วนใหญ่ จำนวนครั้งที่ขอสินเชื่อ 1-2 ครั้ง วงเงินที่ขอสินเชื่อครั้งสุดท้ายต่ำกว่า 50,000 บาท ระยะเวลาที่ทำสัญญา(อายุสัญญา) 1-3 ปี วัตถุประสงค์ในการขอสินเชื่อส่วนใหญ่เพื่อซื้อที่ดิน จำนวนเงินผ่อนชำระประจำเดือนส่วนใหญ่ต่ำกว่า 2,000 บาท หลักทรัพย์ที่ใช้ค้ำประกันใช้บุคคลธรรมดา จำนวน(เงิน) หนี้ค้างชำระต่ำกว่า 10,000 บาท ระยะเวลาค้างชำระส่วนใหญ่ 3-10 งวด

ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิก สหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา

พบว่าปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.33, S.D = 0.74$) และเมื่อพิจารณาด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย พบว่า ($\bar{X} = 1.71, S.D = 0.63$) ส่วนปัจจัยภายในสหกรณ์ฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย พบว่า ($\bar{X} = 2.08, S.D = 0.69$) และปัจจัยภายนอกสหกรณ์ฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ($\bar{X} = 3.19, S.D = 0.89$)

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องด้านสมาชิกพบว่าอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.71, S.D = 0.63$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่สมาชิกที่มีอาชีพหลักเท่านั้นโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 2.54, S.D = 1.36$) รองลงมา มีหนี้สินจากหลายแหล่งในเวลาเดียวกัน ($\bar{X} = 2.26, S.D = 1.37$) พฤติกรรมเลียนแบบสมาชิกในกลุ่มไม่ชำระหนี้ด้วยกัน ($\bar{X} = 1.59, S.D = 1.03$) ขอสินเชื่อให้แก่บุคคลอื่น ($\bar{X} = 1.50, S.D = 0.85$) สมุดบัญชีชำระหนี้สูญหาย ($\bar{X} = 1.38, S.D = 0.82$) เดินทางทำภารกิจในต่างประเทศ ($\bar{X} = 1.35, S.D = 0.78$) และย้ายที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 1.34, S.D = 1.03$)

ด้านปัจจัยภายในโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.08, S.D = 0.69$) และเมื่อพิจารณาดูปัจจัยภายในของแต่ละข้อพบว่า ก่อนการขอสินเชื่อ เงื่อนไขในการชำระหนี้คืนไม่ตรงกับความสามารถชำระหนี้ เช่น งวดสั้นเกินไปเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 2.15, S.D = 1.04$) รองลงมา สหกรณ์ฯ ไม่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการขอสินเชื่อเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 2.02, S.D = 1.10$) เจ้าหน้าที่ไม่ให้คำปรึกษาแนะนำการขอใช้บริการสินเชื่อได้ตรงกับความต้องการ ($\bar{X} = 1.93, S.D = 1.03$) ไม่ได้รับอนุมัติสินเชื่อตามที่ขอ ($\bar{X} = 1.92, S.D = 1.02$) ประธานกลุ่มกรอกข้อมูลให้สมาชิกทำ ให้ไม่ตรงกับข้อมูลจริง ($\bar{X} = 1.89, S.D = 1.12$) ระหว่างการอนุมัติ การอนุมัติล่าช้าเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 2.35, S.D = 1.18$) รองลงมา การประเมินหลักทรัพย์ยังไม่ได้มาตรฐาน ($\bar{X} = 2.08, S.D = 0.99$) เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่ลงพื้นที่(เช็คเกอร์)ถึงบ้านท่าน ($\bar{X} = 2.03, S.D = 1.07$) เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่มีการแจ้งเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับคำขอสินเชื่อที่ยังไม่สมบูรณ์ ($\bar{X} = 1.96, S.D = 0.93$) และเจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่ตรวจสอบเอกสารคำขอสินเชื่ออย่างละเอียด ($\bar{X} = 1.80, S.D = 0.96$) ตามลำดับ หลังการอนุมัติสินเชื่อ ท่านมีความรู้สึกกลัว/ละอายในการเข้าไปขอ คำปรึกษาจากสหกรณ์ฯ เมื่อไม่สามารถชำระหนี้ได้ลำดับแรก ($\bar{X} = 2.70, S.D = 1.40$) รองลงมา เจ้าหน้าที่หรือผู้แทนสหกรณ์ให้สินเชื่อแทนเงินสด ($\bar{X} = 2.47, S.D = 1.37$) หลังจากได้รับสินเชื่อไม่มีผู้แทนสหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่เข้าพบปะเยี่ยมเยียนท่านเพื่อติดตามผลเป็นประจำ ($\bar{X} = 2.15, S.D = 1.10$) สหกรณ์ไม่ได้เข้มงวดในติดตามหนี้ ($\bar{X} = 2.12, S.D = 1.06$) ผู้แทนสหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่ไม่ให้ความสำคัญกับปัญหาการชำระหนี้ของท่าน(สมาชิก) ($\bar{X} = 2.06, S.D = 1.11$) เจ้าหน้าที่ไม่ให้ คำปรึกษาคำแนะนำที่ดีถึงวิธีการชำระหนี้ ($\bar{X} = 2.06, S.D = 1.05$) สหกรณ์ไม่มีเบี้ยปรับเพิ่มหากไม่

ชำระหนี้ ($\bar{X} = 2.03$, S.D = 1.11) หลังจากการเข้าอบรมท่านไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระหนี้
คืน ($\bar{X} = 1.94$, S.D = 0.93) เจ้าหน้าที่บริการไม่ดีและไม่สุภาพ ($\bar{X} = 1.80$, S.D = 1.03) ตามลำดับ
ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด
สาขายะลา จำแนกเป็นรายกิจกรรมและรายชื่อ ดังนี้

พบว่าปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด
สาขายะลา ภาพรวมของปัญหาที่เกิดจากปัจจัยภายนอกอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19$, S.D =
0.89) เมื่อพิจารณาดูปัจจัยภายนอกของแต่ละข้อพบว่า ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ค่าครองชีพสูงทำให้
รายได้ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้เป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 3.60$, S.D = 1.24) รองลงมาผลผลิตราคา
ตกต่ำทำให้รายได้ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ ($\bar{X} = 3.59$, S.D = 1.25) ผลกระทบที่เกิดจากภาวะ
เศรษฐกิจโดยรวมซบเซาลงส่งผลกระทบต่อชำระหนี้ ($\bar{X} = 3.55$, S.D = 1.34) ภาครัฐให้การช่วยเหลือ
ล่าช้าเมื่อเกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจหรือภัยพิบัติทำให้ขาดรายได้ในการชำระ ($\bar{X} = 3.36$, S.D = 1.20)
และตกงานหรือถูกเลิกจ้างงานขาดรายได้ในการชำระ ($\bar{X} = 3.06$, S.D = 1.35) ตามลำดับ

ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม การประกอบอาชีพหรือกิจการขาดสภาพคล่องมีรายจ่าย
มากกว่ารายรับต้นทุนสูง, ลงทุนเกินตัวเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 3.42$, S.D = 1.24) รองลงมาประสบ
ปัญหาทางด้านการเงินขาดเงินทุนหมุนเวียนหรือเงินสำรอง ($\bar{X} = 3.33$, S.D = 1.23) ควบคุมกิจการ
หรือธุรกิจไม่ทั่วถึงไม่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 2.90$, S.D = 1.24) การบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ไม่
เอื้ออำนวยต่อการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตส่งผลกระทบต่อรายได้น้อยลง ($\bar{X} = 2.89$, S.D = 1.30) การ
ประกอบอาชีพของท่านประสบเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดการณ์ไว้ล่วงหน้าเช่นไฟไหม้, น้ำท่วม, โจรกรรม
 เป็นต้น ($\bar{X} = 2.14$, S.D = 1.27) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิก
สหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา
ด้านศาสนา ระดับการศึกษาด้านสามัญ ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และรายได้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิก
สหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านเพศ พบว่าปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของ
สมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดยจำแนกตามเพศ ระหว่างความเห็นของเพศ
ชาย และเพศหญิง โดยรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม
อับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดยจำแนกตามอายุ พบว่าปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของ
สมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านอายุ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอายุกับด้านปัจจัยภายในสหกรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ.05 เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการเชฟเฟ่ ปรากฏว่า

มีจำนวน 3 คู่ได้แก่ 1. สมาชิกอายุ 20-30 ปี กับสมาชิกอายุ 31-40 ปี 2. สมาชิกอายุ 20-30 ปีกับสมาชิกอายุ 41-50 ปี 3. สมาชิกอายุ 20-30 ปีกับสมาชิกอายุ 51 ปีขึ้นไป

ผลการเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดยจำแนกตามสถานภาพ เมื่อทดสอบความแตกต่างปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านสถานภาพ โดยภาพรวมแล้วไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดยจำแนกระดับการศึกษาด้านศาสนา เมื่อทดสอบความแตกต่างปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ระดับการศึกษาด้านศาสนา โดยภาพรวมแล้วไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดยจำแนกระดับการศึกษาด้านสามัญ เมื่อทดสอบความแตกต่างปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ระดับการศึกษาด้านสามัญ โดยภาพรวมแล้วไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิก เมื่อทดสอบความแตกต่างปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิกโดยภาพรวมแล้วไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิกกับด้านสมาชิก และด้านปัจจัยภายในสหกรณ์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการเซฟเฟ่ ด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิกกับด้านสมาชิกปรากฏว่ามีจำนวน 3 คู่ได้แก่ 1.ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 1-2 ปี กับระยะเวลาการเป็นสมาชิก 3-5 ปี 2.ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 1-2 ปี กับระยะเวลาการเป็นสมาชิก 6-8 ปี 3.ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 1-2 ปี กับระยะเวลาการเป็นสมาชิก 9 ปีขึ้นไป

ส่วนด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิกกับด้านปัจจัยภายในสหกรณ์ฯ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการเซฟเฟ่ ปรากฏว่ามีจำนวน 3 คู่ได้แก่ 1.ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 1-2 ปี กับระยะเวลาการเป็นสมาชิก 3-5 ปี 2.ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 3-5 ปี กับระยะเวลาการเป็นสมาชิก 6-8 ปี 3.ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 9 ปีขึ้นไป กับระยะเวลาการเป็นสมาชิก 3-5 ปี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิก สหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านรายได้ของสมาชิก เมื่อทดสอบความแตกต่าง ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ตามตัวแปรรายได้กับด้านสมาชิก โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 มีจำนวน 1 คู่ได้แก่ สมาชิกที่มีรายได้ 10,000 บาทหรือต่ำกว่า กับสมาชิกที่มีรายได้ 10,000-20,000 บาท

1.10 อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยภายนอกสหกรณ์เป็นปัจจัยในระดับปานกลางเป็นอันดับหนึ่งแต่ถ้าเทียบกับกับปัจจัยอื่นในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ถือว่าปัจจัยภายนอกอยู่ในระดับมากที่สุดจากการศึกษาและค้นคว้ามา ได้แก่ ผลกระทบที่เกิดจากภาวะเศรษฐกิจโดยรวมซบเซาลงส่งผลต่อการชำระหนี้ ภาครัฐให้การช่วยเหลือล่าช้าเมื่อเกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจหรือภัยพิบัติทำให้ขาดรายได้ในการชำระหนี้ ค่าครองชีพสูงทำให้รายได้ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ ผลผลิตราคาตกต่ำทำให้รายได้ไม่พอต่อการชำระหนี้ ตกงานหรือถูกเลิกจ้างงานขาดรายได้ในการชำระหนี้ การบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตส่งผลกระทบต่อรายได้น้อยลง การประกอบอาชีพหรือกิจการขาดสภาพคล่องมีรายจ่ายมากกว่ารายรับต้นทุนสูง ลงทุนเกินตัวควบคุมกิจการหรือธุรกิจไม่ทั่วถึงไม่มีประสิทธิภาพ ประสบปัญหาทางการเงินขาดเงินทุนหมุนเวียนหรือเงินสำรอง การประกอบอาชีพประสบเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดการณ์ไว้ล่วงหน้า เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม โจรกรรม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับข้อมูลเหตุของการค้างชำระหนี้ของ (ชนินทร์ พิทยวิวิท : 2543) พบว่าการค้างชำระหนี้ของลูกค้าส่วนหนึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เป็นปัญหาสำคัญต่อการประกอบอาชีพทำให้รายได้ลดน้อยลง ไม่สามารถควบคุมราคาได้ จึงทำให้ผู้ประกอบการไม่มีกำไร รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เป็นต้น

ผลการศึกษาปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา สามารถแยกพิจารณาเป็นรายข้อ ได้ดังนี้

1.10.1 ด้านปัจจัยที่เกิดจากลูกหนี้(สมาชิก) จากการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี นับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ ระดับการศึกษาศาสนาส่วนใหญ่มีการศึกษาทางด้านศาสนาอยู่ในระดับอิตติดาอียีหรือต่ำกว่า ระดับการศึกษาสามัญส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมหรือต่ำกว่า สถานภาพส่วนใหญ่สมรส อาชีพหลัก

ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวนบุตรต่อครอบครัว 1-3 คน จำนวนบุตรกำลังศึกษาจาก 1-3 คน ระดับการศึกษาของบุตรส่วนใหญ่ระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว 1-3 คน จำนวนสมาชิกที่มีรายได้รวมตัวท่าน 1-3 คน ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 3-5 ปี เป็นสมาชิกที่สังกัดกลุ่มโดยส่วนใหญ่ จำนวนครั้งที่ขอสินเชื่อ 1-2 ครั้ง วงเงินที่ขอสินเชื่อครั้งสุดท้ายต่ำกว่า 50,000 บาท ระยะเวลาที่ทำสัญญา(อายุสัญญา) 1-3 ปี วัตถุประสงค์ในการขอสินเชื่อส่วนใหญ่เพื่อซื้อที่ดิน จำนวนเงินผ่อนชำระประจำเดือนส่วนใหญ่ต่ำกว่า 2,000 บาท หลักทรัพย์ที่ใช้ค้ำประกันใช้บุคคลธรรมดา จำนวน(เงิน)หนี้ค้างชำระต่ำกว่า 10,000 บาท ระยะเวลาค้างชำระส่วนใหญ่ 3-10 งวด ส่วนพฤติกรรมของสมาชิกที่ทำให้เกิดปัญหาจนไม่สามารถชำระหนี้ตามกำหนดที่สำคัญ คือ ลูกหนี้มีหนี้สินจากหลายแหล่งในเวลาเดียวกัน มีอาชีพหลักเท่านั้น ขอสินเชื่อให้แก่บุคคลอื่น สมุดคูปัญชีชำระหนี้สูญหาย เดินทางทำภารกิจในต่างประเทศ ย้ายที่อยู่อาศัย พฤติกรรมเลียนแบบสมาชิกในกลุ่มไม่ชำระหนี้ด้วยกัน ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิเชิต ศรีสืบ (2547) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้เสียเงินกู้ประเภทมีกำหนดระยะเวลาใช้คืน พบว่าการนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ เช่นขอสินเชื่อให้กับบุคคลอื่น หรือใช้เงินที่กู้มาไปชดใช้หนี้ในระบบเป็นต้น ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ กัลป์ทนลาภ (2550) ศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาการแก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารกรุงไทย สาขาอุตรดิตถ์จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มากที่สุดคือด้านความสามารถการจ่ายหนี้ของลูกหนี้ เช่น ลูกหนี้มีหนี้หลายแหล่งในเวลาเดียวกัน มีอาชีพหลักเท่านั้นไม่มีอาชีพเสริมและด้านพฤติกรรมของลูกหนี้ไม่ยอมจ่ายหนี้ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวคนธ์ อุฏฐานชิวิน (2536) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของลูกค้าสินเชื่อที่มีต่อธนาคารสงเคราะห์สาขาเชียงใหม่ พบว่าสาเหตุหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มากที่สุดคือการใช้เงินผิดประเภทหรือผิดตามวัตถุประสงค์ คือการนำเงินไปใช้จ่ายอย่างอื่นโดยไม่นำไปผ่อนชำระหนี้กับธนาคาร

1.10.2 ด้านปัจจัยภายในสหกรณ์ ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิก สหกรณ์อิสลามอับนูฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านปัจจัยที่เกิดจากภายในสหกรณ์โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากก่อนการขอสินเชื่อ สหกรณ์ฯ ไม่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการขอสินเชื่อเป็นอย่างดี เงื่อนไขในการชำระหนี้คืนไม่ตรงกับความสามารถชำระหนี้ เช่น งวดสั้นไป ไม่ได้รับอนุมัติสินเชื่อตามที่ขอ เจ้าหน้าที่ไม่ให้คำปรึกษาแนะนำการขอใช้บริการสินเชื่อได้ตรงกับความ ต้องการ ประธานกลุ่มกรอกข้อมูลให้สมาชิกทำให้ไม่ตรงกับข้อมูลจริง ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนิษฐา จอมวิญญูณ์ (2546) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การชำระหนี้คืนเงินกู้ในโครงการธนาคารประชาชน ของธนาคารออมสิน สาขาลำปาง พบว่าปัญหาวงเงินที่อนุมัติไม่มีความเหมาะสมต่อความต้องการตามที่สมาชิกยื่นขอสินเชื่อจึงทำให้มีปัญหาภายหลังจากทำสัญญา ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวคนธ์ อุฏฐานชิวิน (2536) ศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมของลูกค้าสินเชื่อที่มีต่อธนาคารสงเคราะห์สาขาเชียงใหม่ พบว่าธนาคารอนุมัติสินเชื่อน้อยเกินไป ระยะเวลาการอนุมัติ

ใช้เวลานาน ใช้หลักฐานในการยื่นขอสินเชื่อจำนวนมาก ระหว่างการอนุมัติ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่ตรวจสอบเอกสารคำขอสินเชื่ออย่างละเอียด เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่ลงพื้นที่ (เช็คเกอร์) ถึงบ้านท่าน เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่มีการแจ้งเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับคำขอสินเชื่อที่ยังไม่สมบูรณ์ การอนุมัติล่าช้าเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ การประเมินหลักทรัพย์ยังไม่ได้มาตรฐาน ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชิต ศรีสืบ (2547) ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้เสียเงินกู้ประเภทมีกำหนดระยะเวลาใช้คืน พบว่าเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ปล่อยสินเชื่อโดยไม่กลั่นกรองที่ดี ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรพต ตันตศรี (2549) ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระของลูกหนี้ที่ได้รับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ลูกค้า ธ.ก.ส. จังหวัดเชียงราย พบว่าสถาบันการเงินควรดำเนินการอนุมัติอย่างรวดเร็ว เพื่อป้องกันไม่ให้เกษตรกรต้องไปใช้เงินกู้นอกระบบ หลังการอนุมัติสินเชื่อหลังจากการเข้าอบรมท่านไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระหนี้คืน เจ้าหน้าที่หรือผู้แทนสหกรณ์ให้สินเชื่อเป็นสินค้าแทนเงินสด หลังจากได้รับสินเชื่อไม่มีผู้แทนสหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่เข้าพบปะเยี่ยมเยียนท่านเพื่อติดตามผลเป็นประจำ ผู้แทนสหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่ไม่ให้ความสำคัญกับปัญหาการชำระหนี้ของสมาชิก ท่านมีความรู้สึกกลัว / ละอาย ในการเข้าไปขอคำปรึกษากับสหกรณ์ฯ เมื่อไม่สามารถชำระหนี้ได้ เจ้าหน้าที่ไม่ให้คำปรึกษาคำแนะนำที่ดีถึงวิธีการชำระหนี้ สหกรณ์ไม่ได้เข้มงวดในติดตามหนี้ สหกรณ์ไม่มีเบี้ยปรับเพิ่มหากไม่ชำระหนี้ เจ้าหน้าที่บริการไม่ดีและไม่สุภาพ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยนิพนธ์ บุตตา (2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร : กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรหนองสูง จำกัด จังหวัดมุกดาหาร การติดตามทวงหนี้ของพนักงานสินเชื่อหรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ในรอบปีที่ผ่านมา ๑ ปี จึงจะได้รับการติดตามทวงถามหนี้ 1 ครั้ง

1.10.3 ปัจจัยภายนอกสหกรณ์ ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา ด้านปัจจัยที่เกิดจากภายนอกสหกรณ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ผลกระทบที่เกิดจากภาวะเศรษฐกิจโดยรวมซบเซาลงส่งผลกระทบต่อ การชำระหนี้ ภาครัฐให้การช่วยเหลือล่าช้าเมื่อเกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจหรือภัยพิบัติทำให้ขาดรายได้ ในการชำระ ค่าครองชีพสูงทำให้รายได้ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ ผลผลิตราคาตกต่ำทำให้รายได้ไม่พอต่อการชำระหนี้ ตกงานหรือถูกเลิกจ้างงานขาดรายได้ในการชำระ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชิต ศรีสืบ (2547) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้เสียเงินกู้ประเภทมีกำหนดระยะเวลาใช้คืน พบว่าปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้เสียเกิดจากภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซาลงหรือตกต่ำ ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม การบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตส่งผลกระทบต่อรายได้น้อยลง การประกอบอาชีพหรือกิจการขาดสภาพคล่องมีรายจ่ายมากกว่ารายรับต้นทุนสูง, ลงทุนเกินตัว ควบคุมกิจการหรือธุรกิจไม่ทั่วถึงไม่มีประสิทธิภาพ ประสบปัญหาทางด้านการเงินขาดเงินทุนหมุนเวียนหรือเงินสำรอง การประกอบอาชีพของท่านประสบเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดการณ์ไว้ล่วงหน้า เช่น ไฟไหม้, น้ำท่วม, โจรกรรม เป็นต้น ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ

บรรพต ตันตศรี (2549) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระของลูกหนี้ที่ได้รับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ลูกค้า ธ.ก.ส. จังหวัดเชียงราย พบว่าส่วนใหญ่เกิดจากการมีรายได้จากการประกอบอาชีพลดลง และการมีหนี้สินภายนอกกับบุคคลหรือสถาบันการเงินอื่นที่เป็นภาระหนัก ผลผลิตได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง การเกิดลมพายุ รongลงมาคือผลผลิตขายไม่ได้หรือขายไม่ได้ ราคาเนื่องจากราคาผลผลิตตกต่ำ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของจักรภากร โมระศิลป์ (2552) ศึกษาวิจัยเรื่อง การเกิดหนี้ค้างชำระของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาชาบุรี จังหวัดราชบุรี พบว่าเกิดจากภัยผลผลิตได้รับความเสียหายจากธรรมชาติ/ภัยพิบัติ ผลผลิตต่ำกว่าปกติและทำการผลิตการเกษตรประเภทเดียวตามลำดับ

1.11 ข้อเสนอแนะ

1.11.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขเร่งด่วนลำดับที่ 1 ตามความคิดเห็นของสมาชิกต่อปัจจัยภายนอกของสหกรณ์ฯ ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา เมื่อประมวลปัญหาทั้งหมดพบว่า ปัญหาที่สมาชิกสะท้อนมากที่สุดเป็นลำดับแรกคือ ราคาผลผลิตตกต่ำ รายได้ลดลง ค่าครองชีพสูง รongลงมาคือ สมาชิกมีรายได้ทางเดียวไม่มีรายได้เสริม ประสบอุบัติเหตุ เป็นโรค เสียชีวิต สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รายได้ของสมาชิกชาวสวนราคาพืชผลไม่เป็นธรรมกับชาวเกษตรกร

สำหรับแนวทางการแก้ไข คือ สหกรณ์ควรมีมาตรการแนวทางในการปล่อยสินเชื่อ ควรรัดกุมในการปล่อยดูรายได้ค่าใช้จ่ายของสมาชิกและให้มีบัญชีครัวเรือนแนบในใบคำขอสินเชื่อที่สำคัญควรวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันและอยากให้มีการพักหนี้ในช่วงฤดูฝนน้ำท่วมเพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกร ไกล่เกลี่ยรับสภาพหนี้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ใหม่ขยายโอกาสแก่สมาชิก สหกรณ์ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกสร้างอาชีพรายได้เพิ่ม

2) ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขเร่งด่วนลำดับที่ 2 ตามความคิดเห็นของสมาชิกต่อปัจจัยภายในของสหกรณ์ฯ ต่อปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในสาขายะลา เมื่อประมวลปัญหาทั้งหมดพบว่า ปัญหาที่สมาชิกสะท้อนมากที่สุดสามลำดับแรกคือ ปัญหาเรื่องการประสานงานระหว่างสหกรณ์กับประธานกลุ่มรongลงมาเจ้าหน้าที่ปิดความรับผิดชอบเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในภาระงานที่ตนทำอยู่โดยเฉพาะเรื่องการติดตามหนี้สิน การบริการสินเชื่อล่าช้า และสมาชิกขาดความเข้าใจในผลิตภัณฑ์บางตัวของสหกรณ์รวมถึงสิทธิและหน้าที่ที่สมาชิกจะได้รับมีอะไรบ้าง

สำหรับแนวทางการแก้ไข คือ ทางสหกรณ์ควรมีการประสานงานระหว่างประธานกลุ่มให้เป็นประจำอย่างต่อเนื่องโดยเร็วเพื่อประธานกลุ่มจะได้ประชาสัมพันธ์หรือแจ้งข่าวสารต่าง ๆ

ไปยังสมาชิกได้อย่างรวดเร็วขึ้น หรือควรให้มีการพบปะกลุ่มสมาชิกอย่างน้อย 1 ปีละครั้ง ทางสหกรณ์ ต้องกำชับกับเจ้าหน้าที่เรื่องความรับผิดชอบอย่างจริงจังต่อภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบและให้มีแผนการทำงานในแต่ละวัน ควรลดเวลาอายุการเป็นสมาชิกเช่นสมัครวันนี้สามารถยื่นสินเชื่อได้เลยการประสานงานให้เร็วกว่านี้ และแจ้งล่วงหน้าให้กับสมาชิกทราบก่อนนัดทำสัญญา 1-3 วันและแจ้งให้สมาชิกทราบถึงการอนุมัติหรือไม่อนุมัติ ควรแยกอาชีพและประวัติการใช้สินเชื่อของสมาชิกแต่ละราย เพื่อจะได้คัดสรรสมาชิกที่มีประวัติดี และสมาชิกที่มีปัญหาที่ใช้สินเชื่อที่ผ่านมา และสหกรณ์จะต้องสื่อกำหนดให้สมาชิกเข้าใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของสหกรณ์โดยผ่านสื่อหรือกิจกรรมต่าง ๆ เช่นการอบรมสมาชิกใหม่และก่อนที่สมาชิกจะทำสัญญาสินเชื่อจะได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมระหว่างสมาชิกกับสหกรณ์

3) ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขเร่งด่วนลำดับที่ 3 ตามความคิดเห็นของสมาชิกต่อปัจจัยด้านสมาชิกเองทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอินชัวฟาน จำกัด ในสาขายะลา เมื่อประมวลปัญหาทั้งหมดพบว่า ปัญหาที่สมาชิกสะท้อนมากที่สุดสามลำดับแรกคือ สมาชิกไม่สะดวกในการเดินทางมาชำระหนี้ด้วยกักระยะทางที่ไกล สมาชิกมีหนี้หลายแหล่งในเวลาเดียวกัน สมาชิกขาดความรับผิดชอบ (ไม่มีอะมานะห์) ต่อการชำระหนี้กับสหกรณ์ ส่วนผู้แทนสหกรณ์และประธานกลุ่มไม่เป็นตัวอย่างที่ดีขาดความรับผิดชอบ

สำหรับแนวทางการแก้ไข คือ ควรเปิดช่องทางให้กับสมาชิกเพื่อสะดวกต่อการจ่ายหนี้ เช่น ทางเซเว่นบริการ 24 ชั่วโมง เคาน์เตอร์เซอร์วิส โอนเงินชำระหนี้บัญชีทาง बैंกอื่น ให้มีตู้ATM หน่วยรถโมบายบริการเคลื่อนที่มารับบริการถึงที่ สามารถหัก ณ ที่จ่ายกรณีสมาชิกที่มีเงินเดือนประจำหรือรูปแบบออนไลน์ เพิ่มแอปพลิเคชันโอนจ่ายผ่านโทรศัพท์มือถือ เนื่องจากการพัฒนาของเทคโนโลยีปัจจุบัน หรือให้สมาชิกทั่วไปเข้าสังกัดกลุ่มเพื่อสะดวกต่อการฝากเงินและชำระหนี้ผ่านระบบกลุ่ม ควรให้สหกรณ์มีการเช็คประวัติของสมาชิกทางประวัติเครดิตบูโรหรือกับสหกรณ์อิสลามในเครือข่ายด้วยกัน ควรให้มีการอบรมเสริมความรู้ความเข้าใจก่อนทำสัญญาสินเชื่อทุกครั้งถึงหน้าที่ความรับผิดชอบการมี(อะมานะห์) โดยเฉพาะเรื่องระเบียบว่าด้วยสินเชื่อและธุรกรรมต่าง ๆ เพื่อให้สมาชิกมีความเข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้อง ส่วนสมาชิกที่เป็นผู้แทนสหกรณ์ให้ทำสัญญาพร้อมมีหลักค้ำประกันตนกับสหกรณ์

ความคิดเห็นของสมาชิกและข้อเสนอแนะต่อปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอินชัวฟาน จำกัด สาขายะลา ในอนาคตที่มีการสะท้อนมากที่สุดสามลำดับแรกคือ ให้มีการพักหนี้ในช่วงฤดูฝนเพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกร สหกรณ์ต้องมีมาตรการพัฒนาผู้แทนสหกรณ์และให้มีหลักค้ำประกัน สหกรณ์ต้องเปิดช่องทางการบริการรับชำระหนี้ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี สหกรณ์ต้องมีมาตรการให้สมาชิกทำสัญญาปรับโครงสร้างหนี้ใหม่กรณีสมาชิกขาดรายได้หรือประสบกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ เป็นต้น ให้มีการตรวจเช็คประวัติสมาชิกตามเครดิตบูโรและสหกรณ์อิสลามในเครือข่ายด้วยกัน เพื่อให้ทราบถึงประวัติทาง

การเงินของสมาชิกที่แท้จริง สหกรณ์ต้องมีการวิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจ เช่น ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และวิธีการแก้ไขในอนาคต เพื่อความมั่นคงของสหกรณ์ในทุก ๆ ด้าน สร้างอาชีพเสริมให้แก่สมาชิก เพื่อเพิ่มรายได้ในอนาคต ขยายและเพิ่มสมาชิกโดยผ่านการประชาสัมพันธ์กลุ่มสมาชิกเครือข่าย หรือ คนใกล้ชิด เป็นต้น

ส่วนการกำหนดแนวทางข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาการค้างชำระหนี้ของสมาชิก สหกรณ์อิสลามอับดุลฟาน จำกัด สาขายะลา หลังจากทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 10 คน ได้สะท้อนถึงปัญหาต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาหนี้ค้างชำระ ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลดังนี้

1. ปัจจัยด้านสมาชิก

“...ขยายเวลาในการชำระหนี้ โดยทำการรับสภาพหนี้และทำสัญญาปรับโครงสร้างหนี้...”

“...เพิ่มกระบวนการเร่งรัดหนี้โดยเจ้าหน้าที่สหกรณ์ เสริมจากประธานกลุ่มที่ทำการติดตามในกลุ่มอยู่แล้ว...”

“...ให้มีการโอนย้ายหนี้ได้ กรณีคู่สมรสหย่าร้างกัน...”

“...สร้างจิตสำนึกแก่สมาชิกเรื่องการมี อمانة และความรับผิดชอบหนี้สิน...”

“...ใช้โซเชียลมีเดียให้เกิดประโยชน์ เช่น เพิ่มไลน์กลุ่มสมาชิกด้วยกัน โอนเงินหุ้นเงินฝาก เงินชำระหนี้ผ่านบัญชี แอปพลิเคชัน ฯลฯ...”

2. ปัจจัยด้านภายในสหกรณ์

“...สหกรณ์ควรจัดทำกองทุนตะกาฟูลสำหรับการรับชำระหนี้ เพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบภัย สมาชิกเป็นโรค และสมาชิกที่เสียชีวิต...”

“...สำหรับสมาชิกที่ถูกเลิกจ้าง ตกงาน ไม่มีรายได้ หรือรายได้น้อยหลังจากทำสัญญาสินเชื่อควรให้สหกรณ์มีการปรับโครงสร้างหนี้เพื่อขยายระยะเวลาและเปิดโอกาสแก่สมาชิกเพื่อไม่ให้เกิดหนี้เสียภายหลัง...”

“...ให้มีการอบรมอย่างจริงจังเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่สมาชิกหลังจากทำสัญญาสินเชื่อแล้ว เน้นถึงวิธีการชำระหนี้ และความมีวินัยของสมาชิกเอง รวมถึงการมีส่วนร่วมการที่สมาชิกเป็นเจ้าของสหกรณ์...”

“...เพิ่มสิทธิพิเศษแก่สมาชิกที่มีประวัติการชำระหนี้ดี เช่น การจัดเกรดลูกหนี้ โดยการลดระยะเวลาในการอนุมัติสินเชื่อครั้งต่อไปให้เร็วขึ้น เพื่อกระตุ้นให้สมาชิก รายอื่นเอาเป็นแบบอย่าง...”

“...ให้โอกาสแก่สมาชิกที่เคยล่าช้าในการชำระหนี้จนเลยเวลาที่กำหนด แต่สมาชิกได้ทำการปิดบัญชีแล้ว ให้มีโอกาสดอกเงินเชื่อครั้งต่อไปได้...”

“...เพิ่มโปรโมชั่น (เสริมแรงจูงใจ) ให้สมาชิกที่ชำระหนี้ดีโดยการให้คะแนนหรือคูปองชิงโชคต่าง ๆ...”

3. ปัจจัยด้านภายนอกสหกรณ์

“...ประธานกลุ่มต้องให้ความรู้แก่สมาชิกในกลุ่มที่สังกัดกลุ่มของตนและตระหนักถึงกระบวนการใช้สินเชื่อ และเรื่องการใช้จ่ายในครอบครัวตลอดจนเรื่องภาระหนี้สินต่าง ๆ...”

“...ภาครัฐควรมีการลงอบรมสมาชิกสหกรณ์ฯ ทำบัญชีครัวเรือน และให้กองทุนพัฒนาเพื่อเสริมรายได้แก่สมาชิกสหกรณ์ฯ...”

“...อยากให้ภาครัฐช่วยผลักดันราคาข้าวสวนให้เกิดความเป็นธรรมแก่เกษตรกร เช่น ราคาขางพารา ผักผลไม้ ให้สูงกว่านี้...”

1.11.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้สนใจที่จะทำวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ควรศึกษาเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้

1) ควรให้มีการศึกษาทำวิจัยเกี่ยวกับบทบาท ปัญหา และการพัฒนากลุ่มสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด

2) ควรให้มีการศึกษาเกี่ยวกับหนี้ค้างชำระเปรียบเทียบระหว่างสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด กับสหกรณ์อิสลามในเครือด้วยกัน

3) การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการบริหารภายในและวิธีการจัดเก็บหนี้ของสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด เพื่อให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลง

บรรณานุกรม

อัลกุรอานฉบับแปลความหมายภาษาไทยสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ ประเทศไทย.ปีฮิจเราะฮ์ศักราช 1424 (พ.ศ.2547). อัลมะดีนะฮ์ อัลมุ่ญะเราะฮ์ฮ์ : ศูนย์กษัตริย์พะฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน.

หนังสืออ้างอิง

Muslim, Muslim bin al-Hijāj 'Abū al-hasan al-Kushīriy al-Naisābūriy. 1991. **al-Musannad al-Ṣahīh al-Mukhtaṣar binakl al-'Adl 'An al-'Adl 'ila rasulillah Ṣallallah 'Alaihi wasallam.**(المسندالصحيح المختصرينقل العدل عن العدل إلى) :Tahqīq Muhammad Fu'ād 'Abd Bākiy. Dar 'Ihyā' al-Thurāth al-'Arabiyy. Bayrūt.

R.Carter Hillb, SudiptaSarangi Moh'd Al-Azzama. (March 2008). Repayment performance in group lending: Evidence from Jordan. Journal of Development Economics, 97(2),404-414

วิทยานิพนธ์

ชนินทร์ พิทยาวิวิธ 2534 ตลาดการเงินในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อัมรินทร์พรินต์ติ้งกรุ๊ป.

กนิษฐา จอมวิญญานัน 2546. “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้สินเชื่อเงินกู้ในโครงการธนาคารประชาชน ของธนาคารออมสิน สาขาลำปาง” การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จักรภากร โมระศิลป์ 2552 “การศึกษาสาเหตุของการเกิดหนี้ค้างชำระของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาราชบุรี” บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

ชัยนิพนธ์ บุตดา 2550 “การศึกษาการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร : กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรหนองสูง จำกัด จังหวัดมุกดาหาร” ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา ยุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

บรรพต ตันตศรี 2549. “ปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระของลูกค้าที่ได้รับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ลูกค้า ธ.ก.ส. จังหวัดเชียงราย” การศึกษาอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

- พิชิต ศรีสืบ 2547. “ปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้เสียเงินกู้ประเภทมีกำหนดระยะเวลาใช้คืน” การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พงษ์ศักดิ์ กัลป์ยามลาก 2550. “การแก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ของ บ ม จ. ธนาคารกรุงไทยจำกัด สาขาเดชอุดม” บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- เสาวคนธ์ อุภูฐานชีวิน 2536 “พฤติกรรมของลูกค้าสินเชื่อที่มีต่อธนาคารสงเคราะห์ สาขาเชียงใหม่” การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เว็บไซต์

- สมควร วิบูลย์เชื้อ. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการสหกรณ์อิสลามด้วยเครื่องมือทางการเงินกรณีศึกษาสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด. (ระบบออนไลน์). สืบค้นจาก : www.cad.go.th/cadweb_org/ewt_dl_link.php?nid=14891. (10 พ.ค. 2559)
- โปรแกรมค้นหาวิธีวิจัยของแกรซี และ มอร์แกน สืบค้นจาก : <http://researchadvisors.com/tools/SampleSize.htm> (02 พ.ย.2559)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล นายฟาริส สือรี

รหัสประจำตัวนักศึกษา 5720420010

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ศิลปศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยอัลอัซฮัร กรุงไคโร	2553
อุซูลุดดีนและอรรถาธิบายอัลกุรอาน		

ทุนการศึกษา

ทุนอุดหนุนการศึกษาจากสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

พ.ศ. 2554 เจ้าหน้าที่สหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด เป็นวิทยากรประจำสำนักงานใหญ่รับผิดชอบสาขาในเขตจังหวัดปัตตานี

พ.ศ. 2557 เจ้าหน้าที่สหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด เป็นผู้จัดการสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา

การตีพิมพ์เผยแพร่

ฟาริส สือรี และรัช นุ้ยผอม.2561. “ปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา” การประชุมนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 4 ประจำปี 2561 เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2561 ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี